

Tuarascáil Na Stiúrthóirí agus Ráitis Airgeadais 2022

Clár Ábhair

Stiúrthóirí agus faisnéis eile	02
Tuarascáil na stiúrthóirí	03
Ráitis airgeadais	57
Tuarascáil an iniúcháora neamhspleách	58
Ráiteas ioncaim an ghrúpa	68
Ráiteas an ghrúpa maidir le hioncam cuimsitheach eile	69
Clár comhardaithe an ghrúpa	70
Ráiteas an ghrúpa ar athruithe ar an gcothromas	71
Ráiteas an ghrúpa faoi shreafaí airgid	72
Nótaí a ghabhann le ráitis airgeadais an ghrúpa	73
Clár comhardaithe na cuideachta	126
Ráiteas na cuideachta ar athruithe ar an gcothromas	127
Ráiteas na cuideachta ar shreafaí airgid	128
Nótaí a ghabhann le ráitis airgeadais na cuideachta	129

Stiúrthóirí agus faisnéis eile

Stiúrthóirí	Cathal Marley Ronan Galwey (arna cheapadh an 11 Aibreán 2022) Claire Madden (arna cheapadh an 1 Eanáir 2022) Edwina Nyhan (d'éirigh sí as an 16 Eanáir 2023) Denis O'Sullivan Liam O'Sullivan (d'éirigh siad as an 4 Márta 2022)
An Rúnaí	Liam O'Riordan
Oifig chláraithe	Bóthar na nOibreacha Gáis, Corcaigh, Éire
Dlíodóirí	McCann Fitzgerald Riverside One Cé Sir John Rogerson Baile Átha Cliath 2
Iniúcháir	Deloitte Ireland LLP Cuntasóirí Cairte & Comhlacht Iniúcháireachta Reachtúla 6 Cé an Lapaigh Corcaigh
Baincéirí	AIB Bosca Poist 71 An Meal Theas Corcaigh
Uimhir na cuideachta	555744

Tuarascáil na Stiúrthóirí

Cuireann Stiúrthóirí Líonraí Gáis Éireann (“na Stiúrthóirí”) a dTuarascáil Stiúrthóirí agus ráitis airgeadais an Ghrúpa i láthair don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2022.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Príomhghníomhaíochtaí, forléargas ar an gcuideachta agus samhail ghnó

Corpraíodh Líonraí Gáis Éireann (“an Chuideachta”) ar an 13 Eanáir 2015 mar fhochuideachta de chuid Ervia faoi úinéireacht 100% agus thosaigh an chuideachta ag trádáil ar an 1 Lúnasa 2015. Fochuideachtaí de chuid na Cuideachta is iad GNI (UK) Limited, Líonraí Gáis Éireann (IOM) DAC agus Aistriú Sheirbhísí Líonra DAC agus tá siad ina gcuid de Ghrúpa Líonraí Gáis Éireann (“an Grúpa”) agus is é Ervia mháthairchuideachta dheiridh an Ghrúpa.

In 2018, d’fhógair an Rialtas go ndéanfaí fóntais neamhspleácha, tráchtála, rialaithe, faoi úinéireacht phoiblí de Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann faoi 2023, mar an dá phríomh-fhochuideachta de chuid Ervia. Cuireadh tús leis an gclár oibre chun dhá fhóntas neamhspleácha ar leith a chur ar bun i mí an Mheithimh 2020. Críochnaíodh céim an ‘Scartha Oibríochtúil’ i mí na Nollag 2021. Le linn 2022, bhí an dá fhóntas ag feidhmiú go neamhspleách ar a chéile ó lá go lá, faoi réir mhaoirseacht rialachais fhoriomlán Ervia. Scaradh Uisce Éireann go dlíthiúil ó Ghrúpa Ervia an 1 Eanáir 2023. Leanfar leis an obair in 2023 chun comhtháthú Ervia le Líonraí Gáis Éireann a chur chun cinn, faoi réir achtú an Bhille Gáis (Leasú) 2023. Go dtí sin, beidh maoirseacht rialachais á déanamh fós ag Bord Ervia ar Líonraí Gáis Éireann. Tá Feidhmeannach nua ann ón Scaradh Oibríochtúil ar an 1 Eanáir 2022 a sheachadann straitéis, cuspóir agus fíis nua chomh maith le bealaí athraithe le hoibriú.

Fóntas líonra rialáilte atá sa Chuideachta, agus í á rialáil ag an gCoimisiún um Rialáil Fóntais (“CRU”) in Éirinn. Rialaíonn an Rialálaí Fóntas píblínte GNI (UK) Limited i gcóras tarchurtha Thuaisceart Éireann.

Is é is príomhchuspóir don Chuideachta feidhmiú, cothabháil, forbairt agus dícharbónú an líonra gáis in Éirinn ar bhonn sábháilte, iontaofa agus éifeachtúil. Is leis an gCuideachta an líonra gáis nádúrtha in Éirinn agus déanann sí é a oibriú agus a chothabháil. Tá ár líonra gáis ar cheann de na líonraí is nua-aimseartha agus is sábháilte ar domhan agus cuimsítear ann 14,669 km de pháiblínte gáis lena n-áirítear dhá idirnascaire fomhuirí agus píblínte fomhuirí in Albain, i dTuaisceart Éireann agus ar Oileán Mhanann. Gníomhaíonn Aurora Telecom, gnó de chuid na Cuideachta, mar sholáthraí seirbhíse mórdhíola, rochtana oscailte d’oibreoirí teileachumarsáide agus do chustaiméirí gnó, agus é ag soláthar seirbhísí snáithín dhorcha agus bandaleithid bainistithe.

Tá an chuideachta go hiomlán tiomanta do bheith ag obair i gcomhar leis an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta, leis an Roinn Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide, agus leis an gCoimisiún um Rialáil Fóntas leis an leas is mó is féidir a bhaint as an líonra gáis agus lena chinntiú go mbíonn slándáil soláthair ann san aistriú i dtreo córas fuinnimh ísealcharbóin.

Tá iompar sábháilte, iontaofa gáis nádúrtha agus soláthar seirbhíse comhsheasmhach cost-éifeachtúil den scoth agus a théann chun tairbhe dár gcustaiméirí go léir i gcroílár gach rud a dhéanaimid. I láthair na huaire, baineann breis agus 713,000 teach agus gnó leas as soláthar gáis nádúrtha atá sábháilte, éifeachtach agus glan gach lá. Mar fhoinsé fuinnimh, tá tábhacht straitéiseach ag baint le gás nádúrtha d’Éirinn agus éascaítear leis cruthú post agus fás eacnamaíoch. Is sócmhainn náisiúnta ríthábhachtach é an líonra gáis agus tá ról ríthábhachtach aige i ngeilleagar na hÉireann, agus 32% de phríomhriachtanais fuinnimh na tíre á sholáthar aige. Táirgtear 48% ar an meán de leictreachas bliantúil na hÉireann trí úsáid a bhaint as gás nádúrtha.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Príomhghníomhaíochtaí, forléargas ar an gcuideachta agus samhail ghnó (ar lean)

Oireann an gás nádúrtha go maith don fhuinneamh in-athnuaite freisin amhail an ghaoth agus an ghrianchumhacht. Cionn is go bhfuil acmhainn mhór stórála fuinnimh agus solúbthacht ag baint leis an líonra, fágtar gur féidir cur leis an líonra chun freastal ar an éileamh ard ar theas le linn tréimhsí atá thar a bheith fuar, nó féadfaidh sé breosla breise a sholáthar chun cumhacht a ghiniúint nuair nach séideann an ghaoth. Gné atá ag éirí níos tábhachtaí don eangach leictreachais is ea cumas an líonra gáis freagairt do phróifíil atá ag athrú agus giniúint eatramhach leictreachais in-athnuaite ag dul i méid i gcónaí.

Lean Líonraí Gáis Éireann le líonra gáis atá sábháilte, éifeachtach agus iontaofa a sholáthar trí dhíriú ar shlándáil an tsoláthair agus oibríochtaí sábháilte agus deiseanna á lorg acu chun an líonra a bharrfheabhsú mar chuid d'aistriú na hÉireann chuig geilleagar carbóin ghlan-nialasaigh.

Is í ár bhfís go mbeimid i gcroílár thodhchaí fuinnimh na hÉireann. Cuirfimid gáis in-athnuaite amhail bithmheatán atá neodrach ó thaobh carbóin de a dhéantar as dramhaíl talmhaíochta agus bia agus hidrigin ghlas saor ó charbón in ionad an gháis nádúrtha ar ár líonra. Ach an líonra gáis a dhícharbónú, cuirfear le forbairt leictreachais in-athnuaite, laghdófar astaíochtaí i ngach earnáil den gheilleagar lena n-áirítear na hearnálacha sin ar deacair iad a dhícharbónú go traidisiúnta amhail an tionscal, an talmhaíocht agus an dian-iompar, agus cuirfear feabhas breise ar shlándáil agus ar éagsúlacht sholáthar fuinnimh na hÉireann.

Cruthaíonn Líonraí Gáis Éireann luach i roinnt réimsí tábhachtacha. Leanaimid le huaimhian dícharbónaithe an Rialtais a sheachadadh agus leanaimid ag tacú léi, agus oibrímid go gníomhach chun laghdú 50% a bhaint amach ar astaíochtaí carbóin in Éirinn faoi 2030. Tacaímid le Plean Geilleagrach Náisiúnta na hÉireann trí fhuinneamh inacmhainne glan a sholáthar agus trí infheistíocht a dhéanamh i mbonneagar chun tacú leis an bhfás eacnamaíoch náisiúnta. Ar son ár gcustaiméirí, déanaimid ár ndícheall eispéireas custaiméirí a sheachadadh chun freastal ar a riachtanais ach feabhas leanúnach a spreagadh i rith an ama chun an iarracht a laghdú ar fud rannpháirtíocht an chustaiméara agus oibríochtaí custaiméara atá éifeachtúil ó thaobh costas de a sheachadadh. Feidhmímid gnólacht inbhuanaithe, déanaimid ár n-astaíochtaí agus dramhaíl a íoslaghdú, déanaimid an bhithéagsúlacht a bharrfheabhsú agus tacaímid lenár muintir agus lenár bpobail. Mar thoradh ar athraitheacht na gcineálacha breosla sa mheascán giniúna leictreachais, go háirithe fhuinneamh gaoithe agus grianchumhacht, baineadh amach buaic 92% den éileamh le giniúint leictreachais ó ghás in 2022. Is léiriú é sin ar an tábhacht a bhaineann le soláthar solúbtha iontaofa gáis. Tá béim curtha ag an ngéarchéim fuinnimh reatha ar an tábhacht a bhaineann le slándáil an tsoláthair. Leanaimid de shlándáil an tsoláthair a áirithiú trí pháirt ghníomhach a ghlacadh san Athbheithniú ar Shlándáil an tsoláthair agus ár dtogra maidir le stóráil straitéiseach a chur chun cinn.

Tá an tsábháilteacht agus béim láidir ar chustaiméirí ag croílár an bhealaigh a oibríonn an gnó, chomh maith le héiteas gnó, rud a léiríonn ár bhfreagracht as mórbonneagar gáis a chuireann le dul chun cinn sóisialta agus eacnamaíoch na hÉireann agus lena spriocanna comhshaoil.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Príomhghníomhaíochtaí, forléargas ar an gcuideachta agus samhail ghnó (ar lean)

Is é straitéis na Cuideachta bonneagar agus seirbhísí gáis bunriachtanacha a sholáthar go héifeachtúil agus go sábháilte. Tá ról lárnach ag an gCuideachta chun feabhas a chur ar an gcomhshaol, agus chun ceannaireacht a léiriú san aistriú i dtreo córas fuinnimh ísealcharbóin. Tá achoimre anseo thíos ar chuspóirí straitéiseacha na Cuideachta:

Líonra fuinnimh athléimneach	Fuinneamh a iompar go sábháilte agus go slán inniu agus an t-aistriú chuig todhchaí dhícharbónaithe a éascú.
Seirbhísí fuinnimh inbhuanaithe	Réitigh fuinnimh iontaofa agus inacmhainne a sholáthar dár gcustaiméirí, agus muid ag aistriú le chéile chun gáis in-athnuaite líonraithe a iompar ar scála.
Córas fuinnimh comhtháite	Comhoibriú le príomhpháirtithe leasmhara le haghaidh todhchaí ina n-éascófar córas comhtháite fuinnimh le gás líonraithe.
Barr feabhas sna hoibríochtaí	Oibriú ar bhealach nuálach, éifeachtach agus inbhuanaithe.
Cláir chomhardaithe láidre	Nearr airgeadais a choinneáil chun forbairtí amach anseo ar líonra athléimneach agus inbhuanaithe a éascú.
Daoine fuinnimhithe	Leas a bhaint as ár dtaithe ón am atá thart agus ár ndaoine a fhuinnmhiú chun todhchaí ár líonra a sholáthar.

Is fochuideachta faoi lánúinéireacht Ervia é Líonraí Gáis Éireann, arbh é Uisce Éireann a phríomh-fhochuideachta eile. In 2018, d'fhógair an Rialtas go ndéanfaí dhá fhóntas tráchtála rialáilte ar leith faoi úinéireacht phoiblí de Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann le linn 2023. Cuireadh Scaradh Dílíthiúil Uisce Éireann ó Ghrúpa Ervia i gcrích an 31 Nollaig 2022. Tar éis Uisce Éireann a bhaint de Ghrúpa Ervia, tá sé beartaithe go ndéanfaí eintiteas Ervia a chomhtháthú i Líonraí Gáis Éireann in 2023, i ndiaidh achtú an Bhille Gáis (Leasú) 2023.

D'fháiltigh an Chuideachta roimh fhoilsiú an Phlean um Gníomhú ar son na hAeráide (CAP) 2023 i mí na Nollag 2022 agus tá athbhreithniú á dhéanamh aici ar larscríbhinn na nGníomhaíochtaí a ghabhann leis agus a foilsíodh an 7 Márta 2023. Leagadh béim in CAP 2023 ar na ról atá ag gás in-athnuaite agus ag giniúint leictreachais gásadhainte araon agus neartaíodh na ról sin leis. Athdhearbhaíodh leis spriocanna an Rialtais chun suas le 5.7 TWh de bhithmheatán agus 2GW de ghaoth thiomnaithe amach ón gcósta a sholáthar chun hidrigin glás a tháirgeadh. Leanfaidh an líonra gáis le ról ríthábhachtach a imirt in earnáil fuinnimh na hÉireann agus leanfaidh an chuideachta le pleananna infheistíochta caipitil (lena n-áirítear 2,000 MW d'acmhainn giniúna gásadhainte nua a nascadh) a fhorbairt agus a sholáthar chun ailíniú ar bhonn níos leithne leis na tionscnaimh bheartais atá leagtha amach sa Phlean um Gníomhú ar son na hAeráide 2023, leis na hUasteorainneacha Astaíochtaí Earnála agus le beartas an Rialtais, lena n-áirítear straitéisí náisiúnta bithmheatáin agus hidrigin a fhorbairt. Príomhábhar imní in CAP 2023, áfach, is ea an comhartha go mbeidh ról an líonra gáis le haghaidh téimh i mbaol faoi 2050, mar gheall go háirithe go bhfuil sé cleamhnaithe le réitigh téimh "breosla iontaise". Tabharfaidh Líonraí Gáis Éireann faoi rannpháirtíocht le páirtithe leasmhara maidir leis sin chun an acmhainneacht agus an fhís a athdhearbhú maidir leis an líonra gáis a dhícharbónú agus réitigh téimh dhícharbónaithe a sholáthar.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Taifid chuntasaíochta

Creideann na stiúrthóirí go bhfuil siad tar éis ceanglais Alt 281 go 285 d'Acht na gCuideachtaí, 2014, maidir leis an oibleagáid atá orthu leabhair chuntais leordhóthanacha a choinneáil, a chomhlíonadh, óir fostaítear foireann chuntasaíochta a bhfuil saineolas cuí acu agus cuirtear leoracmhainní ar fáil don fheidhm airgeadais. Coimeádtar taifid chuntasaíochta na Cuideachta ar Bhóthar na n-Oibreacha Gáis, Corcaigh.

Torthaí don bhliain agus díbhinní

Tá na torthaí don bhliain leagtha amach sa ráiteas ioncaim agus sna nótaí gaolmhara. B'ionann an t-ioncam don bhliain agus €499 milliún (2021: €476 milliún) agus b'ionann an brabús tar éis cánach agus €72 milliún (2021: €88 milliún). Ba é méid iomlán shócmhainní an Ghrúpa ná €2.8 billiún (2021: €2.7 billiún) agus dliteanais de €1.6 billiún (2021: €1.6 billiún) ag deireadh 2022

Ba é €499m an t-ioncam sa bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2022, ar méadú €23m é sin ar 2021. Tháinig an méadú sin chun cinn go príomha mar thoradh ar mhéaduithe ar an ioncam rialáilte ó mheascán déileamh níos mó ar acmhainneacht gháis agus ar tharaifí níos airde ar iompar.

Tháinig méadú €38m ar chostais (ghlanchostais) oibriúcháin go dtí €269m, i gcomparáid le 2021. Is é is cúis leis sin go príomha costais mhargaidh sheachtracha níos airde amhail tráchtarraí gáis agus costais charbóin a úsáidtear in oibriú stáisiún comhbhrú, costais fuinnimh níos airde agus brúnna costais boilscithe ghinearálta, arna bhfritháireamh ag soláthar éifeachtúlachtaí costais oibriúcháin breise. Bhí, agus tá fós, praghsanna lá roimhe ré mórdhíola gáis thar a bheith luaineach, agus shroich siad buaicphointe os cionn 570 p/teirm i mí Lúnasa, a laghdaigh go 155 p/teirm ag deireadh mhí na Nollag.

Bhí feidhmíocht airgeadais Líonraí Gáis Éireann sásúil don bhliain go háirithe i gcomhthéacs brúnna suntasacha costais boilscithe, rud a bhí mar thoradh go príomha ar neamhchinnteacht fuinnimh a bhain leis an ionradh leanúnach ar an Úcráin. Tar éis fhaomhadh na Stiúrthóirí, íocadh díbhinn dar luach €20.112 milliún le Ervia i rith na bliana airgeadais (2021: €15.361m).

Gabhann Líonraí Gáis Éireann do thionscadail nuálacha chun earnáil an fhuinnimh a fhorbairt agus tacú le fuinneamh níos glaine sa todhchaí. Ina measc siúd tá tionscadail i réimsí an Gháis Nádúrtha Chomhbhrúite ('GNC') agus Gás In-athnuaite. Déantar breithniú breise orthu siúd faoin gceannteideal 'Timpeallacht oibriúcháin'.

Athbhreithniú ar an ngnó agus forbairtí sa todhchaí

In 2022, b'ionann toirt iomlán an gháis a iompraíodh tríd an líonra gáis d'Éirinn, do Thuaisceart Éireann agus d'Oileán Mhanann agus thart ar 75.9 TWh.

Soláthraíodh 26% de riachtanais gháis Phoblacht na hÉireann ó gháscheantar na Coiribe agus soláthraíodh 74% de na riachtanais ó allmhairí ón Ríocht Aontaithe i rith na bliana airgeadais.

D'éirigh éifeachtaí na ndálaí margaidh domhanda a bhí ann cheana mar thoradh ar an gcoimhlínt leanúnach idir an Rúis agus an Úcráin níos measa, éifeachtaí a d'eascair as éileamh níos mó i measc custaiméirí tar éis Covid-19 agus tá riosca níos mó ag baint leis sin le haghaidh líon mór gnéithe dár ngnó. Ina measc siúd, tá méaduithe ar phraghas an leictreachais, fadhbanna féideartha le slándáil an tsoláthair gáis, agus cur isteach ar shlabhraí soláthair.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Athbhreithniú ar an ngnó agus forbairtí sa todhchaí (ar lean)

Mar fhreagra ar ionradh na hÚcráine d'oibríomar go dlúth le Gás Náisiúnta (an Eangach Náisiúnta roimhe seo) agus le hOibreoirí Córais Tarchurtha eile ar fud na hEorpa chun monatóireacht a dhéanamh ar shlándáil gáis an tsoláthair gáis. Rinneamar roinnt cleachtaí éigeandála chun athléimneacht an Líonra a thástáil. Reáchtáladh Cleachtadh DARA i gcomhar le EirGrid agus BSL sa Lárionad Náisiúnta Comhordúcháin Éigeandála i bhfoirgnimh an Rialtais, agus insamhláodh éifeacht sriain gáis ar an eangach leictreachais. D'fhreastail na mórghníomhaireachtaí rialtais agus na seirbhísí éigeandála go léir ar an gcleachtadh.

An tionchar ba mhó a tháinig chun cinn go dtí seo ná an méadú mór ar phraghas mórdhíola an gháis, agus tá monatóireacht ghrinn á déanamh againn ar na tionchair fhéideartha le haghaidh ár n-oibríochtaí de réir mar a thagann athrú ar chúrsaí. Shroich réamhphragsanna gáis sa Ríocht Aontaithe an leibhéal b'airde riamh i mí Lúnasa 2022 ach mhaolaigh siad ó shin le sreafaí láidre GNL isteach san Eoraip, aimsir measartha séimh agus soláthairtí láidre stórála. Tá na pragsanna fós ard, áfach, i gcomparáid leis na leibhéil phragsála le blianta beaga anuas.

Rialú pragsanna

Feidhmíonn Líonraí Gáis Éireann sócmhainní tarchurtha agus dáileacháin in Éirinn agus in Albain faoi chóras rialaithe pragsanna arna chinneadh ag an CRF. Socraíonn an rialtóir córas nua rialaithe pragsanna gach cúig bliana agus leagtar amach sa phróiseas sin an t-ioncam ceadaithe do Líonraí Gáis Éireann. Bhí cinneadh maidir leis an gcéad tréimhse rialaithe pragsanna eile ón 1 Deireadh Fómhair 2022 go dtí an 30 Meán Fómhair 2027 le bheith déanta in 2022, ach mar gheall ar neamhchinnteachtaí maidir leis an gcomhshaol, chinn CRF an próiseas reatha um athbhreithniú ar rialú pragsanna a chur ar sos. I mí Mheán Fómhair 2022, d'iarr CRF ar Líonraí Gáis Éireann a réamhaisnéisí 5 bliana a chur isteach arís agus tá Líonraí Gáis Éireann ag obair anois le CRF ar na réamhaisnéisí nuashonraithe sin. Táthar ag súil go gcuirfidh CRF cinneadh le haghaidh PC5 i gcrích in 2023.

Rialúcháin agus taraifí

Tá CRF freagrach as rialú eacnamaíoch na sócmhainní go léir ar Líonraí Tarchurtha agus Dáileacháin na hÉireann lena n-áirítear na hidirnascairí fomhuirí agus na sócmhainní ar tír in Albain. Rialaíonn an Rialálaí Fóntas píblínite GNI (UK) Limited i gcóras tarchurtha Thuaisceart Éireann. Tá ceadúnas idirnascaire RA ó Ofgem ag Líonraí Gáis Éireann agus GNI (UK) Limited freisin maidir leis na hidirnascairí fomhuirí le hAlbain.

D'fhoilsigh an Coimisiún Eorpach a phacáiste 'Oiriúnach do 55' i mí Iúil 2021, inar cuireadh i láthair 13 athbhreithniú agus tionscnamh a bhain le gníomhaíochtaí aeráide an Chomhaontaithe Ghlais don Eoraip. I mí na Nollag 2021, d'fhoilsigh an Coimisiún Eorpach an Pacáiste um Dhíchcarbónú Hidrigine agus Gáis, an t-athbhreithniú reachtach ar ghás a rabhtas ag feitheamh go mór leis. Leagtar amach sa Phacáiste, mar atá beartaithe, pleananna uaimhianacha chun gáis in-athnuaite sna líonra gháis atá ann cheana ar fud na hEorpa agus chun creat a fhorbairt le haghaidh gréasáin hidrigine a éascú. Le linn 2022, leag an Coimisiún amach a phlean RePowerEU atá beartaithe freisin, mar aon le roinnt tograí reachtacha gaolmhara mar fhreagairt ar an ngéarchéim fuinnimh reatha agus ar an ngá atá le spleáchas ar ghás na Rúise a laghdú sa ghearrthéarma. Saináithnítear leis na tograí sin an gá atá le méadú a dhéanamh go gasta ar úsáid gáis in-athnuaite san Eoraip sna deich mbliana atá romhainn. Tá na tionscnaimh sin go léir fós á bplé agus á gcur chun cinn trí institiúidí AE agus leanfar leis an obair sin i rith 2023.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Rialacháin agus taraifí (ar lean)

Le linn 2022, lean Líonraí Gáis Éireann de bheith rannpháirteach go gníomhach i gcomhlachais gháis agus i ngrúpaí oibre éagsúla AE san Eoraip, lena n-áirítear an Líonra Eorpach d'Oibreoirí Córais Tarchurtha Gáis (ENTSO), Eurogas, Bonneagar Gáis na hEorpa (GIE) agus Dáileoírí Gáis don Inbhuanaitheacht (GD4S). Dírónn siad sin go léir ar thacaíocht a thabhairt d'fhorbairt agus do chur chun feidhme bheartas fuinnimh agus aeráide an Aontais Eorpaigh, amhail an t-athbhreithniú reachtaíochta gháis agus ionchur i gcláir oibre theicniúla agus rialála ghaolmhara. Bhí ionadaíocht ag fostaithe Líonraí Gáis Éireann freisin mar Uachtarán Marcogaz agus comhalta Boird ENSOG le linn 2022 freisin.

Léirítear leis na taraifí tarchurtha don bhliain gháis 2022/23 méadú (ainmniúil) thart ar 12% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin, rud atá á spreagadh den chuid is mó le boilsciú mar aon le costas méadaithe an chraptha agus CO₂. Léirítear leis na taraifí dáileacháin do 2022/23 méadú (ainmniúil) thart ar 4% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin, rud atá á spreagadh de chuid is mó le méaduithe ar bhoilsciú agus ar chostas méadaithe an chraptha. Is taraifí eatramhacha iad sin ós rud é nach bhfuil PC5 tugtha chun críche fós.

Maoiniú

Bhí staid um maoiniú an Ghrúpa fós láidir in 2022. Ar an 31 Nollaig 2022, bhí €1,335.2 milliún de shaoráidí tiomanta ag an nGrúpa (2021: €1,484.8 milliún).

Ba é luach na n-iasachtaí ar an 31 Nollaig 2022, lasmuigh de Ghrúpa Ervia €1,020.2 milliún (2021: €1,020.2 milliún).

In 2022, choimeád Líonraí Gáis Éireann a rátáil A2 le Moody's Investors Services agus a rátáil A le Standard & Poor's agus athbhreithníodh an t-ionchas go ceann dearfach.

Leis an rátáil chreidmheasa dhaingean sin cuirtear ar chumas Líonraí Gáis Éireann rochtain a bheith aici ar rogha leathan d'fhoinse maoinithe agus déantar cinnte gur féidir léi rochtain a fháil ar mhaoiniú ar chostas iomaíoch.

I mí Eanáir 2022, chuir Líonraí Gáis Éireann críoch le próiseas um athmhaoiniú a Shaoráide Creidmheasa Imrothlaigh ("RCF"), príomhshaoráid leachtachta an Ghrúpa, le hiontráil Líonraí Gáis Éireann isteach i RCF nua de €300m le sindeacáit banc idirnáisiúnta agus intíre. Is é mí Eanáir 2027 an dáta aibíochta tosaigh atá ag an tsaoráid nua cúig bliana a úsáidtear í chun críocha corparáideacha ginearálta.

Timpeallacht oibriúcháin

In 2022, b'ionann toirt iomlán an gháis a iompraíodh tríd an Líonra gháis d'Éirinn, do Thuaisceart Éireann agus d'Oileán Mhanann agus 75.9TWh. Soláthraíodh é sin trí Idirnascaire Moffat agus gáscheantar na Coiribe. Seachadadh méideanna beaga gháis freisin tríd an bpointe insteallta bithmheatáin i gCo. Chill Dara.

In ainneoin dhálaí deacra an mhargaidh in 2022 i ndiaidh ionradh na Rúise ar an Úcráin, bhí éileamh ar ghás in Éirinn 2% níos airde ná mar a bhí in 2021 nuair a chuaigh srianta COVID-19 i bhfeidhm ar an éileamh ar ghás. Soláthraíodh 26% de riachtanais gháis Phoblacht na hÉireann ó gháscheantar na Coiribe agus soláthraíodh 74% de na riachtanais ó allmhairí ón mBreatain Mhór (GB) i rith na bliana.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Timpeallacht oibriúcháin (ar lean)

Cé go tháinig arduithe gan fasach ar phraghsanna an mhargaidh mórdhíola gáis uaireanta le linn 2022 mar gheall ar an ngéarchéim fuinnimh, tá soláthairtí fisiceacha gáis na hÉireann fós slán. Baineann Éire leas as nasc iontaofa leis an mBreatain Mhór trí chóras idirnascaire nasctha. Cuirtear soláthar maith ar fáil, dá réir sin, do mhargadh na Breataine Móire ó tháirgeadh gáis dhúchasaigh, táirgeadh gáis ón Iorua, córas stórála gáis faoi thalamh (UGS) agus Gás Nádúrtha Leachtaithe (GNL) trína soláthraítear rochtain ar mhargadh gáis domhanda.

Príomhtháscairí feidhmíochta

Déanann na Stiúrthóirí monatóireacht ar fheidhmíocht trí úsáid a bhaint as tacar príomhtháscairí feidhmíochta airgeadais agus eile mar atá leagtha amach thíos.

Príomhtháscaire feidhmíochta	BA 2022	BA 2021
Ráta minicíochta iomlán na dteagmhais ama chaillte – fostaithe (>1 lá #/100k uair an chloig*)	0.23	0
Freagairt éigeandála	28 nóim	29 nóim
Seirbhís do chustaiméirí - réiteach chéad theagmhála	94%	91%
Ceangail nua (méid conraithe GWh)	2,940	848
Rátáil chreidmheasa Moody	A2	A2
Rátáil chreidmheasa S&P	A	A
EBITDA	€230m	€245m
Comhshaol		
% de Dhramhaíl a Atreoraíodh ó Líonadh Talún	100%	100%
Úsáid uisce m ³ PA [^]	8,539	8,541
Fostaí		
Laethanta oiliúna	833	1,034
Sóisialta		
Uaireanta saorálaí*	618	890

* Úsáidimid an Ráta Minicíochta Teagmhais Ama Caillte chun súil a choinneáil ar líon na dtimpistí fhostaithe in aghaidh gach 100,000 uair an chloig a oibrítear a bhfuil de thoradh air gur gá do bhall foirne > 1 lá ^ m³ PA- m³ in aghaidh na bliana a thógáil ón obair - Is aonad tomhais brú iad méadair chiúbacha Pascal

*Bhí an laghdú ar uaireanta saorálaíochta in 2022 i gcomparáid le 2021 mar thoradh ar roinnt deiseanna saorálaíochta aonuaire in 2021 nár tharla in 2022.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Bainistíocht riosca

Tacaíonn bainistíocht riosca le Líonraí Gáis Éireann le dul i ngleic le dúshláin agus deiseanna a thapú chun ár straitéis a fhorbairt agus a chur chun feidhme. Le bainistíocht riosca réamhghníomhach is féidir linn breisluach a chruthú dár scairshealbhóirí, dár gcustaiméirí agus don phobal i gcoitinne. Tá an tírdhreach bainistíochta riosca don eagraíocht ag teacht chun cinn i gcónaí. Tá an bhainistíocht riosca lena n-áirítear rioscaí a shainaithint, a bhainistiú agus a mhaolú go héifeachtach ina cuid lárnach dár ngníomhaíochtaí go léir.

Is cineál fadtéarmach iad ár n-oibríochtaí gnó fadtéarmach, agus mar thoradh air sin bíonn go leor dár rioscaí ina rioscaí marthanacha. Is féidir leis na rioscaí sin forbairt agus athrú le himeacht ama, de réir mar a athraíonn a dtionchar féideartha agus/nó a ndóchúlacht mar fhreagairt ar fhorbairtí inmheánacha agus seachtracha. Ag an am céanna tagann rioscaí nua chun cinn i gcónaí. Leanann Líonraí Gáis Éireann le tús áite a thabhairt do bhainistíocht riosca sábháilteachta agus déantar riosca a shainaithint agus a mhaolú go réamhghníomhach.

Bhí tírdhreach riosca 2022 luaineach, rud a bhí á spreagadh den chuid is mó leis an ngéarchéim fuinnimh a d'eascair as an gcoinbhleacht san Úcráin. Trí úsáid leanúnach a bhaint as próiseas sainithe bainistíochta riosca, bhainistigh Líonraí Gáis Éireann a rioscaí go héifeachtach. Mar gheall ar an timpeallacht gheopholaitiúil bhíothas i mbun gníomhaíocht bainistíochta géarchéime go leanúnach le linn na bliana lena chinntiú go rabhamar ullmhaithe d'aon tosca suaite a d'fhéadfadh tarlú agus gur thugamar freagairt orthu, rud a chinntigh slándáil an tsoláthair agus seachadadh seirbhíse. Rinneadh dlúthmhonatóireacht ar an timpeallacht sheachtrach maidir le haon drochthionchar ar Líonraí Gáis Éireann, amhail bagairt mhéadaithe cibearshlánda, slándáil an tsoláthair, boilsciú, Covid-19, agus luaineacht praghsanna gáis.

Tá dúshláin eile a bhí le sárú ag Líonraí Gáis Éireann tugtha chun suntais i roinn na bpríomhrioscaí.

Creat bainistíochta riosca

Tá struchtúr rialachais i bhfeidhm ag Líonraí Gáis Éireann ina gcuimsítear próiseas cuimsitheach bainistíochta riosca chun na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí a d'fhéadfadh tionchar a imirt ar ár gcumas ár gcuspóirí straitéiseacha a bhaint amach a shainaithint, a bhainistiú, monatóireacht a dhéanamh orthu agus dul i ngleic leo. Tacaíonn an creat bainistíochta riosca le cur chuige comhsheasmhach bainistíochta riosca ar fud na heagraíochta lena n-áirítear measúnú a dhéanamh ar an tionchar ar an ngnó agus an dóchúlacht go dtarlóidh an riosca.

Tá an fhreagracht deiridh ar Bhord Ervia as bainistíocht riosca, le tacaíocht ó Choiste Iniúcháireachta agus Riosca Ervia. Socraíonn Bord Ervia an inghlacthacht riosca chun cineál agus méid na rioscaí a bhfuilimid sásta glacadh leo chun ár gcuspóirí straitéiseacha a bhaint amach a chinneadh. Thacaigh Bord Ervia le scrúdú cuimsitheach a dhéanamh ar na príomhrioscaí eagraíochtúla le linn 2022.

Déantar gníomhaíochtaí bainistíochta riosca freisin ar gach leibhéal ar fud Líonraí Gáis Éireann lena áirithiú go ndéanfar bainistíocht réamhghníomhach agus éifeachtach ó lá go lá ar rioscaí atá ann cheana, ar rioscaí atá ag teacht chun cinn agus ar rioscaí a mbaineann ar dtionchar/dóchúlacht íseal leo. Le foireann riosca tiomnaithe agus samhail coiste rialachais riosca ón mbarr anuas, ón mbun aníos, treisítear timpeallacht bhainistíochta riosca éifeachtach. Cinntítear leis an tsamhail sin go bhfuil soiléireacht úinéireachta agus freagrachta as bainistíocht riosca ann lena n-áirítear rialuithe agus gníomhartha maolaithe.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

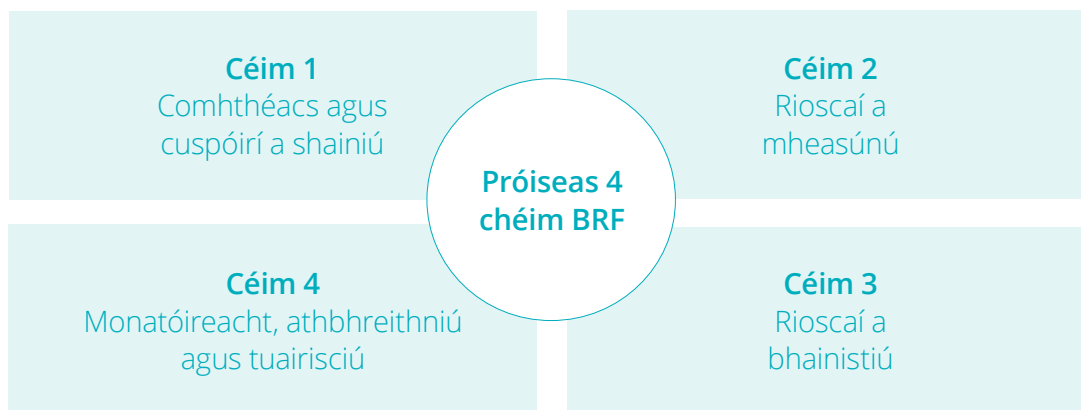
Creat bainistíochta riosca (ar lean)

Treisítear an fócas ar bhainistíocht riosca réamhghníomhach leanúnach, feasach ar riosca agus cultúr ‘labhair amach’ a chinntiú ar gach leibhéal den eagraíocht trí oiliúint riosca a sholáthar do shínteoirí agus bhainisteoirí mar aon le rannpháirtíocht rialta ar fud an ghnó.

Chomhoibrigh feidhmeanna na dara líne agus na tríú líne le linn na bliana chun cur chuige ailínithe don chreat rialaithe inmheánaigh foriomlán a chinntiú.

Úsáideann Líonraí Gáis Éireann próiseas simplí ceithre chéim um Bainistíocht Riosca Fiontraíochta (BRF) lena gcinntiú go ndéanfar rioscaí ar fud na heagraíochta a shainaithint, a mheasúnú, freagairt orthu agus monatóireacht a dhéanamh orthu ar bhonn comhsheasmhach.

Próiseas 4 chéim BRF

Ár ngníomhaíochtaí bainistíochta riosca

Lá go lá

Réimsí oibríochtúla

Rioscaí a shainaithint, a bhainistiú, dul i ngleic leo agus iad a thuairisciú.

Comhtháthú i straitéis agus próiseas

Réimsí oibríochtúla

Tá measúnú riosca lárnach do phleanáil straitéiseach, tosaíocht infheistíochta agus breithmheas tionscadal.

Rialachas

Réimsí oibríochtúla

Tacaíonn Coistí Feidhmiúla agus Feidhmiúcháin Riosca leis an gCoiste Iniúcháireachta agus Riosca.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe

Riosca	Comhthéacs	Maolú
 Líonra fuinnimh athléimneach		
Sláinte, sábháilteacht, comhshaol		
Teagmhas mór sláinte agus sábháilteachta nó comhshaoil a mbíonn tionchar agus dochar suntasach d'fhostaí, do chonraitheoir nó don phobal mar thoradh air.	Ní mór cloí leis an reachtaíocht agus na socruithe sláinte, sábháilteachta agus comhshaoil ábhartha, chun baill foirne, conraitheoirí, agus an pobal a chosaint ar ghortú nó ar bhás agus chun ionchúisimh ionchasacha, caillteanas airgeadais agus damáiste do chlú a sheachaint.	<ul style="list-style-type: none"> Déanann Bord Líonraí Gáis Éireann maoirseacht ar fheidhmíocht Sláinte agus Sábháilteachta. Tá sé deimhnithe de réir Córas Bainistíochta Sábháilteachta ISO45001 agus Córas Bainistíochta Comhshaoil ISO 14001. Gníomhaíocht dearbhaithe inmheánach agus sheachtrach, iniúchtaí, cleachtaí éigeandála oiliúna agus athbhreithnithe.
Slándáil an tsoláthair		
Braitheann slándáil an tsoláthair gáis nádúrtha in Éirinn ar ár gcumas allmhairí a rochtain agus ar acmhainneacht agus ar shláine an bhonneagair soláthair agus dáileacháin. D'fhéadfadh briseadh suntasach ar sholáthar fuinnimh nó ar bhonneagar fisiciúil Líonra Gáis Éireann tionchar tromchúiseach a bheith aige ar ghnó agus ar oibríochtaí Líonra Gáis Éireann agus ar gheilleagar na hÉireann.	Braitheann geilleagar na hÉireann ar sholáthairtí slána leanúnacha gáis nádúrtha toisc go bhfreastalaíonn sé ar thart ar 30% de phríomhriachtanais fuinnimh na hÉireann. Mar gheall ar an gcoinbhleacht idir an Rúis agus an Úcráin tá praghsanna mórdhíola gáis éagobhsaí agus tá fócas méadaithe curtha ar athléimneacht sholáthar gáis nádúrtha na hEorpa dá barr. Is í an Ríocht Aontaithe an phríomhfhoinsé soláthair d'Éirinn i gcónaí. D'fhéadfadh aon bhriseadh ar sholáthar fuinnimh na Ríochta Aontaithe, nó aon chliseadh nó aon bhriseadh ar oibriú ár mbonneagar gáis, tionchar tromchúiseach a imirt ar ghnó agus ar oibríochtaí Líonraí Gáis Éireann.	<ul style="list-style-type: none"> A bhuí le píblíne gháis nasctha ar tír in Albain neartaítear slándáil an tsoláthair d'Éirinn. Soláthraítear soláthar dúchasach gáis ó gháscheantar na Coiribe. Samhaltú rialta cásanna éilimh agus soláthair sa todhchaí (Poblacht na hÉireann agus Uile-Oileáin). Plean Bainistíochta Éigeandála Gáis bunaithe ar a ndéantar tástáil go rialta. Ball de Ghrúpa Éigeandála Slándála Fuinnimh DECC. Tá prótacal deonach i bhfeidhm ag GNI (UK) agus ag Gás Náisiúnta (an Eangach Náisiúnta mar a bhí roimhe seo) a dhéanann soláthar má tharlaíonn Éigeandáil Soláthair Gáis. Le conradh idir-rialtasach gáis atá i bhfeidhm ó bhí 1993 ann idir Éire agus an Ríocht Aontaithe, déantar foráil maidir le forbairt creata idir rialtas na hÉireann agus rialtas na Ríochta Aontaithe chun déileáil le haon bhriseadh ar sholáthairtí gáis. Tacú le hathbhreithniú an rialtais ar Shlándáil an tSoláthair lena n-áirítear bearta maolaithe a fhorbairt. Cláir chuimsitheacha iniúchta agus cothabhála sócmhainní. Plean Forbartha Líonra agus Plean Bainistíochta Acmhainne Líonra. Plean agus tionscadail infheistíochta caipitil. Tá an Measúnú Riosca Náisiúnta riachtanach faoi Airteagal 7 de Rialachán (AE) 2017/1938 (Slándáil an tSoláthair Gáis). D'oibrigh Líonraí Gáis Éireann i gcomhar le CRF chun an measúnú riosca seo a chur i gcrích in 2022.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Riosca	Comhthéacs	Maolú
Acmhainne líonra		
Mura bhfaightear faomhadh rialála agus mura bhforbraítear acmhainn líonra imleor amach anseo, d'fhéadfadh sé sin tionchar a imirt ar chlú Líonraí Gáis Éireann agus tionchar a imirt ar chumas an líonra freastal ar riachtanais fuinnimh amach anseo.	In 2022 d'fhoilsigh Líonraí Gáis Éireann ráiteas réamhaisnéise gáis. Príomh-ionchur i leith é sin is ea réamh-mheastachán éileamh leictreachais Eirgrid. Le tionscadail EirGrid tháinig méadú suntasach ar an éileamh ar leictreachas agus mar thoradh air sin tá gá le giniúint ghásadhainte nua chun freastal ar an éileamh sin. Ina theannta sin, tá méadú mór tagtha ar cheangail nua gháis nua san earnáil tionsclaíochta agus tráchtála freisin. Cuireadh anailís líonra i gcrích bunaithe ar an eolas is fearr atá ar fáil lena dtugtar le fios go mbeidh infheistíocht bhreise ag teastáil chun bonneagar breise a sholáthar chun freastal ar an éileamh sin le linn na mbuaicthréimhsí.	<ul style="list-style-type: none"> • Bearta bainistithe ar thaobh an éilimh – tá táirgí acmhainne in-idirbhriste á scrúdú. • Teagmháil leanúnach le EirGrid maidir lena réamhaisnéisí ar éileamh. • Cuireadh staidéar mionsonraithe i gcrích lena fháil amach cad iad na bearta oibriúcháin agus fisiceacha is féidir a chur i bhfeidhm chun an acmhainn theicniúil ag Pointe Iontrála Moffat a mhéadú chun freastal ar an méadú ar éileamh sa ghearrthéarma agus sa mheántéarma. • Teagmháil leanúnach leis CRF maidir leis an bhfaisnéis réamh-mheasta. • Tacaíocht leanúnach d'athbhreithniú an Rialtais ar shlándáil an tsoláthair lena n-áirítear roghanna agus réitigh a sholáthar le haghaidh shlándáil an tsoláthair agus athléimneacht an líonra. A áirithiú go mbreithneofar an plean gníomhaíochta coisctheach arna eascairt as an Measúnú Riosca Náisiúnta, a bhféadfaí stóráil straitéiseach agus/nó pointí breise iontrála gáis, a bheith i gceist leis, mar réiteach do riachtanais acmhainne amach anseo. • Plean Forbartha Líonra agus Plean Bainistíochta Acmhainne Líonra.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Riosca	Comhthéacs	Maolú
Seachadadh caipitil		
Mainneachtain freastal ar riachtanais seachadta caipitil lena n-áirítear oibreacha caipitil a bhaineann le naisc nua stáisiúin chumhachta.	Tá aird tarraingthe ag EirGrid agus CRF ar an easnamh i nginiúint cumhachta teirmí in Éirinn sa ghearrthearma, sa mheántearma agus san fhadtéarma maidir le slándáil an tsoláthair leictreachais. Beidh méid suntasach oibre ag teastáil chun tacú le baint amach na dtionscadal ríthábhachtach sin. Tarlaíonn sé sin i gcomhthráth le héileamh méadaithe ó earnálacha eile a bhféadfadh sé go mbeadh orthu tús áite a thabhairt do thionscadail a mbeadh damáiste féideartha airgeadais agus clú do Líonraí Gáis Éireann mar thoradh orthu.	<ul style="list-style-type: none"> Cruinnithe trí pháirtí idir Líonraí Gáis Éireann, EirGrid agus CRF agus comhoibriú láidir ar thionscadail. Rannpháirtíocht luath leis an gconraitheoir agus le próiseas toilithe príomhpháirtithe leasmhara eile: Rannpháirtíocht luath agus leanúnach le príomhpháirtithe leasmhara. Tógáil: Pleanáil acmhainní agus slabhra soláthair chun seachadadh tionscadal a bhrostú.
Gáis in-athnuaite - ullmhacht líonra		
Riosca nach bhfuil Líonraí Gáis Éireann réidh ó thaobh líonra de chun gás in-athnuaite a iompar.	Sainaithnítear forbairt hidrigine agus bithmheatáin mar phríomhthosaíocht chun an Comhaontú Glas don Eoraip agus aistriú fuinnimh ghlain a bhaint amach. Chun inmharthanacht fhadtéarmach gnó a chinntiú, caithfidh Líonraí Gáis Éireann a chinntiú go bhfuil an cumas agus an inniúlacht líonra aige le bheith ina phríomh-chumasóir don aistriú fuinnimh.	<ul style="list-style-type: none"> Liúntais nuálaíochta leordhóthanacha a chinntiú chun cumas hidrigine agus bithmheatáin a thástáil agus a fhorbairt. Taighde agus tástáil ar hidrigin ag ár Lárionad Taighde agus Nuálaíochta in Iarthar na Cathrach, Baile Átha Cliath. Feabhas a chur ar oiliúint agus inniúlacht theicniúil. Comhpháirtíochtaí straitéiseacha a chothú laistigh den saol acadúil agus páirtithe leasmhara eile sa tionscal gáis. Cásanna sábháilteachta a fhorbairt do gach céim d'fhorbairt na hidrigine.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Riosca	Comhthéacs	Maolú
Athrú aeráide – tionchar ar bhonneagar		
Riosca fisiceach go bhféadfadh tionchar a bheith ag adhamsir nó aimsir neamhghnácha ar ár mbonneagar.	Méadú ar dhéine na hadhamsire e.g., d'fhéadfadh tuilte, stoirmeacha mar gheall ar athrú aeráide a bheith ina gcúis le mífheidhmeanna nó le briseadh gan choinne sna seirbhísí. D'fhéadfadh briseadh fada le linn adhamsire amhail tréimhse d'aimsir an-fhuar cur isteach suntasach sóisialta agus eacnamaíoch a chruthú nuair nach féidir le gnólachtaí agus teaghlaigh rochtain a fháil ar chumhacht nó ar theas.	<ul style="list-style-type: none"> Pleananna agus nósanna imeachta láidre práinnfhreagartha a fhorbairt. Réimsí leochaileachta amach anseo a shainathint agus sócmhainní a athlonnú nuair is cuí. Pleanáil ullmhachta don gheimhreadh agus cruachan stoirme. Uirlisí chun monatóireachta/rialú a dhéanamh ar an mbonneagar. Aghaidh a thabhairt ar rioscaí aitheanta don bhonneagar líonra trí aighneachtaí rialála.
 Seirbhísí fuinnimh inbhuanaithe		
Inacmhainneacht		
Cailliúint iomaíochais, an riosca go mbeidh gás líonraithe neamhiomaíoch/neamh-inacmhainne do chustaiméirí.	Mar gheall ar an tionchar a bhaineann leis na praghsanna arda gás atá ag leanúint ar aghaidh tá baol ann go mbeidh gás nádúrtha neamhiomaíoch i gcomparáid le foinsí fuinnimh eile, rud a fhágann go bhféachfaidh custaiméirí agus lucht ceaptha beartas ar réitigh fuinnimh eile.	<ul style="list-style-type: none"> Leanúint de dhíriú ar chostais líonra a laghdú trí nuálaíocht, barrfheabhsú an tslabhra soláthair agus bainistíocht costais dea-chleachtas. Leanúint de thacaíocht a thabhairt do bhearta chun feabhas a chur ar shlándáil an tsoláthair in Éirinn, lena laghdófar an baol go dtarlódh briseadh sa soláthar lena n-áirítear úsáid mhéadaithe as gás in-athnuaite. Tacaíochtaí do chustaiméirí leochaileacha. Tacaíochtaí do chustaiméirí lena n-áirítear infhaighteacht méadar Íoc Mar a Úsáidtear (PAYG), rud a éascaíonn aistriú soláthraithe fuinnimh.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Riosca	Comhthéacs	Maolú
Todhchaí an gháis		
Nach n-éireofar le straitéis fáis fhadtéarmach Líonraí Gáis Éireann do ghás nádúrtha agus in-athnuaite a chur i bhfeidhm agus a sheachadadh go rathúil i gcóras fuinnimh comhtháite.	<p>Theip ar Líonraí Gáis Éireann réitigh a sholáthar chun go mbeidh gás líonraithe ina fhoinse inmharthana fuinnimh i dtodhchaí fuinnimh dhícharbóinthe na hÉireann.</p> <p>Tá baol ann go dtiocfaidh laghdú ar úsáid an líonra sin amach anseo mura féidir an líonra a dhícharbónú agus d'fhéadfadh méaduithe taraife agus sócmhainní tréigthe a bheith mar thoradh air sin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tacú le conair a fhorbairt i dtreo dhícharbónú iomlán an líonra gáis agus tacú le gníomhaíochtaí nuálaíochta a bhaineann le sócmhainní an líonra gáis. Oibriú leis an Rialtas chun tacú leis sprioc an Phlean um Ghníomhú ar son na hAeráide 2023 a bhaint amach chun suas le 5.7 TWh de bhithmheatán a tháirgtear go dúchasach a sheachadadh faoi 2030. Oibriú le custaiméirí agus le mórúsáideoirí chun réitigh lena mbaineann conair chuig an dícharbónú a sholáthar. Leanúint le forbairt agus le rolladh amach an líonra GNC agus tacú le forbairt BioCNG de réir mar a bheidh sé ar fáil. Tacú le haistriú an líonra gáis chun instealladh hidrigine glaise agus hidrigine cumaisc amach anseo a éascú.

Córas fuinnimh comhtháite

Beartas fuinnimh

Teip ar ról a bhaint amach don ghás nádúrtha agus do gháis in-athnuaite in aistriú fuinnimh na hÉireann.	Tá dícharbónú fuinnimh fós ar cheann de na dúshláin is mó atá roimh an domhan. Díritear beartais AE agus na hÉireann um ghníomhú ar son na aeráide agus fuinneamh ar laghdú fadtéarmach ar bhreoslaí iontaise, lena n-áirítear gás nádúrtha (arb é an breosla iontaise dó is glaine). Tá baol ann go dtiocfaidh laghdú ar úsáid an líonra amach anseo mura féidir beartas tacúil le haghaidh gáis in-athnuaite a chinntiú agus d'fhéadfadh méaduithe taraife agus sócmhainní tréigthe a bheith mar thoradh air sin.	<ul style="list-style-type: none"> A chinntiú go n-aithníonn agus go dtuigeann príomhpháirtithe leasmhara an ról is féidir le líonra gáis dícharbónaithe a imirt i gcóras fuinnimh na hÉireann amach anseo. Foireann tiomnaithe beartais a dhíríonn ar rannpháirtíocht leanúnach leis na páirtithe leasmhara go léir maidir le beartas fuinnimh a fhorbairt. Dlúthchaidreamh comhoibríoch a chothú le páirtithe ar fud an tslabhra luacha ar fad. Teachtairacht Líonra Gáis Éireann i gcainteanna poiblí faoin aistriú fuinnimh a chur in iúl.
--	---	--

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Riosca	Comhthéacs	Maolú
 Barr feabhas sna hoibríochtaí		
Slabhra soláthair		
<p>Mura féidir Pleananna Infheistíochta Caipitil reatha nó amach anseo a sheachadadh go hiomlán, mar gheall ar dhúshláin slabhra an tsoláthair lena n-áirítear méaduithe ar chostais, acmhainneacht laistigh den tionscal tógála, moilleanna ar ábhair a fháil nó teip ar phríomhsholáthraí, d'fhéadfadh sé nach gcomhlíonfaí an acmhainn líonra nó d'fhéadfadh sé nach bhféadfaí sláinte sócmhainní a choinneáil trí ghníomhaíochtaí cothabhála pleanáilte.</p>	<p>Tá luaineacht i ngeilleagair an domhain agus athruithe ar an timpeallacht gheopholaitiúil ar fud an domhain ag luathú an ghá do Líonraí Gáis Éireann pleananna a fhorbairt go réamhghníomhach chun riosca slabhra an tsoláthair a bhainistiú. Tá an riosca sin ag eascairt as méaduithe ar chostais seirbhísí agus ábhar, as ganntanais ábhar, as amanna tionscanta níos faide ar thionscadail agus as inmharthanacht na bpríomhsholáthraithe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rannpháirtíocht le CRF maidir le caiteachas agus spriocanna amach anseo. Tá samhail bainistíochta caidrimh i bhfeidhm. Saineolas inmheánach sa slabhra soláthair agus idirghníomhaíochtaí réamhghníomhacha sa slabhra soláthair. Le conarthaí nua tógála agus innealtóireachta cinnteofar go mbeidh comhpháirtithe ar an méid ceart d'ualach oibre Líonraí Gáis Éireann. Comhordú sna foirne ar fad chun feasacht agus úinéireacht a chothú. Monatóireacht á déanamh ar sholáthraithe príomhchonarthaí.
Oibríochtaí inbhuanaithe		
<p>Teip ar Líonraí Gáis Éireann a bheith ina phríomhghnó inbhuanaithe in Éirinn.</p>	<p>Chun ionchais shoचाíoch agus ionchais na bpáirtithe leasmhara a chomhlíonadh, ní mór do Líonraí Gáis Éireann a astaíochtaí agus dhramhaíl féin a íoslaghdú, bithéagsúlacht a fheabhsú agus tacú lena mhuintir agus lena bpobail.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Feidhmíocht agus straitéis inbhuanaitheachta le rialachas agus monatóireacht shoiléir. Feidhmíocht Thrédhearcach Comhshaoil, Shóisialta agus Rialachais (ESG). Tiomanta do laghdú 50% ar dhéine na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa faoi 2030. Plean Gníomhaíochta don Bithéagsúlacht. Deimhniú de réir chaighdeán an Mairec do Ghnóthas a bhíonn ag Obair go Freagrach a choinneáil. Tiomantas do phlean laghdaithe astaíochtaí meatáin. Feachtas 'Laghdaigh d'Úsáid' arna chur i bhfeidhm ar fud Líonraí Gáis Éireann.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Riosca	Comhthéacs	Maolú
Cibearshláidáil		
Riosca maidir le cibriónsaí ar ár dTeicneolaíocht Faisnéise a d'fhéadfadh a bheith ina chúis le caillteanas suntasach córas agus seirbhísí, le tionchar mór ar oibríochtaí gnó, sceitheadh sonraí, le caillteanas airgeadais agus le damáiste do chlú	Tá líon agus castacht na mbagairtí cibearshláidála ag dul i méid agus tá siad de shíor ag éabhlóidiú. D'fhéadfadh fionraí seachadadh gnó féideartha, cur isteach, fadhbanna sábháilteachta, damáiste do chlú nó fíneálacha rialála féideartha a bheith mar thoradh ar theagmhas. D'fhéadfadh tionchar a bheith aige sin ar chustaiméirí gáis agus leictreachais agus ar gheilleagar na hÉireann.	<ul style="list-style-type: none"> • Polasaithe, straitéis agus samhail oibriúcháin i bhfeidhm. • Cláir leanúnacha maidir le cibearfheasacht agus oiliúint úsáideoirí. • Comhoibriú leis an Lárionad Náisiúnta Cibearshláidála. • Monatóireacht leanúnach i gcoinne chaighdeáin na hInstitiúide Náisiúnta um Chaighdeáin agus Teicneolaíocht (NIST). • Infheistíocht leanúnach i gcosc agus i rialuithe réamhghníomhacha sna chórais chriticiúla ar fad. • Socruithe teagmhasacha do leanúnachas gnó. • Ionad Oibríochtaí Slándála i bhfeidhm (monatóireacht 24*7). • Measúnuithe leanúnacha riosca. • Cásanna oibriúcháin agus tástálacha struis ar phróisis chriticiúla.
Paindéim		
Riosca suntasach do shláinte fostaithe nó cur isteach ar ghnó mar gheall ar thionchar féideartha paindéime.	Tinneas fostaithe ar mhórscala de dheasca eipidéime nó paindéime (e.g., COVID-19) a théann i bhfeidhm ar dhaonra na hÉireann, a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar shláinte agus ar fholláine fostaithe, ar oibríochtaí, ar sholáthar seirbhíse agus ar shlabhra an tsoláthair.	<ul style="list-style-type: none"> • Plean freagartha paindéime i bhfeidhm. • Socruithe teagmhasacha do leanúnachas gnó forbartha. • Rannpháirtíocht le príomhpháirtithe leasmhara (FSS, HSA, CRU, ranna rialtais etc.) agus tagarmharcáil fiontais piaraí.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Riosca	Comhthéacs	Maolú
Dlíthiúil		
Teip maidir le cloí le hoibleagáidí dlíthiúla a fhorchuirtear le dlí, rialachán nó ceadúnas.	Tá na gníomhaíochtaí gnó a dhéanann Líonraí Gáis Éireann faoi réir réimse leathan dlíthe agus rialachán. Mar gheall ar oibleagáidí agus ar rialacháin dhlíthiúla tá méadú mór tagtha ar an gcastacht a bhaineann le gnó a dhéanamh i Líonraí Gáis Éireann. B'fhéidir nach gcoinneodh beartais agus oiliúint suas le luas an athraithe. Má theipeann ar Líonraí Gáis Éireann dlíthe agus rialacháin ábhartha na hÉireann, na Ríochta Aontaithe agus an Aontais Eorpaigh a chomhlíonadh d'fhéadfaí pionóis agus/nó smachtbhannaí a fhorchur a bhféadfaí drochthionchar ábhartha a bheith acu ar an ngnó, ar thorthaí oibriúcháin, ar ionchais agus/nó an staid airgeadais.	<ul style="list-style-type: none"> Tugtar athbhreithniú ar chomhlíonadh chun críche go bliantúil agus go leanúnach maidir le hoibleagáidí an Chóid Chleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú agus sainaitnítear aon teipeanna ar chomhlíonadh agus tugtar aghaidh orthu de réir mar is cuí. Tá beartais agus nósanna imeachta cuimsitheacha i bhfeidhm chun comhlíonadh príomhoibleagáidí dlí a chinntiú. Monatóireacht leanúnach ar fhorbairtí reachtaíochta. Athbhreithniú débhlíantúil ar Ráiteas Beartais um Chomhlíonadh na Stiúrthóirí. Rannpháirtíocht leanúnach le páirtithe leasmhara seachtracha ábhartha.
Calaois		
Teagmhas tubaisteach calaoise a théann i bhfeidhm ar inmharthanacht agus ar chlú na heagraíochta	Má tharlaíonn cliseadh sa timpeallacht rialaithe, d'fhéadfadh calaois tarlú a bhféadfaí damáiste do chlú, caillteanas airgeadais chomh maith le himpleachtaí cánach do Líonraí Gáis Éireann a bheith mar thoradh air.	<ul style="list-style-type: none"> Oiliúint ar fheasacht beartais agus calaoise. Cultúr láidir rialaithe agus labhair amach. Cláir um fheasacht calaoise lena n-áirítear 'Doing the Right Thing'. Oiliúint ar fheasacht cibearshlándála. Scaradh dualgas.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Riosca	Comhthéacs	Maolú
 Daoine fuinnimhithe		
Daoine		
<p>Mainneachtain daoine ag a bhfuil na scileanna agus na cumais chearta chun ár straitéis a sheachadadh a fhorbairt, a choinneáil nó a mhealladh.</p>	<p>Braitheann ár gcumas ár straitéis a chur chun feidhme ar chumais, luachanna, iompar agus feidhmíocht ár bhfostaithe. Braitheann sé freisin ar aclaíocht agus ar chumas ár ndaoine dul in oiriúint don timpeallacht sheachtrach atá ag athrú agus d'ionchais leanúnacha ár bpáirtithe leasmhara.</p> <p>Mura mbeidh lucht saothair leordhóthanach oilte a againn ag an am ceart agus san áit cheart, d'fhéadfadh sé sin tionchar diúltach a imirt ar chumas na heagraíochta ár straitéis a bhaint amach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pleanáil straitéiseach le haghaidh líon fostaithe agus dearadh agus forbairt eagraíochtúil. • Tionscnaimh rannpháirtíochta agus cultúir lena n-áirítear suirbhéanna rialta agus próisis feabhsúcháin leanúnaigh i bhfeidhm. • Clár sláinte agus folláine i bhfeidhm chun tacú leis an bhfoireann. • Tionscnaimh Acmhainní Daonna amhail an clár ibelong maidir le héagsúlacht, cothromas agus cuimsiú, obair hibrideach agus clár forbartha. • Fostaithe a fhorbairt agus a chumhachtú trí Fhoghlaim agus Forbairt agus Bainistiú Feidhmíochta. • Ceannairí na toadhcháil agus príomhchomharbáil a shainaithint agus a chothú trí chlár um Bainistíocht Tallainne agus Forbartha Tallainne. • Monatóireacht leanúnach ar phríomh-mhéadracht an lucht saothair lena n-áirítear laghdú agus athrú, innéacsanna cobhsaíochta fostaithe agus lucht saothair.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhrioscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Riosca	Comhthéacs	Maolú
 Clár comhardaithe láidre		
<h4>Athbhreithniú airgeadais</h4>		
<p>Mainneachtain feidhmíocht airgeadais leordhóthanach a bhaint amach de bharr rioscaí domhanda maicreacnamaíocha agus airgeadais – boilsciú, luaineacht praghsanna tráchtarraí, riosca creidmheasa, riosca leachtachta, rioscaí airgeadra agus rátaí úis.</p>	<p>Braitheann ár gcumas ár bpleananna gnó a chur chun feidhme go rathúil ar ár gcumas rioscaí airgeadais agus maicreacnamaíocha a bhainistiú. Méadú ar na costais chun gnó a dhéanamh. Riosca éagsúlachta idir costais a thabhaítear agus costais a cheadaítear faoin tsamhail rialála.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Samhail rialála ard-rátáilte lena ngabhann taifead ar ghnóthú cobhsaí trédhearcach costas. Creat docht rialuithe agus nósanna imeachta. Teorainneacha riosca sainithe, tarmligean údaráis agus monatóireacht nocht a bhfeidhm. Íosléibhéal fiachais ag rátaí seasta, bainistiú neamhchosanta airgeadra eachtraigh, leachtacht íosta a choinneáil. Dlúthmhonatóireacht agus measúnú tionchair le haghaidh aon teagmhais mhaicreacnamaíocha e.g., COVID-19, an choinbhleacht san Úcráin. Leanúint le bheith rannpháirteach le príomhsholáthraithe chun príomhbhrúnna costais a thuiscint agus cuidiú le maolú a dhéanamh orthu Rannpháirtíocht leanúnach leis an rialálaí lena chinntiú go bhfuil eolas acu faoi na costais a thabhaíonn Líonraí Gáis Éireann agus féachaint lena chinntiú go ndéanfar costais a thabhaítear go héifeachtach a ghnóthú go tráthúil.
<h4>Neart airgeadais</h4>		
<p>Teip maidir leis an neart airgeadais a chaomhnú chun forbairtí amach anseo ar líonra athléimneach agus inbhuanaithe a éascú.</p>	<p>Braitheann cur chun feidhme rathúil straitéis Líonra Gáis Éireann ar a chumas maoiniú cuí a fhoinsiú agus a choinneáil. Beidh ar Líonraí Gáis Éireann clár comhardaithe láidir a choinneáil chun an méadú féideartha ar infheistíochtaí dícharbónaithe a bhainistiú thar thréimhse réasúnta gearr.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Rátáil láidir gráid infheistíochta. Idirphlé leanúnach agus caidreamh láidir le príomhpháirtithe leasmhara lena n-áirítear an Rialtas, soláthraithe um maoiniú agus infheisteoirí ionchasacha. Straitéis um maoiniú agus inbhuanaitheacht a nascadh.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Na príomhríoscaí agus na príomh-neamhchinnteachtaí agus príomh-mhaoluithe (ar lean)

Ríosca	Comhthéacs	Maolú
Socraíochtaí rialála		
Mainneachtain cinneadh agus socraíocht rialála leordhóthanach agus/nó thráthúil a bhaint amach.	Rialaíonn an Coimisiún um Rialáil Fóntas (CRF) ioncam ábhartha Líonraí Gáis Éireann faoi chreat uasteorann ioncaim. Mura dtiocfar ar chomhaontú ar liúntas leordhóthanach maidir le caiteachas oibriúcháin agus caipitil agus maidir le toradh ar chaipiteal infheistithe, lena n-áirítear tacaíocht do bhithmheatán agus do hidrigin d'fhéadfaí tionchar a imirt ar chumas an ghnólachta a cuspóirí straitéiseacha a bhaint amach agus tionchar a imirt ar a oibríochtaí, a hionchais agus/nó ar a staid airgeadais.	<ul style="list-style-type: none"> Rannpháirtíocht ghníomhach le húdaráis rialála agus le páirtithe leasmhara eile lena chinntiú go n-aithneofar agus go dtuigfear riachtanais ghnó.

Ráiteas maidir le Tuairisciú Neamhairgeadais

Ceanglaítear ar chuideachtaí raon leathan faisnéise airgeadais a thuairisciú sa Tuarascáil Stiúrthóirí leis an Treoir AE maidir le Faisnéis Neamhairgeadais (2014/95), arna trasú le Rialachán (AE) maidir le nochtadh na faisnéise neamh-airgeadais agus éagsúlachta ag gnóthais agus grúpaí móra áirithe, 2017, arna leasú le Rialachán (AE) maidir le nochtadh na faisnéise neamh-airgeadais agus éagsúlachta ag gnóthais agus grúpaí móra áirithe (Leasú), 2018 (“na Rialachán”). Comhlíonann an Chuideachta an sainmhíniú ar ‘chuideachta infheidhme’ chun críocha na Rialachán. De réir na Rialachán, ceanglaítear ar chuideachtaí a seasamh beartais agus a bhfeidhmíocht a leagan amach i ndáil le cúrsaí comhshaoil, sóisialta agus fostaí, meas ar chearta daonna, agus ábhair fhrithéillithe agus fhrithbhreabaireachta. Tugtar cuntas ar ríoscaí i ndáil leis na hábhair sin sa chuid ‘Ríoscaí agus Éiginnteachtaí Príomha’ thuas agus taispeántar na PTFanna neamhairgeadais ábhartha sa chuid ‘Príomhtháscairí Feidhmíochta’ thuas. Luaitear gnéithe de shamhail ghnó na cuideachta thuas faoi na ceannteidil ‘Príomhghníomhaíochtaí agus Forbhreathnú ar an gCuideachta’ agus ‘Athbhreithniú ar an nGnó agus Forbairt sa Todhchaí’. Tá cuntas tugtha thíos ar an obair a dhéantar ar fud ár ngnó chun inbhuanaitheacht a chur chun cinn, in éineacht leis na beartais a chleachtar i réimsí comhshaoil, sóisialta agus ionaid oibre, cearta daonna agus i réimsí na frithbhreabaireachta agus an fhrithéillithe.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Ráiteas maidir le Tuairisciú Neamhairgeadais (ar lean)

Tacsanomaíocht AE

Tacsanomaíocht AE

Is cuid de Ráiteas Tuairiscithe Neamhairgeadais an Ghrúpa iad na nochtáí thíos a cheanglaítear leis na Rialacháin Tacsanomaíochta EY. Ghlac an Coimisiún Eorpach an Rialachán maidir le Tacsanomaíocht an 4 Meitheamh 2021, agus is córais aicmithe é lena mbunaítear liosta de shé ghníomhaíocht eacnamaíocha atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de.

1. Maolú ar an athrú aeráide.
2. Oiriúnú don athrú aeráide.
3. Acmhainní uisce agus muirí inbhuanaithe agus a gcosaint (Uisce).
4. Truailliú a rialú agus a chosc (Truailliú).
5. Bithéagsúlacht agus éiceachórais a chosaint agus a athchóiriú (Bithéagsúlacht).
6. Aistriú go geilleagar ciorclach (Ciorclaíocht).

Tá an chéad dá chuspóir comhshaoil den Tacsanomaíocht faoin raon feidhme lena dtuairisciú le haghaidh na tréimhse tuairiscithe den bhliain dar chríoch 2022: 'Maolú ar an Athrú Aeráide' agus 'Oiriúnú don Athrú Aeráide'. Táthar ag súil go dtiocfaidh na ceithre chuspóir eile i bhfeidhm in 2023, agus beidh nochtáí breise mar thoradh air sin.

Maidir le gníomhaíochtaí faoin raon feidhme, ceanglaítear ar Líonraí Gáis Éireann tuairisc a thabhairt ar cá mhéad dá láimhdeachas, CAPEX agus OPEX a thagann faoin raon feidhme, nó atá 'incháilithe', agus cá mhéad de a mheastar a bheith 'ailínithe' le Tacsanomaíocht AE.

Toimhdí curtha i bhfeidhm inár n-anailís incháilitheachta

Tá an rialachán fós á fhorbairt agus tá teorainn leis an gcleachtas margaidh agus an treoirt atá ar fáil faoi láthair maidir le conas Tacsanomaíocht AE a chur i bhfeidhm agus a thuairisciú. D'fhéadfadh léirmhínte, toimhdí agus nochtáí éagsúla a bheith ag chuideachtaí a bheith mar thoradh air seo.

Tar éis breithniú a dhéanamh, thángthamar ar an gconclúid nach gníomhaíochtaí incháilithe faoin gcéad dá chuspóir comhshaoil den Tacsanomaíocht iad príomhghníomhaíochtaí giniúna ioncaim reatha Líonraí Gáis Éireann. Ina theannta sin, tá gníomhaíochtaí eile curtha as an áireamh againn sa bhliain reatha ar bhonn ábharthachta.

Maolú ar an athrú aeráide agus oiriúnú don athrú aeráide.

Dá bhrí sin, is ionann an sciar de ghníomhaíochtaí eacnamaíochta atá incháilithe agus ailínithe agus 0 faoin gcéad dár n-ioncaim iomlána agus is ionann an caiteachas caipitiúil agus an caiteachas oibriúcháin a bhaineann leis agus 0 faoin gcéad freisin. Dá bhrí sin, is ionann an sciar de ghníomhaíochtaí eacnamaíochta atá neamh-incháilithe de réir na tacsanomaíochta inár n-ioncaim iomlána agus inár gcaiteachas caipitiúil agus inár gcaiteachas oibriúcháin agus 100 faoin gcéad. Toisc nach bhfuil aon ghníomhaíochtaí incháilithe ag Líonraí Gáis Éireann faoi láthair, níl an tábla iomlán á úsáid againn mar atá leagtha síos in Airteagal 2 mír 2 (rialachán AE 2021/2178).

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Treoir an AE maidir le tuairisciú Neamhairgeadais (ar lean)

Ceanglas Tuairiscithe

Riachtanas tuairiscithe	Suíomh na faisnéise	Leath-anaigh	Beartais ábhartha	Cur síos ar thoradh na mbeartas sin
Cúrsaí comhshaoil	<i>Inbhuanaitheacht</i>	22	<ul style="list-style-type: none"> Beartas Comhshaoil Beartas Fuinnimh 	<ul style="list-style-type: none"> Trí na Beartais Chomhshaoil agus Fuinnimh a chur i bhfeidhm cinntítear go mbeidh gach duine a oibríonn thar ceann Líonraí Gáis Éireann freagrach as cloí le ceanglais chomhshaoil agus fhuinnimh agus as caighdeáin arda comhshaoil a bhaint amach. Tríd an mBeartas Comhshaoil a chur i bhfeidhm tugtar aghaidh ar na príomhréimsí mar atá athrú aeráide, bithéagsúlacht, dramhaíl, úsáid acmhainní agus soláthar. Tríd an mBeartas Fuinnimh a chur i bhfeidhm tugtar aghaidh go sonrach ar fheidhmíocht fuinnimh agus éifeachtúlacht fuinnimh.
Ábhair shóisialta agus fostaithe	<i>Inbhuanaitheacht</i>	22	<ul style="list-style-type: none"> Beartas um fhreagracht chorparáideach Beartas um chosaint sonraí Beartas sábháilteachta An beartas um dhínit san ionad oibre 	<ul style="list-style-type: none"> Le cur i bhfeidhm an Bheartais ar Fhreagracht Chorparáideach déantar cinnte go gcuirtear Straitéis Líonraí Gáis Éireann ar Fhreagracht Chorparáideach i bhfeidhm. Mar thoradh air sin, rinneadh an Marc do Ghnóthas a bhíonn ag Obair go Freagrach a athdheimhniú, ar aon dul le ISO26000 ón Business in the Community Ireland. Le cur i bhfeidhm an Bheartais RGCS déantar cinnte go gcomhlíonfaidh Líonraí Gáis Éireann a chuid oibleagáidí maidir le cosaint sonraí. Tá oiliúint RGCS ar líne déanta ag gach ball foirne agus conraitheoir. Le cur i bhfeidhm an Bheartais ar Shábháilteacht déantar cinnte go gcuirtear clár cuimsitheach de thionscnaimh sláinte agus fholláine ar fáil ar fud an ghnó. Le cur i bhfeidhm an Bheartais um Dhínit san Ionad Oibre, déantar cinnte nach nglacfaidh Líonraí Gáis Éireann le cineál ar bith bulaíochta, ciaptha ná ciaptha gnéis san ionad oibre féin nó a mbeadh éifeacht acu ar an ionad oibre. Le cur i bhfeidhm an bheartais, déantar iompraíocht den sórt sin a chosc agus a dhíspreagadh agus tá na nósanna imeachta éifeachtacha i bhfeidhm chun déileáil leis an ábhar i gcás ina a dtarlaíonn sé.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Treoir an AE maidir le tuairisciú Neamhairgeadais (ar lean)

Riachtanas tuairiscithe	Suíomh na faisnéise	Leath-anaigh	Beartais ábhartha	Cur síos ar thoradh na mbeartas sin
Cearta an duine	<i>Meas ar chearta an duine</i>	38	<ul style="list-style-type: none"> Cód iompair Ráiteas ar sclábhaíocht an lae inniu 	<ul style="list-style-type: none"> Le cur i bhfeidhm an Chóid Iompair déantar cinnte go ndéanann gach duine atá ag obair le haghaidh nó thar ceann Líonraí Gáis Éireann a gcuid gnó ar bhealach ina léirítear meas ar chearta daonna agus ar dhínit gach duine. Trí bhearta a leagtar amach ina Ráiteas ar an Sclábhaíocht Nua-aimseartha a chur chun feidhme cinntíonn Líonraí Gáis Éireann trédhearcacht ina ghnó féin agus ina chur chuige i dtreo déileáil le sclábhaíocht sa lá atá inniu ann ar fud a chuid slabhraí soláthair agus bíonn sé ag súil leis na caighdeáin arda chéanna óna chuid conraitheoirí, soláthraithe agus páirtithe gnó eile.
Frithbh-reabaireacht agus frithéilliú	<i>Frithbhreabaireacht agus frithéilliú</i>	39	<ul style="list-style-type: none"> Beartas frithbhreabaireachta agus frithéillithe 	<ul style="list-style-type: none"> Tá cur i bhfeidhm an Bheartas Frithbhreabaireachta agus Frithéillithe ag croílár ionracas Líonraí Gáis Éireann, a chlú agus a rath san fhadtéarma. Má tharlaíonn breabaireacht ar bith glacfar beart smachta, suas le agus lena n-áirítear briseadh as post. Tá comhlíonadh na mbeartas sin mar chuid de théarmaí na fostaíochta agus mar chuid de na téarmaí chun gnó a dhéanamh lenár gcuid conraitheoirí nó gníomhairí. Le cur i bhfeidhm an bheartas Frithchaloise déantar cinnte go dtuigeann gach duine lena mbaineann an beartas céard atá i gceist le calaois agus cur chuige na Cuideachta ina leith, agus an méid a bhítear ag súil uathu maidir le calaois a chosc agus a thuairisciú.
Ceanglais tuairiscithe eile	<i>Samhail ghnó</i>	4		<p>Cur síos</p> <ul style="list-style-type: none"> Príomhghníomhaíochtaí, forléargas ar an gcuideachta agus samhail ghnó
	<i>PTFanna neamhairgeadais</i>	10		<ul style="list-style-type: none"> Príomhtháscairí feidhmíochta
	<i>-Príomhríoscaí agus dícheall cuí beartais</i>	10		<ul style="list-style-type: none"> Ríoscaí agus Éiginnteachtaí Príomha

Bainistíonn Líonraí Gáis Éireann ríoscaí maidir le cearta an duine, ábhair shóisialta agus fostaithe agus frithbhreabaireacht agus frithéillithe ina sheasamh beartais, ina straitéis, ina fheidhmíocht agus ina chinnteoireacht

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Inbhuanaitheacht

Mar cheann de na cuideachtaí fóntais is mó in Éirinn, tá ár straitéis inbhuanaitheachta bunaithe ar an ról atá againn fuinneamh sábháilte, inacmhainne agus glan a sholáthar d'Éirinn san am atá le teacht. Leis sin a bhaint amach, ní mór dúinn ár líonra a dhícharbónú agus astaíochtaí a laghdú sna hearnálacha ar fad i sochaí na hÉireann.

Mar chaomhnóirí ar líonra bunriachtanach gáis náisiúnta na hÉireann atá 14,669km ar fad, ar le muintir na hÉireann é, tá sé mar aidhm againn ár seirbhísí a sholáthar ar bhealach inbhuanaithe lena chinntiú go gcuirfimid le cosaint an chomhshaoil agus go dtacóimid ag an am céanna le forbairt shóisialta agus eacnamaíoch na bpobal ina n-oibrímid, chomh maith leis an ngeilleagar i gcoitinne.

Tá an inbhuanaitheacht ina colún ríthábhachtach dár straitéis ghnó agus leanaimid den inbhuanaitheacht a fhréamhú inár straitéis agus inár gcuspóir. Oibrímid i ndlúthchomhar lenár bpáirtithe leasmhara agus táimid tiomanta do bheith trédhearcach faoinár bhfeidhmíocht ó thaobh na hinbhuanaitheachta de. Tá ár gcreat Inbhuanaitheachta bunaithe ar na trí cholún – eacnamaíoch, sóisialta agus comhshaoil agus tacaímid le sé cinn de Spriocanna na Náisiún Aontaithe um Fhorbairt Inbhuanaithe.

Chun ár dtiomantas don inbhuanaitheacht a chur chun cinn, chuireamar Foireann Inbhuanaitheachta thiomnaithe ar bun chun cleachtais oibre inbhuanaithe a leabú ar fud an ghnó agus chun tacú le forbairt agus le seachadadh ár straitéise inbhuanaitheachta ar fud na gcolún eacnamaíoch, sóisialta agus comhshaoil.

Cuimsítear leis an inbhuanaitheacht ag Líonraí Gáis Éireann tacú le sláinte agus le folláine ár bhfostaithe san ionad oibre agus dul i bhfeidhm ar bhealach dearfach ar na pobail ina mbímid ag obair. Ábhar bróid don Chuideachta é go bhfuil sé i measc díreach 41 cuideachta in Éirinn ag a bhfuil an Marc do Ghnóthas a bhíonn ag Obair go Freagrach atá ailínithe leis an gcaighdeán ISO26000 i gcomhair na Freagrachta Sóisialta.

Áirítear le héachtaí suntasacha in 2022;

- Leanadh lenár dtuarascáil bhliantúil inbhuanaitheachta "Sustainability in Action" a fhoilsiú ina leagtar béim ar dhul chun cinn maidir le prionsabail Spriocanna Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe a chur chun feidhme. Tá an tuarascáil ailínithe leis an gCaighdeán um Thionscnamh um Thuairisciú Domhanda maidir le tuairisciú Inbhuanaitheachta.
- Rannpháirtíocht san Ardán Nochta Carbóin den tríú huair.
- Fuair Líonraí Gáis Éireann rátáil B CDP maidir leis an athrú aeráide lena dtaispeántar go bhfuilimid ag déanamh beart comhordaithe maidir leis an athrú aeráide.
- Choinníomar ár ndeimhniú leis an Marc do Ghnóthas a bhíonn ag Obair go Freagrach, caighdeán atá ailínithe leis an gCaighdeán maidir le hinbhuanaitheacht Shóisialta ISO26000.
- Choinníomar ár ndeimhniú le chúig Chóras Bainistíochta ISO: Córas Bainistíochta Comhshaoil ISO14001, Bainistíocht Fuinnimh ISO50001, Sláinte agus Sábháilteacht Cheirde ISO45001, Córas Bainistíochta Cáilíochta ISO9001 agus Bainistíocht Sócmhainní ISO55001.
- Bhumar an Gradam ESG don "Fheachtas nó cás-staidéar is fearr chun oideachas nó rochtain ar oideachas a fheabhsú".
- Bhumar an gradam measúil um Earnáil Phoiblí Ghlas na Bliana 2022.
- Thacaíomar le 59 tionscadal pobail agus soláthraíomar €201,326 mar thacaíocht airgeadais.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Tionchar comhshaoil

Má dhéantar infheistíocht sna córais agus próisis bainistíochta sócmhainní is fearr, cuirfear le feidhmíocht bhreisithe sócmhainní líonra agus leis an éifeachtúlacht fuinnimh. In 2022, choinnigh Líonraí Gáis Éireann a dheimhniú de réir ISO14001 agus ISO5001, mar aon le córais ISO ISO45001, ISO55001 agus ISO9001.

Tá Líonraí Gáis Éireann i ndiaidh cur chuige atriallach ilbhliantúil a ghlacadh chun tionchar a ghníomhaíochtaí gnó ar an gcomhshaoil a laghdú. Ar na buaicphointí suntasacha san aistear seo bhí Córas Bainistíochta Comhshaoil a chur i bhfeidhm (arna dheimhniú chuig ISO14001) go rathúil in 2012, an deimhniú don Chóras Bainistíochta Fuinnimh (ISO50001) a bhaint amach in 2014 agus a bheith ar cheann de na chéad chuideachtaí sa tír Caighdeán ISO55001 maidir le Córais Bainistíochta Sócmhainní a bhaint amach in 2015.

Lean an chuideachta leis an dTuarascáil bhliantúil ar Inbhuanaitheacht a fhoilsiú ar aon dul le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe in 2022, inar cuireadh síos ar an dul chun cinn maidir le prionsabail na forbartha inbhuanaithe a chur i bhfeidhm thar gach gné dár n-oibríochtaí.

Bhuaigh Líonraí Gáis Éireann Gradam um Earnáil Phoiblí Ghlas na Bliana ag Gradaim Glasa 2022.

In 2022 leanamar ag díriú ar réimsí lena n-áirítear an bhithéagsúlacht, astaíochtaí Gáis Ceaptha Teasa (GCT)/bainistiú carbóin, dramhaíl, fuinneamh agus soláthar.

Rinneadh ár bhfardal GCT a dhearbhu go neamhspleách de réir sonraíochtaí ISO14064-3:2019, agus treoir i taca le Ráitis ar Ghás Ceaptha Teasa a bhailíochtú agus a dhearbhu.

Leanann an fhoireann inbhuanaitheachta le cur chuige comhtháite agus straitéiseach a chur chun cinn maidir le bainistíocht comhshaoil agus fuinnimh ar fud an ghnó agus an bhoinn sócmhainní. Cuidíonn uirlisí deartha inti saincheaptha agus treoir maidir leis an gcomhshaoil lenár ndearthóirí, pleanálaithe agus com maidir le bainistíocht comhshaoil ghleacaithe oibríochtaí cur chuige caighdeánaithe a chur i bhfeidhm.

An Bhithéagsúlacht

Cumhdaítear i mbithéagsúlacht na hÉireann idir orgánaigh bhídeacha a fheabhsaíonn ár n-ithreacha agus a phailníonn ár mbarra, agus ainmhithe agus phlandaí níos mó a rialaíonn ár lotnaidí, a sholáthraíonn linnte carbóin agus cosaint ar thuilte. Cuireann siad go léir seirbhísí luachmhara éiceachórais ar fáil agus is cuid riachtanach den inbhuanaitheacht iad agus tá siad á gcur i mbaol le tionchar ghníomhaíochtaí an duine.

Tá líonra mór bonneagair faoin talamh againn, mar aon le breis is 200 suiteáil os cionn na talún agus suíomh oifige, agus aithnímid ár ról agus ár bhfreagracht chun freagairt agus chun gníomhú le bithéagsúlacht na hÉireann a chosaint agus a athchóiriú. Aithnímid freisin go bhfuil an acmhainn ann gnáthóga a thacaíonn le pailneoirí a chruthú ar fud na tíre agus ár n-eolas a roinnt le gnólachtaí eile.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Tionchar comhshaoil (ar lean)

Tá roinnt gealltanais thábhachtacha inár nGealltanais 'Síolta ar son an Dúlra', a síníodh in 2019: bainistíocht a dhéanamh ar ár mbonneagar, ár sócmhainní agus ár suíomhanna oifige go léir (in Éirinn agus in Albain araon) chun tacú le cur i bhfeidhm an Phlean Gníomhaíochta Náisiúnta ar son na Bithéagsúlachta, chun an cur i bhfeidhm sin a mhéadú agus chun tús áite a thabhairt dó.

Is comhpháirtí gnó muid den Phlean Uile-Éireann um Phailniú agus den Ghlaio ar Ghníomhaíocht dhomhanda de chuid Business for Nature lena n-éilítear gníomhaíocht uailmhianach agus chomhchoiteann ar an dúlra. I dtús 2021, d'fhorbraíomar Tionscnamh Bithéagsúlachta mar phríomhchuid dár Straitéis Inbhuanaitheachta. Le linn 2022, ghlac Líonraí Gáis Éireann le bainistíocht a thacaíonn le pailneoirí ar fud líonra a láithreáin nuair ba chúf. Cuireadh é sin i láthair Bhord Ervia agus Líonraí Gáis Éireann agus de dheasca sin forbraíodh Plean Gníomhaíochta don Bhithéagsúlacht, lena sainítear gníomhaíochtaí nach mór dúinn a dhéanamh chun ár spriocanna a bhaint amach;

- Leanúint le bearta bithéagsúlachta a fhorbairt agus a leabú inár ngnó.
- Tacú lenár mbaill foirne chun an Plean Gníomhaíochta don Bhithéagsúlacht a sholáthar.
- Leanúint ag oibriú lenár gcomhghleacaithe agus ag oibriú lenár bpobail ar thionscnaimh bhithéagsúlachta.
- Oibriú i gcomhar lenár bpáirtithe leasmhara chun rath bithéagsúlachta níos leithne a bhaint amach.
- Ár ngealltanais bhithéagsúlachta a urramú trí dhea-chleachtas bithéagsúlachta a chur chun feidhme.
- Féachaint le glanthonchar dearfach a bheith againn ar an mbithéagsúlacht inár n-oibríochtaí agus inár dtionscadail bhonneagair ar fad faoi 2025.

D'fhonn feidhmíocht na cuideachta maidir le dea-chleachtas sa bhithéagsúlacht a bhaint amach ag ár láithreáin a thomhas, d'fhorbraíomar freisin modh tomhais bithéagsúlachta eolaíocht-bhunaithe lena ndéantar gnáthóga agus ar n-acmhainneacht bithéagsúlachta a mheasúnú agus a scóráil. Leis an modh sin soláthraítear faisnéis luachmhar chun cuidiú linn ár mbonn sócmhainní bithéagsúlachta a thagarmharcáil agus a fhás in 2022 agus ina dhiaidh sin. Chuidigh sé sin linn lenár mbonn sócmhainní bithéagsúlachta a thagarmharcáil agus a fhás in 2022 agus leanfar leis seo go dtí 2023.

In 2022, leanamar leis le Plean Gníomhaíochta don Bhithéagsúlacht de chuid Líonraí Gáis Éireann a bheachtú ina leagtar amach an ghníomhaíocht atá le déanamh ag an ngnó chun cuidiú lena Ghealltanais Bhithéagsúlachta a bhaint amach. Áirítear ar na samplaí de na gníomhaíochtaí a rinneadh in 2022 cur chun feidhme Threoirlínte Tírdhreacha Líonraí Gáis Éireann chun cuidiú le tacú leis an ngnó maidir lenár Saoráidí a bhainistiú agus a chothabháil lena n-áirítear ár Suiteálacha Os cionn Talún, Oifigí agus Stáisiúin Chomhbhrú chomh maith le imlíne gearrtha fála agus prúnála crainn a thabhairt isteach.

In 2022, leanamar le cuidiú a thabhairt do Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath (CCBÁC) le tionscadal taighde PhD ina bhfuil imscrúdú á dhéanamh ar acmhainneacht bithéagsúlachta na gcóras bainistíochta éagsúla ar dhíonta glasa.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Tionchar comhshaoil (ar lean)

Feasacht faoi bhithéagsúlacht a chur chun cinn

Rinneamar iarracht ghníomhach feasacht faoi bhithéagsúlachta a chur chun cinn sa phobal trí thionscnaimh oideachais agus urraíocht foilseachán.

D'fhostaíomar Midlands Science chun ceardlann a reáchtáil le páistí bunscoile le linn Sheachtain na Bithéagsúlachta. Rinne na scoláirí turgnaimh chun foghlaim faoin mbithéagsúlacht agus faoi ghníomhú ar son na haeráide – i measc na ngníomhaíochtaí bhí samplaí d'íthreacha a thógáil chun fóid ó áiteanna éagsúla sa scoil a chur i gcomparáid lena chéile agus úsáid a bhaint as uirlisí a léirigh cineálacha éagsúla gob chun oiriúnacht gob éan éagsúil maidir le bianna éagsúla a ithe a mheas. Le hurraíocht Líonraí Gáis Éireann ar an tionscnamh seo cothaítear suim in ETIM agus i mbithéagsúlacht i measc daoine óga.

In 2022, leanamar lenár n-urraíocht bhliantúil i gcomhair fhorlíonadh inbhuanaitheachta an Ionaid Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta in Irish Examiner. In ábhar na bliana seo, "Getting to grips with Biodiversity", díródh ar fheasacht a spreagadh ar bhithéagsúlacht agus ar ghnáthóga na hÉireann, agus ar an tábhacht a bhaineann le caomhnú agus taifeadadh speiceas.

Tionscadail um chaomhnú éanúil

In 2022, leanamar le tacaíocht a thabhairt do chaomhnú beathra éan na 'Seirbhísí Bainistíochta Fiadhúlra' trína dTionscadal Kestrel a urrú, agus roimhe sin sholáthraíomar cistí ríthábhachtacha chun cuidiú le bhun Thionscadal Scréachóg Reilige Laoise. Soláthrófar lenár maoiniú láithreáin neadaithe, cuirfear feasacht an phobail chun cinn, agus éascóidh sé obair allamuigh chun rath pórúcháin a chinntiú.

Choimisiúnaíomar go ndéanfaí boscaí neadaithe sciobtha agus glao-chóras a shuiteáil inár n-oifig i gCorcaigh chun tacú leis an speiceas éan leochaileach sin. Sainithníodh na láithreacha neadaithe sciobtha in 2022 le maoiniú a cuireadh ar fáil in 2022 agus déanfar na láithreáin sin a shuiteáil in 2023.

'Leave no trace'

Leanamar lenár gcomhpháirtíocht le Leave No Trace in 2022 i ndiaidh clár pólótach rathúil an bhliain roimhe sin. Tionscnamh is ea an clár 'Leave No Trace Hot Spot' atá deartha chun aghaidh a thabhairt ar cheantair a dtéann gníomhaíochtaí faoin aer agus úsáid throm i gcion orthu ionas gur féidir iad a athchóiriú agus a fhás arís, rud a théann chun leas na bithéagsúlachta agus an phobail áitiúil.

Go tábhachtach, leis an gclár freisin teagasctar do dhaoine conas cinntí freagracha a dhéanamh agus iad ag glacadh páirt i ngníomhaíochtaí lasmuigh, chun braistint maoirseachta don domhan nádúrtha agus tuiscint ar conas a lorg carbóin a laghdú a chothú.

Ba é an Teophointe a roghnaíomar in 2022 ná Anaclann Dúlra Thuirbhe agus Inbhear Bhaile Roiséir i dtuaisceart Bhaile Átha Cliath, gar dár n-oifig i mBaile Átha Cliath. D'oibrigh foireann Líonraí Gáis Éireann go deonach ag an láithreán chun bruscar a bhailiú, na speicis a bhí ann a aithint agus a thaifeadadh, agus an fáschoill a ghlanadh chun ullmhú do chrainn a chur. Bhí lá CSR eile i siúl i gCorcaigh ag Coill Marlóige, gar dár stáisiún comhbhrú ag Mainistir na Corann.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Tionchar comhshaoil (ar lean)

Tá Líonraí Gáis Éireann a dhéanamh, léiríonn Líonraí Gáis Éireann ár dtiomantas do thábhacht na bithéagsúlachta a chur chun cinn, ní hamháin i measc ár bpáirtithe leasmhara ach lenár gcomhghleacaithe agus leis na pobail ina n-oibrímid.

Laghdú Dramhaíola

Tá Líonraí Gáis Éireann tiomanta do dhramhaíl a laghdú chun tacú leis an ngeilleagar ciorclach. Déantar PTFanna míosúla a thaifeadh agus a thuairisciú agus is é sprioc meántéarmach na Cuideachta díothú dramhaíola i líonadh talún faoi 2025. Déanaimid iniúchóireacht ar ár soláthraithe dramhaíola chun an cleachtas oibríochtúil a mheasúnú agus lena chinntiú go gcloífear le caighdeán Líonraí Gáis Éireann. Tuairiscíonn ár soláthraithe seirbhíse, lena n-áirítear ár dá phríomhchonraitheoir, go míosúil freisin ar a gcuid PTFanna dramhaíola agus féachann siad freisin le sprioc Líonraí Gáis Éireann maidir le díothú dramhaíola i líonadh talún faoi 2025 a bhaint amach.

Fuinneamh

Is rannpháirtí gníomhach muid i dtionscnamh Monatóireachta agus Tuairiscithe san Earnáil Phoiblí de chuid an Rialtais.

I measc na mbeart chun coigilteas fuinnimh a bhaint amach tá méadrú agus tiomáint éifeachtúlachta fuinnimh atá ar siúl ag gach suíomh oifige mar aon le hathsholáthar réiteach neamhéifeachtúil soilsithe agus téimh. Tá feithiclí éifeachtach curtha in ionad an fhílí feithiclí neamhéifeachtacha níos sine atá faoi réir nósanna imeachta agus cláir iniúchta feabhsaithe chun feasacht fostaithe ar ídiú breosla a mhéadú. Má dhéantar athchóiriú ar fhoirgnimh na cuideachta amach anseo, cuirfear an inbhuanaitheacht san áireamh agus beidh áit lárnach ag an éifeachtúlacht fuinnimh agus an mbainistíocht acmhainní in aon dearadh don uasghrádú. Mar shampla, in 2022, rinneamar uasghrádú ar bhfoirgneamh ár gCeanncheathrún i gCorcaigh agus cuireadh bearta éifeachtúlachta fuinnimh i bhfeidhm mar chuid de na hoibreacha uasghrádaithe.

In 2022, shíníomar comhfheachtas de chuid an SEAI/Oifige na nOibreacha Poiblí, “An Feachtas Laghdaigh d’Úsáid”. Rinneamar athruithe chun laghdú 15% a dhéanamh ar ár bhfuinneamh oifige i rith Gheimhreadh 2022/2023. Trí úsáid laethúil fuinnimh a laghdú, is féidir linn airgead a shábháil agus teorainn a chur lenár spleáchas ar bhreosla iontaise allmhairithe. Thionólamar feachtas feasachta freisin don fhoireann agus sholáthraíomar leideanna coigilte fuinnimh chun cuidiú le fostaithe a n-úsáid laethúil fuinnimh sa bhaile a laghdú.

Astaíochtaí GCT agus feidhmíocht carbóin

Tá áit lárnach ag na prionsabail maidir leis an inbhuanaitheacht agus an dícharbónú sna cinntí straitéiseacha agus gnó a dhéanaimid. Shínigh Líonraí Gáis Éireann an Gealltanas Ísealcharbóin, Tionscnamh Gnó sa Phobal (BITC) do ghnóthais na hÉireann chun am agus acmhainní a infheistiú in oibríocht níos inbhuanaithe a chruthú, trí éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú agus úsáid carbóin a laghdú.

Mar chuideachta shínte, táimid tiomanta d’astuithe carbóin Scóip 1 agus Scóip 2 a thaifeadh agus a thuairisciú agus do dhéine astuithe carbóin a laghdú de 50% faoi 2030.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Astaíochtaí GCT agus Feidhmíocht Charbóin (ar lean)

Ba é líon iomlán (sealadach) na n-astuithe CO₂e a bhí againn in 2022 ná 193415 TCO₂e de réir an tábla thíos

	2021 (TCO ₂ e)	2022 (TCO ₂ e)	2022 (%)
Scóip 1	186,156	187,189	97%
Scóip 2	2,569	3,067	2%
Scóip 3	4,984	3,159	2%

Ó tharla go bhfuil an táirgeadh gáis i ngáscheantar na Coiribe ag maolú faoi láthair agus táimid ag brath níos mó ar ár stáisiúin chomhbhrúiteora in Albain. Mhéadaigh na stáisiúin chomhbhrúiteora ár riachtanais bhreosla gháis le blianta beaga anuas agus méadaigh líon na n-astuithe carbóin Scóip 1 dá bharr. Chuireamar roinnt tionscnaíochtaí i bhfeidhm chun feidhmíocht fhuinnimh ár gcomhbhrúiteoirí a fheabhsú agus mar chuid dár straitéis inbhuanaitheachta, tá roinnt mhaith roghanna dícharbónaithe á meas chun ár n-astuithe a laghdú níos mó agus chun ár dtiomantas Gealltanais Carbóin íseal a bhaint amach.

Méadaíodh ár n-astuithe Scóip 2 in 2022, mar gheall ar srianta Covid a mhaolú agus an fillleadh ar ais d'áitíocht inár bhfoirgnimh, fad is a laghdaíodh ár n-astuithe Scóip 3, go príomha mar gheall ar athrú ar ár bpríomhchonraitheoirí.

Soláthar Inbhuanaithe

Táimid ag stiúradh cleachtas feabhsaithe um inbhuanaitheacht trínár slabhra soláthair iomlán. Tá ceanglais a bhaineann leis an gcomhshaoil agus leis an inbhuanaitheacht neadaithe sa phróiseas soláthair ag gach céim ón mbunú go dtí seachadadh an chonartha. Ceanglaítear ar chonraitheoirí móra tuairiscí míosúla a sholáthar dúinn ar a gcuid feidhmíochta de réir raon de PTFanna comhshaoil i ndáil le bainistíocht dramhaíola agus úsáid fhuinnimh. Chomh maith leis sin, spreagann ár gconarthaí an cleachtas comhshaoil is fearr nuair a thugtar faoi thionscadail.

Curtha ar an ngearrliosta do na Gradaim don Soláthar Náisiúnta

Ainmníodh Líonraí Gáis Éireann mar iomaitheoir sa bhabhta ceannais in dhá chatagóir de na gradaim don Soláthar Inbhuanaithe — An Tionscadal Soláthair is Glaise den Bhliain agus Tionscadal Soláthair na Bliana de chuid na hEarnála Poiblí, Leathstáit nó Rialtais. Lainseáladh na gradaim seo in 2010, agus soláthraíonn siad ardán a dhéanann ceiliúradh ar na tionscadail is éachtaí agus is ceannródaí thar 12 mhí anuas agus na foirne a bhíonn á stiúradh.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Tionchar sóisialta

Dírímid ar ár ngníomhaíochtaí sóisialta inbhuanaithe timpeall na bpobal ina bhfreastalaímid orthu, ár láthair oibre agus ár n-áit mhargaidh, agus an timpeallacht a thugaimid cosaint di.

In 2022, fuair Líonraí Gáis Éireann teastas do chaighdeán Freagrachta Oibre an Mhairc sa Ghnóthas, ar aon dul le ISO26000, ó Ghnó sa Phobal in Éirinn (BITCI). Is é an Marc an t-aon chaighdeán Freagrachta Corparáidí agus Inbhuanaitheachta in Éirinn atá iniúchta go neamhspleách. Mar cheann de shealbhóirí an Mhairc, is ball muid den Ghrúpa Ceannairí Inbhuanaitheachta agus is comhchathaoirleach muid de Ghrúpa an Gheilleagair Ísealcharbóin.

Mar aon lenár nGradam Glas do Chomhlacht na Bliana de chuid na hEarnála Poiblí, bronnadh Líonraí Gáis Éireann Gradam ESG as ucht 'An fheachtais nó cáis staidéir is fearr chun t-oidreachas nó an rochtain ar oideachas a fheabhsú' dár dtionscnaíochtaí rannpháirtíochta i scoileanna, lena n-áirítear Fuinnimhgh Gaise Sóisearach, Am le Comhaireamh an BITC agus Domhan na hOibre, an bhaint a bhí acu le I Wish agus Eolaithe Óga BT, agus imeachtaí le linn sheachtain na n-eolaíochta agus seachtain bhithéagsúlachta.

	2022	2021
Príomhtháscairí feidhmíochta sóisialta		
Uaireanta an chloig ar bhonn deonach	618*	890
Obair dheonach ar chlár	Fostaí amháin as naonúr	Fostaí amháin as seisear

* Bhí roinnt deiseanna deonacha ar leith in 2022 nár tharla in 2022, agus dá réir sin tá siad ina gcúis leis an difríocht go pointe áirithe. Is é sin, DIY SOS (50 uair) agus Mórdhúshlán Corparáideach Aoisghníomhaíocht Éireann.

Ár gcomhghleacaithe

Is í an phríomhaidhm atá againn ná go mothóidh na daoine a oibríonn i Líonraí Gáis Éireann gur áit den scoth le hoibriú atá i Líonraí Gáis Éireann, agus go mbeadh taithí saibhrithe, dúshlánach agus sásúil ag gach fostaí a thagann chun na hoibre gach uile lá. Mar chomhlacht, táimid tiomanta d'éisteacht lenár bhfoireann i mbealaí éagsúla, lena n-áirítear suirbhéanna rannpháirtíochta, trínár bhfóiraim fhostaithe agus clár de rannpháirtíochtaí agus cumarsáid cheannaireachta déthoiseacha. Trí leanúint de bheith ag éisteacht agus aghaidh a thabhairt ar réimsí atá tábhachtach dár ndaoine, táimid ábalta bearta dearfacha a dhéanamh chun dul i bhfeidhm ar ár gcultúr, chun feabhas a chur ar an dóigh a ndéanaimid rudaí agus an dóigh a mbímid ag tacú lenár ndaoine. Tá sé d'aoidhm againn timpeallacht a chruthú ina mothaíonn gach duine dár bhfoireann go gairmiúil agus go pearsanta go bhfuil ról fiúntach acu.

Le linn 2022, bhí roinnt mhaith rannpháirtíochtaí agus tacaíochtaí le linn na bliana lena n-áirítear seisiúin eolais rialta don fhoireann ar fad, seisiúin chomhchainteanna dírithe, fóiraim fhostaithe mhíosúla agus seisiúin treoraithe ag saineolaithe ar réimsí le fócas agus suim áirithe. Chuireamar fáilte freisin ar fhilleadh ar ais d roinnt imeachtaí fisiceacha a bhí mar dheis iontach casadh aghaidh ar aghaidh lenár gcomhghleacaithe; lena n-áirítear Lainseáil ár Straitéise Fostaithe agus na Gradaim Fhadseirbhéala bhliantúla. Ba rud suntasach é filleadh ar ais na n-imeachtaí i láthair go pearsanta, agus cuireadh fáilte mhór rompu i mbliana, mar ba rudaí móra in éagmais iad le cúpla bliain anuas.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Ár gcomhghleacaithe (ar lean)

Le linn 2022, chuir foirne ar fud an ghnó pleananna gníomhaíochtaí rannpháirtíochta áitiúla i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar na réimsí ab ábhartha agus ba thábhachtaí dóibh. Tá cumarsáid lenár bhfoireann fós mar thosaíocht againn- ag déanamh deimhin de go bhfuil eolas ag ár bhfoireann atá soiléir, cuí, tráthúil, bainteach lenár ngnóthas inniu agus amach anseo. Tharla na rannpháirtíochtaí in éineacht an roll amach leanúnach dár dtrial oibre hibrídeach de réir mar a baineadh srianta Covid-19 i ndiaidh na chéad ráithe. Thugamar tacaíocht dár mbainisteoirí, agus do na foirne a bhí ag dul in oiriúint lenár socruithe oibre nua agus ag cinntiú go ndéantar cosaint ar chomhoibriú foirne, caidrimh idirphearsanta agus dinimicí foirne i rith an ama.

Le linn na bliana, bhí sé mar phríomhfhócas againn cláir dhaoine a bhí láráithe roimhe seo a bhunú mar chomhlacht aonair. Chinntiomar an leanúnachas dár gclár 'Time to Talk', agus is é ár gclár comhlachta é don mheabhairshláinte a dhíríonn ar chur chuige struchtúrtha a sholáthar do thionscnaíochtaí meabhairshláinte inár n-áit oibre thar na blianta amach romhainn. Táimid ag obair ar thionscnaíochtaí nua chun aghaidh a thabhairt ar na réimsí arbh fhéidir feabhas a chur orthu, agus tá ár ngarchabhróirí meabhairshláinte leabaithe ar fud an chomhlachta, trína n-oibríonn as lámha a chéile mar ghréasán tacaíochta. Ba mhaith linn ár bhfoireann a chur ar an eolas ar an tábhacht a bhaineann leis an meabhairshláinte, go gcaithfidís am ag díriú uirthi, agus go mbraithfidís compordach ag caint agus éisteacht lena chéile fúithi. Leanamar orainn ag soláthar tionscnaíochtaí sláinte agus folláine eile lena n-áirítear feasacht chothaithe, cláir chorpacmhainne agus seisiúin aireachais.

Ghlacamar lenár gclár Éagsúlachta agus Ionchuimsitheach ibelong de Líonraí Gáis Éireann, ag bunú an chéad chomhairle neamhspleách D&I agus ár gceithre Ghrúpa Acmhainne Fostaithe lena n-áirítear gréasáin Bhan, Bogha Báistí, Teaghlaigh agus Eitneachta agus Cultúir chun tacaíocht a thabhairt dár gcomhghleacaithe. Anuas air sin, bhunaíomar grúpa oibre Néara-éagsúlachta chun ár gclár a leathnú níos mó. Tá fás an chláir seo agus athnuachan na straitéise maidir le héagsúlacht agus ionchuimsiú mar phríomhréimse fócais ar fud Líonraí Gáis Éireann.

Leantar lenár dtiomantas dár gcláir ghairme luatha agus forbairt tallainne agus a críochnaíodh ár bprintíseachtaí 2018 i ndiaidh moilleanna Covid-19, thosnaigh ár gcláir phrintíseachta 2022 i mí Dheireadh Fómhair 2022 agus ár bhfeachtas earcaíochta do chéimithe 2023 ar dúnadh na hiarratais di i mí na Nollag 2022. Tá na cláir seo chomh tábhachtach lenár scileanna agus cumais a chothú agus a fhás chun todhchaí ár ngréasáin a sholáthar. Leanaimid orainn ag infheistiú i bhforbairt ár bhfoirne le roinnt mhaith cláir fhorbartha a soláthraíodh le linn 2022 lena n-áirítear cláir oiliúna theicniúil, breis tacaíochtaí oideachais, tionscnaíochtaí saincheaptha foghlama agus ár bhféilire blúirín oiliúna ráithiúil.

Pobal

Gné bhunriachtanach dár ngnóthaí a chur i gcrích go héifeachtach is ea caidreamh láidir a chruthú sna pobail ina mbímid ag feidhmiú. Mar sin, ní mór dúinn infheistíocht a dhéanamh i ndaoine, ina gcuid riachtanas, sna rudaí a bhfuil spéis acu iontu agus sa saol atá rompu. Sna cláir phobail, díreann ar an maoirseacht ó thaobh an chomhshaoil de agus ar na trí chroí-réimse den chuimsiú, oideachas, láthair oibre agus inrochtaineacht.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Pobal (ar lean)

Oideachas

Soláthraíonn Líonraí Gáis Éireann líon clár oideachais san Eolaíocht, Teicneolaíocht, Innealtóireacht agus Matamaitic (ETIM) le linn na bliana acadúla, mar aon le fócas cuí ar mhná a chur chun cinn in ETIM agus róil innealtóireachta. Táimid ag déanamh gach díchill oideachas comhshaoil a chur chun cinn trínár gcomhpháirtíocht le Leave No Trace Ireland.

Energize

I 2022 leanamar ar aghaidh lenár gclár oideachais Eolaíochta, Teicneolaíochta, Innealtóireachta agus Mata ('STEM') i gcomhpháirt le Junior Achievement Ireland i mbunscoileanna ar fud na tíre.

Athfhorbraíodh an clár Energize le déanaí chun modúl inbhuanaitheachta a chur san áireamh, agus spreagann sé spéiseanna na mac léinn i ngníomhú ar son na haeráide, agus forbairt inbhuanaithe. Bhí 2022 ar an 13ú bliain dár gcomhpháirtíocht le Junior Achievement Ireland agus corradh le 400 ball foirne ó Líonraí Gáis Éireann ag obair ar bhonn deonach go dtí seo, iad ag obair le breis agus 30,000 dalta ar fud na tíre.

Trí ghné an chomórtais ealaíne, dearann daltaí póstaer a chuireann feasacht ar aonocsaíd charbóin chun cinn. Tríd an modh gníomhachaithe seo, foghlaimíonn daltaí an teachtaireacht thábhachtach faoin bhfeasacht ar aonocsaíd charbóin, agus ansin cuireann siad an teachtaireacht seo trasna ina dtithe féin, ag cur sprioc Líonraí Gáis Éireann chun cinn, atá ag iarraidh go mbeadh aláram CO ag 100% de thithe.

Am le comhaireamh

Is Gnóthas é 'Am le Comhaireamh' sa Chlár pobail, a ligean d'fhoireann Líonraí Gáis Éireann tacaíocht uimhearthachta do pháistí idir 8 agus 9 mbliana d'aois ó bhunscoileanna áitiúla DEIS (ainmnithe le míbhuntáiste). Cuireadh an clár nua seo in ionad ár dtionscnaíocht roimhe seo Am le Léamh ach rinneadh é lenár scoileanna páirtnéireachta fadtéarmacha Mother of Divine Grace i bhFionnghlas agus Scoil Aiséirí Chríost i gCorcaigh. Téann oibrítheoirí deonacha ar cuairt go dtí ár scoileanna páirtnéireachta thar chlár 8-12 seachtaine agus tugann siad cabhair do na daltaí lena scileanna mata trí mheán spraiúil, cluichí agus gníomhaíochtaí idirghníomhacha.

Saol na hOibre

In 2022 thug Líonraí Gáis Éireann tacaíocht don chlár Saol na hOibre a chuireann léargas ar shaol na hoibre chun cinn do dhaltáí scoile atá ag freastal ar an meánscoil. Soláthraíonn ár gcomhghleacaithe an clár i gColáiste de Nóglá, Corcaigh agus Coláiste Bhinn Aoibhinn i bhFionnghlas agus bhíothas i gcomhpháirtíocht leis na scoileanna seo ar feadh 16 agus 13 bliain ar aon. I gcomhpháirtíocht le Gnó sa Phobal in Éirinn, thacaigh Líonraí Gáis Éireann an fhorbairt de mhodúl nua inbhuanaitheacht, rud a ullmhóidh daltaí don ábhar nua Ardteiste ar Ghníomhú ar son na hÁeráide agus Forbairt Inbhuanaithe, rud a bheidh i bhfeidhm in 2014. Soláthróidh comhlachtaí pairnéireachta BITC an modúl cláir agus inbhuanaitheachta ar fud na tíre.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Pobal (ar lean)

I Wish

Tionscnamh a bhfuil duaiseanna buaite aige is ea I Wish a dhéanann daltaí scoile baineannacha a spreagadh agus a mhisniú gairmréimeanna san Eolaíocht, Teicneolaíocht, Innealtóireacht agus Matamaitic a mheas. Comhghuaillíocht aonair faoi stiúir oibríthe deonacha is ea I Wish a bhfuil rialtas áitiúil, ardoideachas agus tionsclaíocht mar pháirt di agus spríoc coiteann acu rannpháirtíocht bhaineannach in ETIM a fheabhsú trí rannpháirtíocht ardtionchair dhírigh, spraoi agus rannpháirtíocht spreagúil. Thug Líonraí Gáis Éireann urraíocht d'imeacht painéil a dhírigh ar inbhuanaitheacht.

Seachtain na hEolaíochta

Tá sé mar mhisean ag an Dr Niamh Shaw spás a bhaint amach agus is misean dá cuid é seo ó thosaigh sí ag brionglóideach faoi agus í ag fás aníos i nDún Dealgan. Is minic a bhíonn sí ar an teilifís agus le déanaí vótáladh gurbh í ar na cumarsáidithe eolaíochta ab fhéarr in Éirinn, tá an Dr Shaw an-tugtha d'fhiosracht daoine a spreagadh.

Chuaigh Líonraí Gáis Éireann i gcomhar le chéile leis an Dr Shaw le himeacht ar líne saor in aisce 'My Place in Space' a óstáil chun ceiliúradh a dhéanamh ar Sheachtain na hEolaíochta i mí na Samhna. Roinn an Dr Shaw a taithí ar eitilt parabóileach domhantarraingthe nialasaí, ag glacadh páirt i misean insamhalta go Mars san fhásach in Utah agus ag feiceáil lainseáil ón Baikonur Cosmo drome i gCasactstáin.

Ag Píocadh Bruscair

Chun tacaíocht a thabhairt do Glantachán Earraigh Náisiúnta an Tasiche, chaith an fhoireann inbhuanaitheachta seal ag píocadh bruscair i bPáirc na Tríóige i bPortlaoise. Tá Líonraí Gáis Éireann tiomanta do thionchar dearfach a bheith againn ar na pobail a bhfeidhmímid iontu, agus ligean an cineál gníomhaíochta seo tionchar inbhraite a bheith againn ar an timpeallacht agus sa phobal.

Áit Oibre

Ardú Gealltanais

Is tionscnaíocht í BITC Ardaithe Gealltanais chun tacaíocht a thabhairt do ghnóthais áiteanna oibre níos ionchuimsí a thógáil. Mar shínitheoir Ardaithe Gealltanais, táimid ar na 52 eagraíocht atá tiomanta d'ionchuimsiú a stiúradh inár n-áit oibre agus tacaíocht a thabhairt do na luachanna níos leithne d'ionchuimsiú, comhionannas agus deiseanna sa tsochaí. Foilsíodh an chéad Tuarascáil Ardaithe ar an 10 Bealtaine 2022, ag déanamh próifíl éagsúlachta áiteanna oibre a thomhas agus ag roinnt cuid de na tionscnaíochtaí trínár féidir leo fíorathrú a dhéanamh.

Grúpaí acmhainne fostaithe

In éineacht leis an nGréasán Teaghlaigh, HSQ, agus HR, d'oibrigh an fhoireann inbhuanaitheachta chun tacaíochtaí maidir le cothú cíche a thabhairt isteach don fhoireann. Bunaíodh áiseanna inár dhá phríomhoifig chun freastal ar chothú cíche nó táladh cíche, agus cuireann an Gréasán Teaghlaigh córas meantóireachta deonach ar fáil chun tuismitheoirí atá ag lorg comhairle nó tacaíochta maidir le cothú cíche a phéireáil le comhghleacaí a bhfuil taithe aige/aici.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Áit oibre (ar lean)

Rannpháirtíocht Fostaithe

Bíonn an fhoireann inbhuanaithe i dteagmháil leis an bhfoireann go rialta trínár nuachtlitir agus inlíon comhlachta. In 2022, bhí sé mar aidhm chumarsáide againn feasacht a thiomáint ar na gnéithe iomadúla d'inhuanaitheacht agus ar ár bhfoireann a spreagadh chun cleachtais inbhuanaithe a chur i bhfeidhm agus athruithe beaga a dhéanamh ar a mbealaí oibre agus a saoil phearsanta.

Is ardán í an chumarsáid seo freisin chun an fhoireann a chur ar an eolas faoi dheiseanna deonacha. Féadtar lenár bhfoireann ar fad obair dheonach a dhéanamh le haon cheann dár gcláir scoile agus gníomhaíocháí CSR. Rinne an fhoireann 619 uair i mbliana i mbun oibre deonaí, agus sholáthair ár gcláir 44,745 uair de thionchar sóisialta.

Ciste foirne, tabhartais chomhchineálacha, agus maoiniú inmheánach

In 2022, lainseáladar an athuair ár gciste foirne le próiseas iarratais simplithe agus ardán inrochtana agus trédhearcach - féadtar le gach fostaí tabhartas a iarraidh uair sa bhliain ar mhaithe le cúis fhiúntach agus féadtar leo sonraí na gcomhlachtaí ar tugadh tacaíocht dóibh a fheiceáil. Tríd an gciste seo, thug Líonraí Gáis Éireann tacaíocht do 27 cúis phobail, agus bhronn siad €10000 thar ceann ár bhfoirne.

D'oibrigh Líonraí Gáis Éireann leis na hÚdaráis Úcránacha agus an Coimisiún Eorpach chun riachtanais shonracha chóras gásach na hÚcráine a bhunú agus chomheagraigh siad dhá lastas de sholáthraithe riachtanacha de luach €165,000 ina n-iomláine. I measc na soláthraithe, áiríodh gineadóirí soghluaiste, druilírí, sábhá, trealamh táthúcháin, coimeádáin stórais mhóra agus 20 coimeádán uisce de mhíle lítear.

Le linn 2022, thug ár bhfoireann faoi thionscnaíochtaí tiomsaithe airgid chun tacaíocht a thabhairt d'Achainí Chros Dhearg na hÉireann don Ghéarchéim san Úcráin, Naomh Uinseann de Pól, Achainí Bhosca Bróg na Nollag, Cumann Ailse na hÉireann, Penny Dinners Corcaigh, Simon Corcaigh, Cé na gCeannaithe, agus Movember. San iomlán, bailíodh beagnach €17,000.

Áit an Mhargaidh

Inrochtaineacht

Oibríonn Líonraí Gáis Éireann i gcomhar go dlúth hAoisghníomhaíocht Éireann chun ár dtiomantas a chur in iúl do na daoine is leochaílí sa tsochaí a chosaint agus do thacaíocht a thabhairt d'inrochtaineacht agus ionchuisiú.

In 2022, bhíomar in ann ár mblitzchomórtas garraíodóireachta a athlainseáil, rud nach rabhamar in ann a dhéanamh ó 2019 mar gheall ar an bpaindéim Covid-19. Tugann an blitzchomórtas garraíodóireachta tacaíocht do chlár 'Cúraim is Deisiúcháin' Aoisghníomhaíocht Éireann, trína gcuireann sé ar chumas a gcliaint maireachtáil go neamhspleách ina dtithe.

Chaith fostaithe ó oifigí Bhaile Átha Cliath agus Chorcaí araon lá ag obair i dtithe chliaint Aoisghníomhaíocht Éireann ní ba shine, thug siad faoi roinnt gharraíodóireachta éadrom agus chuir siad slacht ar ghairdíní a gcliaint chun iad a réiteach don gheimhreadh.

Leanamar orainn ag deonú fáiltas go dtí Aoisghníomhaíocht le haghaidh gach suirbhé custaiméara a rinneadh, ag custaiméirí príobháideacha agus tráchtála araon.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Rannpháirtíocht páirtithe leasmhara

Tuigeann agus leagann Líonraí Gáis Éireann luach ar an ról ríthábhachtach a ghlacann páirtithe leasmhara ina ghnó. Tá plean cuimsitheach ag an gCuideachta um plé le páirtithe leasmhara ina nglactar cur chuige iomlánaíoch, praiticiúil i dtreo plé le páirtithe leasmhara bunaithe ar an gCaighdeán um Plé le Páirtithe Leasmhara atá aitheanta go hidirnáisiúnta (AA1000SES).

Tuigtear gur tábhachtach seisiúin a reáchtáil le páirtithe leasmhara agus tacú leis an bpobal i mbailte áit a bhfuil sé ríthábhachtach go bhfuil an líonra gáis ag forbairt. Oibríonn an Chuideachta le pobail chun déanamh cinnte nach ndéanann tionscadail fhoirgníochta sa cheantar ach an oiread cur isteach agus is féidir agus tugtar tuairiscí rialta i nuachtáin áitiúla agus ar stáisiúin raidió áitiúla.

Tionchar eacnamaíoch

Is é is aidhm do Líonraí Gáis Éireann seirbhís iontach éifeachtúil a chur ar fáil atá éifeachtúil ó thaobh costas de agus a théann chun leasa gach custaiméara. Sócmhainn luachmhar náisiúnta atá i líonra gáis na hÉireann. Beidh ról mór ag an líonra má tá fuinneamh glan le bheith ann amach anseo agus é sin a bhaint amach ar bhealach slán sábháilte ar an gcostas is lú.

Tá an gás nádúrtha ar an bpáirt is fearr a bheadh ag foinsí in-athnuaite, an ghaoth agus an ghrianchumhacht cuir i gcás. Is féidir a chinntiú leis an ngás in-athnuaite go háirithe go mbeidh foinse láidir in-athnuaite inbhuanaithe dhúchasach fuinnimh ag Éirinn mar pháirt de mheascán fuinnimh na tíre san am atá le teacht.

Infheistíocht inár dtodhchaí

Freastalaíonn Líonraí Gáis Éireann ar os cionn 713,000 custaiméir gáis in Éirinn, lena n-áirítear os cionn 27,000 gnóthas. Tá bonneagar náisiúnta líonra gáis na hÉireann 14,669km ar fad, agus nascann sé bailte móra agus sráidbhailte i gcontaetha éagsúla ar fud na tíre. In 2022, rinneamar 4,617 custaiméir nua – idir chustaiméirí tráchtála agus chustaiméirí cónaithe – a cheangal chun an líonra gáis a úsáid. Rinneadh conradh le haghaidh 2940GWh d'éileamh nua ar ghás nádúrtha.

Bhí feidhmíocht láidir airgeadais againn in 2022. Agus an tsábháilteacht mar thosaíocht dar gcuid sócmhainní agus oibríochtaí, rinneamar €135m a infheistiú inár mbonneagar gáis agus líonra teileachumarsáide agus béim láidir curtha ar fhás a spreagadh agus ar ceangail nua leis an líonra a mhéadú, GNC a fhorbairt mar bhreosla iompair agus cláir a chur i gcrích chun sábháilteacht agus iontaofacht an líonra a fheabhsú.

Meas ar chearta an duine

Mar chuid de Ghrúpa Ervia, déanann Líonraí Gáis Éireann a gcuid gnó ar bhealach ina léirítear meas ar chearta daonna agus ar dhínt gach duine, agus é ag iarraidh cloí le gach dlí agus rialachán is infheidhme. Bítear ag súil go leagfaidh fostaithe Líonraí Gáis Éireann luach ar a gcuid comhfhostaithe agus déileáil le daoine eile le cothroime, comhionannas, dínt agus meas. Bítear ag súil freisin go mbeidh siad aireach ar fhianaise ar bith ar shárúithe ar chearta daonna inár gcuid oibríochtaí díreach nó in oibríochtaí ár gcomhpháirtithe gnó agus go dtuairisceoidh siad cás ar bith ina meastar go bhfuil sárú ar chearta daonna tar éis tarlú.

Ní ghlacann Líonraí Gáis Éireann ar chor ar bith le sclábhaíocht an lae inniu (mar atá sainithe in Acht na Ríochta Aontaithe ar Sclábhaíocht Nua-aimseartha 2015). Táimid geallta chun gníomhú go heiticiúil agus le hionracas inár gcuid plé agus caidreamh gnó go léir agus chun córais agus rialuithe éifeachtacha a chur i bhfeidhm agus a fhorfheidhmiú le cinntiú nach dtarlaíonn sclábhaíocht an lae inniu áit ar bith inár ngnó féin ná inár gcuid slabhraí soláthair.

Tuarascáil na Stiúrthóirí (ar lean)

Meas ar chearta daonna (ar lean)

Cuireann an tAcht um Sclábhaíocht Nua-aimseartha 2015 de chuid na Ríochta Aontaithe oibleagáidí ar eagraíochtaí ar mhéid áirithe a leanann ar aghaidh lena ngnó sa Ríocht Aontaithe. Tá reachtaíocht chomhchosúil i bhfeidhm in Éirinn, go príomha an tAcht um an Dlí Coiriúil (Gáinneáil ar Dhaoine) 2008, mar atá leasaithe leis an Acht um an Dlí Coiriúil (Gáinneáil ar Dhaoine) (Leasú) 2013.

Is féidir leis an sclábhaíocht tarlú i bhfoirm ar bith sa lá atá inniu ann, lena n-áirítear sclábhaíocht bhrúite, saothar brúite agus éigeantach agus gáinneáil ar dhaoine, agus an ghné choiteann a bhaineann leo go léir ná go mbaineann duine amháin saoirse ó dhuine eile chun leas a bhaint astu um ghnóthachan pearsanta nó gnó. Eintitis infheidhme iad an Chuideachta agus a cuid fochuideachta GNI (RA) Teoranta chun críocha an Achta ar Sclábhaíocht Nua-aimseartha agus tacaíonn siad go hiomlán le haidhmeanna an Achta.

Tá Líonraí Gáis Éireann geallta chun cinntiú go mbíonn trédhearcacht ina ghnó féin agus ina chur chuige i dtreo déileáil le sclábhaíocht sa lá atá inniu ann ar fud a chuid slabhraí soláthair agus bíonn sé ag súil leis na caighdeáin arda chéanna óna chuid conraitheoirí, soláthraithe agus páirtithe gnó eile.

Tá prionsabail Acht an RA ar Sclábhaíocht Nua-aimseartha cumhdaithe inár gCód Iompair Gnó agus forbraíodh ceanglais in aghaidh na sclábhaíochta agus in aghaidh na gáinneála ar dhaoine le cuimsiú i bpróisis soláthair agus i socruithe conarthacha.

Tá Ráiteas Líonraí Gáis Éireann faoin Sclábhaíocht agus faoin nGáinneáil ar Dhaoine ar fáil le féachaint air ar ár suíomh gréasáin www.gasnetworks.ie.

Frithbhreabaireacht agus Frithéilliú

Ar fud an Ghrúpa Ervia, ní ghlactar le camastaíl, breabaireacht ná caimiléireacht agus tá sé mar fhreagracht gach fostaithe aon ghníomhartha de chamastaíl, breabaireacht ná caimiléireacht amhrasta ná iompar amhrasach a thagann siad trasna air a thuairisciú.

Tá na beartais i gcoinne calaoise, breabaireachta agus éilliú, agus an beartas maidir le nochtuithe cosanta agus na beartais thábhachtacha go léir eile le fáil do na fostaithe go léir ar an inlín. Tá clár i bhfeidhm ag Ervia, 'Doing the Right Thing' trína gcuirtear an luach ionracais chun cinn agus trína gcuirtear béim ar thábhacht na hiompraíochta eiticiúla. Tá ábhair thacaíochta don chlár seo ar fáil do gach fostaí ar an suíomh inlín 'Doing the Right Thing'. I measc na rudaí seo áirítear: leabhrán ar líne a sholáthraíonn treoraíocht ar na cleachtais, gníomhartha agus iompair is fearr agus luann sé mórtheachtaireachtaí roinnt beartas lárnach; na bealaí labhartha amach d'fhostaithe chun fadhbanna a tharraingt anuas: agus naisc go dtí leathanaigh chúil agus ábhair oiliúna eile. Tá oiliúint do 'Doing the Right Thing' tagtha isteach sa chlár oiliúna maidir le Teagasc agus Forbairt do dhaoine nua agus bainisteoirí nua. Cuireadh oiliúint in Aghaidh Calaoise, Breabaireachta agus Éillithe ar na fostaithe go léir in 2022. Chuir bainisteoirí roinnt comhráite maidir le hionracas i bhfeidhm lena bhfoirne ar fud an ghnó. Ina theannta sin, reáchtáladh ceardlanna measúnaithe ar rioscaí caimiléireachta le Feidhmeannaigh ábhartha, a dtuarascálacha díreacha agus a leideanna do rioscaí.

Rialachas corparáideach

Rialachas corparáideach

Is fochomhlacht é Líonraí Gáis Éireann faoi úinéireacht 100% ag Ervia.

Sa Chód Cleachtais um Rialachas Comhlachtaí Stáit (“an Cód”) leagtar amach na prionsabail um rialachas corparáideach a cheanglaítear ar bhoird chomhlachtaí Stáit cloí leo. Mar fhochuideachta de chuid Ervia, tá bearta cuí i bhfeidhm ag an gCuideachta chun cloí le forálacha ábhartha an Chóid a chinntiú. Tá na Stiúrthóirí freagrach as an gcloí sin a chinntiú. I gcomhréir le hAlt 1.9 de cheanglais Ghnó agus Tuairiscithe Airgeadais an Chóid, tugann an Chuideachta tuairisc do Ervia ar a cloí leis an gCód.

Comhlíonann an Chuideachta an sainmhíniú ar eintiteas leasa phoiblí mar tá fiachas liostaithe aici ar mhargadh rialáilte. In Alt 1551(1) d’Acht na gCuideachtaí 2014 ceanglaítear ar stiúrthóirí eintiteas leasa phoiblí Coiste Iniúchóireachta a bhunú. Baineann Líonraí Gáis Éireann leas as an díolúine faoi Alt 1551(11) (a) mar fhoghnóthas. Bunaíodh Coiste um Iniúchóireacht agus Riosca ag leibhéal an Ghrúpa mar gheall ar an struchtúr boird aonadach a ghlac Ervia. Tá coistí cuí i bhfeidhm ag Ervia, a bhíonn ag feidhmiú i ndáil le Grúpa Ervia ina iomláine, agus mar sin de, níor bunaíodh aon choistí den chineál sin ag leibhéal na Cuideachta. Níor athraíodh struchtúr rialachais iomlán an ghrúpa i ndiaidh an Leithdháilte Oibríochta ar an 1 Eanáir 2022.

I bhfianaise stádas Líonraí Gáis Éireann mar eintiteas leasa phoiblí, comhlíonann Coiste Iniúchóireachta agus Riosca Ghrúpa Ervia a chuid oibleagáidí faoi alt 1551(14) d’Acht na gCuideachtaí 2014 (chun Stiúrthóirí Líonraí Gáis Éireann a chur ar an eolas faoi thoradh na hIniúchóireachta Reachtúla agus moltaí a chur isteach (más gá) ar phróisis tuairiscithe airgeadais) trí threorú don iniúchóir reachtúil, Deloitte Ireland LLP, an tuarascáil atá ina ceangal faoi Airteagal 11 (1) de Rialachán (AE) Uimh 537/2014 a sheoladh chuig Bord Stiúrthóirí Líonraí Gáis Éireann chomh maith le Coiste Iniúchóireachta agus Riosca Ervia. Chun níos mó eolais a fháil faoi Choiste Iniúchóireachta agus Riosca Ervia, féach ar Thuarascáil Bhliantúil Ervia ag www.ervia.ie.

I gcás na bliana airgeadais dar chríoch 31 Nollaig 2022, fuair Bord Ervia cúnamh maidir lena oibleagáidí a chur i gcrích toisc gur dáileadh róil agus freagrachtaí áirithe ar Choiste Iniúchóireachta agus Riosca Ervia, ar Choiste Infheistíochta/Bonneagair Ervia, ar Choiste Luach Saothair Ervia agus ar Choiste Project 23 Ervia. Bunaíodh Coiste Project 23 Ervia chun maoirseacht a dhéanamh ar scaradh agus bhunú Uisce Éireann agus Líonraí Gáis Éireann mar dhá eintiteas neamhspleácha tar éis don Rialtas a chinneadh go mbeadh Uisce Éireann ina fhóntas rialáilte neamhspleách faoi úinéireacht phoiblí agus é scartha ó Ghrúpa Ervia i rith 2023. Cuireadh an Leithdháileadh Dlíthiúil i gcrích ar an 1 Eanáir 2023.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Rialachas corparáideach (ar lean)

Cabhraíonn na Coistí le Bord Ervia trí bhreithniú níos mionsonraithe a dhéanamh ar shaincheisteanna rialachais, oibriúcháin agus airgeadais agus cuireann siad tuairisc chuig Bord Ervia maidir le moltaí riachtanacha ar bith. Bhí 5 chruinniú ag Coiste Iníúcháireachta agus Riosca Ervia i rith na bliana, bhí 6 chruinniú ag an Coiste Luach Saothair i rith na bliana, bhí 11 chruinniú ag an gCoiste Infheistíochta/Bonneagair i rith na bliana agus bhí 5 chruinniú ag Coiste Project 23 i rith na bliana.

Comhlíonann an Chuideachta an sainmhíniú ar chuideachta thrádáilte faoi Alt 1372 d'Acht na gCuideachtaí 2014 ar an mbonn gur cuideachta gníomhaíochta sainithe í ag a bhfuil dintiúir atá glactha um thrádáil ar mhargadh rialáilte i Stát LEE agus dá bharr sin go gcomhlíonann sé na forálacha is infheidhme in Alt 1373 d'Acht na gCuideachtaí 2014. Tá tuairisc ar phríomhghnéithe chórais rialaithe inmheánaigh agus bainistíochta riosca na cuideachta le fáil sa Ráiteas ar an gCóras Rialaithe Inmheánaigh thíos.

Na stiúrthóirí agus an rúnaí agus a gcuid leasanna

Is iad Cathal Marley, Denis O'Sullivan, Claire Madden agus Ronan Galwey Stiúrthóirí na Cuideachta. Ceapadh Claire Madden le héifeacht ón 1 Eanáir 2022. D'éirigh Liam O'Sullivan as le héifeacht ón 4 Márta 2022. Ceapadh Ronan Galwey le héifeacht ó 11 Aibreán 2022 agus d'éirigh Edwina Nyhan as le héifeacht ó 16 Eanáir 2023.

Is é Cathaoirleach Bhord na Cuideachta ná Cathal Marley. Is é Liam O'Riordan Rúnaí na Cuideachta. Tá leasanna na Stiúrthóirí agus an Rúnaí nochtá i nóta 4 de na ráitis airgeadais.

Faoi réir cead a fháil ón Aire, tá an chumhacht ag Ervia Stiúrthóirí na Cuideachta a cheapadh agus a bhaint. Chomh luath is a cheaptar iad, faigheann Stiúrthóirí doiciméid mhionsonraithe faisnéise, chomh maith le heolas rialachais, airgeadais agus oibriúcháin. Bíonn teacht ag na stiúrthóirí ar chlár oiliúna agus coimeádtar riachtanais fhorbartha leanúnacha na Stiúrthóirí faoi athbhreithniú ag an gCathaoirleach agus ag Rúnaí na Cuideachta.

I gcomhréir leis na hAirteagail Chomhlachais, níl na Stiúrthóirí i dteideal táillí a fháil. Is ionann luach saothair na Stiúrthóirí, mar a chuirtear síos air i nóta 4 de na ráitis airgeadais, agus cionroinnt den luach saothair iomlán a thuilleann siad mar fhostaithe faoi thuarastal de chuid Ervia, agus tá sin bunaithe ar na seirbhísí a sholáthraíonn siad don Ghrúpa. Tá luach saothair Chathaoirleach na Cuideachta leagtha amach i nóta 4 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Na stiúrthóirí agus an rúnaí agus a gcuid leasanna (ar lean)

Tá sceideal tinrimh do na cruinnithe Boird leagtha amach thíos.

Stiúrthóir	Cruinnithe (ar freastalaíodh orthu/incháilithe)
Cathal Marley (Cathaoirleach)	14/16
Ronan Galwey (a ceapadh ar 11 Aibreán 2022)	12/13
Claire Madden (ceapadh an 1 Eanáir 2022)	15/16
Edwina Nyhan (a d'éirigh as ar 16 Eanáir 2023)	15/16
Denis O'Sullivan	14/16
Liam O'Sullivan (d'éirigh as an 4 Márta 2022)	2/2

Ról agus freagrachtaí na stiúrthóirí

Tá cothromaíocht chuí scileanna, taithí agus eolais ag Stiúrthóirí na Cuideachta le gur féidir leo a gcuid dualgas agus freagrachtaí a chomhlíonadh go héifeachtach.

Is é ról na Stiúrthóirí ná ceannaireacht agus treoir a thabhairt don Chuideachta laistigh de chreat rialuithe críonna agus éifeachtacha a chumasaíonn riosca a mheasúnú agus a bhainistiú, agus a bheith cinnte, le dearbhú réasúnta, gur leor na rialuithe chun cloí le hoibleagáidí reachtúla agus rialachais a bhaint amach.

Áirítear le freagrachtaí na Stiúrthóirí na tuarascálacha bliantúla agus ráitis airgeadais a fhaomhadh chomh maith leis an bplean gnó bliantúil agus beartais agus nósanna imeachta sábháilteachta. Chuimsigh gníomhaíochtaí na Stiúrthóirí i gcaitheamh na bliana athbhreithniú ar agus faomhadh an Ráitis ar Bheartas Comhlíontachta an Stiúrthóra, na ráitis airgeadais agus na dréachráitis airgeadais neamhniúchta a fhaomhadh agus cúrsaí sábháilteachta.

Ráiteas faoi fhreagrachtaí na stiúrthóirí do thuarascáil na stiúrthóirí agus na ráitis airgeadais

Tá na Stiúrthóirí freagrach as Tuarascáil na Stiúrthóirí agus na ráitis airgeadais a ullmhú de réir Acht na gCuideachtaí 2014 agus na rialachán is infheidhme. Tá na Stiúrthóirí freagrach as cothabháil agus sláine na faisnéise corparáidí agus airgeadais atá ar shuíomh gréasáin na Cuideachta www.gasnetworks.ie. D'fhéadfadh an reachtaíocht in Éirinn maidir le hullmhúchán agus scaipeadh Ráiteas Airgeadais a bheith éagsúil ón reachtaíocht i ndlínsí eile.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Ráiteas faoi fhreagrachtaí na stiúrthóirí do thuarascáil na stiúrthóirí agus na ráitis airgeadais (ar lean)

Ceanglaíonn dlí cuideachtaí na hÉireann ar na Stiúrthóirí ráitis airgeadais a ullmhú maidir le gach uile bhliain airgeadais. De réir an dlí, ullmhaíonn na Stiúrthóirí na ráitis airgeadais de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais, mar atá glactha ag an Aontas Eorpach (“creat ábhartha um thuairisciú airgeadais”). Faoi dhlí na gcuideachtaí, níl cead ag na stiúrthóirí na ráitis airgeadais a fhaomhadh go dtí go bhfuil siad sásta go dtugann siad léargas ceart agus cóir ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais an Ghrúpa agus na Cuideachta amhail ar dháta dheireadh na bliana airgeadais, agus ar bhrabús agus cailteanas an Ghrúpa sa bhliain airgeadais, agus go gcloíonn siad ar gach bealach eile le hAcht na gCuideachtaí 2014.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, tá sé de dhualgas ar na Stiúrthóirí na nithe seo a leanas a dhéanamh:

- polasaithe cuntasáochta oiriúnacha a roghnú do ráitis airgeadais an Ghrúpa agus na Cuideachta agus iad a chur i bhfeidhm go seasta;
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá stuama réasúnta;
- a lua cé acu ar ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na ráitis airgeadais i gcomhréir leis na caighdeáin chuntasaíochta is infheidhme, na caighdeáin sin a aithint, agus aird a thabhairt ar chúiseanna imeachta ábhartha ar bith ó na caighdeáin sin agus aon tionchar gaolmhar a bhí aige; agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn an ghnóthais leantaigh mura bhfuil sé mí-oiriúnach glacadh leis go leanfaidh an Grúpa agus an Chuideachta de bheith i mbun gnó.

Tá na Stiúrthóirí freagrach as cinntiú go gcoimeádann an Grúpa agus an Chuideachta nó go socraíonn siad go gcoimeádfáí taifid chuntasaíochta chruinne ina mínítear agus ina dtaifeadtar i gceart idirbhearta an Ghrúpa agus na Cuideachta, a chumasaíonn uair ar bith sócmhainní, dliteanais, seasamh airgeadais agus brabús nó cailteanas an Ghrúpa agus na Cuideachta a shocrú le cruinneas réasúnta; a chuireann ar a gcumas déanamh cinnte go gcloíonn na ráitis airgeadais agus tuarascáil na Stiúrthóirí le hAcht na gCuideachtaí 2014 agus a chumasaíonn iniúchadh a dhéanamh ar na ráitis airgeadais. Tá siad freagrach chomh maith as sócmhainní an Ghrúpa agus na Cuideachta a chosaint agus as bearta réasúnta a dhéanamh dá bharr chun calaois agus neamhrialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Nochtuithe atá Riachtanach de réir an Chóid Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú

Tá an Bord freagrach as a chinntiú go bhfuil ceanglais an Chóid comhlíonta ag Líonraí Gáis Éireann. Éilíonn an Cód na nochtuithe seo a leanas:

Rialachas corparáideach (ar lean)

Tionchar Leithdháileadh Oibríochta ar Fhorálacha

Cuireadh leithdháileadh dlíthiúil Uisce Éireann ón nGrúpa Ervia i gcrích ar 1 Eanáir 2023. Roimhe seo, cuireadh céim 'Leithdháilte Oibríochta' i bhfeidhm ó 1 Eanáir 2022 i leith, mar ullmhúchán do leithdháileadh dlíthiúil. Áirítear le cur i bhfeidhm "Scartha Oibríochtúil" an t-aistriú go dtí Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann d'fheidhmeanna áirithe láraithe a cuireadh ar fáil roimhe sin go lárnach ag Ervia, lena n-áirítear na fostaithe ábhartha atá riachtanach chun na feidhmeanna seo a chur i bhfeidhm. Ar an mbonn sin, bhí tionchar ag an Leithdháileadh Oibríochta ar inchomparáideacht fhorálacha 2022 thíos i gcoinne fhorálacha comhfhreagracha 2021, mar tabhaíodh roinnt chostas oibríochta go díreach ag Líonraí Gáis Éireann le linn 2022 a bhí tabhaithe roimhe seo ag Ervia. Dá réir sin, tá na costais oibríochta ábhartha le haghaidh 2022 tuairiscithe sna forálacha thíos cé gur tuairiscíodh na costais oibríochta comhfhreagracha le haghaidh 2021 i dTuarascáil Bhliantúil Ervia.

Anailís ar Shochair Fhostaithe

Tá sonraí ar líon na bhfostaithe a bhfuil a sochair fostaí iomlán (gan costais pinsin fostóra agus sochair scoir a chur san áireamh) don bhliain airgeadais do gach banna de €25,000 ó €50,000 in airde leagtha amach thíos. Cuireadh leithdháileadh oibríochtúil idir Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann i bhfeidhm ar an 1 Eanáir 2022, mar ullmhúchán do leithdháileadh dlíthiúil. Áirítear le cur i bhfeidhm leithdháilte oibríochtúil an t-aistriú go Líonraí Gáis Éireann d'fheidhmeanna áirithe láraithe a cuireadh ar fáil roimhe sin go lárnach ag Ervia. Aistríodh fostaithe gaolmhara na bhfeidhmeanna seo go dtí Líonraí Gáis Éireann, a bhí ina chúis le méadú bliain i ndiaidh bliana ar líon na bhfostaithe ó 2021 go dtí 2022.

	2022	2021
€50,000-€75,000	231	207
€75,001-€100,000	205	161
€100,001-€125,000	96	76
€125,001-€150,000	38	31
€150,001-€175,000	20	11
€175,001 agus os a chionn	17	6

Nóta 1: Áirítear sa nochtadh thuas gach sochar fostaithe gearrthéarma maidir le seirbhísí a tugadh le linn na tréimhse tuairiscithe. Féach Nóta 5 de na Ráitis Airgeadais i gcomhair anailís bhreise ar na sochair éagsúla atá ináirithe.

Costais Sainchomhairleoireachta

Áirítear le costais sainchomhairleoireachta an costas a thabhaítear go díreach ó chomhairle sheachtrach. Sainmhínítear costais sainchomhairliúcháin mar cheapacháin a sholáthróidh seirbhísí intleachtúla nó seirbhísí atá bunaithe ar shaineolas (e.g. anailís agus comhairle ó shaineolaithe) trí thuarascálacha, staidéir, measúnuithe, moltaí, tograí, etc., a chabhróidh le cinnteoireacht nó ceapadh beartas, agus é seo ar feadh tréimhse theoranta chun tasc ar leith a chur i gcrích. Ní áirítear leo gnáthfheidhmeanna oibre atá á seachfhoinisú. Áit a gcuireann Ervia obair chomhairliúcháin ar conradh thar ceann Líonraí Gáis Éireann, cuirtear costas gaolmhar na hoibre san áireamh thíos.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Anailís ar Shochair Fhostaithe (ar lean)

	2022	2021
	€'000	€'000
Comhairle Dlí	200	48
Comhairle airgeadais	384	533
Feabhsú/athrú gnó	1,173	1,525
Eile	391	252
Costais iomlána sainchomhairleoireachta	2,148	2,358
Caipitlithe	-	-
Ráiteas ioncaim	2,148	2,358
Costais iomlána sainchomhairleoireachta	2,148	2,358

Costais Dlí agus Socruithe

Tá miondealú sa tábla thíos de na méideanna a aithníodh mar chaiteachas sa tréimhse tuairiscithe maidir le costais dlí, socruithe agus imeachtaí réitigh agus eadrána. Ní áirítear sa tábla caiteachas a bhain le comhairle ghinearálta dlí, toisc go n-áirítear é sna costais chomhairliúcháin thuas.

	2022	2021
	€'000	€'000
Táillí & costais dhlíthiúla	891	1,535
Socraíochtaí	705	526
Líon cásanna dlí	10	20

Nóta 1: Ní chuimsítear leis an nóta seo maidir le nochtadh íocaíochtaí a rinneadh mar thoradh ar éilimh faoi bheartais árachais a ghlac Líonraí Gáis Éireann.

Nóta 2: Baineann an líon cásanna le cásanna ar chuir Líonraí Gáis Éireann féin tús leo nó le himeachtaí dlí a tógadh ina aghaidh, agus ní áirítear leis imeachtaí árachais.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Caiteachas Taistil agus Cothabhála

Déantar caiteachas taistil agus cothabhála a aicmiú mar seo a leanas:

	2022	2021
	€'000	€'000
Intíre		
Bord *	-	-
Fostaí	1,178	774
Idirnáisiúnta		
Bord	-	-
Fostaí	168	22
Iomlán	1,346	796

B'ionann caiteachas taistil agus cothaithe Stiúrthóirí Líonraí Gáis Éireann i rith 2022 agus €nialas (2021: €nialas). Meastar gur tabhaíodh caiteachas taistil agus cothaithe arna thabhu ag Stiúrthóirí Líonraí Gáis Éireann agus iad ag feidhmiú mar fhostaithe.

Fáilteachas

Cuimsíonn an ráiteas ioncain an caiteachas fáilteachais seo a leanas:

	2022	2021
	€'000	€'000
Fáilteachas na foirne	129	20
Fáilteachas na gcliant	87	12
Iomlán	216	32*

*Méadaíodh Costais GNI in 2022 mar gheall ar mhaolú srianta Covid.

Trédhearcacht Saoráil faisnéise

Tá an Chuideachta faoi réir fhorálacha an Achta um Shaoráil Faisnéise 2014 ("an tAcht FOI"). D'ullmhaigh agus d'fhoilsigh an Chuideachta Scéim Foilsithe Eiseamláir de réir cheanglais Alt 8 den Acht FOI. Tá rochtain ar an scéim seo trí shuíomh gréasáin na Cuideachta www.gasnetworks.ie. Faoin scéim, foilsíonn an Chuideachta a oiread faisnéise agus is féidir go rialta ar bhealach oscailte agus inrochtana lasmuigh de shaoráil faisnéise agus prionsabail na hoscailteachta, na trédhearcachta agus na cuntasachta á gcur san áireamh.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Trédhearcacht (ar lean)

Cosaint sonraí

Ionas gur féidir leis an gCuideachta seirbhís éifeachtach a chur ar fáil do chustaiméirí agus ionas gur féidir léi caidreamh a bhunú agus a bhainistiú leis na custaiméirí, is gá don Chuideachta sonraí a bhaineann leis an gcustaiméir a bhailiú agus a úsáid. Tá an Chuideachta tiomanta do chearta agus príobháideachas a chustaiméirí a chosaint i gcomhréir leis an Dlí ar Chosaint Sonraí.

Nochtuithe cosanta agus cúiseanna imní a léiriú

Tá meicníocht ann ar féidir le fostaithe agus bainisteoirí Líonraí Gáis Éireann í a úsáid chun cúiseanna imní a chur in iúl, nó chun nochtadh a dhéanamh ar mhaithe leis an bpobal, de réir an Achta um Nochtadh Cosanta 2014, agus tá an mheicníocht seo sonraithe i mBeartas um Nochtadh Cosanta Ghrúpa Ervia. Tá tuilleadh treorach do bhainisteoirí agus d'fhostaithe á leagan amach i gCód Iompair Gnó Ghrúpa Ervia, Beartas Frithchalaioise Ghrúpa Ervia agus Beartas Frith-Bhreabaireachta agus Frith-Éilithe Ghrúpa Ervia. De réir Alt 22 den Acht um Nochtadh Cosanta 2014 ceanglaítear ar Líonraí Gáis Éireann Tuarascáil Bhliantúil a ullmhú maidir le nochtadh cosanta arna dhéanamh faoin Acht. I gcomhréir leis an riachtanas seo, dearbhaíonn Líonraí Gáis Éireann nár tuairiscíodh aon nochtadh cosanta le linn na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2022.

Cothromaíocht inscne, éagsúlacht agus ionchuimsiú

Tá an comhlacht fós tiomanta do thimpeallacht éagsúil agus ionchuimsitheach a bhunú agus a thacú le haghaidh ár bhfoirne agus ár bhfostaithe ar fad. Mar thoradh ar leithdháileadh oibríochtúil d'Uisce Éireann agus de Líonraí Gáis le linn na tréimhse seo, tugadh faoi mhórphíosa oibre lena chinntiú gur aistríodh ár gclár agus straitéis ibelong go dtí an dá fhóntas. Bhí sé seo mar thoradh ar an ngá chun athbhunú agus athchumrú a dhéanamh ar an gComhairle Éagsúlachta agus Grúpaí Acmhainne Fostaithe i ngach gnóthas.

Is rud an-dearfach agus is léiriú é ar cé chomh hábhartha is áta sé dár bhfoirne, gur lean ballraíocht na mórlíonraí seo ag neartú agus go deimhin ag éirí níos éagsúlaí i gcaitheamh 2022. Tá líonrú agus deiseanna comhroinnte eolais fós á soláthar ag na líonraí seo ar fud ár ngnóthas do bhaill agus comhghuaillithe, ach is bealach suntasach é don chomhlacht deiseanna a bheith aige réimsí feabhais a shainaitheint.

Le linn 2022, leanamar orainn ag neartú ár gcomhpháirtíochta le Gnó sa Phobal, ag glacadh páirte sa chéad suirbhé D&I Éireann fairsing agus táimid ag smaoineamh ar conas foghlaim a bhaint uaidh seo chun ár gcuir chuige maidir le hÉagsúlacht agus Ionchuimsiú a fheabhsú ar fud ár ngnóthais bunaithe ar na cleachtais is fearr a thagann chun cinn laistigh dár bpiarchomhlachtaí.

Táimid ag iarraidh go sroichfeadh agus go meallfadh ár bpróisis earcaíochta agus roghnaithe linnte tallainne éagsúil agus leanaimid orainn ag dul i ngleic le dúshláin sa réimse seo. Le linn 2022, thugamar faoi líon suntasach clár tallainne luaithe, clár Intéirneachta, Chéimithe agus Phrintíseachta, nithe a thug rochtain dúinn ar thallann níos éagsúlaí.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Trédhearcacht (ar lean)

In 2022, thuairiscigh Líonraí Gáis Éireann go foirmeálta den chéad uair riamh ar thuairisciú faoin mBearna Phá idir Fhir agus Mhná: [gender-pay-gap-report.pdf](#) ([gasnetworks.ie](#)). Aithnímid go bhfuil bearna phá idir fhir agus mhná á tuairisciú ag an gCuideachta, ach tá plean gníomhartha i bhfeidhm, atá curtha ar an eolas ag ár réimsí fócais ibelong roimhe seo lena n-áirítear sealbhú, forbairt agus ionadaíocht tallainne.

Brústocaireacht a rialáil

I gcomhréir le ceanglais an Acht um Brústocaireacht a Rialáil 2015, tá an Chuideachta Cláraithe ar an gclár brústocaireachta a choimeádann an Coimisiún um Chaighdeáin in Oifigí Poiblí agus tá tuairisceáin riachtanacha déanta aige le haghaidh na dtréimhsí tuairisceáin in 2022.

Polasaí ar íocaíocht creidiúnaithe/íocaíochtaí prasa

Tá rialuithe inmheánacha cuí airgeadais i bhfeidhm laistigh den Chuideachta chun comhlíonadh le Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíochtaí Déanacha in Idirbhearta Tráchtála), 2012-2016, a chinntiú.

Shínigh Líonraí Gáis Éireann an Cód um Íocaíocht Phras, a sheol an Rialtas in 2015, agus de bhun a fhorálacha, geallann sé soláthraithe a íoc in am, treoir shoiléir a thabhairt do sholáthraithe maidir le nósanna imeachta íocaíochta agus na soláthraithe a spreagadh glacadh leis an gcód laistigh dá slabhraí soláthair féin.

Ráiteas faoin gcóras rialaithe inmheánaigh

Raon feidhme na freagrachta

Aithníonn na Stiúrthóirí an fhreagracht atá orthu a chinntiú go gcoinneofaí agus go ndéanfaí córas éifeachtach rialaithe inmheánach a chur i bhfeidhm.

Cuspóir an chórais rialaithe inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh deartha le riosca a bhainistiú ionas go mbeidh sé ar leibhéal réasúnta seachas fáil réidh leis. Níl ann, mar sin, ach cinnteacht réasúnta seachas dearbhú iomlán go gcosnaítear sócmhainní, go bhfuil idirbhearta údaraithe agus go gcoimeádtar cuntas ceart díobh agus go n-aithnítear earráidí neamhrialtachtaí ábhartha nó go stoptar iad ar bhealach tráthúil.

Tá an córas rialaithe inmheánaigh, atá de réir na treorach a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, i bhfeidhm i Líonraí Gáis Éireann don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022 agus go dtí dáta faofa na ráiteas airgeadais.

Bainistíocht riosca agus timpeallacht rialaithe

Tá dualgas ar fhostaithe uile Líonraí Gáis Éireann as bainistiú éifeachtach riosca a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear córais rialaithe inmheánacha Líonraí Gáis Éireann a dhearadh, a oibriú agus monatóireacht a dhéanamh orthu. Is é POF Ghrúpa Ervia an feidhmeannach freagrach a bhfuil an fhreagracht dheidh aige. Tarmligeann POF an Ghrúpa ról shoiléire agus freagrachtaí soiléire ar a Fhoireann Feidhmiúcháin agus na daoine faoina stiúir maidir le bainistiú riosca agus le cinntiú go bhfuil córais rialaithe inmheánacha ag feidhmiú go héifeachtúil.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Timpeallacht riosca agus rialaithe

Déanann na Stiúrthóirí cinnte go bhfuil na córais chúí um rialú inmheánach agus bainistíocht riosca i bhfeidhm ag an gCuideachta tríd na struchtúir agus na córais seo a leanas a úsáid:

Coiste iniúchta agus riosca

Tá Ervia tar éis struchtúr Boird aonadach a ghlacadh chuige féin, agus is é an Bord seo atá iomlán freagrach as rialachas Ervia agus a fhochuideachtaí lena n-áirítear Líonraí Gáis Éireann.

Tá Coiste Iniúchta agus Riosca (an "CIR") ag Ervia ar a bhfuil 4 chomhalta neamhfheidhmiúcháin Boird a bhfuil an saineolas riachtanach acu don ról. Ar bhonn "eisceachtaí amháin", cuireann an CIR Bord Líonraí Gáis Éireann ar an eolas faoi aon cheistanna a thagann aníos le linn dó a bheith ag athbhreithniú ráiteas airgeadais de chuid Líonraí Gáis Éireann, i gcás go mbaineann na cúrsaí sin le faomhadh na Ráiteas Airgeadais. Ó thaobh an rialachais de, déanann Bord Líonraí Gáis Éireann agus Bord Ervia araon maoirseacht ar chúrsaí Líonraí Gáis Éireann.

Déanann an CIR maoirseacht ar an timpeallacht riosca agus rialaithe thar ceann Bhord Ervia agus tá sé freagrach as cabhrú le Bord Ervia a fhreagrachtaí a chomhlíonadh de réir mar a bhaineann siad leis an réimse sin. Gach ráithe, déanann an CIR athbhreithniú substainteach ar son Bhord Ervia ar Phróifíl Riosca Líonraí Gáis Éireann arna ullmhú ag na bainisteoirí, agus cinntíonn an t-athbhreithniú seo maoirseacht na bpríomhrioscaí agus na rioscaí nua agus breithniú ar éifeachtúlacht fhreagairtí na mbainisteoirí do na cúiseanna neamhchosanta ar riosca is mó a gcaithfidh Líonraí Gáis Éireann dul i ngleic leo. Déanann an CIR athbhreithniú freisin ar iontaofacht fhoriomlán an chórais bainistithe riosca, lena n-áirítear éifeachtúlacht na bhfeidhmeanna riosca agus iniúchóireachta inmheánaí.

Fóram dearbhaithe comhtháite

Tá freagracht ar Líonraí Gáis Éireann faoin gCód as a chinntiú go ndéantar córais éifeachtacha rialaithe inmheánaigh a oibriú agus go leantar ar aghaidh leo. Tá measúnú ar éifeachtacht na rialuithe sin de dhíth gach bliain. Chun aghaidh a thabhairt ar an riachtanas sin, d'fhorbair Grúpa Ervia an Fóram Dearbhaithe Chomhtháite ("FDC"). Tagann an FDC le chéile gach ráithe lena dheimhniú go gcomhordaítear gníomhaíochtaí dearbhaithe agus aontaithe riachtanacha, agus go dtugtar fianaise maidir leo, ar bhealach struchtúrtha. Ag deireadh na bliana, dearbhaíonn an FDC do Bhord Ervia cé acu atá na rialuithe éifeachtach nó nach bhfuil. Tugann próisis an FDC, chomh maith le roinnt gníomhaíochtaí eile rialachais, riosca agus rialaithe ar fud Ghrúpa Ervia, tacaíocht do Bhord Ervia agus an Ráiteas ar an gCóras um Rialú Inmheánach á chomhaontú. Déanann an Creat Fóram Dearbhaithe Comhtháite gach gníomhaíocht dearbhaithe san eagraíocht a neartú agus a chomhordú tuilleadh ar bhealach struchtúrtha thar an tsamhail bhainistíochta riosca "Trí Líne". Cinntíonn seo go ndéanann Líonraí Gáis Éireann a oiread maoirseachta ar riosca agus rialachas agus is féidir maidir le rialú, ionas gur féidir leis acmhainneacht eagraíochtúil a fhorbairt. Cuirtear an ARC ar an eolas faoi thorthaí an FDC ar bhonn ráithiúil.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Timpeallacht riosca agus rialaithe (ar lean)

Iníúchadh inmheánach

Tá feidhm Iníúcháireachta Inmheánaí seanbhunaithe i Líonraí Gáis Éireann, a bhfuil acmhainní leordhóthanacha faoina lámh agus a thugann faoi chlár oibre arna chomhaontú leis an CIR do Ervia agus a fho-chomhlachtaí, lena n-áirítear Líonraí Gáis Éireann. Tuairiscíonn Ceann na hIníúcháireachta Inmheánaí Líonraí Gáis Éireann díreach don CIR agus do Phríomhoifigeach Airgeadais Líonraí Gáis Éireann.

Soláthraíonn an fheidhm Iníúchta Inmheánaigh cur chuige córasach struchtúrtha ar fáil chun éifeachtúlacht rialachas, bainistíocht riosca agus rialú inmheánach an Ghrúpa a mheasúnú agus a fheabhsú.

Go háirithe, déanann feidhm an Iníúchta Inmheánaigh na nithe seo a leanas:

- Déanann sí meastóireacht ar nochtadh do riosca i ndáil le spriocanna straitéiseacha Líonraí Gáis Éireann.
- Measúnú ar na córais a cuireadh ar bun chun comhlíonadh na mbeartas, pleananna, nósanna imeachta, dlíthe agus rialachán a áirithiú.
- Measúnú ar na modhanna atá ann chun sócmhainní a chosaint.
- Monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht na bpróiseas bainistíochta riosca agus na próisis sin a mheas.
- Cuireann sí seirbhísí comhairleacha ar fáil maidir le rialachas, bainistíocht riosca agus rialú de réir mar is cuí.

Feidhm na bainistíochta riosca

Tá feidhm Bainistíochta Riosca seanbhunaithe i Líonraí Gáis Éireann freisin, a bhfuil na hacmhainní leordhóthanacha faoina lámh agus atá freagrach as dearadh agus cur i bhfeidhm Creata um Bainistíocht Riosca Fiontair, agus as a chinntiú go bhfuil taithí agus scileanna bainistithe riosca leordhóthanacha ar fáil ar fud Líonraí Gáis Éireann. Tuairiscíonn Ceann na hIníúcháireachta Inmheánaí Líonraí Gáis Éireann díreach don CIR agus do Phríomhoifigeach Airgeadais Líonraí Gáis Éireann agus freastalaíonn sé/sí ar chruinnithe CIR. Ina theannta sin, bíonn cruinnithe ráithiúla ag Coiste Bainistíochta Riosca Líonraí Gáis Éireann, agus Príomhfheidhmeannach Líonraí Gáis Éireann ina chathaoirleach air.

Déanann an Feidhmeannas Bainistíochta Riosca na rudaí seo a leanas go háirithe:

- A chinntiú go mbíonn próisis agus maoirseacht imleor, chomhsheasmhach i bhfeidhm leis na rioscaí atá ann do Líonraí Gáis Éireann a aithint, a thomhas, a bhainistiú, a cheistiú, a thuairisciú agus le monatóireacht a dhéanamh orthu.
- A chinntiú go leantar ar aghaidh leis an maoirseacht agus go ndéantar measúnú ar phróifíl riosca Líonraí Gáis Éireann, lena n-áirítear príomhrioscaí, rioscaí atá ag teacht chun cinn agus le feiceáil níos mó agus níos mó, agus rioscaí a mbeadh tionchar mór acu ach is beag an seans go dtarlóidís, lena n-áirítear cur síos ar na rioscaí seo, úinéireacht shoiléir agus na bearta cuí maolaithe.
- Leabaítear cultúr bainistíochta riosca cuí a leanann tuin feasachta ar riosca ó phróiseas tuairiscithe ón mbarr agus ón mbun aníos.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Timpeallacht riosca agus rialaithe (ar lean)

Gnéithe den timpeallacht rialaithe

Chomh maith leis na príomhstruchtúir a bhfuil tagairt dóibh thuas, dearbhaíonn na Stiúrthóirí go bhfuil timpeallacht rialaithe, a chuimsíonn na gnéithe seo a leanas, i bhfeidhm i Líonraí Gáis Éireann.

- Freagracht ar bhainistíocht ag gach leibhéal i Líonraí Gáis Éireann as rialú inmheánach agus bainistíocht riosca;
- Creat um Rialachas Corparáideach a chuimsíonn rialú airgeadais agus measúnú riosca. Déanann Feidhmeannach Líonra Gáis Éireann agus feidhmeanna Iniúcháireachta Inmheánaí agus Riosca Líonraí Gáis Éireann monatóireacht air sin;
- Struchtúr eagraíochtúil atá leagtha amach go soiléir, agus a bhfuil teorainneacha údaraithe agus meicníochtaí tuairiscithe sainaitheanta ann do leibhéal níos airde bainistíochta agus do Bhord Líonraí Gáis Éireann agus Bord Ervia;
- Sraith chuimsitheach beartas agus nósanna imeachta a bhaineann le rialuithe oibriúcháin agus airgeadais, caiteachas caipitiúil san áireamh. Teastaíonn faomhadh an Bhoird Ervia le haghaidh tionscadal mór caipitiúil, agus déanann Coiste Airgeadais agus Infheistíochta Ervia dlúthmhonatóireacht orthu ar bhonn leanúnach (in 2022, an Coiste Infheistíochta agus Bonneagair);

Próisis bhunaithe chun rioscaí gnó a aithint agus a mheasúnú trí nádúr, méid agus impleacht airgeadais na rioscaí atá os comhair Líonraí Gáis Éireann a aithint lena n-áirítear an mhéid agus na catagóirí a mheasann sé a bheith inghlactha. Próisis eile chun rioscaí gnó a aithint agus a mheasúnú lena n-áirítear measúnú a dhéanamh ar an dóchúlacht go dtarlóidh na rioscaí aitheanta agus measúnú a dhéanamh ar chumas na Cuideachta na rioscaí a thagann chun cinn a bhainistiú agus a mhaolú trí phleananna agus straitéisí gaolmhara um maolú;

- Dealú cuí dualgas agus taifeadh próiseas agus rialuithe atá dírithe ar chalaóis a chosc agus a bhrath;
- Córas buiséadaithe cuimsitheach le buiséad bliantúil a athbhreithníonn agus a aontaíonn Bord Líonraí Gáis Éireann;
- Córas cuimsitheach de thuirisciú airgeadais;
- Déantar sraith chuimsitheach táscairí ar fhaisnéis na bainistíochta agus táscairí feidhmíochta gach ráithe a cheadaíonn monatóireacht a dhéanamh ar dhul chun cinn de réir cuspóirí fadtéarmacha agus buiséad bliantúil;
- Beartais inmheánacha a cheanglaíonn ar gach fostaí cloí go hionraic leis na caighdeáin eitice is airde. Áirítear leis na beartais sin an Cód Iompair Ghnó, Beartas Frith-Chalaoise, Beartas Frith-Bhreabaireachta agus Frith-Éillitheachta, Beartas um Rialáil Brústocaireacht a Rialáil agus Beartas ar Nochtuithe Cosanta;
- Clár cuimsitheach frithchalaoise a chuimsíonn beartas frithchalaoise, oiliúint agus cumarsáid agus plean um fhreagairt do chalaóis;

Rialachas corparáideach (ar lean)

Timpeallacht riosca agus rialaithe (ar lean)

- Athbhreithnithe córasacha ar rialuithe inmheánacha airgeadais agus oibriúcháin ag Iniúchóireacht Inmheánach agus Bainistíochta Riosca Líonraí Gáis Éireann. Sna hathbhreithnithe sin, leagtar béim ar na réimsí is mó ina bhfuil riosca de réir mar a aithnítear ag measúnú riosca; agus
- Measúnú ar chreat rialaithe inmheánaigh a chiallaíonn bualadh faoi mheasúnú riosca leathan, athbhreithniú a dhéanamh ar oibriúchán agus éifeachtúlacht phríomhpholasaithe agus phróisis, tuairisciú ar féin-mheasúnú rialú inmheánaigh, tuairisciú míosúil ar fheidhmíocht, a fhaigheann tacaíocht ó ghníomhaíochtaí ráthaíochta Riosca, Iniúchadh Inmheánach agus Sheachtrach.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Tá creat láidir ag Líonraí Gáis Éireann d'fhonn athbhreithniú a dhéanamh ar leorgacht na rialuithe inmheánacha agus monatóireacht a dhéanamh ar a éifeachtaí agus atá siad, lena n-áirítear na rialuithe airgeadais, oibriúcháin, comhlíontachta agus próisis bainistíochta riosca. Tá Stiúrthóirí Líonraí Gáis Éireann sásta go bhfuil an córas rialaithe inmheánaigh atá i bhfeidhm oiriúnach don ghnó.

Maidir le monatóireacht agus athbhreithniú ar éifeachtúlacht an chórais rialaithe inmheánaigh i ndáil le Líonraí Gáis Éireann, is é atá mar bhonn agus taca aige ná obair na mbainisteoirí sa Chuideachta atá freagrach as forbairt agus cothú an chreata rialaithe inmheánaigh. Cuireann an CIR leis an obair seo, agus déanann siadsan maoirseacht ar obair Fheidhmeanna Riosca agus Rialachais Líonraí Gáis Éireann, ar obair Iniúchóireachta Inmheánaí Líonraí Gáis Éireann, agus ar na ráitis a dhéanann na hiniúchóirí seachtracha ina litreacha do bhainisteoirí agus/nó i dtuairiscí nach iad. Cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as beart ceartaitheach a dhéanamh agus don lucht bainistíochta agus do Bhord Líonraí Gáis Éireann, nuair is cuí, go pras.

Cuimsíonn monatóireacht leanúnach ag bainisteoirí Líonraí Gáis Éireann:

- Athbhreithniú agus breithniú ar an gclár Iniúchóireachta Inmheánaí agus breithniú ar a thuarascálacha agus a thorthaí i dtaobh Líonraí Gáis Éireann. Déanann an ARC athbhreithniú freisin ar an gclár iniúchóireachta inmheánaí do Líonraí Gáis Éireann.
- Athbhreithniú ar thuairisciú rialta ón Iniúchadh Inmheánach maidir le stádas na timpeallachta rialaithe inmheánaigh i Líonraí Gáis Éireann agus stádas na saincheisteanna a ardaíodh roimhe sin ina dtuarascálacha féin. Déanann an CIR athbhreithniú ar na tuarascálacha sin freisin.
- Rannpháirtíocht san Fhóram Dearbhaithe Chomhtháite.
- Rannpháirtíocht i gCoiste Bainistíochta Riosca Líonraí Gáis Éireann.
- Cruinnithe míosúla le Feidhmeannach Líonraí Gáis Éireann chun ábhair airgeadais, riosca, iniúchóireachta inmheánaí agus oibriúcháin bainteach le Líonraí Gás Éireann a phlé.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach (ar lean)

Cuimsíonn monatóireacht leanúnach ag Bord Líonraí Gáis Éireann;

- Athbhreithniú ar Phróifíl Riosca Líonraí Gáis Éireann.
- Athbhreithniú agus plé ar an tuarascáil ó Chathaoirleach Líonraí Gáis Éireann maidir le héifeachtúlacht oibriú na gcóras rialaithe inmheánaigh, idir airgeadas agus oibriúcháin.
- Athbhreithniú ar thuarascálacha ón iniúchóir seachtrach, ina bhfuil sonraí faoi aon saincheist ábhartha maidir le rialú airgeadais.

Áirítear leis an monatóireacht leanúnach a dhéanann an ARC;

- Athbhreithniú ar thuarascálacha an Fhóraithe Dearbhaithe Chomhtháite maidir leis an gcóras um rialú inmheánach i Líonraí Gáis Éireann. Cuirtear seo i bhfeidhm go ráithiúil mar chuid d'athbhreithniú thorthaí Líonraí Gáis Éireann ón bhFóram Dearbhaithe Chomhtháite.
- Athbhreithniú ar Phróifíl Riosca Líonraí Gáis Éireann ar bhonn ráithiúil.
- Athbhreithniú ar thuarascálacha ón iniúchóir seachtrach, ina bhfuil sonraí faoi aon saincheisteanna ábhartha maidir le rialú airgeadais inmheánach.
- Athbhreithniú agus breithniú ar an tuarascáil ó Phríomhfheidhmeannach Ghrúpa Ervia ar a éifeachtaí is atá na córais um rialú inmheánach, idir rialú airgeadais agus oibriúcháin.

Caiteachas caipitil agus oibríochtúil

Tá córais láidre agus éifeachtacha i bhfeidhm lena chinntiú, de réir mar is cuí, go gcloítear leis na prionsabail, riachtanais agus treoirlínte ábhartha sa Chód Caiteachais Phoiblí. Leanadh leis an ngníomhaíocht aistrithe a bhain leis an gCód Caiteachais Phoiblí nuashonraithe (2019) i rith 2022 chun comhlíonadh cheanglais bhreise an Chóid Caiteachais Phoiblí (2019) a chinntiú.

Tugtar i bPolasaí Soláthair Ervia (PD02) na nósanna imeachta a leanfaidh Grúpa Ervia chun tacú le riachtanais soláthair san eagraíocht. Trí PD02 a chur i bhfeidhm déantar cinnte go bhfaightear luach ar airgead i gcleachtais soláthair, go gcloítear le dlíthe AE agus Éireannacha maidir le soláthar poiblí, go ndéantar próisis tairisceana a bhainistiú go cuí agus go gcoimeádtar forbheathnú rialachais agus bainistíochta ar an bpróiseas soláthair ar fud Grúpa Ervia.

I bPolasaí Ervia maidir le Caiteachas agus Faomhadh Conarthaí (PD03), leagtar amach an creat maidir le caiteachas airgeadais agus rialachas na gconarthaí, lena n-áirítear an próiseas údaraithe agus leibhéal údarais le haghaidh caiteachas caipitil agus oibríochta in Ervia, Líonraí Gáis Éireann agus i ngach ceann dá bhfochuideachtaí. Caithfidh gach faomhadh caiteachais agus conartha cloí leis na ceanglais i gCreatlach Rialachais Ervia/Líonraí Gáis Éireann agus PD03.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Caiteachas caipitil agus oibriúcháin (ar lean)

Tá an creat maidir le caiteachas airgeadais agus rialachas na gconarthaí ailínithe leis na critéir maidir le luach ar airgead sa Chód Caiteachais Phoiblí nuashonraithe, arna fhoilsiú ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe i mí Nollaig 2019.

Anuas ar cheanglais soláthair náisiúnta agus AE, ní mór don chaiteachas caipitil cloí le haon riachtanais a d'fhéadfadh an Coimisiún um Rialáil Fóntais a leagan síos, riachtanais a bhaineann leis an gcomhshaol agus leis an bpleanáil agus tosaíochtaí bonneagair náisiúnta, réigiúnacha agus áitiúla. Úsáidtear modhanna cuí measúnaithe infheistíochta i dtaca le tionscadail chaipitil agus cláir chaipitil ionas gur féidir cinntí a dhéanamh go héifeachtach. Déantar measúnú ar thionscadail chaipitil agus ar chláir chaipitil agus déantar iad a sheachadadh le próiseas faofa láidir 5 chéim.

Feidhmíonn an próiseas gealltanais caipitil le haghaidh Líonraí Gáis Éireann ar an mbonn go n-iarrfadh an chuideachta na ceadanna ábhartha ón Aire roimh ré i gcomhair imchlúdaigh iomláin de ghealltanais chaipitil le tabhairt fúthu le linn na bliana airgeadais dár gcionn.

Iarrann Líonraí Gáis Éireann ceadanna Aire ar leithligh sula dtugtar gealltanais do thionscadal caipitil aonair ar bith nó do chlár caipitil nua ar chostas €20m nó níos mó i gcás caiteachais rialáilte agus €10m i gcás caiteachais neamhrialáilte. Cuirtear ceadanna Aire faoi bhráid na Máthair-roinne agus ranna rialtais ábhartha eile atá rannpháirteach sa phróiseas ceadaithe don iarratas sonrach. Chomh maith leis sin, cuirtear iarratais ar fhaomhadh aire faoi bhráid NewERA a chuireann comhairle airgeadais agus gnó atá sonrach do thionscadal ar DHLGH, sula dtugtar cead Aire.

Cuirtear infheistíochtaí caipitil, lena n-áirítear conarthaí a bhfuil luach os cionn €3.5 milliún ag baint leo, faoi bhráid Choiste Faofa Caiteachais (CFC) Líonraí Gáis Éireann lena n-athbhreithniú agus lena bhfaomhadh. Ní mór faomhadh a fháil ó Bhord Ervia agus ó Bhord Líonraí Gáis Éireann le haghaidh caiteachais chaipitil ar bith atá níos mó ná €10m.

Tugtar an t-eolas is déanaí don Bhord maidir le stádas tionscadal agus cláir chaipitil de réir mar a théann siad ar aghaidh, lena n-áirítear an t-eolas is déanaí maidir leis an gcur i bhfeidhm i gcomparáid leis an bplean, leis na sceidil agus le cáilíocht. Cuirtear tuairisciú buiséid agus dífríochta i láthair don Bhord chomh maith. Bíonn cuspóirí ar leith ag gach tionscadal agus déantar iad a mheas i leith na gcuspóirí sin. Tá diancheanglais seachadta agus príomhtháscairí feidhmíochta mar chuid de thairiscintí agus de conarthaí a eascraíonn astú, agus úsáidtear iad chun feidhmíocht a thomhas le linn thréimhse an tionscadail. Cuirtear athbhreithnithe tar éis tionscadail agus tuairiscí dúnta airgeadais i láthair CFC, Bhord Líonraí Gáis Éireann, Choiste Airgeadais agus Infheistíochta Ervia agus Bhord Ervia le meastóireacht a dhéanamh orthu ag brath ar luach an tionscadail nó an chláir. I gcruinnithe deiridh tionscadal agus athbhreithniú bliantúla ar chláir, éascaítear cur chuige 'ceachtanna a foghlaimíodh'. Déantar na ceachtanna sin a mheasúnú, a rianú agus a chur i bhfeidhm ansin ar thionscadail atá ann faoi láthair ar fud na heagraíochta agus ar thionscadail a bheidh ann de réir mar is cuí.

Rialachas corparáideach (ar lean)

An Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí (RGCS)

Níl aon ábhar imní suntasach léirithe ag Oifigeach um Chosaint Sonraí Líonraí Gáis Éireann maidir le neamhchomhlíonadh i ndáil le riachtanais reachtacha faoi RGCS.

Athbhreithniú ar éifeachtúlacht

Tá athbhreithniú déanta ag na Stiúrthóirí ar éifeachtúlacht an chórais rialaithe inmheánaigh go dtí dáta faofa na Ráiteas Airgeadais, lena n-áirítear rialuithe airgeadais, oibríochtúla agus comhlíontachta agus córais bhainistíochta riosca do 2022 agus cinnteoidh sé go ndéanfar athbhreithniú den chineál céanna in 2023. Rinne an CIR athbhreithniú mionsonraithe, agus thuairiscigh siad a gcuid torthaí do Bhord Ervia.

Saincheisteanna maidir le Rialú Inmheánach

Níor aithníodh aon laigí ábhartha i rialú inmheánach maidir le 2022 a bhfuil foráil ag teastáil uathu sna ráitis airgeadais.

Ráiteas ar fhaisnéis iniúchta ábhartha

I gcomhréir le hAlt 330 d'Acht na gCuideachtaí 2014, measann na Stiúrthóirí go bhfuil gach céim riachtanach glactha acu chun iad féin a chur ar an eolas faoi aon fhaisnéis ábhartha don iniúchadh agus tá sé socraithe acu go bhfuil iniúcháir reachtúil an Ghrúpa ar an eolas faoin bhfaisnéis sin. Sa mhéid is eol dóibh, níl aon fhaisnéis iniúchta ábhartha ann nach bhfuil iniúcháir reachtúil na Cuideachta ar an eolas fúithi.

Ráiteas comhlíonta na stiúrthóirí

Dearbhaíonn Stiúrthóirí na Cuideachta go bhfuil siad freagrach as a chinntiú go bhfuil an Chuideachta ag comhlíonadh a hoibleagáidí ábhartha de réir Alt 225 d'Acht na gCuideachtaí 2014.

Tá na Stiúrthóirí den tuairim go bhfuil na beartais, struchtúir agus socruithe atá i bhfeidhm ag an gCuideachta oiriúnach chun cur ar chumas na Cuideachta, a hoibleagáidí bainteacha a chomhlíonadh go hábhartha. Tá "oibleagáidí bainteacha" na Cuideachta sainaitheanta sa Ráiteas Beartais um Chomhlíontacht agus sa Mhairtís Chomhlíontachta ghaolmhar, ina n-aithnítear na príomhghníomhaíochtaí agus seiceálacha nach mór a bheith i bhfeidhm. Tá an Ráiteas Beartais um Chomhlíontacht seo curtha in iúl do bhainisteoirí sinsearacha uile na Cuideachta chun comhlíonadh leanúnach agus daingean an Bheartais Chomhlíontachta a chinntiú. Rinne na Stiúrthóirí athbhreithniú i lár agus ag deireadh na bliana airgeadais ar na socruithe agus struchtúir a bhí ann don bhliain 2022 chun a chinntiú go raibh an Chuideachta ag comhlíonadh a hoibleagáidí bainteacha go hábhartha. Feabhsófar an Ráiteas Beartais Comhlíontachta chun oibleagáidí comhlíontachta na Cuideachta a chomhlíonadh de réir mar a fhorbraíonn na hoibleagáidí sin agus/nó gnó na Cuideachta.

Is próiseas dinimiciúil é an comhlíonadh, a bhfuil an-chuid beartas agus nósanna imeachta ag teastáil chun go mbeidh éifeachtúlacht ag baint leis an mbeartas comhlíontachta, chomh maith le tiomantas na Stiúrthóirí agus na mbainisteoirí sinsearacha, agus tacaíocht ó na fostaithe, conraitheoirí agus gníomhairí uile. Tá na Stiúrthóirí geallta chun timpeallacht a chothú ar leibhéal an Bhoird agus ar fud na Cuideachta lena músclaítear feasacht agus lena dtugtar aird ar agus a gcuirtear chun cinn aidhmeanna an Bheartais Comhlíontachta.

Rialachas corparáideach (ar lean)

Acht na gCuideachtaí 2014

Tá Líonraí Gáis Éireann díolmhaithe ón oibleagáid an 'Chuideachta Gníomhaíochta Sainithe' a úsáid chun cur síos ar an gcineál cuideachta ina hainm de bhun Alt 151 d'Acht na gCuideachtaí 2014.

Gnóthas Leantach

Tá ionchas réasúnach ag na Stiúrthóirí go leanfaidh an Grúpa agus an Chuideachta ag freastal ar a ndlíteanais mar a thagann siad go ceann i bhfad agus dá réir sin ullmhaítear na ráitis airgeadais ar bhonn ghnóthais leantaigh. Tá €312 milliún de shaoráidí bainc neamhtharraingthe ar fáil don Ghrúpa (2021: €462 milliún) in éineacht le réamhaisnéisí láidre brabúsachta le haghaidh 2023, chun dlíteanais a ghlanadh de réir mar a thagann siad chun a bheith dlite. Dá réir sin, tá na Stiúrthóirí fós ag dul i muinín bhonn an ghnóthais leantaigh maidir le hullmhú na ráiteas airgeadais sin. Tá níos mó sonraí faoin measúnú gnóthais leantaigh sin agus faoi shuíomh leachtachta an Ghrúpa ar fáil i nóta 1 agus 23 (ii), faoi seach, leis na ráitis airgeadais seo.

Iniúcháir neamhspleách

Tá an Chuideachta ar an eolas faoi na ceanglais maidir le huainíocht Chomhpháirtí Iniúcháireachta agus Chomhlacht Iniúcháireachta, faoi na socruithe aistrithe i gcomhair uainíochta agus faoin srian ar theidlíocht an iniúchára reachtúil chun seirbhísí áirithe nach seirbhísí iniúcháireachta iad a chur ar fáil le haghaidh eintitis leasa phoiblí.

Tar éis cead a fháil ón Aire, ceapadh Deloitte LLP i dtosach mar iniúcháir do Ghrúpa Ervia, lenar áiríodh Líonraí Gáis Éireann i mí Lúnasa 2014. Fuarthas toiliú ón Aire ar an 25 Márta 2019 chun Deloitte Ireland CDT a cheapadh mar iniúcháir seachtrach do Ghrúpa Ervia, lena n-áirítear Líonraí Gáis Éireann, do na blianta 2019, 2020 agus 2021, i ndiaidh próiseas tairisceana a chur i gcrích. Fuarthas toiliú ón Aire ar an 24 Samhain 2021 chun síneadh a chur le ceapachán Deloitte Ireland CDT mar iniúcháir seachtrach do Ghrúpa Ervia, lena n-áirítear Líonraí Gáis Éireann, do na blianta 2022 agus 2023.

Síntiúis pholaitiúla

Ní dhearnadh aon síntiúis pholaitiúla i gcaitheamh na bliana airgeadais (2021: nialas).

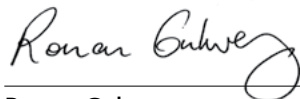
Teagmhais iarchláir chomhardaithe

Níor tharla eachtraí suntasacha a chuir as don Ghrúpa ó bhí deireadh na bliana airgeadais ann, seachas mar atá luaite i nóta 27 de na ráiteas airgeadais.

Ar son agus thar ceann Líonraí Gáis Éireann:

Cathal Marley
Cathaoirleach

Ronan Galwey
Stiúrthóir

28 Márta 2023

Dáta Faofa

Ráitis airgeadais

TUARASCÁIL AN INIÚCHÓRA NEAMHSPLEÁCH CHUIG BAILL LÍONRAÍ GÁIS ÉIREANN

Tuairisc ar iniúchadh na ráiteas airgeadais

Tuairim ar ráitis airgeadais Líonraí Gáis Éireann (an ‘cuideachta’)

Is é ár dtuairim go dtugann ráitis airgeadais an Ghrúpa agus na Cuideachta:

- léargas fíor agus cóir ar shócmhainní, ar dhliteanais agus ar staid airgeadais an Ghrúpa agus na Cuideachta amhail ar an 31 Nollaig 2022 agus ar an mbrabús don bhliain airgeadais dar chríoch sin; agus
- gur ullmhaíodh i gceart iad i gcomhréir leis an gcreat tuairiscithe airgeadais ábhartha, agus, go háirithe le ceanglais Acht na gCuideachtaí 2014 agus, maidir le ráitis airgeadais an Ghrúpa, le hAirteagal 4 de Rialachán IAS.

Cuimsítear na nithe seo a leanas sna ráitis airgeadais ar a ndearnamar iniúchadh:

ráitis airgeadais an Ghrúpa:

- Ráiteas faoi Ioncam Grúpa;
- Ráiteas Grúpa faoi Ioncam Cuimsitheach Eile;
- Clár Comhardaithe an Ghrúpa;
- ráiteas an Ghrúpa faoi Athruithe ar Ghnáthscaireanna;
- Ráiteas an Ghrúpa faoi Shreafaí Airgid; agus
- na nótaí lena mbaineann 1 go dtí 28, lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta suntasacha mar atá leagtha amach i nóta 1.

ráitis Airgeadais na Cuideachta:

- Clár Comhardaithe na Cuideachta;
- Ráiteas na Cuideachta ar Athruithe sa Chothromas;
- Ráiteas na Cuideachta ar Shreafaí Airgid; agus
- na nótaí lena mbaineann 29A go 29S lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta suntasacha mar atá leagtha amach i nóta 1.

Is é an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha a bhí curtha i bhfeidhm i leith ullmhúchán ráitis airgeadais an Ghrúpa agus na Cuideachta ná Acht na gCuideachtaí 2014 agus na Caighdeáin Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais (CATF) mar atá glactha ag an Aontas Eorpach agus cinntí cláir oibre de chuid Choiste Léirmhíniúcháin na gCaighdeáin Idirnáisiúnta um Thuairisciú Airgeadais (IFRIC), arna fhormhuiniú ag an AE, agus atá i bhfeidhm don tréimhse cuntasaíochta ábhartha. (“an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha”).

Bonn leis an tuairim

Rinneamar ár n-iniúcháireacht i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúcháireachta (Éire) agus leis an dlí is infheidhme. Déantar cur síos thíos ar ár bhfreagrachtaí faoi na caighdeáin sin sa mhír *“Freagrachtaí an Iniúchára maidir le hiniúchadh na ráiteas airgeadais”* den tuarascáil seo.

Táimid neamhspleách ar an nGrúpa agus ar an gCuideachta i gcomhréir leis na ceanglais eiticíúla atá ábhartha lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eiticíúil atá eisithe ag Údarás Maoirseachta Iniúchta agus Cuntasaíochta na hÉireann, mar atá curtha i bhfeidhm ar eintitis leasa phoiblí, agus tá ár bhfreagrachtaí eiticíúla eile comhlíonta againn i gcomhréir leis na ceanglais sin.

Creidimid go bhfuil an fhianaise iniúcháireachta atá faighte againn leordhóthanach agus cuí chun bunús a sholáthar dár dtuairim.

TUARASCÁIL AN INIÚCHÓRA NEAMHSPLEÁCH CHUIG BAILL LÍONRAÍ GÁIS ÉIREANN

Achoimre ar ár gcur chuige iniúcháireachta

Bonn leis an tuairim	Ba iad na príomhábhair iniúcháireachta a aithníodh sa bhliain reatha ná: <ul style="list-style-type: none"> • Cruinneas an aithint ioncaim a bhaineann le hioncaim rialáilte ón tarchur agus ón dáileadh; agus • Luacháil maidir le caiteachas a bheith á chaipitliú go neamhchruinn nach bhfuil i gcomhréir le ceanglais IAS 16.
Ábharthacht	B'ionann an ábharthacht a socraíodh sa bhliain reatha don Ghrúpa agus €11 milliún ar bhonn tuairim is 1% de ghlansócmhainní agus €10.45 milliún don Chuideachta. Tugadh comaoin do sciar na Cuideachta de ghlansócmhainní an Ghrúpa agus Ábharthacht na Cuideachta á meas.
Raon Feidhme a Mheas	Socraíodh raon feidhme ár n-iniúchta ag ár measúnú ar rioscaí an mhírítis ábhartha, ár meastóireacht ar ábharthacht agus cur i bhfeidhm na hábharthachta sin againn. Bhí na factóirí seo a leanas i measc na bhfactóirí a mheasamar agus raon feidhme iniúchadh an Ghrúpa á mheas chomh maith leis an leibhéal oibre a bhí le déanamh do gach cuideachta ábhartha: tábhacht airgeadais agus rioscaí sonracha na cuideachta; agus éifeachtacht na timpeallachta rialaithe agus gníomhaíochtaí monatóireachta, lena n-áirítear rialuithe ar fud an Ghrúpa.
A thruithe suntasacha ar ár gcur chuige	Ní dhearnadh aon athruithe suntasacha ar ár gcur chuige sa bhliain reatha.

Conclúidí a bhaineann le gnóthas leantach

Tar éis dúinn iniúchadh a dhéanamh ar na ráitis airgeadais, chinneamar gurb iomchuí do na stiúrthóirí bonn cuntasáíochta an ghnóthais leantaigh a úsáid chun na ráitis airgeadais a ullmhú.

Chuimsigh ár meastóireacht ar mheasúnú na stiúrthóirí ar chumas an Ghrúpa agus na Cuideachta leanúint ar aghaidh ag glacadh le bunús gnóthais leantaigh don chuntasáíocht:

- Mheasamar oiriúnacht an mhodha arna úsáid ag na stiúrthóirí agus measúnú an ghnóthais leantaigh á dhéanamh i gcomhthéacs an chreat tuairiscithe airgeadais is infheidhme. Rinneamar meastóireacht ar ábharthacht agus cheistiomar iontaofacht na sonraí bunúsacha a d'úsáid na stiúrthóirí chun an measúnú a dhéanamh.
- Rinneamar meastóireacht ar na toimhdí ar a bhfuil measúnú na stiúrthóirí bunaithe trí shocrú cibé acu an raibh tacaíocht leordhóthanach do na toimhdí faoina bhun lena áiríodh na meicníochtaí éagsúla um rialú praghais atá i bhfeidhm.
- Rinneamar measúnú ar chruinneas staire na réamhaisnéisí arna n-ullmhú ag na bainisteoirí trí athbhreithniú a dhéanamh ar an bpróiseas buiséadaithe atá i bhfeidhm don Ghrúpa agus don Chuideachta.
- Rinneamar athbhreithniú agus iniúchadh ar na réamhaisnéisí réamhbhreathnaitheacha trí mheastóireacht a dhéanamh ar “Bhúiséad 2023” agus “Plean Gnó 2021 – 2025” araon arna ullmhú ag Líonraí Gáis Éireann, agus ar na réamh-mheastacháin maidir le hioncam agus costais.
- Rinneamar athbhreithniú sonracha ar shaoráidí maoinithe an Ghrúpa agus na Cuideachta lena áiríodh; athbhreithniú ar sheasamh airgid thirim an Ghrúpa agus na Cuideachta amhail deireadh na bliana airgeadais, na hacmhainní airgeadais atá ar fáil don Ghrúpa agus don Chuideachta agus béim curtha ar an bpróifil um aisíocaíocht fiachais. Mheasamar na tionchair ar na haighneachtaí ar Rialú Praghsanna a dhéantar leis an gCoimisiún um Rialáil Fóntais (CRF) agus Coimisiún Thuaisceart Éireann don Rialáil Fóntais ar an mbliain airgeadais 2023 ar aghaidh.
- Rinneamar meastóireacht ar leordhóthanacht na nochtuithe ábhartha arna ndéanamh sna ráitis airgeadais.

Bunaithe ar an obair atá déanta againn, níor aithníomar aon éiginnteachtaí ábhartha maidir le himeachtaí nó coinníollacha a d'fhéadfadh amhras a chaitheamh, ina n-aonar nó le chéile, ar chumas an Ghrúpa agus na Cuideachta leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach ar feadh tréimhse de dhá mhí déag ar a laghad ón uair a dhéantar na ráitis airgeadais a údarú le heisiúint.

á cur síos ar ár bhfreagrachtaí agus ar fhreagrachtaí na stiúrthóirí i leith an ghnóthais leantaigh le fáil sna ranna ábhartha den tuarascáil seo.

TUARASCÁIL AN INIÚCHÓRA NEAMHSPLEÁCH CHUIG BAILL LÍONRAÍ GÁIS ÉIREANN

Príomhábhair Iniúcháireachta

Is ionann príomhábhair iniúcháireachta agus na hábhair úd, dar lenár mbreithiúnas gairmiúil, ba mhó tábhachta inár n-iniúchadh ar ráitis airgeadais na bliana airgeadais reatha agus áirítear leo na rioscaí measta is suntasaí maidir le míráiteas ábhartha (cibé acu go raibh nó nach raibh siad de thoradh na calaoise) a d'aithníomar, lenar áiríodh iad siúd is mó a raibh éifeacht acu ar: an straitéis iomlán iniúcháireachta, leithdháileadh acmhainní san iniúchadh; agus iarrachtaí na foirne rannpháirtíochta. Tugadh aghaidh ar na hábhair sin i gcomhthéacs ár n-iniúchta ar na ráitis airgeadais ina n-iomláine, agus i dteacht ar thuairim ina leith, agus ní thugaimid tuairim ar leithligh maidir leis na hábhair sin.

Cruinneas an aithint ioncaim a bhaineann le hioncaim rialáilte ón tarchur agus ón dáileadh

Cur síos ar phríomhábhar iniúcháireachta Is ó sheirbhísí iompair gáis go príomha, i margaí rialáilte agus neamhrialáilte araon, a thagann ioncam €498.6 milliún an Ghrúpa. Tá sonraí leagtha amach i nóta 3 leis na ráitis airgeadais leis an bpolasaí cuntasaíochta atá leagtha amach i Nóta 1(g). Tagann an t-ioncam rialaithe ó phróiseas um rialú praghsanna arna fhorchur ag an rialaitheoir ábhartha, is é sin go príomha ná an CRF, trína ndéanann an rialaitheoir athbhreithniú ar na hioncaim a bhfuil sé ceadaithe ag an nGrúpa a aisghabháil trí tharaifí gáis as oibriú agus cothabháil leanúnach an líonra gáis. Beidh na speansais a aisghabhtar trí shocrú na taraife gáis faoi réir a n-athraithe idir Blianta Gáis. Is tríd an gcóras den chuid is mó a ghintear an t-ioncam rialaithe.

Cuimsíonn iarmhéid ioncaim an Ghrúpa cion d'ioncam neamhbhilleáilte ach ní bhaineann aon bhreithiúnas teoranta leis sin mar gheall ar an bpróiseas um rialú praghsanna atá i bhfeidhm. Gintear ríomhaireacht an ioncaim neamhbhilleáilte ag an gcóras.

Chinneamar gur ábhar tábhachtach iniúcháireachta atá i gcruinneas an aithint ioncaim a bhaineann le hioncam rialáilte ón tarchur agus ón dáileadh.

An chaoi ar fhreagair raon feidhme ár n-iniúchta don príomhábhar iniúcháireachta Fuair eamar tuiscint ar na socruithe ioncaim rialáilte atá i bhfeidhm ar fud an Ghrúpa agus na Cuideachta. Rinneamar measúnú ar an dearadh, shocraíomar cur i bhfeidhm agus rinneamar tástáil ar éifeachtacht oibriúcháin na rialuithe inmheánacha ábhartha ar shruthanna ioncaim suntasacha an Ghrúpa agus na Cuideachta.

Le haghaidh an ioncaim arna ghineadh ag an gcóras a aithníodh i dtaobh sheirbhísí iompair agus dáileacháin gháis, fuair eamar tuiscint ar na rialuithe inmheánacha ábhartha agus na córais bhilleála (lena n-áirítear idirphlé leis an mórleabhar ginearálta) i bhfeidhm le haghaidh na sruthanna ioncaim sin. Freisin rinneamar tástáil ar éifeachtacht oibriúcháin na rialuithe TF ábhartha le cúnaimh na speisialtóirí Comhairleacha Riosca.

Le haghaidh ioncaim rialáilte, ar bhonn samplach, rianaíomar an t-ioncam atá aitheanta go méideanna a gearradh i sonraisc do chustaiméirí agus fáil na híocaíochta ó na custaiméirí sin ina dhiaidh sin. Freisin thástáilamar méid an gháis arna ghearradh as agus chinntíomar go raibh na muirir sin i gcomhréir leis na taraifí praghsais rialála. Le haghaidh ioncaim neamhbhilleáilte ag deireadh na bliana, ar bhonn samplach, réitíomar na méideanna le taifid iompair/dáileacháin, le sonraisc tar éis dheireadh na bliana agus fáiltais i gcomhair íocaíochtaí.

D'úsáid eamar nósanna imeachta anailíse chun cruinneas an ioncaim tarchuir agus dáileacháin a meas agus béim curtha ar choigeartuithe láimhe ar na sruthanna ioncaim sin.

Rinneamar meastóireacht ar iomláine agus leordhóthanacht na nochtuithe ábhartha arna ndéanamh sna ráitis airgeadais le tagairt do cheanglais IFRS 15.

Príomhbharúlacha Níl aon bharúlacha againn i dtaobh na méideanna agus na nochtuithe a bhaineann le cruinneas na haitheanta ioncaim a bhaineann le hioncaim rialáilte ón tarchur agus ón dáileadh.

Luacháil maidir le caiteachas a bheith á chaipitliú go neamhchruinn nach bhfuil i gcomhréir le ceanglais IAS 16

Cur síos ar phríomhábhar iniúchóireachta Príomhréimse béim don Ghrúpa agus don Cuideachta atá in infheistíocht líonra. Tá an chuid is mó de bhonn sócmhainní an Ghrúpa agus cuid mhór de chaiteachas bliantúil an Ghrúpa agus na Cuideachta déanta suas de réadmhaoín, gléasra agus trealamh dar luach €2,480.4 milliún. B'ionann an caiteachas caipitlithe iomlán sa bhliain 2022 agus €130.8 milliún don iarmhéid Réadmhaoine, Gléasra agus Trealamh. Tá sonraí leagtha amach i nóta 9 le ráitis airgeadais an Ghrúpa (nóta 29A le ráitis airgeadais na Cuideachta) leis an bpolasaí cuntasaíochta atá leagtha amach i nóta 1 (b).

Ag brath ar a nádúr, d'fhéadfadh go ndéanfaí caiteachas a chaipitliú nó a chur chun cuntais sa bhliain ina thabhaítear an costas. Agus an cinneadh sin á dhéanamh beidh ar na stiúrthóirí a mheas cibé acu an nginfear tairbhí eacnamaíochta amach anseo leis an gcaiteachas, lena mbaineann breithiúnas suntasach, agus an gcomhlíonann sé na critéir um chaipitliú i gcomhréir leis an bpolasaí cuntasaíochta.

Chinneamar gur ábhar tábhachtach iniúchóireachta é sin mar gheall ar an riosca go ndéanfaí caiteachas a chaipitliú go míchruinn agus nach mbeadh sé ar aon dul le ceanglais IAS 16.

An chaoi ar fhreagair raon feidhme ár n-iniúchta don phríomhábhar iniúchóireachta Mheasamar cibé acu ar chomhlíon polasaithe cuntasaíochta an Ghrúpa agus na Cuideachtaí i ndáil le caipitliú caiteachais IFRS.

Rinneamar measúnú ar an dearadh, shocraíomar cur i bhfeidhm agus rinneamar tástáil ar éifeachtacht oibriúcháin na rialuithe inmheánacha ábhartha ar phróiseas caipitlithe an Ghrúpa agus na Cuideachta.

Rinneamar meastóireacht ar an dearadh, shocraíomar cur i bhfeidhm agus rinneamar tástáil ar éifeachtacht oibriúcháin na rialuithe inmheánacha ábhartha ar bhainistíocht tionscadal an Ghrúpa agus na Cuideachta ar shócmhainní caipitlithe (a chuimsigh buiséad i gcomparáid le hiniúchadh domhain iarbhír).

Freisin thástálar rialuithe TF ábhartha, le cúnamh speisialtóirí Comhairleacha Riosca, lenar áiríodh idirphlé idir príomh-mhórléabhair agus mórleabhair thánaisteacha chun measúnú go n-aistrítear go tráthúil míreanna arna gcaipitliú chuig clár na sócmhainní seasta.

Rinneamar iniúchadh ar chonarthaí agus/nó shonraisc bhunúsacha, ar bhonn samplach, chun cinntiú go ndéanfaí costais a thaifeadadh go cuí agus gur cuí an t-aicmiú idir caiteachas caipitiúil agus oibriúcháin lenar áiríodh fíorú go raibh an tionscadal/an tsócmhainn coimisiúnaithe go cuí más ceann caipitiúil a bhí i gceist. Fuair eamar fianaise, ar bhonn samplach, ar leithdháileadh cuí iarratas ceannaigh chuig tionscadail chaipitil fhaofa.

Rinneamar iniúchadh ar agus fuair eamar fianaise i gcomhair aon mhíreanna móra idir-réitigh idir clár na sócmhainní seasta agus an mór-leabhar ginearálta.

Rinneamar iniúchadh ar mhiontuairiscí na gcruinnithe ag Coiste an Ghrúpa um Fhaomhadh Infheistíochta mar fhianaise go bhfuair na míreanna go léir inár sampla breiseanna an faomhadh cuí.

Rinneamar meastóireacht ar iomláine agus leordhóthanacht na nochtuithe ábhartha arna ndéanamh sna ráitis airgeadais le tagairt do cheanglais IAS 16.

Príomhbharúlacha Níl aon bharúlacha againn i dtaobh na méideanna agus na nochtuithe a bhaineann le caipitliú míchruinn réadmhaoine, gléasra agus trealamh.

Dearadh ár nósanna imeachta iniúchóireachta i leith na n-ábhar seo i gcomhthéacs ár ráiteas airgeadais trí chéile, agus ní chun tuairim a chur in iúl faoi chuntais nó nochtuithe ar leith. Maidir leis na rioscaí a thuairiscítear thuas, ní dhéanann aon cheann acu difear dár dtuairim faoi na ráitis airgeadais agus ní dual dúinn tuairim a chur in iúl faoi na hábhair aonair seo.

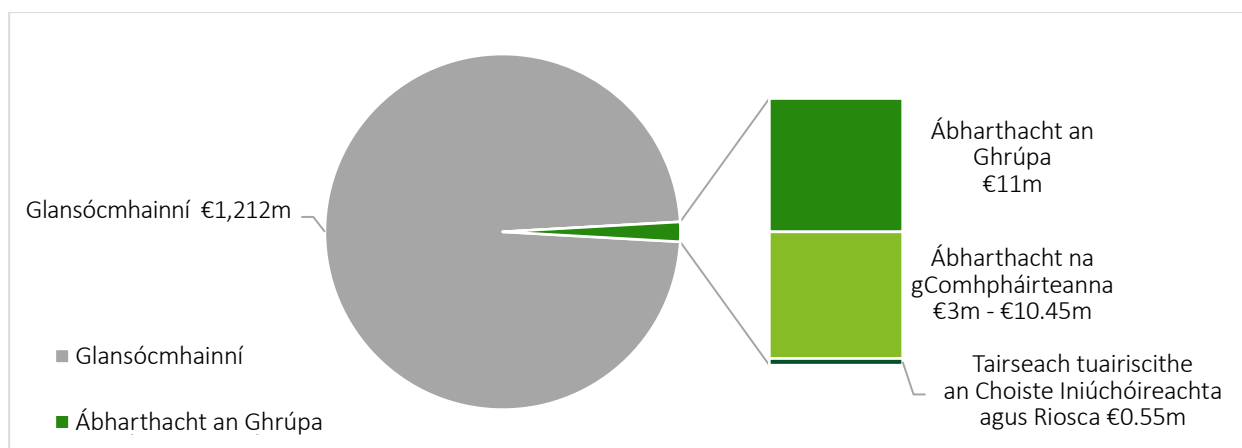
TUARASCÁIL AN INIÚCHÓRA NEAMHSPLEÁCH CHUIG BAILL LÍONRAÍ GÁIS ÉIREANN

Cur i bhfeidhm na hábharthachta againn

Is é an sainmhíniú a thugaimid ar ábharthacht ná cé chomh tromchúiseach agus atá aon míléiriú sna ráitis airgeadais ar bhealach a fhágann gur dócha go n-athrófaí nó go rachadh sé i bhfeidhm ar chinntí eacnamaíocha duine atá cur amach cuibheasach maith aige nó aici ar na cúrsaí seo. Úsáidimid ábharthacht chun raon feidhme ár gcuid oibre iniúchta a phleanáil agus chun torthaí ár gcuid oibre a mheas.

Bunaithe ar ár mbreithiúnas gairmiúil féin, chinneamar ábharthacht do na ráitis airgeadais trí chéile mar seo a leanas:

	Ráitis airgeadais an Ghrúpa	Ráitis Airgeadais na Cuideachta
Ábharthacht	€11m (2021: €11m)	€10.45m (2021: €10.45m)
An bunús ar a gcinntear ábharthacht	1% de ghlan sócmhainní	Tugadh 95% den Bhreithniú ar Abharthacht an Ghrúpa do sciar na Cuideachta de ghlan sócmhainní an Ghrúpa le linn Ábharthacht na Cuideachta a chinneadh
An réasúnaíocht atá taobh thiar den tagarmharc a cuireadh i bhfeidhm	Mheasamar gurb iad na glan sócmhainní an ghné rithábachtach chun ábharthacht a mheas mar gur cuideachta bonneagair atá i Líonraí Gáis Éireann agus go measfadh úsáideoirí na ráiteas airgeadais gur príomh-mhéadracht í luach glan sócmhainne chun feidhmíocht a mheas. Bhreithníomar tosca cainníochtúla agus cáilíochtúla amhail ár dtuiscint ar an mianach atá i Líonraí Gáis Éireann agus an timpeallacht ina fheidhmíonn sé, an tionscal ina bhfuil sé ag feidhmiú, a struchtúr úinéireachta agus conas a mhaoinítear é.	Tháingamar ar an tuairim gurb iad glan sócmhainní an tagarmharc ábhartha ar aon dul leis an réasúnaíocht don Ghrúpa mar a soláthraíodh cáipéisí mar fhianaise ina leith.

Shocraíomar ábharthacht feidhmíochta ag leibhéal níos ísle ná ábharthacht le gur lú an baol gur mó na míráiteas nach gceartaítear agus nach mbraitear ina n-iomláine ná an ábharthacht do na ráitis airgeadais trí chéile.

TUARASCÁIL AN INIÚCHÓRA NEAMHSPLEÁCH CHUIG BAILL LÍONRAÍ GÁIS ÉIREANN

	Ráitis airgeadais an Ghrúpa	Ráitis Airgeadais na Cuideachta
Performance materiality	80% d'ábharthacht an Ghrúpa	80% d'ábharthacht na Cuideachta
Bunús agus réasúnaíocht lena gcinntear ábharthacht feidhmíochta	<p>Agus ábharthacht feidhmíochta á cinneadh againn, thugamar na cúinsí seo san áireamh:</p> <ul style="list-style-type: none"> tá rialú inmheánach curtha i bhfeidhm le fada ag lucht mbainistíochta agus ag na daoine a bhfuil rialachas de chúram orthu agus is iondúil go gcoisceann nó go mbraitheann agus go gceartaíonn sé seo míráitis roimh dár nósanna imeachta iniúchta teacht i bhfeidhm, rud a fhágann gur féidir linn brath ar rialuithe mar chuid dár nósanna imeachta tástála; Is fánach méid na míráiteas (ceartaíthe agus/nó neamhcheartaíthe) atá braite againn lenár nósanna imeachta iniúchóireachta go dtí seo; Bhí lucht bainistíochta agus na daoine a bhfuil rialachas de chúram orthu lánsásta imscrúdú iomlán a dhéanamh chomh maith le míráitis a sainaitníodh le linn iniúchtaí roimhe sin a cheartú, agus táimid muiníneach go ndéanfaid siad an rud céanna i mbliana dá mba rud é go mbraithimis míráitis nár bhraith na rialuithe inmheánacha roimhe seo; Is cuideachta aibí sheasmhach é Líonraí Gáis Éireann; agus Meastar go bhfuil a bhaill foirne inniúil agus a lán taithí acu agus is beag duine a fhágann an chuideachta. 	

D'aontaíomar leis an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca go ndéanfimis aon difríochtaí iniúchta sa bhreis ar €550,000 (2021: €550,000) a thuairisciú dóibh, chomh maith le difríochtaí faoi bhun na tairsí sin, ar gá tuairisciú orthu ar bhonn cáilíochta. Freisin tuairiscímid don Choiste Iniúchóireacht agus Riosca faoi ábhair nocht a d'aithníomar nuair a bhí cur i láthair foriomlán na ráiteas airgeadais á mheas againn.

Forbhreathnú ar raon feidhme ár n-iniúchta

Shocraíomar raon feidhme ár n-iniúchta trí thuiscint a fháil ar an nGrúpa agus a thimpeallacht, lena n-áirítear rialuithe ar fud an Ghrúpa, agus measúnú a dhéanamh ar rioscaí an mhírátis ábhartha ar leibhéal an Ghrúpa. Dhíríomar raon feidhme ár n-iniúchadh Grúpa ar iniúchadh ar na trí heintitis trádála dlíthiúla a dhéanann suas an Grúpa. Is ionann na heintitis sin agus na príomhaonaid ghnó agus tá siad freagrach as 100% d'ioncam agus 100% de shócmhainní iomlána an Ghrúpa. Cuireadh ár gcuid oibre iniúchóireachta do gach eintiteas i bhfeidhm ag leibhéal níos ísle ná ábharthacht an Ghrúpa a bhí infheidhme i leith gach eintiteas aonair idir €3m agus €10.45m. Ar leibhéal eintiteas Grúpa thástálar freisin an próiseas um chomhdhlúthú.

Eolas eile

Is éard atá san fhaisnéis eile ná an fhaisnéis atá i dTuarascáil na Stiúirthóirí agus sna Ráitis Airgeadais, seachas na ráitis airgeadais agus tuarascáil ár n-iniúchóra air sin. Tá na stiúirthóirí freagrach as an bhfaisnéis eile atá i dTuarascáil na Stiúirthóirí agus sna Ráitis Airgeadais.

Ní chumhdaíonn ár dtuairim ar na ráitis airgeadais an t-eolas eile agus, ach amháin a mhéid a luaitear a mhalairt go soiléir inár dtuarascáil, ní chuirimid in iúl aon chineál de chonclúid dearbhaithe air.

Is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus, dá bharr sin, a mheas an bhfuil an fhaisnéis eile ar neamhréir ar bhealach ábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an bhfaisnéis a fuarthas san iniúchóireacht nó an ndearnadh an fhaisnéis a thuairisciú go míchruinn go hábhartha ar aon bhealach eile. Má aithnímid a leithéid de neamhréireacht ábhartha nó de mhíríteas ábhartha dealraitheach, tá sé de cheanglas orainn a dheimhniú cibé acu a rinneadh an t-eolas a mhíshonrú go hábhartha sna ráitis airgeadais nó san fhaisnéis eile, nó nach ndearnadh, agus tá sé de dhualgas orainn é sin a thuairisciú. Más rud é, bunaithe ar an obair atá déanta againn, go gcinneann muid go bhfuil míráiteas ábhartha ar an bhfaisnéis eile sin, ní mór dúinn an fhír sin a thuairisciú.

Níl aon rud le tuairisciú againn maidir leis sin.

TUARASCÁIL AN INIÚCHÓRA NEAMHSPLEÁCH CHUIG BAILL LÍONRAÍ GÁIS ÉIREANN

Freagrachtaí an stiúthóra

Mar a míníodh i Ráiteas Fhreagrachtaí na Stiúirthóirí, is iad na stiúirthóirí atá freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú agus as a bheith sásta go dtugann siad léargas fíor agus cothrom agus go gcomhlíonann siad i ngach bealach eile Acht na gCuideachtaí 2014, agus is iadsan atá freagrach as cibé rialú inmheánach a chinneann na stiúirthóirí is gá a chur i bhfeidhm le gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíríteas ábhartha, cibé an de dheasca calaoise nó earráid atá sé.

Trí na ráitis airgeadais a ullmhú, tá an Bord freagrach as measúnú a dhéanamh ar chumas an Ghrúpa agus na Cuideachta leanúint mar gnóthas leantach, agus tá sé freagrach as cúrsaí a bhaineann le gnóthas leantach a nochtadh, mar is infheidhme, agus úsáid á bhaint as an mbunús gnóthais leantaigh cuntasáochta mura bhfuil sé ar intinn ag na stiúirthóirí an Grúpa nó Cuideachta a leachtú nó stop a chur le gnóthaí, nó mura bhfuil aon rogha eile aige ach é sin a dhéanamh.

Freagrachtaí na n-iniúchóirí as iniúchadh na ráiteas airgeadais

Is í an aidhm atá againn ná ráthaíocht réasúnta a fháil go bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíshonrú ábhartha, cibé acu an calaois nó earráid is cúis leis, agus tuairisc iniúchóra a eisiúint a bhfuil ár dtuairim ag gabháil léi. Leibhéal ard dearbhaithe atá sa dearbhú réasúnta, ach ní deimhniú é i gcónaí go n-aimseoidh iniúchóireacht a dhéantar i gcomhréir le Caihdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta (Éire) míráiteas ábharach nuair is ann do cheann. Féadann míráitis eascairt as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, ina n-aonar nó le chéile, go bhféadfadh tionchar a bheith acu ar chinntí eacnamaíochta a ghlactar ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Tá cuntas eile faoinár bhfreagrachtaí i leith féachaint chuige go ndéantar iniúchadh ar na ráitis airgeadais le fáil ar shuíomh gréasáin Údarás Maoirseachta Iniúchta agus Cuntasáochta na hÉireann ag: <https://iaasa.ie/publications/description-of-the-auditors-responsibilities-for-the-audit-of-the-financial-statements/>. Tá an déan cur síos seo mar chuid de thuarascáil an Iniúchóra.

A mhéid a measadh go raibh an t-iniúchadh in ann neamhrialtachtaí a bhrath, calaois san áireamh

Is éard is neamhrialtachtaí ann, calaois san áireamh, ná cásanna nuair nach gcloítear le dlíthe nó le rialacháin. Dearaímid nósanna imeachta sa chaoi is go bhfuil siad ag teacht lenár bhfreagrachtaí, mar a leagtar amach thuas, chun mí-ráitis ábhartha a bhrath maidir le neamhrialtachtaí, calaois san áireamh. Tugtar cuntas thíos ar a mhéid atá ár nósanna imeachta in ann neamhrialtachtaí a bhrath, calaois san áireamh.

Ag aithint agus ag déanamh measúnaithe ar rioscaí a d'fhéadfadh tarlú maidir le mírialtachtaí

Ag aithint agus ag déanamh measúnaithe ar rioscaí de ráitis mhíchruinn maidir le mírialtachtaí, lena n-áirítear caimiléireacht agus dlíthe agus rialacháin nár comhlíonadh leo, chuireamar an méid seo a leanas san áireamh:

- tnádúr an tionscail agus na hearnála, timpeallacht rialaithe agus feidhmíocht an ghnóthais lena n-áirítear dearadh beartas íocaíochta an Ghrúpa agus na Cuideachta, na nithe a bhí taobh thiar d'íocaíocht na stiúirthóirí, leibhéal bhónais agus spriocanna feidhmíochta
- torthaí maidir lenár bhfiosruithe faoin mbainistíocht, iniúchóireacht inmheánach agus an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca faoina n-aitheantas féin agus measúnú ar na rioscaí agus mírialtachtaí;
- aon cheist a d'aithníomar i ndiaidh cháipéisíocht an Ghrúpa agus na Cuideachta dá mbeartais agus nósanna imeachta a fháil agus a athbhreithniú maidir le:
 - o dlíthe agus rialacháin a aithint, a mheasúnú agus a chomhlíonadh agus más rud é go raibh siad feasach faoi aon chás neamh-chomhlíontachta;
 - o aimsiú agus aghaidh a thabhairt ar rioscaí caimiléireachta agus más rud é go raibh siad feasach faoi aon chaimiléireacht dháiríre, amhrasta nó mhaíte;
 - o na rialuithe inmheánacha a bunaíodh chun rioscaí caimiléireachta nó neamh—chomhlíontacha le dlíthe agus rialacháin a mhaolú;
- na ceisteanna a pléadh i measc na foirne rannpháirtíochta iniúchóireachta agus speisialtóirí inmheánacha cuí, lena n-áirítear speisialtóirí achtúireacha maidir le conas agus cá háit a dtitfeadh caimiléireacht amach sna ráitis airgeadais agus maidir le haon táscairí caimiléireachta féideartha.

TUARASCÁIL AN INIÚCHÓRA NEAMHSPLEÁCH CHUIG BAILL LÍONRAÍ GÁIS ÉIREANN

Mar thoradh ar na nósanna imeachta seo, bhreithníomar ar na deiseanna agus na spreagthaí a d'fhéadfadh a bheith laistigh de chomhlacht maidir le caimiléireacht agus sainaitníodh an fhéidearthacht ba mhó do chaimiléireacht sna réimsí seo a leanas: cruinneas an aithint ioncaim a bhaineann le hioncaim rialáilte ón tarchur agus ón dáileadh agus luacháil maidir le caiteachas a bheith á chaipitliú go neamhchruinn nach bhfuil i gcomhréir le ceanglais IAS 16. Mar an gcéanna le gach iniúchóireacht faoi ISAanna, tá sé de dhualgas orainn nósanna imeachta sonracha a fheidhmiú chun rioscaí bainistíochta a sháru.

Fuaireamar tuiscint freisin ar na creata dlíthiúla agus rialála a fheidhmíonn an Grúpa agus an Chuideachta iontu, ag díriú ar fhorálacha na ndlíthe agus na rialachán a raibh tionchar díreach acu ar shocrú na méideanna agus na bhforálacha ábhartha sna ráitis airgeadais. I measc na bpríomhdhlíthe agus rialachán a bhreithníomar sa chomhthéacs seo áirítear Acht na gCuideachtaí 2014, an tAcht Airgeadais 2015, An tAcht Gáis 1976, An tAcht um Idirbhearta Airgeadais Cuideachtaí Áirithe agus Comhlachtaí Eile 1992 agus an tAcht Comhdhlúite Cánacha 1997.

Anuas air sin, bhreithníomar ar fhorálacha dlíthe agus rialachán eile nach bhfuil tionchar díreach acu ar na ráitis airgeadais ach ar chomhlíontacht a d'fhéadfadh a bheith ríthábhachtach do chumas an Ghrúpa agus na Cuideachta oibriú nó pionóis ábhartha a sheachaint. I measc na nithe seo áiríodh rialacháin gháis agus timpeallachta an Ghrúpa & na Cuideachta.

Freagra na hiniúchóireachta ar na rioscaí a sainaitníodh

Mar gheall ar fheidhmíocht an mhéid thuas, shainaitníomar cruinneas an aithint ioncaim a bhaineann le hioncaim rialáilte ón tarchur agus ón dáileadh agus luacháil maidir le caiteachas a bheith á chaipitliú go neamhchruinn nach bhfuil i gcomhréir le ceanglais IAS16 mar phríomhábhair iniúchóireachta maidir leis an bhféidearthacht de riosca caimiléireachta nó neamh-chomhlíontachta le dlíthe agus rialacháin. Míníonn an rannóg príomhábhar iniúchóireachta inár dtuairisc na hábhair le tuilleadh sonraí agus déanann sé cur síos ar na nósanna imeachta sonracha ar thugamar fúthu mar fhreagra ar na príomhábhair iniúchóireachta.

Anuas ar an méid thuasluaite, i measc ár nósanna imeachta chun dul i ngleic le rioscaí a sainaitníodh áirítear an méid seo a leanas:

- athbhreithniú a dhéanamh ar nochtáí ráiteas airgeadais agus tástáil a dhéanamh ar cháipéisíocht thacaíochta chun measúnú a dhéanamh ar chomhlíonadh forálacha dlíthe agus rialachán cuí a bhí mínithe le tionchar díreach acu ar na ráitis airgeadais.
- fiafraí bainistíochta, comhairle dhlíthiúil inmheánach agus sheachtrach agus an coiste iniúchóireachta a bhaineann le dlíthíocht agus éilimh dháiríre agus fhéideartha;
- nósanna imeachta anailíseacha a fheidhmiú chun aon chaidrimh as an ngnáth nó nach rabhtas ag súil leo a aithint a d'fhéadfadh rioscaí ábhar míchruinn a bheith acu mar gheall ar chaimiléireacht;
- miontuairiscí cruinnithe a léamh dóibh siúd bainteach le rialachas, tuairiscí iniúchóireachta inmheánacha a athbhreithniú agus comhfhreagras leis an CRU agus an NIAUR a athbhreithniú; agus
- ag dul i ngleic le riosca caimiléireachta trí rialuithe bainistíochta a sháru, cuibhiúlacht na n-iontrálacha sna leabhair chúnta agus leasuithe eile a thástáil; an léiríonn na breithiúnais a rinneadh nuair a socraíodh na meastacháin chuntasaíochta claontacht fhéideartha; agus réasúnaíocht an ghnóthais a mheas maidir le haon idirbheart suntasach atá as an ngnáth nó atá taobh amuigh de ghnáthchúraimí an ghnóthais.

Chuireamar na dlíthe agus rialacháin ábhartha agus na rioscaí caimiléireachta féideartha a sainaitníodh in iúl do gach ball san fhoireann rannpháirtíochta lena n-áirítear speisialtóirí inmheánacha agus d'fhanamar airdeallach d'aon chomhartha caimiléireachta nó neamh-chomhlíontachta le dlíthe nó rialuithe le linn na curachóireachta.

TUARASCÁIL AN INIÚCHÓRA NEAMHSPLEÁCH CHUIG BAILL LÍONRAÍ GÁIS ÉIREANN

Tuairisc ar dhualgais dhlíthiúla agus rialála eile

Barúil ar ábhair eile a leag Acht na gCuideachtaí 2014

Barúil ar ábhair eile a leag Acht na gCuideachtaí 2014 amach bunaithe ar an obair ar tugadh fúithi amháin i gcaitheamh na hiniúcháireachta, tuairiscímid:

- An fhaisnéis agus na míniúcháin ar fad faighte againn a mheasaimid go bhfuil siad riachtanach chun críocha an iniúchta againn.
- Dar linn gur leor taifid chuntasaíochta na cuideachta chun iniúcháireacht réidh agus ceart a dhéanamh ar na ráitis airgeadais.
- Tá clár comhardaithe na Cuideachta ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.
- Dar linn go bhfuil an fhaisnéis tugtha i dTuarascáil na Stiúrthóirí mar atá sonraithe dár n-athbhreithniú ag teacht leis na ráitis airgeadais agus go n-ullmhaíodh Tuarascáil na Stiúrthóirí i gcomhréir le hAcht na gCuideachtaí 2014.

Ráiteas faoi Rialachas Corparáideach mar atá ina cheangail faoi Acht na gCuideachtaí 2014

Tuairiscímid, i ndáil leis an bhfaisnéis a tugadh sa Ráiteas ar Rialachas Corparáideach agus atá cuimsithe i dTuarascáil na Stiúrthóirí:

- Dar linne, bunaithe ar an obair a rinneadh le linn an iniúchta, tá an fhaisnéis atá tugtha sa Ráiteas ar Rialachas Corparáideach de bhun fho-alt 2(c) d'alt 1373 Acht na gCuideachtaí 2014 ag teacht le ráitis airgeadais reachtúla na cuideachta i dtaobh na bliana airgeadais atá i gceist agus ullmhaíodh an fhaisnéis sin i gcomhréir le hAcht na gCuideachtaí 2014.

Bunaithe ar an eolas atá againn agus ar ár dtuiscint ar an gcuideachta agus ar a timpeallacht a fuarthas le linn na hiniúcháireachta, níl aon mhírítis ábhartha aitheanta againn san fhaisnéis sin.

Nithe ar gá dúinn a thuairisciú de réir eisceachta

Bunaithe ar an eolas agus an tuiscint ar an nGrúpa agus an gCuideachta agus ar a timpeallacht a fuarthas le linn na hiniúcháireachta, níl aon mhírítis ábhartha aitheanta againn sna codanna úd de Thuarascáil na Stiúrthóirí mar atá sonraithe dár n-athbhreithniú.

Ceanglaítear orainn, le hAcht na gCuideachtaí 2014 tuairisciú duit más amhlaidh, dar linne, nár sholáthair an chuideachta an fhaisnéis atá ina ceangal de réir Rialachán 5(2) go 5(7) ó Rialacháin an Aontais Eorpaigh 2017 (Nochtadh Faisnéise Neamhairgeadais agus Éagsúlachta ag gnóthais mhóra agus grúpaí áirithe) (mar atá leasaithe) don bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2022. Níl aon rud le tuairisciú againn maidir leis sin.

Níl aon rud le tuairisciú againn maidir le forálacha Acht na gCuideachtaí 2014, lena gceanglaítear orainn a thuairisciú duit mura ndearnadh luach saothair agus idirbhearta na Stiúrthóirí a nochtadh mar atá sonraithe de réir an dlí, inár dtuairimí.

Faoin gCód Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (Lúnasa 2016) (an “Cód Cleachtas”), éilítear orainn a thuairisciú duit mura léiríonn an ráiteas maidir le córas an rialaithe inmheánaigh atá riachtanach faoin gCód Cleachtas, mar atá curtha san áireamh sa Ráiteas ar Rialachas Corparáideach i dTuarascáil na Stiúrthóirí, go bhfuil an Grúpa ag cloí le mír 1.9(iv) den Chód Cleachtas nó nach bhfuil an ráiteas ag teacht leis an bhfaisnéis atá ar eolas againn mar thoradh ar ár n-obair iniúcháireachta ar na ráitis airgeadais. Níl aon rud le tuairisciú againn maidir leis sin.

TUARASCÁIL AN INIÚCHÓRA NEAMHSPLEÁCH CHUIG BAILL LÍONRAÍ GÁIS ÉIREANN

Ábhair eile a cheanglaítear orainn plé leo

Ábhair eile a cheanglaítear orainn plé leo. Tar éis mholadh an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca, cheap Líonraí Gáis Éireann arís muid ar an 25 Márta 2019 chun iniúchadh a dhéanamh ar na ráitis airgeadais ag tosú leis na ráitis don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019 suas go dtí agus lena n-áirítear an bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2021 agus síneadh an ceapachán ina dhiaidh sin go dtí an bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2023 le cead ón aire. Is é an tréimhse de phlé iomlán gan choinne lena n-áirítear athnuachan agus athcheapacháin an chomhlacht roimhe sin go dtí seo ná 8 mbliana, lena gclúdaítear na blianta dar chríoch an 31 Nollaig 2015 go dtí an 31 Nollaig 2022.

Níor soláthraíodh na seirbhísí neamhiniúchóireachta a bhí coiscithe ag Caighdeán Eitice IAASA agus d'fhanamar neamhspleách ar an gcuideachta agus an t-iniúchadh á dhéanamh.

Tá ár dtuairim iniúchta ag teacht leis an tuairisc bhreise don Choiste Iniúchóireachta agus Riosca a cheanglaítear orainn a sholáthar i gcomhréir le ISA (Éire) 260.

Úsáid ár dtuarascála

Déantar an tuarascáil do bhaill na Cuideachta amháin, mar chomhlacht, i gcomhréir le hAlt 391 d'Acht na gCuideachtaí 2014. Rinneadh ár gcuid oibre iniúchóireachta ionas gur féidir linn a chur in iúl do bhaill na cuideachta na cúrsaí sin is gá dúinn a chur in iúl dóibh i dtuarascáil iniúchóra agus don chúis sin amháin. Go dtí an méid is mó atá ceadaithe de réir an dlí, ní ghlacaimid freagracht as aon duine seachas an chuideachta agus baill den chuideachta mar chomhlacht, as ár n-obair iniúchóireachta, don tuarascáil seo, nó do na tuairimí atá againn.

Honor Moore
Le haghaidh agus thar ceann Deloitte Ireland LLP
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúchóireachta Reachtúla
6 Cé an Lapaigh
Corcaigh
Dáta: 30 Márta 2023

Nótaí: Ní thugann iniúchadh deimhniú maidir le cothabháil agus ionracas an tsuímh gréasáin, lena n-áirítear na rialuithe a úsáidtear leis sin a bhaint amach, agus go háirithe, maidir lena ndearnadh athruithe ar na ráitis airgeadais ón am a foilsíodh ar dtús iad. Is faoi fhreagracht na stiúrthóirí atá na hábhair sin ach ní féidir le haon nós imeachta rialaithe deimhniú iomlán a thabhairt sa réimse sin.

Tá an reachtaíocht in Éirinn a rialaíonn ullmhúchán agus scaipeadh ráiteas airgeadais éagsúil ón reachtaíocht i ndlínsí eile.

Ráiteas Ioncaim an Ghrúpa don bhliain a chríochnaigh ar an 31 Nollaig 2022

		2022	2021
	Nótaí	€'000	€'000
Oibríochtaí leanúnacha			
Ioncam	3	498,600	476,197
Glanchoistais oibríúcháin (gan dímheas ná amúchadh san áireamh)	4	(268,650)	(231,100)
Brabús oibríúcháin roimh dhímheas agus amúchadh (EBITDA)		229,950	245,097
Dímheas agus amúchadh	6	(145,623)	(143,358)
Brabús oibríúcháin		84,327	101,739
Ioncam airgeadais	7	195	671
Costais airgeadais	7	(12,876)	(14,198)
Glanchoistais airgeadais	7	(12,681)	(13,527)
Brabús roimh cháin ioncaim		71,646	88,212
Cáin ioncaim	8	(11,895)	(15,740)
Brabús don bhliain		59,751	72,472
Brabús inchurtha i leith:			
Úinéirí na Cuideachta		59,751	72,472
Brabús don bhliain		59,751	72,472

Ráiteas an Ghrúpa maidir le hIoncam Cuimsitheach Eile don bhliain a chríochnaigh ar an 31 Nollaig 2022

	2022	2021
Nótaí	€'000	€'000
Brabús don bhliain	59,751	72,472
Ioncam Cuimsitheach eile		
Earraí a d'fhéadfadh a bheith athaicmithe chun brabúis nó cailteanas ina dhiaidh sin:		
Difríochtaí aistrithe nuair a dhéantar fochuideachtaí eachtracha a chomhdhlúthú	(2,711)	2,993
Gnóthachain luacha chóir ar fháluithe sreabhaidh airgid	-	1,370
Cáin iarchurtha ar ghluaiseacht fáilaithe sreafa airgid	8	(171)
Iomlán na nithe ar féidir iad a athaicmiú níos déanaí mar bhrabús nó cailteanas	(2,711)	4,192
Iomlán an ioncaim chuimsithigh eile don bhliain	(2,711)	4,192
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	57,040	76,664
Ioncam cuimsitheach iomlán curtha i leith:		
Úinéirí na Cuideachta	57,040	76,664
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	57,040	76,664

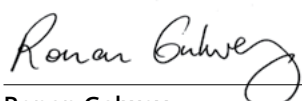
Clár Comhardaithe an Ghrúpa amhail ar an 31 Nollaig 2022

	Nótaí	31-Dec-22 €'000	31-Dec-21 €'000
Sócmhainní			
Sócmhainní neamhreatha			
Maoin, gléasra agus trealamh	9	2,484,941	2,512,696
Réadmhaoine infheistíochta	10	7,363	-
Sócmhainní doláimhsithe	12	27,028	29,087
Ionstraimí airgeadais díorthacha	23	58	378
Iomlán na sócmhainní neamhreatha		2,519,390	2,542,161
Sócmhainní reatha			
Infháltais trádála agus infháltais eile	13	75,238	91,862
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - ar fáil don ghrúpa	14	132,384	59,161
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - taiscí srianta	14	40,248	46,348
Ionstraimí airgeadais díorthacha	23	902	831
Sócmhainní cánach reatha	8	-	442
Fardail	16	568	463
Sócmhainní reatha iomlána		249,340	199,107
Sócmhainní iomlána		2,768,730	2,741,268
Cothromas agus dliteanais			
Cothromas			
Scairchaipiteal agus scairbhiseach		(318,353)	(318,353)
Ranníocaíocht chaipitil		(369,947)	(369,947)
Tuilleamh coinnithe		(522,932)	(483,293)
Cúlchiste aistrithe		(939)	(3,650)
Cothromas iomlán		(1,212,171)	(1,175,243)
Dlíteanais			
Dlíteanais neamhreatha			
Íasachtaí agus fiachas eile	17	(1,022,695)	(1,022,991)
Ioncam iarchurtha	19	(50,527)	(47,469)
Deontais	20	(57,972)	(64,590)
Forálacha	21	(5,905)	(6,198)
Trádáil agus Suimeanna Iníochta Eile	22	(7,859)	(15,562)
Ionstraimí airgeadais díorthacha	23	(111)	(189)
Dlíteanais chánach iarchurtha	8	(206,903)	(209,134)
Dlíteanais neamhreatha iomlána		(1,351,972)	(1,366,133)
Dlíteanais reatha			
Íasachtaí agus fiachas eile	17	(219)	(253)
Ioncam iarchurtha	19	(34,319)	(12,937)
Deontais	20	(6,548)	(6,638)
Forálacha	21	(1,511)	(1,613)
Trádáil agus Suimeanna Iníochta Eile	22	(159,845)	(178,027)
Ionstraimí airgeadais díorthacha	23	(966)	(424)
Dlíteanais chánach reatha	8	(1,179)	-
Dlíteanais reatha iomlána		(204,587)	(199,892)
Dlíteanais iomlána		(1,556,559)	(1,566,025)
Cothromas agus dliteanais iomlána		(2,768,730)	(2,741,268)

Le haghaidh agus thar ceann an Bhoird:

Cathal Marley
Cathaoirleach

Ronan Galwey
Stiúrthóir

28 Márta 2023

Dáta Faofa

Ráiteas an Ghrúpa ar Athruithe sa Chothromas don bhliain a chríochnaigh ar an 31 Nollaig 2022

	Scairchaipiteal agus scairbhiseach	Rannfócaíocht chaipitil	Tuilleamh coinnithe	Cúlchiste aistrithe	Cúlchiste fáilaithe ar an sreabhadh airgid	Iomlán
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir 2021	(318,353)	(363,083)	(426,182)	(657)	1,199	(1,107,076)
Brabús don bhliain	-	-	(72,472)	-	-	(72,472)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain	-	-	-	(2,993)	(1,199)	(4,192)
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	-	-	(72,472)	(2,993)	(1,199)	(76,664)
Rannfócaíocht chaipitil	26	-	(6,864)	-	-	(6,864)
Díbhinní	26	-	15,361	-	-	15,361
Ar an 31 Nollaig 2021	(318,353)	(369,947)	(483,293)	(3,650)	-	(1,175,243)
Brabús don bhliain	-	-	(59,751)	-	-	(59,751)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain	-	-	-	2,711	-	2,711
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain	-	-	(59,751)	2,711	-	(57,040)
Díbhinní	26	-	20,112	-	-	20,112
Ar an 31 Nollaig 2022	(318,353)	(369,947)	(522,932)	(939)	-	(1,212,171)

É go léir inchurtha i leith úinéirí na Cuideachta.

Ráiteas an Ghrúpa faoi Shreafaí Airgid don bhliain a chríochnaigh ar an 31 Nollaig 2022

	Nótaí	2022 €'000	2021 Athshonraithe ¹ €'000
Glanairgead tirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	15	231,055	251,820
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Íocaíochtaí as réadmhaoin, gléasra agus trealamh		(136,656)	(124,722)
Íocaíochtaí as sócmhainní doláimhsithe		(5,518)	(10,367)
Deontais faighte	20	643	807
Glanairgead tirim a úsáideadh i ngníomhaíochtaí infheistíochta		(141,531)	(134,282)
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe			
Fáltais ó iasachtaí		-	40,000
Aisíocaíocht iasachtaí		-	(151,200)
Íocaíocht costas maoinithe eile	17	(1,200)	-
Aisíoc dliteanais léasa	11	(238)	(247)
Díbhinní íochta	26	(20,112)	(15,361)
Glanairgead tirim a úsáideadh i ngníomhaíochtaí maoiniúcháin		(21,550)	(126,808)
Glanmhéadú/(laghdú) ar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	14	67,974	(9,270)
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 1 Eanáir	14	105,509	114,508
Éifeacht luaineachtaí sa ráta malairte ar airgead tirim atá á choinneáil	14	(851)	271
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 31 Nollaig	14	172,632	105,509

¹ Féach Nóta 1 le haghaidh sonraí athshonraithe

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa

1.	Ráiteas maidir le beartais chuntasaíochta
2.	Eolas deighilteach
3.	Ioncam
4.	Glanhostais oibriúcháin (gan dímhéas ná amúchadh san áireamh)
5.	Sochair fostaithe
6.	Dímhéas agus amúchadh
7.	Glanhostais airgeadais
8.	Tax
9.	Maoín, gléasra agus trealamh
10.	Réadmhaoine infheistíochta
11.	Sócmhainní agus dliteanais léasa
12.	Sócmhainní doláimhsithe
13.	Infháltais trádála agus infháltais eile
14.	Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim
15.	Airgead tirim faighte ó oibríochtaí
16.	Fardal
17.	Iasachtaí agus fiachas eile
18.	Oibleagáidí leasa scoir
19.	Ioncam iarchurtha
20.	Deontais
21.	Forálacha, teagmhais agus dliteanais chaipitil
22.	Trádáil agus Suimeanna Iníoctha Eile
23.	Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais
24.	Tomhas luach cóir
25.	Fochuideachtaí
26.	Páirtithe gaolmhara
27.	Teagmhais ina dhiaidh sin
28.	Faomhadh na ráiteas airgeadais

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas maidir le beartais chuntasaíochta

Bunús an ullmhúcháin

Cuideachta gníomhaíochta sainithe í Líonra Gáis Éireann ('an Chuideachta'), atá faoi theorainn scaireanna, agus a corpraíodh in Éirinn, ar an 13 Eanáir 2015. Is é seoladh a hoifige cláraithe ná Bóthar na n-Oibreacha Gáis, Corcaigh, Éire. Is í uimhir chlárúcháin na cuideachta ná 555744. I ráitis airgeadais an Ghrúpa cuirtear le chéile ráitis airgeadais na Cuideachta agus a cuid fochomhlachtaí (mar a leagtar amach i nóta 25) (a dtagraítear dóibh i dteannta a chéile mar 'an Grúpa'), suas go dtí an 31 Nollaig gach bliain. Is é Eria sa deireadh a rialaíonn an Chuideachta agus a cuid fochuideachtaí. Bhain an Chuideachta leas as an díolúine in alt 304(2) d'Acht na gCuideachtaí 2014 gan a ráiteas ioncaim aonair, a ráiteas ar ioncam cuimsitheach agus na nótaí bainteacha a chur i láthair.

Ullmhaítear ráitis airgeadais an Ghrúpa agus na Cuideachta i gcomhréir leis na Caighdeáin Tuairiscithe Airgeadais Idirnáisiúnta (IFRS) mar a glacadh ag an Aontas Eorpach agus cinntí cláir oibre Choiste Léirmhíniúcháin IFRS (IFRIC) mar a thacaíonn an tAontas Eorpach leo, agus atá i bhfeidhm do na tréimhsí cuntasaíochta ag tosú an 1 Eanáir 2022 nó ina dhiaidh sin, agus Acht na gCuideachtaí 2014. Cuirtear na ráitis airgeadais i láthair in euro, slánaítear iad go dtí an míle is gaire agus ullmhaítear iad ar bhonn an chostais stairiúil, ach amháin i gcás ionstraimí airgeadais díorthacha áirithe a thomhaistear ar luach cóir. Is é an sainmhíniú a thugtar ar luach cóir ná an praghas a gheofaí as sócmhainn a dhíol nó a d'íocfaí chun dliteanas a aistriú in idirbheart ordúil idir rannpháirtithe margaidh ar dháta an tomhais.

Cuireadh na beartais sin i bhfeidhm go comhleanúnach sna blianta ar fad a chuirtear i láthair sna ráitis airgeadais seo, ach amháin nuair a glacadh le caighdeáin nua agus cinntí cláir oibre Choiste Léirmhíniúcháin IFRS a foilsíodh (mar atá leagtha amach thíos). Agus na beartais chuntasaíochta seo á gcur i bhfeidhm, ní mór breithiúnais agus meastacháin a úsáid a mbíonn tionchar acu ar na méideanna a aithnítear sna ráitis airgeadais. Leagtar amach thíos sonraí ar na breithiúnais agus meastacháin chuntasaíochta is suntasaí a chuirtear i bhfeidhm.

Gnóthas leantach

Ar bhonn an ghnóthais leantaigh a ullmhaítear ráitis airgeadais an Ghrúpa agus na Cuideachta.

Tá neart acmhainní airgeadais ag an nGrúpa agus ag an gCuideachta agus creideann na Stiúrthóirí go bhfuil an Grúpa i suíomh maith chun a chuid rioscaí a bhainistiú go rathúil. Tá acmhainní suntasacha ar fáil ag an nGrúpa, lena n-áirítear airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim dar luach €132 milliún atá ar fáil don ghrúpa ar an 31 Nollaig 2022 (2021: €59 milliún) agus saoráidí bainc neamhtharraingthe geallta de €312 milliún ar an 31 Nollaig 2022 (2021: €462 milliún), agus tá réamhaisnéisí láidre maidir le brabúsacht agus sreabhadh airgid thirim oibriúcháin le haghaidh 2023 agus ina dhiaidh sin. Tá níos mó sonraí faoi shuíomh leachtachta an Ghrúpa curtha ar fáil i nóta 23 (ii) leis na ráitis airgeadais sin.

Agus an measúnú gnóthais leantaigh á chur i gcrích, chuir na Stiúrthóirí na príomhrioscaí agus éiginnteachtaí mar atá sonraithe i dTuarascáil na Stiúrthóirí san áireamh, lena n-áirítear an t-ionradh atá ag dul ar aghaidh san Úcráin faoi láthair agus tionchair na hAthraithe Aeráide.

Tá ionchas réasúnta ag na Stiúrthóirí go bhfuil neart acmhainní ag an nGrúpa chun leanúint ar aghaidh ag oibriú ar feadh dhá mhí déag ar a laghad ón dáta ar ar faomhadh na ráitis airgeadais.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

Caighdeáin chuntasaíochta nua IFRS i bhfeidhm don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2022

Rinne an Grúpa na leasuithe caighdeán seo a leanas a ghlacadh, leasuithe nach bhfuil aon tionchar ábhartha ag baint leo ar thorthaí ná ar nochtuithe ráitis airgeadais an Ghrúpa:

- Leasuithe ar IFRS 3 Comhcheangail Ghnó, IAS 16 Réadmhaoín, Gléasra agus Trealamh, IAS 37 Forálacha, Dlíteanais Theagmhásacha agus Sócmhainní Teagmhásacha agus Feabhsuithe Bliantúla 2018-2020.
- Leasuithe ar IFRS 16 Léasanna: Lacáiste ar Chíosanna a bhaineann le Covid-19 tar éis an 30 Meitheamh 2021

Foilsíodh cinní cláir oibre deiridh Choiste Léirmhíniúcháin IFRS

I mí Aibreáin 2022, d'eisigh Coiste Léirmhíniúcháin IFRS cinneadh cláir oibre a thug soiléiriú go raibh srianta ar úsáid taisce éilimh a thagann ó chonradh le tríú páirtí agus nach mbíonn an taisce in airgead tirim mar thoradh air, seachas má athraíonn na srianta sin cineál na taisce ar bhealach nach gcomhlíonfaidh sé sainmhíniú ar airgead in IAS 7 a thuilleadh. Is é teideal chinneadh an chláir oibre Taiscí Éilimh le Srianta ar Úsáid a thagann ó Chonradh le Tríú Páirtí (IAS 7 Ráiteas ar Shreabhadh Airgid).

Roimh an soiléiriú seo, chuir an Grúpa méideanna áirithe in iúl atá i gcuntais taisce éilimh le baint mar "airgead srianta" sa ráiteas ar staid airgeadais agus cuireadh na hiarmhéideanna airgid thirim seo as áireamh ó airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim sa ráiteas ar shreafaí airgid. Go dtí seo, chuir an Grúpa an polasaí seo i bhfeidhm nuair nach raibh an t-airgead ar fáil le húsáid ag an nGrúpa mar gheall ar choinníollacha ceadúnais conarthacha nó rialála. Dearbhaíonn an cinneadh cláir oibre nach mór na socrúcháin airgid sin a chur i láthair mar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim sa ráiteas ar shreafaí airgid.

Measann an Grúpa nach bhfuil na hiarmhéideanna airgid thirim seo ar fáil don Ghrúpa agus leanfaidh sé ar aghaidh ag scaradh na hiarmhéideanna airgid seo ó na hiarmhéideanna airgid atá ar fáil don Ghrúpa sa Ráiteas ar Staid Airgeadais, chun críocha cur i láthair de réir IAS 1 alt 55.

De réir an tsoiléirithe seo, rinne an Grúpa athrú ar an mbeartas cuntasaíochta agus cuireann sé iarmhéideanna airgid srianta in airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim in iúl anois chun críocha a ráitis ar shreafaí airgid agus d'athshonraigh sé an tréimhse roimhe sin dá réir sin, mar seo a leanas:

Grúpa - ráiteas faoi shreafaí airgid

	31 Noll 2021 Mar a tuairiscíodh cheana €'000	31 Noll 2021 Athaicmiú €'000	31 Noll 2021 Athshonraithe €'000
Glanairgead tirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin ¹	223,075	28,745	251,820
Glanairgead tirim a úsáideadh i ngníomhaíochtaí infheistíochta	(134,282)	-	(134,282)
Glanairgead tirim a úsáideadh i ngníomhaíochtaí maoiniúcháin	(126,808)	-	(126,808)
Glanlaghdú ar airgead tirim agus ar choibhéisí airgid	(38,015)	28,745	(9,270)
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 1 Eanáir	96,905	17,603	114,508
Éifeacht luaineachtaí sa ráta malairte ar airgead tirim atá á choinneáil	271	-	271
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 31 Nollaig	59,161	46,348	105,509

¹ Bhí méadú €28.7m ar ghlanairgead a tuairiscíodh ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin don bhliain 2021 mar thoradh ar athshonrú ar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim chun "airgead srianta" a chur san áireamh. Léiríonn an méadú, mar atá leagtha amach i nóta 15, gur tháinig méadú €28.7 ar "athrú ar an trádáil agus suimeanna iníoctha eile" (ó €18.8m go €47.5m). Léiríonn an t-athráiteas €28.7 an méadú ar an trádáil agus suimeanna iníoctha eile a bhaineann leis an méadú comhfhreagrach ar iarmhéideanna "airgid srianta" le linn na bliana 2021, ó €17.6m amháil an 01 Eanáir 2021 go €46.3m amháil an 31 Nollaig 2021.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

Máthairchuideachta- ráiteas faoi shreafaí airgid

	31 Noll 2021	31 Noll 2021	31 Noll 2021
	Mar a tuairiscíodh cheana	Athaicmiú	Athshonraithe
	€'000	€'000	€'000
Glanairgead tirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin ²	176,426	28,511	204,937
Glanairgead tirim a úsáideadh i ngníomhaíochtaí infheistíochta	(72,365)	-	(72,365)
Glanairgead tirim a úsáideadh i ngníomhaíochtaí maoinithe	(126,808)	-	(126,808)
Glanlaghdú ar airgead tirim agus ar choibhéisí airgid	(22,747)	28,511	5,764
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 1 Eanáir	62,206	13,511	75,717
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 31 Nollaig	39,459	42,022	81,481

² Bhí méadú €28.5m ar ghlanairgead a tuairiscíodh ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin don bhliain 2021 mar thoradh ar athshonrú ar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim chun "airgead srianta" a chur san áireamh. Léiríonn an méadú, mar atá leagtha amach i nóta 29H, gur tháinig méadú €28.5 ar "athrú ar an trádáil agus suimeanna iníochta eile" (ó €13.5m go €42m). Léiríonn an t-athshonrú €28.5 an méadú ar an trádáil agus suimeanna iníochta eile a bhaineann leis an méadú comhfhreagrach ar iarmhéideanna "airgid srianta" le linn na bliana 2021, ó €13.5m amhail an 01 Eanáir 2021 go €42m amhail an 31 Nollaig 2021.

Caighdeáin agus léirmhínte cuntasaíochta IFRS nua nár glacadh leo fós

Rinneadh na caighdeáin chuntasaíochta nua seo a leanas agus na leasuithe ar chaighdeáin atá ann cheana a eisiúint, ach níl siad in éifeacht go fóill don tréimhse chuntasaíochta seo nó níl tacaíocht ón Aontas Eorpach ina leith go fóill:

- Leasuithe ar Chur i Láthair na Ráiteas Airgeadais IAS 1: Dlíteanas a aicmiú mar Dhlíteanas Reatha nó Neamhreatha
- Leasuithe ar Chur i Láthair na Ráiteas Airgeadais IAS 1: Dlíteanas a aicmiú mar Dhlíteanas Reatha nó Neamhreatha – Cur siar an dáta éifeachtaigh
- Leasuithe ar Chur i Láthair na Ráiteas Airgeadais IAS 1: Dlíteanas neamhreatha le Cúnaint
- Leasuithe ar Léasanna IFRS 16 - Dlíteanas Léasa i nDíolachán agus Aisléasú
- Leasuithe ar IAS 1, Cur i Láthair Ráiteas Airgeadais, agus ar Ráiteas Cleachtais 2 an IFRS: Beartais chuntasaíochta a nochtadh
- Leasuithe ar IAS 8, Beartais Chuntasaíochta, Athruithe i Meastacháin Chuntasaíochta agus in Earráidí Cuntasaíochta: Sainmhíniú ar Mheastacháin Chuntasaíochta
- Leasuithe ar IAS 12 Cánacha Ioncaim: Cáin iarchurtha a bhaineann le Sócmhainní agus Dlíteanas ag eascairt as Idirbheart Aonair
- Leasuithe ar IFRS 17
- Leasuithe ar IFRS 17 Conarthaí árachais: Iarratas Tosaigh IFRS 17 agus IFRS 9 – Eolas Comparáideach

Meastar nach mbeidh tionchar suntasach ag baint le cur i bhfeidhm na leasuithe agus na bhfeabhsuithe bliantúla ar IFRS thuas, ar eisiúint an 31 Nollaig 2022 ach gan éifeacht leo go fóill, ar ráitis airgeadais an Ghrúpa.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

Beartais shuntasacha chuntasaíochta

a) Bunús an chomhdhlúthaithe

Fochuideachtaí

Is ionann fochuideachtaí agus eintitis atá rialaithe ag an nGrúpa. Tá smacht ann nuair atá an Grúpa neamhchosanta ar thorthaí inathraitheacha an eintitis de bharr an bhaint atá aige leis agus a bhfuil sé de chumas aige dul i bhfeidhm ar na tuairisceáin sin trína chumhacht thar an eintiteas, nó nuair atá cearta ag an nGrúpa chun na torthaí inathraitheacha sin. Cuimsítear ráitis airgeadais na bhfochuideachtaí i ráitis airgeadais an Ghrúpa ón dáta ar a dtosaítear smacht go dtí an dáta ar a dtagann deireadh le smacht. I ráitis airgeadais na Máthairchuideachta, cuirtear infheistíochtaí i bhfochuideachtaí ar aghaidh mar chostas lúide aon mhuirir bhearnúcháin.

Idirbhearta a chuirtear as an áireamh i ndiaidh chomhdhlúthaithe

Faightear réidh le hiarmhéideanna agus idirbhearta inghrúpa agus ioncam/costais neamhréadaithe ar bith ó idirbhearta inghrúpa in ullmhú ráitis airgeadais an Ghrúpa. Faightear réidh le gnóthachain néamhréadaithe a thagann chun cinn ó idirbhearta le hinstiúidí infheistiúcháin ar cuireadh modh cuntasaíochta an chothromais i bhfeidhm orthu i gcomparáid leis an infheistíocht sa mhéid agus atá leas ag an nGrúpa san instiúid infheistiúcháin. Déantar cailleanais neamhréadaithe a dhíbirt ar an gcaoi chéanna le gnóthachain neamhréadaithe, ag díreach sa mhéid is nach bhfuil aon fhianaise ar bhearnú.

Comhcheangail ghnó

Úsáidtear an modh éadála le cuntas a dhéanamh ar chomhcheangail ghnó ar an dáta éadála, (i.e. nuair a aistrítear rialú chuig an nGrúpa).

Déantar dea-thoil a thomhas ar an dáta éadála mar:

- luach cóir na comaoine arna haistriú, móide
- méid aitheanta aon leasanna neamhrialaitheacha san eintiteas arna fháil, móide
- má bhaintear amach an comhcheangal gnó i gcéimeanna, luach cóir leas reatha cothromais an eintitis san eintiteas arna fháil, lúide
- glanmhéid aitheanta na sócmhainní inaitheanta arna bhfáil agus na ndliteanas arna nglacadh.

Nuair atá an barrachas deimhneach, aithnítear gur dea-mhéin atá ann. Nuair atá an barrachas díúltach, déantar an brabús ó cheannach sladmhargaidh a aithint láithreach bonn sa chuntas brabúis nó cailleanais. Cláraítear costais a bhaineann le héadail, seachas na costais a bhaineann le heisiúint urrúis fiachais nó chothromais, a thabhaíonn an Grúpa i ndáil le comhcheangal gnó mar chaiteachas de réir mar a thabhaítear iad.

Cailliúint rialaithe

Nuair a chailltear smacht, dí-aithníonn an Grúpa sócmhainní agus dliteanas na fochuideachta agus aon ghnéithe de chothromas a bhaineann leis an bhfochuideachta. Aithnítear i mbrabús nó cailleanas aon bharrachas nó easnamh a thagann chun cinn nuair a chailltear smacht.

Aistriú sócmhainní agus dliteanas ó eintiteas faoi rialú comhchoiteann

Nuair a aistrítear sócmhainní agus dliteanas idir eintitis atá faoi rialú comhchoiteann ag dáta an aistrithe, ní dhéantar na sócmhainní agus na dliteanas a thomhas ag a luachanna córa agus ina áit sin, déantar iad a thomhas bunaithe ar na luachanna anonn. Áirítear leis na difríochtaí idir an chomaoin a íocadh agus luach anonn scartha na sócmhainní agus dliteanas (amhail dáta an idirbhirt) a fuarthas i gcothromas mar ranníocaíocht chaipitil. Léiríonn na luachanna de réir na leabhar soláthar cúil le bearnú ag an dáta fála.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

b) Réadmhaoin, gléasra agus trealamh

Aithint

Déantar réadmhaoin, gléasra agus trealamh a thomhas ag a gcostas lúide a ndímheas carntha agus a gcaillteanas carntha de bharr an bhearnúcháin. Cuimsítear i gcostais costais dhíreacha (lena n-áirítear costais atá inchurtha go díreach i leith saothair agus forchostais), costais dhíchoimisiúnaithe nó athchóirithe agus ús arna thabhtú chun tógáil na sócmhainne a mhaoiniú nuair a ghlacann an tógáil sin tréimhse ama nach beag le críochnú. Is ionann sócmhainní arna dtógáil agus an costas as réadmhaoin, gléasra agus trealamh a cheannach, a thógáil agus a shuiteáil sula mbaintear úsáid tháirgiúil astu.

Caiteachais ina dhiaidh sin

Aithnítear caiteachas ina dhiaidh sin, mar shampla, an costas as cuid nó mír de réadmhaoin, fearas agus trealamh a athsholáthartha, i suim ghlanluacha na míre más dócha go sreabhfaidh na tairbhí eacnamaíocha a bheidh ag baint leis an mír san am atá le teacht chuig an nGrúpa, agus más féidir an costas a thomhas go hiontaoifa. Déantar suim ghlanluacha na coda athsholáthraithe a dhí-aithint. Aithnítear na costais as seirbhísiú laethúil ar réadmhaoin, fearas agus trealamh sa chuntas brabúis nó caillteanais de réir mar a aithnítear iad.

Dímheas

Dímheasann míreanna réadmhaoin, gléasra agus trealamh ón uair a bhíonn siad ar fáil lena n-úsáid

Ríomhtar an muirear as dímheas go príomha chun costas na réadmhaoin, an ghléasra agus an trealamh a dhíluacháil, lúide an costas iarmharach measta, de réir méid chothroim thar a saol úsáideach measta. Dímheastar sócmhainní léasaithe thar théarma an léasa nó a saol úsáideach, cibé acu is giorra. Is iad na haicmithe móra sócmhainne agus a saol úsáideach measta ná:

Píblínte dáileacháin	60 bliain
Píblínte tarchurtha	25 - 40 bliain
Stáisiúin chomhbhrúiteora	20 bliain
Tuirbíní	30,000 - 48,000 uair an chloig
Méadair	15 bliain
Foirgnimh	40 bliain

Ní ghearrtar dímheas ar thalamh ná sócmhainní atá á dtógáil. Déantar athbhreithniú ar an modh dímheasa, ar shaolréanna fóna agus ar luachanna iarmharacha ar gach dáta tuairiscithe agus déantar iad a choigeartú más cuí.

Costais iasachta

Déantar costais iasachta a chaipitliú mar chostas sócmhainne má tá siad inchurtha go díreach i leith éadail, tógáil nó táirgeadh sócmhainne cáilithí. Is é atá i sócmhainn cháilitheach ná sócmhainn nach mór cuid mhór ama a chaitheamh ar a hullmhú lena húsáid bheartaithe nó lena díol. Tagann deireadh le caipitliú úis nuair a dhéantar an tsócmhainn a choimisiúnú nó nuair a cuireadh isteach ar fhorbairt ghníomhach ar feadh tréimhse fhada ama.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

c) Réadmhaoine infheistíochta

Áirítear le Réadmhaoine Infheistíochta foirgneamh oifige agus láithreáin oibreacha gáis toraidh nach bhfuil in úsáid ag an nGrúpa. Iompraítear réadmhaoine infheistíochta ag costas stairiúil lúide a ndímheas carntha agus bearnúcháin. Ní dhéantar aistrithe chuig (nó ó) réadmhaoine infheistíochta ach amháin nuair atá athrú in úsáid. Cuirtear aistrithe go (nó ó) réadmhaoine infheistíochta ó (nó go) réadmhaoine faoi úinéireacht san áireamh ag costas stairiúil lúide a ndímheas carntha agus bearnúcháin. Déantar réadmhaoine infheistíochta a dhí-aithint nuair a fhaightear réidh leo nó nuair a bhaintear iad go buan ó úsáid agus níltear ag súil le leas eacnamaíoch amach anseo óna ndiúscairt.

d) Sócmhainní doláimhsithe

Bogearraí agus bogearraí arna bhforbairt

Áirítear le costais bogearraí sócmhainní a fhorbraítear go himheánach agus sócmhainní a cheannaítear go seachtrach araon.

Tagraíonn bogearraí a fhorbraítear go himheánach a bhaineann go díreach le táirgeadh táirgí inaitheanta agus uathúla bogearraí atá rialaithe ag an nGrúpa. Aithnítear sócmhainní doláimhsithe nuair a chomhlíonann siad sainmhíniú sócmhainn doláimhsithe IAS 38 alt 8 agus na critéir aitheanta in IAS 38 alt 21-23. Cuimsíonn an caiteachas a dhéantar a chaipitliú an costas as ábhair, saothar díreach, forchostais atá inchurtha go díreach i leith ullmhú na sócmhainne dá n-úsáid bheartaithe, agus costais iasachta ar shócmhainní cáilitheacha.

Déantar ceadúnais bogearraí ríomhaire a fuarthas a chaipitliú ar bhonn na gcostas a tabhaíodh chun na sócmhainní sonracha a fháil agus úsáid a bhaint astu, ar choinníoll go gcomhlíonann na costais na critéir in IAS 38 i gcomhair caipitliú.

Amúchadh sócmhainní doláimhsithe

Déantar sócmhainní doláimhsithe a amúchadh de réir méid chothroim sa chuntas brabúis nó caillteanais thar a saol fóinteach measta, ón dáta a bhfuil siad ar fáil lena n-úsáid. Ní dhéantar amúchadh a mhuirearú ar shócmhainní forbartha nach bhfuil ar fáil le húsáid fós. Déantar bogearraí agus sócmhainní doláimhsithe eile a amúchadh, de réir méid chothroim, thar a saol fóinteach measta suas le seacht mbliana.

Déantar athbhreithniú ar mhodhanna amúchta, saolréanna fóinteacha agus luachanna iarmharacha ar gach dáta tuairiscithe agus déantar coigeartú orthu más cuí.

Costais iasachta

Féach beartas cuntasaíochta b) thuas.

e) Bearnú sócmhainní

Sócmhainní nach bhfuil faoi réir amúchta

Déantar sócmhainní doláimhsithe a bhfuil saol fóinteach éiginnte ag baint leo nó nach bhfuil réidh le húsáid fós, agus dea-mhéin a thástáil go bliantúil le haghaidh bearnúcháin.

Sócmhainní nach bhfuil faoi réir dímheasa/amúchta

Déantar athbhreithniú ar shuimeanna glanluacha na sócmhainní sin ar gach dáta tuairiscithe chun socrú cibé acu an bhfuil aon chomhartha bearnúcháin orthu. Má tá comhartha ann go bhfuil bearnú i gceist, déantar méid in-aisghabhála na sócmhainne a mheas.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

Caillteanas bearnúcháin a aithint

Chun críocha bearnúcháin a mheasúnú, cuirtear sócmhainní i ngrúpa ar na leibhéil is ísle dá bhfuil sreafaí airgid ann ar féidir a aithint astu féin (aonaid giniúna airgid nó AGAnna). Aithnítear caillteanas bearnúcháin le haghaidh na méide ag a sáraíonn suim ghlanluacha sócmhainne a méid in-aisghabhála. Is é atá sa mhéid in-aisghabhála ná luach cóir sócmhainne lúide costas as diúscairt nó luach úsáide sócmhainne, cibé acu is airde. Aithnítear caillteanais bhearnúcháin sa chuntas brabúis nó caillteanais. Déantar caillteanais bhearnúcháin arna n-aithint i dtaobh AGAnna a leithdháileadh ar dtús chun an méid glanluacha d'aon dea-thoil dáilte ar AGA a laghdú, agus ina dhiaidh sin leithdháiltear iad chun laghdú a dhéanamh ar mhéid glanluacha na sócmhainní eile in AGA ar bhonn pro rata.

Caillteanas bearnúcháin a aithint

Ní dhéantar caillteanas bearnúcháin a fhreaschur maidir le dea-thoil. I dtaobh sócmhainní eile, déantar caillteanais bhearnúcháin arna n-aithint i dtréimhsí roimhe sin a mheasúnú ar gach dáta tuairiscithe le haghaidh aon chomharthaí gur tháinig laghdú ar an gcaillteanas nó nach ann dó a thuilleadh. Ní aisiompaítear caillteanas bearnúcháin ach sa mhéid nach sáraíonn suim ghlanluacha na sócmhainne an tsuim ghlanluacha, glan ó dhímheas ná amúchadh, murar aithníodh aon chaillteanas bearnúcháin.

f) Airgeadra eachtrach

Cuirtear na ráitis airgeadais seo i láthair in euro, arb é airgeadra feidhmiúil na Máthairchuideachta agus airgeadra chur i láthair an Ghrúpa agus na Mátharchuideachta chomh maith.

Déantar idirbhearta in airgeadraí eachtracha a thairfeadh ag an ráta atá i bhfeidhm ar dháta na n-idirbheart. Aistríodh sócmhainní agus dliteanais airgid arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha chuig an airgeadra feidhmiúil ag na rátaí a bhí i bhfeidhm ag dáta an tuairiscithe. Aithnítear sa chuntas brabúis nó caillteanais an gnóthachan nó caillteanas airgeadra eachtraigh a thagann chun cinn tar éis an aistrithe a dhéanamh. Aistrítear sócmhainní agus dliteanais neamhairgeadaíochta in airgeadra eachtrach a dhéantar a thomhas ar chostas stairiúil agus úsáid á baint as an ráta malairte ar dháta an idirbhirt, agus ní aistrítear arís iad ina dhiaidh sin.

Aistrítear go euro, ag na rátaí malairte atá i bhfeidhm ag an dáta tuairiscithe, sócmhainní agus dliteanais oibríochtaí eachtracha, ag cur san áireamh dea-thoil agus coigeartuithe luacha chóir mar thoradh ar éadail. Déantar torthaí oibríochtaí eachtracha a aistriú go euro ag na meánrátaí malairte don tréimhse, nuair a fhreagraíonn siad do mheastachán réasúnta de na fóir-rátaí a tabhaíodh. Aithnítear difríochtaí malairte tar éis athaistriú na nglansócmhainní oscailte agus na torthaí in ioncam cuimsitheach eile agus cuirtear i láthair iad mar ghné ar leithligh de chothromas (cúlchiste aistrithe).

g) Ioncam

Is ó sheirbhísí iompair gáis go príomha, i margáí rialáilte agus neamhrialáilte araon, a thagann ioncam an Ghrúpa. Forbraíonn, oibríonn agus déanann an Grúpa cothabháil ar na líonraí tarchuir agus dáileacháin gáis nádúrtha in Éirinn agus cuireann an Grúpa seirbhísí iompair gáis ar fáil do sholáthraithe agus lastóirí. Chomh maith leis sin, oibríonn an Grúpa agus tá sé ina úinéir ar an dá phíblíne idirnascaire gáis idir Albain agus Éire agus tá sócmhainní bonneagair líonra aige i dTuaisceart Éireann agus ar Oileán Mhanann. Cuimsítear ioncam ó léasa oibriúcháin le hioncam an Ghrúpa freisin, a aithnítear i gcomhréir le IFRS 16 (féach pointe h thíos).

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

Déantar ioncam a thomhas bunaithe ar an gcomaoin a measann an Grúpa go mbeidh sé ina teideal i gconradh le custaiméir, agus ní áirítear méideanna a bhailítear ar son tríú páirtithe. Aithníonn an Grúpa ioncam nuair a chomhlíontar na hoibleagáidí feidhmíochta, mar a leagtar amach iad sa chonradh, nó de réir mar a chomhlíontar iad. Aithnítear ioncam ó acmhainn iompair (billeáilte agus neambhilleáilte) thar am de réir mar a chomhlíontar an oibleagáid feidhmíochta arb é acmhainn líonra a sholáthar, agus aithnítear aon ioncam a bhaineann le tráchtarráil ar bhonn an tréchuir don tréimhse le haghaidh gach custaiméara. Aithnítear ranníocaíochtaí custaiméara i ndáil le naisc leis an líonra gáis in ioncam iarchurtha nuair a fhaightear iad, agus scaoiltear chuig an ráiteas ioncaim iad i gcomhréir le comhlíonadh na n-oibleagáidí feidhmíochta. Aithnítear oibleagáidí feidhmíochta mar na hoibreacha nasctha agus déantar an t-ioncam uaidh sin a aithint thar am de réir mar a chuirtear na hoibreacha nasctha i gcrích.

Má mheastar nach gcomhlíontar na critéir um aithint ioncaim le haghaidh conartha, cuirtear moill le haithint ioncaim go measfar an inbhailitheacht mar a bheith dóchúil. I gcás inar gá, déantar méid geallta na comaoine a lascainiú chun gné mhaoinithe an idirbhirt a léiriú agus cuirtear an foirceannadh úis i láthair go bliantúil mar chreidmheas don ráiteas ioncaim.

Braitheann roinnt foinsí ioncaim de chuid an Ghrúpa ar fhaomhadh a fháil ón rialaitheoir tionscail, an Coimisiún um Rialáil Fóntas (CRU). In imthosca áirithe, d'fhéadfadh an t-ioncam rialaithe "ceadaithe" a bheith róghnóthaithe nó tearcghnóthaithe sa bhliain. Mar shampla, mar chuid dár gcomhaontú rialála, tá an Grúpa i dteideal aon tearcghnóthú costas faoi bhealach a aisghnóthú amhail crapadh an chórais gáis trí choigeartuithe taraife ioncaim amach anseo. Dá bhrí sin, is féidir aon róghnóthú nó tearcghnóthú ioncaim "ceadaithe" a chuimsiú, laistigh de pharaiméadair áirithe, agus an t-ioncam rialála le haghaidh na mblianta ina dhiaidh sin á ríomh. Mar sin féin, ní dhéantar aon choigeartú um róghnóthú nó tearcghnóthú sa bhliain ina dtagann siad chun cinn mar bíonn na gnóthachtálacha faoi réir athruithe taraife amach anseo a chur i bhfeidhm ar sheirbhísí iompair amach anseo, agus dá bhrí sin níl choigeartuithe den sórt sin i dteideal aitheantais mar shócmhainní ná mar dhliteanas ar an dáta tuairiscithe.

h) Léasanna

An Grúpa mar Léasaí

Aithnítear léasanna mar shócmhainn a bhfuil ceart úsáide ag baint léi agus mar dhliteanas comhfhreagrach ar an dáta a bhíonn an tsócmhainn léasaithe ar fáil lena húsáid ag an nGrúpa. Tráth tionscanta conartha léasa, measann an grúpa cibé acu an léas é conradh nó a chuimsítear léas leis. Má thugtar leis an gconradh an ceart chun úsáid sócmhainne a rialú ar feadh tréimhse ama mar chúiteamh ar chomaoin, aithnítear mar léas é.

Cuireann an Grúpa na nithe seo a leanas san áireamh chun measúnú a dhéanamh ar an gceart chun sócmhainn a rialú:

- an bhfuil sócmhainní inaitheanta sa chonradh
- an bhfuil an ceart ag an nGrúpa leasanna eacnamaíoch a léir na sócmhainne a fháil go substainteach
- an bhfuil an ceart ag an nGrúpa an tsócmhainn a oibriú ar fud thréimhse an chonartha.

Déantar an dliteanas léasa (a chuirtear i láthair in 'lasachtaí agus fiachas eile') a thomhas ar dtús ag glanluach reatha na n-íocaíochtaí léasa. Cuimsítear freisin sa tomhas ar an dliteanas íocaíochtaí léasa a dhéanfar faoi roghanna sínte atá réasúnta cinnte. Déantar na híocaíochtaí léasa a lascainiú leis an ráta úis is intuigthe sa léas. Más rud é nach féidir an ráta sin a chinneadh go héasca, rud a tharlaíonn go hiondúil le haghaidh léasanna sa Ghrúpa, úsáidtear ráta iasachtaithe incriminteach an léasaí, arb é atá sa ráta sin an ráta a bheadh le híoc ag an léasaí aonair chun iasacht a fháil de na cistí is gá chun sócmhainn ar luach cosúil leis an tsócmhainn a bhfuil ceart úsáide ag baint léi i dtimpeallacht eacnamaíoch chosúil lena mbaineann téarmaí, slándáil agus coinníollacha cosúla.

Leithdháiltear íocaíochtaí léasa idir príomhchostas agus costas airgeadais. Déantar an costas airgeadais a mhuirearú le brabús nó le cailteanas thar an tréimhse léasa chun ráta úis tréimhsiúil seasta a tháirgeadh ar fhuílleach an dliteanas le haghaidh gach tréimhse.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

Maidir le sócmhainní a bhfuil ceart úsáide ag baint leo (a chuirtear i láthair in 'Réadmhaoín, gléasra agus trealamh'), déantar iad a thomhas ar aitheantas tosaigh ar a gcostas lena gcuimsítear iad seo a leanas:

- méid thomhas tosaigh an dliteanais léasa
- íocaíochtaí léasa a rinneadh ag an dáta tosaigh nó roimhe sin lúide aon dreasachtaí léasa a fuarthas
- aon dírchostais tosaigh, agus
- costais athchóirithe.

Déantar sócmhainní a bhfuil ceart úsáide ag baint leo a thomhas ina dhiaidh sin ag costas lúide cailteanais fhabhráithe dímheasa agus bearnúcháin. Cuirtear IAS 36 i bhfeidhm lena dhearbhu an bhfuil sócmhainn ceart úsáide bearnaithe agus cuntais an Ghrúpa d'aon chaillteanas bearnaithe aitheanta mar a dhéantar cur síos air i bpolasaí e Bearnú sócmhainní.

Go hiondúil, dímheastar sócmhainní a bhfuil ceart úsáide ag baint leo thar shaol úsáideach na sócmhainne agus an téarma léasa de réir méid chothroim, cibé acu is giorra. Má tá an Grúpa réasúnta cinnte rogha ar cheannach a fheidhmiú, déantar an tsócmhainn a bhfuil ceart úsáide ag baint léi a dhímheas thar shaol úsáideach na sócmhainne bunúsaí.

I dtaobh léasanna atá gearrthéarmach (is lú an téarma léasa agus 12 mhí) agus ar luach íseal (is lú ná \$5,000 luach na sócmhainne nuair atá an tsócmhainn nua), aithníonn an Grúpa na híocaíochtaí léasa mar chaiteachas oibriúcháin de réir an mhéid chothroim thar théarma an léasa, ach amháin más rud é go bhfreagraíonn bonn córasach eile níos fearr don phatrún ama ina mbaintear leas as an sochar eacnamaíoch a fhaightear ó na sócmhainní léasaithe. Ní raibh aon léas den sórt sin ag an nGrúpa le linn na tréimhse tuairiscithe ná le linn tréimhsí comparáideacha.

An Grúpa mar léasóir

Déantar léasanna a bhfuil an Grúpa ina léasóir ina leith a aicmiú mar léasanna airgeadais nó oibriúcháin. Aon uair a dhéanann téarmaí an léasa na rioscaí agus sochair a bhaineann le húninéireacht a aistriú den chuid is mó chuig an léasaí, déantar an Conradh a aicmiú mar léas airgeadais. Déantar gach léas eile a aicmiú mar léas oibriúcháin.

Déanann an Grúpa comhaontuithe léasa agus é ina léasóir i dtaca le cuid dá réadmhaoine infheistíochta agus dá phíblínite, agus déantar na léasanna sin a aicmiú mar léasanna oibriúcháin. Déantar ioncam cíosa ó léasanna oibriúcháin píblíne a aithint mar ioncam de réir an mhéid chothroim thar théarma an léasa chuí, ach amháin más rud é go bhfreagraíonn bonn córasach eile níos fearr don phatrún ama ina mbaintear leas as an sochar eacnamaíoch a fhaightear ó na sócmhainní léasaithe. Aithnítear ioncam cíosa ó réadmhaoine infheistíochta in "ioncam eile" de réir an mhéid chothroim. Déantar costais dhíreacha thosaigh, a thabhaítear i rith an phróisis idirbheartaíochta agus socraithe don léas oibriúcháin, a chur le méid anonn na sócmhainne léasaithe agus déantar iad a aithint de réir an mhéid chothroim thar téarma an léasa.

Déantar na méideanna atá iníochta ag léasaithe faoi léasanna airgeadais a aithint mar infháltais ag méid atá comhionann leis an nglaninfheistíocht a rinne an Grúpa sna léasanna. Déantar ioncam ó léasanna airgeadais a leithdháileadh ar thréimhsí cuntasáíochta ionas go bhfreagróidh siad do ráta fáltais tréimhsiúil buan ar ghlaninfheistíocht amuigh an Ghrúpa i dtaca leis na léasanna sin.

Nuair a chuimsíonn Conradh gnéithe léasa agus neamhléasa, cuireann an Grúpa i bhfeidhm IFRS 15 chun an chomaoín faoin chonradh a leithdháileadh ar gach gné.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

i) Oibleagáidí sochair scoir

Cuntas tugtha i leith scéim pinsin sochair shainithe mar Phlean Grúpa

Oibríonn Grúpa Ervia scéim pinsin sochair sainithe. Glacann roinnt fostaithe de chuid Líonraí Gáis Éireann páirt sa scéim sin. Tugtar cuntas i leith na scéime mar Phlean Grúpa i gcomhréir le IAS 19 (Athbhreithnithe i 2011: Sochair d'Fhostaithe) agus mar sin aithnítear iomlán an ghlandliteanas (nó an ghlansócmhainn) pinsin a bhaineann leis an scéim i ráitis airgeadais Ghrúpa Ervia seachas i ráitis airgeadais Líonraí Gáis Éireann – féach ar Thuarascáil Bhliantúil Ghrúpa Ervia le haghaidh nochta iomláin i dtaobh na scéime.

Scéimeanna pinsin ranníocaíochta sainithe

Is ionann scéim ranníocaíochta sainithe agus scéim iarfhostaíochta faoina n-íocann eintiteas ranníocaíochtaí seasta isteach in eintiteas ar leithligh, agus ní bheidh aon oibleagáid dlí ná inchiallaithe ar bith air méideanna breise a íoc. Déantar na ranníocaíochtaí atá iníoctha faoi na scéimeanna ranníocaíochta sainithe a mhuirearú ar bhrabús nó chaillteanas sna tréimhsí a gcuireann fostaithe seirbhísí ar fáil lena linn.

j) Deontais

Aithnítear deontas mar dhliteanas sa chlár comhardaithe ar dtús nuair atá ráthaíocht réasúnta ann go bhfaighfear é agus go gcomhlíonfaidh an Grúpa na coinníollacha a bhaineann leis. Aithnítear na deontais ioncaim atá mar chúiteamh don Ghrúpa as speansais arna dtabhú sa ráiteas ioncaim ar bhonn córasach sa tréimhse chéanna ina dtabhaítear na speansais. Déantar deontais a chúitíonn an Grúpa as costas sócmhainne a amúchadh don ráiteas ioncaim ar bhonn córasach thar shaol úsáideach na sócmhainne chun an muirear dímheasa a mheaitseáil.

k) Soláthairtí agus dliteanas theagmhasacha

Déanann an Grúpa meastóireacht ar nochtuithe ar dhliteanas theagmhasacha a bhaineann le dlíthíocht atá le teacht nó éilimh eile gan réiteach atá faoi réir réitigh chaibidlithe, idirghabhála, eadrána nó rialú Rialtais. Aithnítear soláthar nuair is dóchúil gurb ann d'oibleagáid ar féidir meastachán iontaofa a dhéanamh ina leith tar éis anailís chúramach a dhéanamh ar an ábhar aonair. Cuimsíonn anailís measúnú ar an dóchúlacht go n-éireoidh le héileamh gan réiteach, nó go dtiocfaidh dliteanas chun cinn, agus an pointe aitheantais don dliteanas gaolmhar.

Aithnítear mar dhliteanas theagmhasacha ábhair ar oibleagáidí féideartha iad nó nach gcomhlíonann na critéir aitheantais i gcomhair soláthair, ach amháin más beag an fhéidearthacht go n-aistreofar tairbhí eacnamaíochta.

B'fhéidir go n-athródh soláthairtí arna socrú amach anseo de bharr forbairtí nua agus de réir mar a bhíonn faisnéis nua ar fáil. D'fhéadfadh go mbeadh costais iarbhir difriúil leis an soláthar measta mar gheall ar an éiginnteacht nádúrtha sa phróiseas meastóireachta sin. Tá sonraí faoi sholáthairtí nochta i nóta 21.

l) Fardail

Déantar fardail a thomhas agus úsáid á baint as costas nó glanluach inréadaithe, cibé acu is ísle, agus úsáid á baint as an bhfoirmle costais is túisce isteach is túisce amach (FIFO) i gcomhréir le Fardail IAS 2. Tá costas déanta suas de phraghas ceannaigh agus gach costas díreach a tabhaíodh agus na fardail á dtabhairt chuig a n-ionad reatha agus a riocht reatha. Is é atá i nglanluach inréadaithe ná an costas díola iarbhir nó measta lúide gach costas atá le tabhú roimh dhiúscairt. Déantar soláthar sonrath le haghaidh nithe a bhfuil dochar déanta dóibh, atá imithe as feidhm nó nach féidir a úsáid, nuair is cú sin.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

m) Sócmhainní agus dliteanais airgeadais

Ionstraimí airgeadais díorthacha

Is iad conarthaí réamhcheaptha airgeadra eachtraigh an t-aon ionstraim airgeadais dhíorthach a bhíonn in úsáid ag an nGrúpa chun a nochtadh ar rioscaí malairte eachtraí a bhainistiú. Déantar tuilleadh sonraí faoi ionstraimí airgeadais díorthacha a nochtadh i nóta 23.

Déantar díorthaigh a aithint ar dtús ag luach cóir agus déantar iad a atomhas go luach cóir ag gach dáta tuairiscithe ar leith. Déantar gnóthachain nó cailteanais a aithint sa chuntas brabúis nó cailteanais láithreach, ach amháin más ionstraim fhálaithe shainithe agus éifeachtach iad. Sa chás sin, braitheann uainiú an aitheantais sa chuntas brabúis nó cailteanais ar nádúr na gaolmhaireachta fálaithe.

Cé go ndéantar díorthach a bhfuil luach cóir dearfach aige a aithint mar shócmhainn airgeadais, déantar díorthach a bhfuil luach cóir diúltach aige a aithint mar dhliteanas airgeadais. Ní dhéantar díorthaigh a fhritháireamh sna ráitis airgeadais ach amháin má bhíonn an ceart agus cuspóir dlíthiúil reatha ag an nGrúpa é sin a dhéanamh. Déantar díorthach a chur i láthair mar shócmhainn neamhreacha nó mar dhliteanas neamhreacha más amhlaidh go bhfuil aibíocht na hionstraime atá fágtha níos mó ná 12 mhí agus mura bhfuiltear ag súil leis go ndéanfar é a réadú nó a shocrú laistigh de 12 mhí.

Iasachtaí

Aithnítear iasachtaí ar dtús ag luach cóir lúide costais atá inchurtha i leith idirbhirt. I ndiaidh a n-aitheantais tosaigh, sonraítear na hiasachtaí nach bhfuil i ngaolmhaireacht fálaithe luacha chóir ag an gcostas amúchta le húsáid mhodh an ghlanráta úis. Déantar iasachtaí atá sainithe i ngaol luacha chóir a thomhas ar luach cóir i gcomhair rioscaí fálaithe, agus aithnítear i mbrabús agus cailteanas aon ghnóthachain nó chaillteanais a thagann chun cinn ar athruithe ar luach cóir, ach amháin má tá na hathruithe sin inchurtha i leith riosca creidmheasa an Ghrúpa féin, agus sa chás sin aithnítear iad siúd laistigh d'ioncam cuimsitheach eile.

Infháltais trádála agus infháltais eile

Aithnítear trádáil agus infháltais eile ar dtús ag an bpraghas idirbhirt atá infhála agus, ina dhiaidh sin, iompraítear iad ag an luach sin, toisc nach bhfuil aon chomhpháirt shuntasach mhaoinithe ann, lúide liúntas cuí le haghaidh cailteanais chreidmheasa ionchasacha. Déantar foráil maidir le cailteanais bhearnúcháin le samhail le haghaidh cailteanas creidmheasa ionchasach thar shaolré na sócmhainne, agus aithnítear an bearnúchán ionchasach mar chostas sna costais oibriúcháin. Nuair is gá, ríomhtar méid na gcaillteanas creidmheasa ionchasach trí rátaí cailteanais ionchasaigh a chur i bhfeidhm, bunaithe ar an bhfeidhmíocht iarbhrí bailiúcháin airgid stairiúil, chuig próifíl an fhiachais aoise le tosca maicreacnamaíochta amach anseo agus tosca a bhaineann go sonrach leis na féichiúnaithe san áireamh.

Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim

Ar fáil don ghrúpa

Cuimsítear le hairgead tirim airgead ar láimh agus taiscí prapéilimh. Is infheistíochtaí gearrthéarmacha an-leachtach iad coibhéisí airgid thirim ar féidir iad a thiontú go héasca go méideanna aitheanta airgid thirim agus atá faoi réir riosca neamhshuntasach athruithe ar luach agus a shealbhaítear iad chun gealltanais airgid thirim a chomhlíonadh seachas chun críche infheistíochta nó chun críoch eile. I gcás inarb ann do na coinníollacha agus don rún maidir le fritháireamh, déantar iarmhéideanna airgid thirim a chomhcheangal le comharduithe rótharraingthe agus cuirtear an comh-iarmhéid sin i láthair ar an glár comhardaithe.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

Taiscí srianta

Airgead tríú páirtí atá i gceist le taiscí srianta, a sealbhaítear iad faoi shocruithe sláine nó rialála airgeadais, agus nach bhfuil ar fáil chun críoch oibriúcháin faoi Chód Oibriúcháin Líonraí Gáis Éireann, ná nach sealbhaítear iad ach an oiread chun gealltanais airgid thirim ghearrthéarmacha a chomhlíonadh. Coinnítear an t-airgead i gcuntais taisce le bainc, comhlíonann an t-airgead an sainmhíniú ar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim.

Trádáil agus Suimeanna Iníoctha Eile

Déantar suimeanna iníoctha trádála agus eile a thaifeadadh ar luach cóir i dtosach, ar gnách gurb é méid tosaigh an tsonraisic móide aon chostais idirbhirt atá inchurtha go díreach ina leith é, agus tugtar anonn iad ina dhiaidh sin ar chostas amúchta agus úsáid á baint as modh an ghlanráta úis.

Iasachtaí agus iarmhéideanna le cuideachtaí Grúpa (Cuideachta)

Tá iasachtaí agus iarmhéideanna le cuideachtaí Grúpa ina sócmhainní nó ina ndlíteanais airgeadais neamhdhíorthacha nach bhfuil luaite i margadh gníomhach. Cuirtear san áireamh iad in infháltais reatha trádála agus eile agus i suimeanna iníoctha eile i gclár comhardaithe na Cuideachta, ach amháin iad siúd lena ngabhann ionchas um bailiú níos faide ná dhá mhí dhéag tar éis dháta an chláir chomhardaithe, a chuirtear san áireamh in infháltais neamhreatha trádála agus eile nó i suimeanna iníoctha neamhreatha trádála agus eile. Déantar iad seo a thaifeadadh ar dtús ag luach cóir. Tugtar cuntas ina dhiaidh sin d'iasachtaí agus iarmhéideanna infhála ag cuideachtaí an Ghrúpa ar chostas amúchta lúide cailteanas creidmheasa ionchais.

Dlíteanais conartha dearbhaithe airgeadais

Is ionann conradh dearbhaithe airgeadais agus conradh ina bhfuil gá ag an eiseitheoir íocaíochtaí sonraithe a dhéanamh chun an sealbhóir a aisíoc le haghaidh cailteanas a thabhaíonn sé toisc go dteipeann air fhéichiúnaí íocaíochtaí a dhéanamh nuair atá siad le híoc de réir téarmaí ionstraimí fiachais. Déantar dlíteanais conartha dearbhaithe airgeadais a thomhas ar dtús ag a luachanna córa agus, mura bhfuil siad ainmnithe mar FVTPL agus mura dtagann siad ó aistriú sócmhainne, déantar iad a thomhas ina dhiaidh sin an méid níos airde dóibh seo a leanas

An méid lamháltais cailteanais arna socrú de réir IFRS 9 (féach sócmhainní airgeadais thuas)

An méid a sainaithníodh ar dtús lúide, más cuí, amúchadh carnach a sainaithníodh de réir polasaithe aitheantais ioncaim atá leagtha amach thuas

N) Glanioncam/glanchoistais airgeadais

Cuimsítear le costais airgeadais ús éifeachtach ar iasachtaí, muirear maoinithe ar sholáthairtí (a aithnítear i ndiaidh measúnaithe más ábhartha), agus gluaiseachtaí luacha chóir ar shócmhainní airgeadais a aicmítear mar luach cóir tríd an gcuntas brabúis nó cailteanais. Úsáidtear modh an úis ghlain le costais iasachtaíochta nach bhfuil inchurtha go díreach i leith ceannach, tógáil nó táirgeadh sócmhainne cáilithe a aithint sa chuntas brabúis nó cailteanais.

Cuimsítear le hioncam airgeadais gluaiseachtaí luacha chóir ar ionstraimí airgeadais atá aicmithe mar luach cóir tríd an gcuntas brabúis nó cailteanais, aon ioncam úis ar chistí infheistithe agus díbhinní a fuarthas. Déantar ioncam úis a aithint de réir mar a bhfabhraíonn sé i mbrabús nó cailteanas, ag baint úsáid as modh an úis ghlain.

Cuirtear i láthair coigeartuithe luacha chóir ar ionstraimí maoinithe a aithnítear i mbrabús nó cailteanas mar ioncam airgeadais nó costais airgeadais, mar is cuí.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

o) Cáin ioncain

Cuimsíonn speansas cánach ioncain cáin reatha agus iarchurtha. Aithnítear cáin ioncain sa ráiteas ioncain ach amháin sa mhéid a bhaineann sé le míreanna atá aitheanta go díreach i ngnáthscaireanna nó in ioncam cuimsitheach eile.

Is é atá sa cháin reatha ná an cháin iníoctha nó infhála mheasta ar an ioncam nó cailteanas inchánach don bhliain, agus úsáid á baint as rátaí cánach a achtaíodh nó a achtaíodh go substaintiúil ar an dáta tuairiscithe, agus aon choigeartú ar cháin iníoctha i dtaobh na blianta roimhe sin. Déantar sócmhainní agus dliteanais chánach reatha a chúiteamh nuair atá ceart chun cúitimh ar féidir a chur i bhfeidhm de réir an dlí ann laistigh den údarás cánach céanna agus áit arb é an rún ná socrú ar ghlanbhonn nó an tsócmhainn a inreádú agus an dliteanas a shocrú ag an am céanna.

Aithnítear cáin iarchurtha i dtaca le difríochtaí sealadacha idir méideanna anonn sócmhainní agus dliteanas chun críocha tuairiscithe airgeadais agus na méideanna a úsáidtear chun críocha cánach. Déantar cáin iarchurtha a thomhas ag na rátaí cánach a bhfuil súil leo a bheidh i bhfeidhm sna tréimhsí ina bhfuiltear ag súil leis go n-iompóidh difríochtaí sealadacha, bunaithe ar rátaí cánacha agus dlíthe a achtaíodh nó a achtaíodh den chuid is mó roimh an dáta tuairiscithe.

Meastar go bhfuil sócmhainn chánach iarchurtha in-aisghabhála agus mar sin ní aithnítear í go dtí, ar bhonn na fianaise go léir atá ar fáil, gur dócháil go mbeidh brabúis inchánach oiriúnacha sna blianta beaga atá amach romhainn, óna mbeifear in ann aisiompú na ndifríochtaí sealadacha bunúsacha a dhéaduchtú.

Déantar sócmhainní agus dliteanais chánach iarchurtha a chúiteamh nuair atá ceart chun cúitimh ar féidir a chur i bhfeidhm de réir an dlí ann laistigh den údarás cánach céanna agus áit arb é an rún ná socrú ar ghlanbhonn nó an tsócmhainn a réadú agus an dliteanas a shocrú ag an am céanna."

Aithnítear foráil le haghaidh na nithe sin dá bhfuil an socrú cánach éiginnte, ach meastar gur dócha go mbeidh eis-sreabhadh cistí chuig údarás cánach ann amach anseo. Déantar na forálacha a thomhas ag an meastachán is fearr den mhéid a bhfuiltear ag súil lena éirí iníoctha. Tá an measúnú bunaithe ar bhreithiúnas gairmithe cánach sa Ghrúpa, á thacú ag taithí roimhe maidir le gníomhaíochtaí mar sin agus, i gcásanna áirithe, bunaithe ar chomhairle neamhspleách chánach.

p) Brabús oibriúcháin

Luaitear an brabús oibriúcháin roimh na glanchostais airgeadais agus cánachas.

q) Idirbhearta rialaithe comhchoiteanna

Tugtar cuntas ar idirbhearta idir eintitis faoi rialú comhchoiteann ag luach de réir na leabhar, agus aithnítear aon difríocht idir é sin agus an chomhairle a íocadh/fuarthas sa chothromas mar ranníocaíocht chaipitil/dáileadh caipitil.

r) Bearta neamh-GAAP

Sainítear EBITDA mar thuillimh roimh ús, cánacha, dímhéas agus amúchadh. Sainítear glanfhiachas mar iasachtaí iomlána agus fiachais eile coigeartaithe i gcomhair tionchar fálaithe luacha chóir lúide airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim atá ar fáil don ghrúpa. Baineann an Grúpa úsáid as na bearta neamh-GAAP sin chun eolas úsáideach faoi fheidhmíocht agus mhaoiniú a chur ar fáil don lucht bainistíochta, do stocshealbhóirí agus pháirtithe leasmhara seachtracha.

Breithiúnais agus meastacháin chriticiúla cuntasaíochta

Éilítear ar an nGrúpa, agus na polasaithe cuntasaíochta seo á gcur i bhfeidhm aige, meastacháin, boinn tuisceana agus breithiúnais áirithe a dhéanamh a gcreideann sé iad a bheith réasúnach bunaithe ar an bhfaisnéis atá ar fáil. Déantar iad sin a mheasúnú agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú. Ina theannta sin, bhreithnigh an Grúpa impleachtaí an athraithe aeráide ar a oibríochtaí agus ar a gníomhaíochtaí, agus tá sonraí breise air sin le fáil thíos.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

Bíonn tionchar ag na meastacháin, boinn tuisceana agus breithiúnais sin ar na méideanna sócmhainní agus dliteanais atá ann ar dháta na ráiteas airgeadais agus ar na méideanna ioncaim agus costais a aithnítear i rith na dtréimhsí tuairiscithe a chuirtear i láthair. D'fhéadfadh éifeacht ábhartha a bheith ag athruithe ar na meastacháin sin ar na ráitis airgeadais.

Ar bhonn leanúnach, úsáideann an Grúpa modhanna éagsúla lena mheastacháin a mheasúnú: taithí stairiúil, comhairliúchán le saineolaithe agus modhanna eile ar meastar iad a bheith réasúnach sna tosca áirithe atá ann. D'fhéadfadh na torthaí iarbhrí a bheith éagsúil ó na meastacháin seo, agus déantar a dtionchar siúd a aithint sa tréimhse ina dtagann na fíricí is cúis leis an athbhreithniú chun solais.

(i) Breithiúnais chriticiúla le beartais chuntasaíochta an Ghrúpa a chur i bhfeidhm

Is iad seo a leanas na breithiúnais chriticiúla seachas iad sin a bhaineann le meastacháin (a ndéileáiltear leo astu féin thíos) atá déanta ag an nGrúpa agus na beartais chuntasaíochta sin á gcur i bhfeidhm agus a bhfuil an éifeacht is mó acu ar na méideanna a aithnítear sna ráitis airgeadais.

(a) Rangú ar chostas idir caiteachas oibriúcháin agus caiteachas caipitil

Teastaíonn breithiúnais shuntasacha le caiteachas a rangú mar chaiteachas caipitil nó oibriúcháin, go háirithe i gcásanna a mbíonn eilimintí de ghníomhaíochtaí feabhsúcháin (caipiteal) agus cothabháil (oibriúcháin) araon ann. Tá beartais, rialúcháin agus nósanna imeachta cuí i bhfeidhm ag an nGrúpa leis na rioscaí a mhaolú ó thaobh chaiteachas neamh-incháilithe a chaipitliú de.

(ii) Neamhchinnteacht sna meastacháin

Is iad seo a leanas na príomhthoimhdí maidir leis an am atá le teacht agus maidir leis na príomhfhoinsí eile as a dtagann neamhchinnteacht meastacháin ag deireadh na tréimhse tuairiscithe, a bhféadfadh riosca suntasach a bheith ag baint leo maidir le coigeartú ábhartha a dhéanamh ar na suimeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas taobh istigh den bhliain seo chugainn.

(a) Sócmhainní bonneagar agus na sócmhainní a úsáidimid inár ngnó

Ar an 31 Nollaig 2022, ba é €2,519.3 milliún comhiomlán shócmhainní réadmhaoine, gléasra agus trealaimh, réadmhaoine infheistíochta agus shócmhainní doláimhsithe an Ghrúpa (2021: €2,541.8 milliún), arbh é sin tromlach shócmhainní an Ghrúpa. Dá bhrí sin, tá na meastacháin agus na boinn tuisceana a rinneadh leis an luach anonn a dheimhniú ríthábhachtach sna ráitis airgeadais mar gheall go bhféadfadh éifeacht shuntasach a bheith ag in-aisghabhálacht na méideanna, nó a heasnamh sin, ar fheidhmíocht agus staid airgeadais an Ghrúpa amach anseo.

Aithníonn an Grúpa muirir dhímheasa agus amúchta go bliantúil (2022: €145.6 milliún agus 2021: €143.4 milliún) a ríomhtar go príomha chun costas réadmhaoine, gléasra agus trealaimh agus sócmhainní doláimhsithe a laghdú thar a saolré fóinteach eacnamaíoch.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

1. Ráiteas um beartais chuntasaíochta (ar lean)

I gcás réadmhaoine, gléasra agus trealaimh go háirithe, tá gá le breithiúnas suntasach chun saolréanna fóinteacha measta le haghaidh sócmhainní a shocrú, atá bunaithe ar thaithe, ionchas don am atá le teacht agus fachtóirí eile. Leagtar amach sna polasaithe cuntasaíochta seo an tsaolré fhóinteach measta le haghaidh aicmithe sócmhainní móra. Déanann an Grúpa athbhreithniú ar shaolré fhóinteach sócmhainní go bliantúil agus déantar aon athrú atá ag teastáil a choigeartú go hionchasach. Cuimsítear leis an athbhreithniú sin breithniú ar uailmhianta an Ghrúpa maidir le dícharbónú agus breithniú ar bheartais agus ar phleananna Rialtais i réimse an ghnímh ar son na haeráide agus spriocanna maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa. Creidimid go leanfaidh ár líonra gáis de ról criticiúil a bheidh aige maidir le slándáil, iontaofacht agus inacmhainneacht fuinnimh a choinneáil i ndiaidh 2050, chomh maith le cur le spriocanna laghdaithe astaíochtaí gáis ceaptha teasa trí ghual agus ola a chur as áit na giniúna leictreachais. Chinn an Grúpa go bhfuil saolré na sócmhainní a aithníodh ar meastachán is fearr ar shaolré fhóinteach eacnamaíoch na sócmhainní i gcónaí. Mar gheall ar a thábhachtaí agus atá an infheistíocht sócmhainní don Ghrúpa, d'fhéadfadh éagsúlachtaí idir an tsaolré fhóinteach eacnamaíoch iarbhír agus mheasta tionchar a imirt ar thorthaí san am atá le teacht, ar bhealach dearfach nó diúltach. Níor aithin an Grúpa, san am atá caite, aon athruithe ar shaolré fhóinteach sócmhainne a raibh tionchar ábhartha acu ar thorthaí oibriúcháin. Féach nóta 9 le haghaidh anailís íogaireachta ar an tionchar dá nglacfaí leis go mbeadh saolré fhóinteach eacnamaíoch níos giorra i gceist le haghaidh ghléasra, phíblíne agus innealra an Ghrúpa.

(b) Soláthairtí agus dliteanais eile

Baineann neamhchinnteacht sa mheastachán le measúnaithe a dhéantar ar na torthaí airgeadais de staideanna tráchtála agus dlíthiúla neamhchinnte, agus is gá breithiúnas, meastachán agus toimhdí a úsáid. Is ionann na méideanna atá aitheanta mar sholáthar agus meastachán is fearr an Ghrúpa ar an gcaiteachas a theastaíonn chun oibleagáidí reatha a shocrú ar an dáta tuairiscithe. Agus an toradh is dóchúla á mheas, bunaíonn an Grúpa a mheastachán ar an bhfaisnéis atá ar fáil, ar thaithe stairiúil, ar chomhairle ó chomhairleoirí dlí agus saineolaithe eile agus ar thosca ábhartha eile ar creidtear iad a bheith réasúnta faoi mar a sheasann cúrsaí. Mar sin tagtar ar mheastachán athbhreithnithe ag gach dáta tuairiscithe chun déanamh cinnte go bhfreagraíonn na méideanna arna bhfabhrú don mheastachán is fearr ar na costais a iompróidh an Grúpa sa deireadh. D'fhéadfadh go dtiocfadh athrú ar an bhforáil a éilítear san am atá le teacht mar gheall ar fhorbairtí nua agus de réir mar a chuirtear faisnéis bhreise ar fáil. De bharr nádúr na bhforálacha sin agus neamhchinnteacht an mheastacháin atá i gceist, ní mheastar é a bheith praiticiúil anailís íogaireachta bhreise a dhéanamh ar na méideanna seo.

(iii) An t-athrú aeráide

Leanann an Grúpa dá mheasúnú ar thionchar fadtéarmach féideartha an athraithe aeráide ar na sócmhainní agus ar na dliteanais ina ráitis airgeadais. Breithníodh tionchar an athraithe aeráide i roinnt réimsí agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú, go háirithe maidir le luacháil na réadmhaoine, an ghléasra agus an trealaimh atá ag an nGrúpa, mar a thuairiscítear in (a) thuas.

Mar atá leagtha amach i dTuarascáil na Stiúrthóirí, creideann an Grúpa go bhfuil ról soiléir aige maidir le dul i ngleic le spriocanna astaíochtaí neodracha trí athrú fuinnimh éifeachtach a éascú trí thograí a fhorbairt chun an líonra gáis a dhícharbónú agus leanúint de shreafaí gáis sábháilte agus iontaofa a sholáthar, den tslándáil fuinnimh a chaomhnú agus de ghás a sholáthar go héifeachtúil do chustaiméirí.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

2. Eolas deighilteach

Tá Deighleoga Oibriúcháin IFRS 8 glactha ag an nGrúpa sna ráitis airgeadais. Ceanglaítear de réir IFRS 8 go n-aithneofaí deighleoga oibriúcháin ar bhonn tuairiscí inmheánacha faoi ghnéithe den Ghrúpa a ndéanann an Príomhchinnteoir Oibriúcháin athbhreithniú orthu go rialta chun acmhainní a leithdháileadh don deighleog agus chun a feidhmíocht a mheas. I gcás an Ghrúpa, tá an Príomhchinnteoir Oibriúcháin aitheanta mar Bhord Líonraí Gáis Éireann.

Mar sin is iad deighleoga oibriúcháin an Ghrúpa na cinn a úsáideann Bord Líonraí Gáis Éireann go himmheánach chun an gnó a rith agus chun cinntí straitéiseacha a dhéanamh. Cuirtear faisnéis ar fáil do Bhord Líonraí Gáis Éireann i dtaobh an Ghrúpa ar bhonn deighleoige singile chun críoch feidhmíocht a mheasúnú agus acmhainní a leithdháileadh. Déanann Bord Líonraí Gáis Éireann athbhreithniú ar thorthaí oibriúcháin ar leibhéal Ghrúpa Líonraí Gáis Éireann. I bhfianaise an mhéid sin, tá deighleog shingil ag an nGrúpa chun críocha an tuairiscithe airgeadais. Dá bharr sin, is iad na brabúis deighleoige agus na sócmhainní agus na dliteanais deighleoige mar a thuiriscítear don phríomhchinnteoir oibriúcháin ná iad siúd atá leagtha amach i Ráiteas Ioncaim an Ghrúpa agus i gClár Comhardaithe an Ghrúpa faoi seach agus mar sin ní chuirtear aon fhaisnéis deighleoige bhreise ar fáil sa nóta seo.

(a) Ioncam de réir suíomh geografach

	2022	2021
	€'000	€'000
Éire	460,628	433,189
An Ríocht Aontaithe (Tuaisceart Éireann agus Oileán Mhanann san áireamh)	37,972	43,008
Iomlán	498,600	476,197

Áirítear le hioncam iomlán an Ghrúpa ioncam €131.8 milliún (2021: €127.8 milliún), €82.6 milliún (2021: €75.7 milliún) agus €50.8 milliún (2021: €49.9 milliún) a tháinig chun cinn ó dhíolacháin leis na trí chustaiméir is mó atá ag an nGrúpa. Níl ann d'aon chustaiméir eile a raibh ioncam uaidh os cionn 10% den ioncam iomlán. Féach nóta 3 le haghaidh anailís ar ioncam ó chustaiméirí seachtracha de réir cineáil.

(b) Sócmhainní neamhreacha de réir ionaid gheografaigh

	2022	2021
	€'000	€'000
Éire	2,151,488	2,153,166
An Ríocht Aontaithe (Tuaisceart Éireann agus Oileán Mhanann san áireamh)	367,844	388,617
Iomlán	2,519,332	2,541,783

Cuimsíonn sócmhainní neamhreacha chun críocha an nochtá seo réadmhaoín, gléasra, trealamh, réadmhaoine infheistíochta agus sócmhainní doláimhsithe. Eisítear ionstraimí airgeadais díorthacha.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

3. Ioncam

	2022	2021
	€'000	€'000
Rialaithe	448,845	425,240
Neamhrialáilte – conarthaí iompair	25,336	27,337
Neamhrialáilte – conarthaí nua nasc	6,202	4,368
Neamhrialaithe – eile	18,217	19,252
Iomlán	498,600	476,197

Is éard atá in ioncam rialáilte ná ioncam a thuilltear ó earraí agus acmhainne. Is iad an Coimisiún um Rialáil Fóntais agus Coimisiún Thuaisceart Éireann don Rialáil Fóntais a dhéanann ioncam rialáilte a rialáil. Baineann ioncam neamhrialaithe eile go príomha le hioncam ó ghnó teileachumarsáide Aurora agus le díolacháin le haghaidh seirbhísí oibriúcháin a chuidíonn leis an gcóras iompair gháis a úsáid.

Féach nóta 1 le haghaidh sonraí ar bheartas cuntasafóchta ioncaim agus ar shreafaí ioncaim an Ghrúpa. Féach nóta 13 le haghaidh sonraí ar infháltais trádála an Ghrúpa ó na sreafaí ioncaim sin.

4. Glanchoistais oibriúcháin (gan dímheas ná amúchadh san áireamh)

		2022	2021
		€'000	€'000
Costas sochair fostaí	5	(64,671)	(46,789)
Seirbhísí fruilithe agus ar conradh		(9,290)	(7,343)
Costais ábhar, cothabhála agus fochonraitheora		(64,806)	(58,606)
Rátaí agus saoráidí		(36,945)	(33,366)
Crapadh an chórais gáis agus cailteanais gháis		(63,801)	(41,523)
Costais lárseirbhísí idirbhirt agus tacaíochta ¹	26	(1,728)	(24,796)
Coigeartú ar an aistriú néalríomhaireachta	12	-	(3,616)
Speansais oibriúcháin eile		(28,604)	(18,561)
Ioncam oibriúcháin eile		1,195	3,500
Iomlán		(268,650)	(231,100)

¹Cuireadh scaradh oibríochtúil idir Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann i bhfeidhm amháil mí Eanáir 2022, mar ullmhúchán do idirscaradh dlíthiúil sa bhliain 2023. Áirítear le cur i bhfeidhm scartha oibríochtúil an t-aistriú go Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann d'fheidhmeanna (agus fostaíthe) áirithe láraithe a chuir Ervia ar fáil go lárnach roimhe sin. Tabhaíodh na costais oibriúcháin ábhartha go díreach ag Líonraí Gáis Éireann sa bhliain 2022 agus cuirtear i láthair iad sna línte costais oibriúcháin díreach ábhartha thuas. Le linn na bliana 2022, lean Ervia d'athghearradh Líonraí Gáis Éireann le haghaidh seirbhísí grúpa teoranta áirithe agus costais pinsin - féach nóta 26.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

4. Glanchoistais oibriúcháin (dímheas agus amúchadh as an áireamh) (ar lean)

Sonraítear costais oibriúcháin tar éis go ngearrtar muirir:

(a) Luach saothair an iniúcháin

	2022	2021
	€'000	€'000
Iniúchadh ar ráitis airgeadais an Ghrúpa ¹	(153)	(142)
Seirbhísí árachais eile	(48)	(27)
Seirbhísí comhairleacha cánach;	-	-
Seirbhísí neamhiniúcháireachta eile	-	-
Iomlán	(201)	(169)

¹ Cuimsítear an t-iniúchadh ar fhochuideachtaí leis an iniúchadh ar ráitis airgeadais an Ghrúpa.

(b) Luach saothair an stiúrthóra

	2022	2021
	€'000	€'000
Stiúrthóirí - táillí	-	-
Stiúrthóirí - luach saothair	(735)	(492)
Stiúrthóirí - ranníocaíochtaí leis an bpinsean sochair shainithe	(71)	(70)
Stiúrthóirí - ranníocaíochtaí leis an bpinsean ranníocaíochta sainithe	(21)	-
Iomlán	(827)	(562)

(c) Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Tá sonraí an chostais agus gach rud san áireamh de chuid phacáiste luacha saothair Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin an Ghrúpa mar seo a leanas:

	2022	2021
	€'000	€'000
Buntuarastal	(225)	(225)
Sochair ghearrthéarmacha eile le haghaidh fostaithe	(14)	(13)
Sochair iarfhostaíochta - ranníocaíochtaí pinsin	(40)	(40)
Iomlán	(279)	(278)

I gcomhréir le hAirteagail Chomhlachais an Ghrúpa, níl na Stiúrthóirí i dteideal táillí a fháil. Léiríonn luach saothair na Stiúrthóirí mar atá nochta thuas cionroinnt den luach saothair iomlán a tuilleadh mar fhostaithe a fuair tuarastal, bunaithe ar na seirbhísí a tugadh do Ghrúpa Ervia. D'fhabhraigh ceathrar stiúrthóirí (4) ranníocaíochtaí leis an bpinsean sochair shainithe (2021:6) agus d'fhabhraigh beirt stiúrthóirí ranníocaíochtaí leis an bpinsean ranníocaíochta sainithe (2021:nialas).

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

5. Sochair fostaithe

(i) Sochair chomhiomlána fostaithe

	2022	2021
	€'000	€'000
Sochair ghearrthéarmacha le haghaidh baill foirne	(60,679)	(45,828)
Sochair foirceanta	(382)	-
Sochair iarfhostaíochta- scéim sochair sainithe	(5,589)	(4,448)
Sochair iarfhostaíochta - scéim ranníocaíochtaí sainithe	(2,112)	(1,375)
Costais árachais sóisialta	(6,827)	(5,093)
	(75,589)	(56,744)
Párolla caipitlithe	10,918	9,955
Costas sochair fostaithe arna mhuirearú ar an gcuntas brabúis nó cailteanais	(64,671)	(46,789)

(ii) Sochair ghearrthéarmacha foirne

	2022	2021
	€'000	€'000
Pá agus tuarastail	(56,855)	(42,773)
Ragobair	(1,259)	(1,202)
Liúntais	(1,075)	(893)
Eile ¹	(1,490)	(960)
Iomlán	(60,679)	(45,828)

¹ Áirítear go príomha le sochair ghearrthéarmacha fostaithe eile sochair bhuana árachais saoil agus liúntais inchánach taistil.

Ba é meánlíon míosúil na bhfostaithe a sholáthair seirbhísí don Ghrúpa agus don Chuideachta le haghaidh na bliana ná 729 (2021: 562).

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

6. Dímhéas agus amúchadh

		2022	2021
		€'000	€'000
Dímhéas sealúchais, gléasra agus trealaimh	9	(141,901)	(143,674)
Bearnú réadmhaoine, gléasra agus trealaimh	9	(3,739)	-
Dímhéas réadmhaoine infheistíochta	10	(437)	-
Dímhéas ar shócmhainní a bhfuil ceart úsáide baint leo	11	(409)	(365)
Amúchadh sócmhainní doláimhsithe	12	(5,752)	(6,465)
Coigeartú ar an aistriú néalríomhaireachta	12	-	564
Amúchadh deontas	20	6,615	6,582
Iomlán		(145,623)	(143,358)

7. Glanchostais airgeadais

		2022	2021
		€'000	€'000
Roimh atomhais			
Costais úis agus airgeadais		(12,473)	(13,333)
Ioncam úis ar thaiscí gearrthéarmacha		195	-
Ús caipitlithe		396	716
Muirear airgeadais um dhliteanas léasa		(87)	(94)
Iomlán roimh atomhais		(11,969)	(12,711)
Atomhais			
Glanathruithe ar luach cóir díorthach neamhainmnithe		(712)	671
Glanathruithe ar luach cóir ionstraimí airgeadais arna sonrú i ngaolmhaireacht fhálaithe luacha chóir		-	(1,487)
Atomhais ina n-iomláine		(712)	(816)
Iomlán			
Ioncam airgeadais		195	671
Costais airgeadais		(12,876)	(14,198)
Glanchoistais airgeadais		(12,681)	(13,527)

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

8. Tax

Cáin ioncaim

	2022	2021
	€'000	€'000
Cáin reatha		
Cáin reatha	(13,206)	(13,048)
Coigeartuithe i dtaobh na mblianta roimhe seo	(99)	487
	(13,305)	(12,561)
Cáin iarchurtha		
Údarú agus freaschur difríochtaí sealadacha	2,213	(4,218)
Coigeartuithe i dtaobh na mblianta roimhe seo	(803)	1,039
	1,410	(3,179)
Cáin ioncaim iomlán	(11,895)	(15,740)

An ráta cánach éifeachtach a idir-réiteach

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Brabús roimh cháin ioncaim	71,646	88,212
Cáin gearrtha ar 12.5% (2021: 12.5%)	(8,956)	(11,027)
Dímheas ar chaiteachas caipitiúil nach bhfuil in-asbhainte chun críoch cánach	(1,499)	(1,744)
Speansais eile nach bhfuil in-asbhainte chun críoch cánach	(330)	319
Ioncam nach bhfuil inchánach	498	496
Brabús ó fhochuideachta sa Ríocht Aontaithe ar gearradh cáin orthu ar rátaí níos airde	(526)	(1,150)
Éifeacht an athraithe ar an ráta cánach ¹	-	(4,277)
Coigeartú malartaithe	(180)	117
Coigeartuithe i dtaobh na mblianta roimhe seo	(902)	1,526
	(11,895)	(15,740)

Féach ráiteas an Ghrúpa maidir le hioncam cuimsitheach eile le mionsonraí a fháil faoin tionchar cánach ansin.

¹ Tíocfaidh méadú ar an ráta cánach corparáide sa Ríocht Aontaithe ó 1% go 19% ó Aibreán 25 ar aghaidh. Déantar na ríomhanna cánach iarchurtha le haghaidh na fochuideachta sa Ríocht Aontaithe a chionroinnt le haghaidh na dtréimhsí ábhartha de réir an ráta is infheidhme (mar a achtaítear leis an reachtaíocht).

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

8. Cáin (ar lean)

Sócmhainní agus dliteanais chánach reatha

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
(Dlíteanais)/ sócmhainní cánach reatha	(1,179)	442

Sócmhainní agus dliteanais chánach iarchurtha

	Ionstraimí airgeadais díorthacha	Dímheas luathaithe cánach	Muirir úis iníoctha"	Eile	Iomlán
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir 2021	171	(210,990)	5,839	(145)	(205,125)
Aitheanta sa ráiteas ioncaim	-	(1,161)	(1,919)	(99)	(3,179)
Aitheanta i gcothromas	(171)	-	-	-	(171)
Coigeartú malartaithe	-	(974)	315	-	(659)
Ar an 31 Nollaig 2021	-	(213,125)	4,235	(244)	(209,134)
Aitheanta sa ráiteas ioncaim	-	3,360	(1,974)	24	1,410
Coigeartú malartaithe	-	1,350	(529)	-	821
Ar an 31 Nollaig 2022	-	(208,415)	1,732	(220)	(206,903)

Ní dhearnadh foráil i leith cáin iarchurtha maidir le cúlchistí neamhaistírithe fhochuideachta thar lear an Ghrúpa, arbh fhiú €174.0 milliún iad an 31 Nollaig 2022 (2021: €169.5 milliún).

9. Maoin, gléasra agus trealamh

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh - sócmhainní faoi úinéireacht	2,480,433	2,507,683
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh - sócmhainní a bhfuil ceart úsáide ag baint leo	11	4,508
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh - arna gcur i láthair ar an gclár comhardaithe	2,484,941	2,512,696

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

9. Réadmhaoin, gléasra agus trealamh (ar lean)

Réadmhaoin, gléasra agus trealamh - sócmhainní faoi úinéireacht

		Talamh agus Foirgnimh	Gléasra, píblíne agus innealra	Sócmhainní atá á dtógáil	Iomlán
		€'000	€'000	€'000	€'000
Costas					
Ar an 1 Eanáir 2021		67,992	4,458,268	70,019	4,596,279
Breiseanna		-	10,344	125,578	135,922
Diúscairtí		-	(4,590)	-	(4,590)
Aistrithe		-	126,957	(126,957)	-
Aistrithe faoi idirbheart rialaithe chomhchoitinn	26	21,345	-	-	21,345
Éifeacht gluaiseachta sna rátaí malairte		-	14,834	199	15,033
Ar an 31 Nollaig 2021		89,337	4,605,813	68,839	4,763,989
Breiseanna		-	11,196	119,636	130,832
Diúscairtí		-	(5,631)	-	(5,631)
Aistrithe		2,740	110,415	(113,155)	-
Athraithe chuig Réadmhaoin infheistíochta	10	(22,496)	(655)	-	(23,151)
Éifeacht gluaiseachta sna rátaí malairte		-	(12,494)	(224)	(12,718)
Ar an 31 Nollaig 2022		69,581	4,708,644	75,096	4,853,321
Cailteanais fhabhráithe dímheasa agus bearnúcháin					
Ar an 1 Eanáir 2021		(27,092)	(2,066,721)	-	(2,093,813)
Muirear dímheasa		(1,627)	(142,047)	-	(143,674)
Diúscairtí		-	4,583	-	4,583
Aistrithe faoi idirbheart rialaithe chomhchoitinn	26	(14,481)	-	-	(14,481)
Éifeacht gluaiseachta sna rátaí malairte		-	(8,921)	-	(8,921)
Ar an 31 Nollaig 2021		(43,200)	(2,213,106)	-	(2,256,306)
Muirear dímheasa		(1,401)	(140,500)	-	(141,901)
Muirear bearnúcháin		-	(2,677)	(1,062)	(3,739)
Diúscairtí		-	5,631	-	5,631
Athraithe chuig Réadmhaoin infheistíochta	10	14,883	468	-	15,351
Éifeacht gluaiseachta sna rátaí malairte		-	8,076	-	8,076
Ar an 31 Nollaig 2022		(29,718)	(2,342,108)	(1,062)	(2,372,888)
Suimeanna glanluacha					
Ar an 31 Nollaig 2021		46,137	2,392,707	68,839	2,507,683
Ar an 31 Nollaig 2022		39,863	2,366,536	74,034	2,480,433

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

9. Réadmhaoin, gléasra agus trealamh (ar lean)

B'ionann caillteanais bearnúcháin a aithníodh maidir le gléasra agus innealra sa bhliain agus €2.7 milliún. Tá na caillteanais sin inchurtha i leith caithimh agus cuimilte níos mó ná a bhíodhas ag súil. Baineann an caillteanas bearnúcháin de €1.06m maidir le sócmhainní atá á dtógáil le tionscadail forbartha nach mbeidh ag tarlú a thuilleadh.

Áirítear le suim ghlanluacha na réadmhaoine, an ghléasra agus an trealamh sócmhainní atá faoi réir socrúithe léasa oibriúcháin mar atá curtha síos orthu i nóta 11 'An Grúpa mar Léasóir'. Ba é luach anonn na sócmhainní sin ar an 31 Nollaig 2022 ná €58 milliún (31 Nollaig 2021: €70 milliún) agus áirítear é sa ghléasra, píblíne agus innealra.

Le linn na bliana, rinne an Grúpa €0.4 milliún a chaipitliú (2021: €0.7 milliún) i gcostais iasachtaithe. Ba é 1.19% an ráta caipitlithe (2021: 1.35%).

Íogaireacht dímheasa

Ar an ábhar gur réimse atá ann ina bhfuil neamhchinnteacht maidir le meastachán, mar a chuirtear síos i nóta 1, tugaimid anailís íogaireachta thíos maidir leis an méadú ar an muirear dímheasa dá nglacfaí leis go mbeadh saolré fhóinteach eacnamaíoch (UEL) ní ba ghairide ann:

	2022	2021
	€'000	€'000
UEL teoranta do 2050	13,085	12,149
UEL teoranta do 2060	3,467	3,160
UEL teoranta do 2070	638	533

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

10. Réadmhaoine infheistíochta

	31-Dec-22
	€'000
Costas	
Ar an 1 Eanáir 2022	-
Athraithe ó Réadmhaoin, gléasra agus trealamh (nóta 9)	23,151
Ar an 31 Nollaig 2022	23,151
Cailteanais fhabhraithe dímheasa agus bearnúcháin	
Ar an 1 Eanáir 2022	-
Athraithe ó Réadmhaoin, gléasra agus trealamh (nóta 9)	(15,351)
Muirear dímheasa	(437)
Ar an 31 Nollaig 2022	(15,788)
Suimeanna glanluacha	
Ar an 31 Nollaig 2022	7,363
Luach cóir	
Ar an 31 Nollaig 2022	16,100

Tá réadmhaoine infheistíochta an Ghrúpa comhdhéanta go príomha d'fhoirgneamh oifige atá ar léas d'Uisce Éireann, (féach nóta 26 le haghaidh tuilleadh sonraí maidir leis an idirbheart páirtí gaolmhar seo), agus tá láithreáin oibreacha gáis toraidh ann chomh maith agus ceann amháin acu ar léas do thríú pháirtí. B'ionann luach cóir na réadmhaoine infheistíochta amhail an 31 Nollaig 2022 agus €16.1m. Rinneadh an luach cóir a thomhas ag luachálaithe Avison Young Independent nach raibh baint acu leis an nGrúpa. Rinneadh tomhas luach cóir do gach réadmhaoine infheistíochta a chatagóiriú mar Leibhéal 3 luach chóir bunaithe ar na hionchuir ar an teicníc luachála a úsáideadh (féach nóta 24).

B'ionann ioncam cíosa a aithníonn an Grúpa le linn 2022 agus €1.2m agus áirítear é sin in "ioncam oibriúcháin eile" féach nóta 4.

11. Sócmhainní agus dliteanais léasa

An Grúpa mar Léasaí

Tá socruithe léasa éagsúla déanta ag an nGrúpa a bhaineann go ginearálta le foirgnimh, talamh agus sócmhainní teileachumarsáide ar cíos. Ní dhéantar aon srianta suntasacha nó neamhghnácha a cur i bhfeidhm de réir théarmaí na léasanna seo. Is ar bhonn neamhthuilleamaí atá na socruithe léasa go léir.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

11. Sócmhainní agus dliteanais léasa (ar lean)

Suimeanna arna n-aithint ar an gclár comhardaithe
Sócmhainní a bhfuil ceart úsáide ag baint leo

	Talamh agus Foirgnimh	Gléasra, píblíne agus innealra	Iomlán
	€'000	€'000	€'000
Costas			
Ar an 1 Eanáir 2021	566	4,629	5,195
Breiseanna	-	907	907
Ar an 31 Nollaig 2021	566	5,536	6,102
Diúscairtí	(156)	-	(156)
Ar an 31 Nollaig 2022	410	5,536	5,946
Cailteanais fhabhráithe dímheasa agus bearnúcháin			
Ar an 1 Eanáir 2021	(194)	(530)	(724)
Muirear dímheasa	(97)	(268)	(365)
Ar an 31 Nollaig 2021	(291)	(798)	(1,089)
Muirear dímheasa	(81)	(328)	(409)
Diúscairtí	60	-	60
Ar an 31 Nollaig 2022	(312)	(1,126)	(1,438)
Suimeanna glanluacha			
Ar an 31 Nollaig 2021	275	4,738	5,013
Ar an 31 Nollaig 2022	98	4,410	4,508
Dlíteanais léasa			
Ar an 1 Eanáir 2021	(361)	(2,954)	(3,315)
Costas úis	(4)	(90)	(94)
Íocaíochtaí léasa	100	241	341
Ar an 31 Nollaig 2021	(265)	(2,803)	(3,068)
Diúscairt	92	-	92
Costas úis	(2)	(85)	(87)
Íocaíochtaí léasa	85	240	325
Ar an 31 Nollaig 2022	(90)	(2,648)	(2,738)

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

11. Sócmhainní agus dliteanais léasa (ar lean)

Anailísithe mar seo a leanas:

	2022	2021
	€'000	€'000
Neamhreatha	(2,519)	(2,815)
Reatha	(219)	(253)
Iomlán	(2,738)	(3,068)

Déantar monatóireacht ar dhliteanais léasa laistigh de na feidhmeanna gnó ábhartha. Níl an Grúpa ag déileáil le riosca leachtach suntasach maidir lena dhliteanais léasa. Féach nóta 17 le haghaidh anailís aibíochta ar dhliteanais léasa.

An Grúpa mar léasóir

Chuaigh an Grúpa isteach i léasanna oibriúcháin ar a réadmhaoin infheistíochta (féach Nóta 10). Is ionann ioncam cíosa a aithníonn an Grúpa in ioncam oibriúcháin eile (féach Nóta 4) le linn na bliana agus €1.2m.

Déanann an Grúpa socrúithe léasa oibriúcháin le cead a thabhairt do thríú páirtithe codanna den chóras Iompair Líonra Gáis a úsáid. I gcomhréir le beartas cuntasáíochta an Ghrúpa, meastar gach fáltas ó na socrúithe sin a bheith tuillte mar chuid d'oibríochtaí lárnacha an Ghrúpa agus dá réir sin aithnítear an t-ioncam léasa sin mar ioncam sa ráiteas ioncaim. Le linn na bliana 2022, aithníodh ioncam léasa €21.5 milliún maidir leis an gcóras iompair (2021: €22.1 milliún). Leagtar amach thíos próifíl d'ioncam léasa oibriúcháin neamh-inchealaithe neamhslascaithe a bheidh le haithint mar ioncam agus ioncam oibriúcháin eile sna blianta amach romhainn. Idir bliain agus 12 bhliain atá sna téarmaí léasa neamhchaite (2021: bliain go 6 bliana).

Anailís ar aibíocht

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Bliain 1	18,740	21,019
Bliain 2	9,459	16,806
Bliain 3	6,829	8,296
Bliain 4	3,899	6,741
Bliain 5	1,703	3,909
Bliain 6 ar aghaidh	-	48
Iomlán	40,630	56,819

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

12. Sócmhainní doláimhsithe

	Bogearraí agus eile €'000	Bogearraí i mbun forbartha €'000	Iomlán €'000
Costas			
Ar an 1 Eanáir 2021	157,370	8,503	165,873
Breiseanna (forbartha go himheánach san áireamh)	3,522	7,652	11,174
Aistrithe	5,457	(5,457)	-
Coigeartú ar an aistriú néalríomhaireachta 1	(3,472)	(144)	(3,616)
Éifeacht gluaiseachta sna rátaí malairte	120	4	124
Ar an 31 Nollaig 2021	162,997	10,558	173,555
Breiseanna (forbartha go himheánach san áireamh)	-	3,688	3,688
Aistrithe	10,194	(10,194)	-
Éifeacht gluaiseachta sna rátaí malairte	(110)	16	(94)
Ar an 31 Nollaig 2022	173,081	4,068	177,149
Amúchadh carntha			
Ar an 1 Eanáir 2021	(138,470)	-	(138,470)
Muirear amúchta	(6,465)	-	(6,465)
Coigeartú ar an aistriú néalríomhaireachta 1	564	-	564
Éifeacht gluaiseachta sna rátaí malairte	(97)	-	(97)
Ar an 31 Nollaig 2021	(144,468)	-	(144,468)
Muirear amúchta	(5,752)	-	(5,752)
Éifeacht gluaiseachta sna rátaí malairte	99	-	99
Ar an 31 Nollaig 2022	(150,121)	-	(150,121)
Suimeanna glanluacha			
Ar an 31 Nollaig 2021	18,529	10,558	29,087
Ar an 31 Nollaig 2022	22,960	4,068	27,028

¹ I mí Aibreáin 2021, d'fhoilsigh Coiste Léirmhíniúcháin IFRS cinneadh clár oibre deiridh ina soiléirítear conas caiteachais áirithe chumraíochta agus sainoiriúnaithe a bhaineann le socruithe néalríomhaireachta a aithint. Maidir le costais nach gcomhlíonann na critéir i ndáil le caipitliú, ba cheart iad a chur síos mar speansais faoi mar a thabhaítear iad. D'athraigh an Grúpa a bheartas cuntasáíochta lena ailníú leis an gcinneadh clár oibre, agus rinneadh costais chaipitlithe roimhe seo nach gcáilíonn le haghaidh caipitliú a thuilleadh a chur síos mar speansais le linn na bliana airgeadais dar críoch 31 Nollaig 2021 (níor úsáideadh cur i bhfeidhm siarghabhálach mar ní raibh an méid ábhartha). Don bhliain airgeadais dar críoch an 31 Nollaig 2021, cuirtear coigeartú €3.1 milliún ar an aistriú néalríomhaireachta i láthair thuas, mar aon leis an tionchar comhfheagrach ar ráiteas ioncain a chuirtear i láthair i nótaí 4 agus 6 agus coigeartú ar an ráiteas ar an sreabhadh airgid (neamhairgid) a chuirtear i láthair i nóta 15.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

13. Infháltais trádála agus infháltais eile

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Úsáid infháltas córais - billeáilte	4,388	31,508
Úsáid infháltas córais - neamhbhilleáilte	45,585	39,533
Infháltais trádála eile - billeáilte	7,940	6,250
Infháltais trádála eile - neamhbhilleáilte	2,793	5,002
Infháltais eile	7,099	3,375
Fo-iomlán	67,805	85,668
Réamhíocaíochtaí	7,433	6,194
Iomlán	75,238	91,862

Anailísithe mar seo a leanas:

Neamhreatha	-	-
Reatha	75,238	91,862
Iomlán	75,238	91,862

Is éard a léirítear in infháltais trádála is mó ná úsáid infháltas córais le haghaidh líonra píblíne gáis an Ghrúpa i bPoblacht na hÉireann agus i dTuaisceart Éireann. Is éard a léirítear in infháltais trádála eile is mó ná infháltais neamhrialáilte ó chonarthaí custaiméara agus infháltais choimhdeacha neamhrialáilte ó chonarthaí custaiméara.

Ní aithníonn an Grúpa aon lamháltais cailteanas creidmheasa ábhartha ionchais agus níl an Grúpa ag súil leis go mbeidh aon chailteanais shuntasacha infháltas ann nach ndearnadh foráil ina leith cheana.

Úsáid infháltas an chórais:

Poblacht na hÉireann: Poblacht na hÉireann: Cuimsítear le húsáid ioncaim córais in Éirinn ioncam ó Úsáid Dáileacháin Córais (DUoS) agus ioncam ó Úsáid Tarchuir Córais (TUoS). Is iad na téarmaí creidmheasa do DUoS agus TUoS araon ná deich lá ghnó agus bhí fiche a hocht lastóir eachtracha ann faoi dheireadh na bliana. Déanann an Grúpa ioncam TUoS agus DUoS a bhilleáil agus a bhailiú. Tá sonrasc le tabhairt do na lastóirí as an ioncam ceadaithe ar bhonn míosúil, dhá lá ghnó dhéag tar éis dheireadh na míosa agus íocaíocht dlite deich lá ghnó ó dháta an tsonrais. Faoi Chód Oibríocháin an Líonra gháis, d'fhéadfaí go n-iarrfaí ar lastóirí sláine airgeadais a chur ar fáil chun an Grúpa a chosaint in aghaidh neamhíocaíocht sonrasc ar iompar gáis. Coinnítear cistí a fuarthas agus a bhaineann leis ar éarlais agus cuimsítear iad laistigh den iarmhéid éarlaise teoranta (nóta 14). Níor aithin an Grúpa aon chailteanas bearnúcháin ábhair sa tréimhse reatha nó sa tréimhse thuairiscithe roimhe seo.

Tuaisceart Éireann: Cuimsíonn ioncam ó úsáid an chórais i dTuaisceart Éireann ioncam ó Úsáid an Chórais Leithdháilte (DUoS). Déanann an riarthóir na sonrasc a eisiúint agus gearrtar ráta úis laethúil ar shonrais neamhíochta. Is féidir a iarraidh ar lastóirí sláine airgeadais a chur ar fáil chun an Grúpa a chosaint ar neamhíocaíocht sonrasc as iompar gáis. Coinnítear cistí a fuarthas agus a bhaineann leis ar éarlais agus cuimsítear iad laistigh den iarmhéid éarlaise teoranta (nóta 14). Níor aithin an Grúpa aon chailteanas bearnúcháin sa tréimhse reatha nó sa tréimhse thuairiscithe roimhe seo.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

13. Infháltais trádála agus infháltais eile (ar lean)

Infháltais trádála eile agus infháltais eile:

Cuimsíonn infháltais trádála eile infháltais ó chonarthaí custaiméara neamhrialaithe, infháltais ó dhamáistí tríú páirtí, infháltais ó Aurora Telecom agus infháltais ó chonarthaí custaiméara rialaithe atá coimhdeach i dtaca le húsáid chórais DUoS agus TUoS. Déantar íocaíochtaí i dtaobh ceangal nua nó athruithe sula ndéantar an obair. Déantar riosca creidmheasa ar gach infháltas eile a bhainistiú trí mhonatóireacht agus bainistíocht réamhghníomhach ar iarmhéideanna agus grinnscrúdú creidmheasa (más infheidhme).

Is é uasnochtadh infháltas trádála agus infháltas eile an Ghrúpa do riosca creidmheasa ar an dáta tuairiscithe ná €67.8 milliún (2021: €85.7 milliún). Fághtar réamhíocaíochtaí as an áireamh mar ní thagann aon neamhchosaint creidmheasa chun cinn.

Is mar seo a leanas an neamhchosaint uasta ar riosca creidmheasa le haghaidh na trádála agus infháltais eile ar an dáta tuairiscithe de réir réigiún geografach:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Poblacht na hÉireann	60,213	72,520
An Ríocht Aontaithe (Tuaisceart Éireann agus Oileán Mhanann san áireamh)	7,592	13,148
Iomlán	67,805	85,668

Bailítear tromlach d'infháltais trádála agus d'infháltais eile an Ghrúpa taobh istigh de 30 lá ó dháta an tsonraisc. Níor athraigh iompar íocaíochta an chustaiméara le linn na paidéime Covid-19 agus níor imríodh aon tionchar air ag luaineacht praghsanna fuinnimh le déanaí. I bhfianaise acmhainneacht creidmheasa agus infháltais eile an Ghrúpa, ní úsáideann an Grúpa mairtrís soláthair. Meastar nach bhfuil gá le coigeartú i leith tosa maicreacnamaíocha óir ní bheadh tionchar ábhartha ag an gcoigeartú ar na cailleanais chreidmheasa ionchasacha (ECL) a aithnítear. Déantar measúnú ar ECL i gcás féichiúnaithe aonair. Mar a luadh thuas, ní aithníonn an Grúpa aon lamháltas cailleanais creidmheasa ábhartha a bhfuil súil leo agus níl an Grúpa ag súil leis go mbeidh aon chaillteanais shuntasacha infháltas ann nach ndearnadh foráil ina leith cheana. Díscríobhann an Grúpa trádáil agus infháltais eile nuair atá faisnéis ann a thugann le fios go bhfuil deacracht mhór airgeadais ag an bhféichiúnaí agus nach dócha go réasúnach gur féidir aisghabháil a bheith ann e.g. nuair atá an féichiúnaí curtha faoi leachtú nó nuair atá siad tar éis dul isteach in imeachtaí féimheachta. Ní ábhartha na hinfháltais trádála a díscríobhadh, i mbliana agus sa bhliain roimhe seo.

Léirítear sa tábla seo a leanas an ghluaiseacht sa lamháltas ionchasach cailleanais creidmheasa a aithníodh le haghaidh na trádála agus infháltais eile i gcomhréir leis an gcur chuige simplithe a leagtar amach in IFRS 9 (measúnú aonair).

	2022	2021
	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir	(517)	(596)
Caillteanais laige ar shócmhainní airgeadais	(95)	(14)
Liúntas a úsáideadh	19	93
Ar an 31 Nollaig	(593)	(517)

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

13. Infháltais trádála agus infháltais eile (ar lean)

Seo a leanas mar a aosaítear infháltas trádála agus eile, glan ar chaillteanais chreidmheasa ionchais:

	2022	2021
	€'000	€'000
Nach bhfuil thar an dáta dlite	60,062	56,226
1-30 lá thar téarma	834	29,111
31-120 lá thar téarma	6,904	329
> 120 lá thar am	5	2
Iomlán	67,805	85,668

14. Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim

Ar fáil don ghrúpa

Coinnítear airgid tirim agus coibhéisí airgid thirim chun gealltanais ghearrthéarmacha airgid thirim a chomhlíonadh.

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Taiscí bainc gearrthéarmacha	95,452	36,000
Airgead tirim ag an mbanc	36,932	23,161
Iomlán	132,384	59,161

Is éard atá in airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ná iarmhéideanna airgid thirim agus taiscí bainc gearrthéarmacha a bhfuil aibíocht bunaidh níos lú ná trí mhí ag baint leo. Tugann suim ghlanluacha na sócmhainní sin neasluach dá luach cóir. Féach nóta 23 le haghaidh nochtuithe riosca creidmheasa a bhaineann le riosca creidmheasa.

Taiscí srianta

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Airgead tirim ag an mbanc	40,248	46,348
Iomlán	40,248	46,348

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

14. Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim (ar lean)

Áirítear le taiscí srianta méideanna arna gcoinneáil i dtaobh taiscí urrúis de chuid lastóirí líonra gáis (nóta 13) agus comhaontuithe áirithe ceangail (nóta 19). Déantar measúnú rialta ar an leibhéal d'urrús lastóra atá i bhfeidhm, agus déantar taiscí nó aisíocaíochtaí breise más gá, i gcomhréir le Cód Oibríochtaí Líonraí Gáis Éireann. Coimeádtar urrúis slándála i gcomhair chomhaontuithe ceangail chun an costas caipitil as tionscadail mhóra ceangail a mhaoiniú (fillte ar an gcustaiméir ar bhonn céimnithe thar 2-3 bliana) agus chun íocaíochtaí acmhainne a mhaoiniú (fillte ar an gcustaiméir thar thréimhse de suas le 7 mbliana). Rinneadh taifead de na suimeanna iníoctha dlite do gach iarmhéid airgid a taifeadadh mar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim. Féach nóta 23 le haghaidh nochtuithe riosca creidmheasa a bhaineann le riosca creidmheasa.

Áirítear le gníomhaíochtaí airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim tríd an ráiteas ar shreafaí airgid gníomhaíochtaí iarmhéideanna taisce srianta.

	2022	2021 Athshonraithe ¹
	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir	105,509	114,508
Méadú/(laghdú) ar airgead tirim agus ar choibhéisí airgid thirim sa ráiteas faoi shreabhadh airgid	67,974	(9,270)
Éifeacht luaineachtaí sa ráta malairte ar airgead tirim atá á choinneáil	(851)	271
Ar an 31 Nollaig	172,632	105,509

¹ Athshonrú ar airgead tirim srianta go hairgead tirim agus coibhéisí airgid thirim, féach nóta 1 le haghaidh tuilleadh eolais.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

15. Airgead tirim faighte ó oibríochtaí

	Nótaí	2022 €'000	2021 Athshonraithe ¹ €'000
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibríúcháin			
Brabús don bhliain		59,751	72,472
Coigeartuithe le haghaidh:			
Dímheas agus amúchadh	6	145,623	143,358
Coigeartú ar an aistriú néalríomhaireachta		-	3,616
Glanchoistais airgeadais	7	12,681	13,527
Costas cáin ioncaim	8	11,895	15,740
		229,950	248,713
Athruithe ar chaipiteal oibre:			
Athruithe ar infháiltas trádála agus eile		16,210	(39,431)
Athrú sa trádáil agus suimeanna iníoctha eile		(11,600)	47,165
Athrú ar ioncam iarchurtha		24,440	34,797
Athrú ar sholáthairtí		(395)	(338)
Athrú ar fhardail		(105)	2,553
Airgead tirim ó ghníomhaíochtaí oibríúcháin		258,500	293,459
Ús íoctha ²		(15,700)	(28,718)
Cáin ioncaim a íocadh		(11,745)	(12,921)
Glanairgead tirim ó ghníomhaíochtaí oibríúcháin		231,055	251,820

¹ Athshonrú ar airgead tirim srianta go hairgead tirim agus coibhéisí airgid thirim, féach nóta 1 le haghaidh tuilleadh eolais.

² Cuimsítear le hús íoctha ús €5.8 milliún a íocadh leis an máthairghnóthas deiridh (2021: €14.6 milliún).

16. Fardal

	31-Dec-22 €'000	31-Dec-21 €'000
Stoic agus ábhair	568	463

Níor gealladh aon fhardal mar urrús.

Níor díscríobhadh aon fhardail chuig glanluach inréadaithe sa bhliain 2022 (2021: €nialas).

Sa bhliain 2022, b'ionann an luach ar fhardal a aithníodh mar chostais cothabhála agus €2.4m (2021 €2.2m).

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

17. Iasachtaí agus fiachas eile

Sa nóta seo tugtar eolas faoi théarmaí conarthacha na n-iasachtaí úsmhara de chuid an Ghrúpa. Féach ar nóta 23 chun níos mó eolais a fháil faoi nochtadh an Ghrúpa do ráta úis, ráta malairte agus riosca leachtachta.

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Bannaí	(921,156)	(920,210)
Iasachtaí ó institiúidí airgeadais	(99,020)	(99,966)
Dliteanais léasa	(2,738)	(3,068)
Iomlán	(1,022,914)	(1,023,244)

Anailísithe mar seo a leanas:

Neamhreatha	(1,022,695)	(1,022,991)
Reatha	(219)	(253)
Iomlán	(1,022,914)	(1,023,244)

Níos lú ná aon bhliain amháin	(219)	(253)
Idir aon bhliain amháin agus cúig bliana	(796,927)	(797,129)
Níos mó ná cúig bliana	(225,768)	(225,862)
Iomlán	(1,022,914)	(1,023,244)

Tá gach iasacht in-aisíoctha ar bhealach eile seachas i dtráthchodanna. Coimeádtar iasachtaí áirithe le páirtithe gaolmhara, féach ar nóta 26 chun na sonraí iomlána a fháil faoi nochtuithe ag páirtí gaolmhar.

Glanfhiachas

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Iomlán iasachtaí agus fiachas eile (gan fiachas atá dlite don Mháthairchuideachta san áireamh)	(1,022,914)	(1,023,244)
Lúide airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - ar fáil don Ghrúpa	14 132,384	59,161
Glanfhiachas¹	(890,530)	(964,083)

¹ Ní áirítear ach airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim agus glanfhiachas, airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim á ríomh - méideanna teoranta as an áireamh.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

17. Iasachtaí agus fiachas eile (ar lean)

Athruithe ar dliteanais ag eascairt ó ghníomhaíochtaí maoinithe

	Bannaí	Iasachtaí ó institiúidí airgeadais	Dlíteanais léasa	Fo-iomlán	An máthairghnóthas deiridh ¹	Iomlán
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir 2021	(919,270)	(215,129)	(3,315)	(1,137,714)	(5,188)	(1,142,902)
Fáltais	-	(40,000)	-	(40,000)	-	(40,000)
Aisíoc	-	151,200	-	151,200	-	151,200
Dlíteanais Léasa	11	-	247	247	-	247
Athrú ar luach cóir dliteanais airgeadais	-	4,131	-	4,131	-	4,131
Neamhairgead	(940)	(168)	-	(1,108)	(41)	(1,149)
Ar an 31 Nollaig 2021	(920,210)	(99,966)	(3,068)	(1,023,244)	(5,229)	(1,028,473)
Dlíteanais Léasa	11	-	238	238	-	238
Íocaíocht costas maoinithe eile	-	1,200	-	1,200	-	1,200
Neamhairgead	(946)	(254)	92	(1,108)	(41)	(1,149)
Ar an 31 Nollaig 2022	(921,156)	(99,020)	(2,738)	(1,022,914)	(5,270)	(1,028,184)

¹ Cuirtear dliteanais ó ghníomhaíochtaí maoinithe leis an máthairghnóthas deiridh san áireamh i méideanna atá dlite leis an máthairghnóthas deiridh mar atá nochtta i nóta 1. Féach nóta 26 (c) le haghaidh sonraí faoi nádúr an dliteanais amhaíl an 31 Nollaig 2022.

18. Oibleagáidí leasa scoir

Cuntasaíocht tugtha ar scéim pinsin sochair shainithe mar Phlean Grúpa

"Oibríonn Grúpa Ervia scéim pinsin sochair sainithe. Glacann roinnt fostaithe de chuid Líonraí Gáis Éireann páirt sa scéim sin. Tugtar cuntas i leith na scéime mar Phlean Grúpa i gcomhréir le IAS 19. Aithníonn Ervia, mar an fostóir urraithe don phlean, an glanchostas sochair sainithe, agus ní aithníonn Líonraí Gáis Éireann ach an costas as ranníocaíochtaí iníoctha don bhliain i dtaobh fhostaithe Líonraí Gáis Éireann.

Níl aon chomhaontú conarthach ná polasaí sonrathaithe i bhfeidhm maidir le glanchostas sochair shainithe Líonraí Gáis Éireann a ghearradh. Ríomhann achtúire an scéim pinsin an ráta ranníocaíochta maoinithe gach 3 bliana, i gcomhair Ghrúpa Ervia ina iomlán. Socraítear méid ranníocaíochta Líonraí Gáis Éireann trí ráta ranníocaíochta Ervia a chur i bhfeidhm ar thuarastail na bhfostaithe rannpháirteacha de chuid Líonraí Gáis Éireann. Féach ar Thuarascáil Bhliantúil Ghrúpa Ervia i gcomhair nochtta iomláin i dtaobh na scéime.

Le linn na bliana 2022, rinne an Grúpa íocaíochtaí breise €1.743 le Ervia chun íocaíochtaí deisithe easnaimh comhaontaithe a chomhlíonadh a tháinig ó luacháil achtúireach i mí Aibreáin 2020. Chomh maith leis sin, rinne an Grúpa íocaíochtaí €0.169m le Scéim Pinsin Sochair Sainithe Ervia chun dliteanais bhreise a bhaineann le hathstruchtúirí scéimeanna pinsin oidhreachtacha.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

18. Oibleagáidí sochair scoir (ar lean)

Maidir le ranníocaíochtaí a íocadh le Ervia i ndáil le fostaithe de chuid Líonraí Gáis Éireann, nochtar iad ar leithligh i nóta 5 agus sainaithear iad mar idirbheart páirtithe gaolmhara i nóta 26.

Scéim ranníocaíochta sainithe

Glacann roinnt fostaithe de chuid Líonraí Gáis Éireann páirt i scéim ranníocaíochtaí sainithe Ghrúpa Ervia freisin. Maidir le ranníocaíochtaí a íocadh le Ervia i ndáil le fostaithe de chuid Líonraí Gáis Éireann, nochtar iad ar leithligh freisin i nóta 5 agus sainaithear iad mar idirbheart páirtithe gaolmhara i nóta 26.

Teagmhas iarchláir chomhardaithe

Ar an 1 Eanáir 2023, rinneadh eintiteas aonair d'Uisce Éireann trí idirscaradh dlíthiúil iomlán ón nGrúpa Ervia. Mar chuid den atheagrú, aistríodh oibleagáidí áirithe den scéim pinsin sochair sainithe ghrúpa Ervia chuig Uisce Éireann. Táthar ag súil go gcuirtear an t-atheagrú i gcrích go déanach sa bhliain 2023 nó go luath sa bhliain 2024 i ndiaidh achtú na reachtaíochta riachtanaí. Áirítear leis sin aistriú na n-oibleagáidí atá fágtha de chuid na scéime pinsin sochair sainithe Ghrúpa Ervia chuig Líonraí Gáis Éireann.

19. Ioncam Iarchurtha

	2022	2021
	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir	(60,406)	(25,609)
Faighte	(37,337)	(39,036)
Arna chur chun sochair an ráitis ioncaim	12,897	4,239
Ar an 31 Nollaig	(84,846)	(60,406)

Anailísithe mar seo a leanas:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Neamhreatha	(50,527)	(47,469)
Reatha	(34,319)	(12,937)
Iomlán	(84,846)	(60,406)

Déantar ranníocaíochtaí custaiméirí ó naisc nua, a fhaightear roimh ré, a thaifeadadh ar dtús mar ioncam iarchurtha. Scaoiltear na ranníocaíochtaí sin chuig an ráiteas ioncaim ansin mar ioncam, de réir mar a chuirtear na hoibreacha naisc (oibleagáid feidhmíochta) i gcrích.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

20. Deontais

	2022	2021
	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir	(71,228)	(76,260)
Infhaighte sa bhliain	(681)	(807)
Amúchta	6,615	6,582
Curtha chun sochair costas oibriúcháin	38	302
Éifeacht gluaiseachta sna rátaí malairte	736	(1,045)
Ar an 31 Nollaig	(64,520)	(71,228)

Anailísithe mar seo a leanas:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Neamhreatha	(57,972)	(64,590)
Reatha	(6,548)	(6,638)
Iomlán	(64,520)	(71,228)

Níl aon choinníollacha nár comhlíonadh ag gabháil le deontais a aithnítear sa ráiteas ioncaim. Ar chúinsí áirithe d'fhéadfadh sé go dtiocfadh deontais chun a bheith in-aisíochta mura gcloítear leis na coinníollacha atá leagtha síos sna comhaontuithe deontais. Ní mheasann an Grúpa go dtiocfaidh cúinsí den sórt sin chun cinn agus níor aisíocadh aon deontais sa bhliain airgeadais reatha ná sa bhliain roimhe.

Bhain deontais infhála €0.7 milliún le haghaidh 2022 (2021: €0.8 milliún) le maoiniú deontais ón nGníomhaireacht Feidhmiúcháin um Nuálaíocht agus Líonraí (INEA) le haghaidh infheistíocht i stáisiúin gáis nádúrtha chomhbhrúite agus i mbonneagar a bhaineann le bithghás agus le haghaidh forbairt beartas agus nósanna imeachta i ndáil le Teicneolaíocht Oibriúcháin Gáis Líonraí Gáis Éireann. Tá roinnt coinníollacha a bhaineann leis an maoiniú deontais sin fós i bhfeidhm ag deireadh na bliana.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

21. Forálacha, teagmhais agus dliteanais chaipitil

Forálacha

	Athstruchtúrú	Éilimh féin- árachais	Iomlán
	€'000	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir 2022	(48)	(7,763)	(7,811)
Forálacha a rinneadh	(233)	(849)	(1,082)
Forálacha a úsáideadh	256	1,221	1,477
Ar an 31 Nollaig 2022	(25)	(7,391)	(7,416)

Anailísithe mar seo a leanas:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Neamhreatha	(5,905)	(6,198)
Reatha	(1,511)	(1,613)
Iomlán	(7,416)	(7,811)

Athstruchtúrú

Le linn 2013, d'fhógair Grúpa Ervia clár deonach téarfa agus luathscoir le haghaidh fostaithe a chomhlíon critéir cháilitheacha áirithe. Rinne an Grúpa íocaíochtaí foirceanta €0.256m ar an gcomhiomlán le linn 2022 maidir le 4 fostaithe a chuaigh ar scor faoi théarmaí an chláir. Meastar go mbeidh an chuid is mó de na dliteanais sin glanta sa bhliain 2023.

Éilimh féin-árachais

Tá féin-árachas ag an nGrúpa i dtaobh éileamh áirithe as díobháil agus dochar. Tá an fhoráil ann ag deireadh na bliana le haghaidh na gcostas measta a bhaineann le teagmhais atá i ndiaidh tarlú suas go dtí an 31 Nollaig 2022. Déantar na híocaíochtaí de réir mar a réitítear na cásanna. Cuimsítear an muirear sa ráiteas ioncaim faoi chostais oibríocháin. Mar gheall ar nádúr na n-éileamh sin ní fios dáta an tsocraithe ach measann an Grúpa go mbeidh an chuid is mó d'éilimh socraithe faoin mbliain 2025.

Teagmhais

Nochtar dliteanais theagmhasacha i ndáil le deontais i nóta 20.

Tá an Grúpa faoi réir dlíthíocht, éilimh agus díospóidí conarthacha éagsúla le linn gnáthchúrsa oibríochtaí. Cé go mbíonn gné éiginnteachta ag gabháil le himeachtaí ar bith den sórt sin, ní mheasaimid go mbeidh drochéifeacht ábhartha ag réiteach na n-imeachtaí sin sa deireadh ar thorthaí an Ghrúpa ó oibríochtaí, ar shreafaí airgid oibríocháin ná ar ghlanseasmh airgeadais.

Gealltanais chaipitil

	2022	2021
	€'milliún	€'milliún
Caiteachas caipitil atá ar Conradh ach nach bhfuil soláthar déanta ina leith	87	56

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

22. Trádáil agus Suimeanna Iníoctha Eile

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Suimeanna iníoctha trádála	(19,016)	(15,287)
Speansais fhabhraithe	(73,084)	(88,887)
Suimeanna iníoctha eile	(44,333)	(46,233)
Méideanna dlite leis an máthairghnóthas deiridh	26	(11,865)
Méideanna dlite d'Uisce Éireann	26	-
Creidiúnaithe cánachais agus árachais shóisialta	(19,406)	(19,391)
Iomlán	(167,704)	(193,589)
Anailísithe mar seo a leanas:		
Neamhreatha	(7,859)	(15,562)
Reatha	(159,845)	(178,027)
Iomlán	(167,704)	(193,589)
Creidiúnaithe cánachais agus árachais shóisialta		
ÍMAT/árachas sóisialta	(1,987)	(2,282)
CBL	(17,419)	(17,109)
Iomlán	(19,406)	(19,391)

23. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais

Conarthaí i malairt eachtrach agus babhtálacha airgeadra

Chuaigh an Grúpa i mbun conarthaí i malairt eachtrach i dtaca le híocaíochtaí soláthraithe (atá i ndollair SAM agus i steirling) agus i dtaca le fáilú oibriúcháin atá bunaithe ar steirling. Tá aibíochtaí ag na conarthaí seo a shíneann chomh fada le 2024. Ní dhearnadh na trádálacha a bhí i bhfeidhm ar an 31 Nollaig 2022 a shainiú chun críocha cuntasáíochta fáilaithe.

Aicmithe cuntasáíochta agus luachanna córa

Comhcheanglaíonn an tábla seo a leanas eolas maidir le:

- aicmí ionstraimí airgeadais bunaithe ar a gcineál agus ar a saintréithe;
- méideanna anonn na n-ionstraimí airgeadais;
- luachanna córa na n-ionstraimí airgeadais (seachas ionstraimí airgeadais nuair atá an méid anonn geall le bheith comhionann lena luach cóir); agus
- leibhéil ordlathais luachanna córa do shócmhainní airgeadais agus do dhilteanais airgeadais ar nochtadh luach cóir ina leith.

Féach ar nóta 24 le haghaidh nochtuithe faoi IFRS 13 maidir le tomhas luachanna córa.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

23. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

	Ordlathas luachanna córa	FVTPL – neamhainmnithe	Iomlán ar chostas amúchta	Iomlán
		€'000	€'000	€'000
Ar an 31 Nollaig 2022				
Sócmhainní airgeadais				
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	Leibhéal 2	960	-	960
Trádáil agus infháltais eile ²		-	67,805	67,805
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - ar fáil don ghrúpa ³		-	132,384	132,384
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - taiscí srianta		-	40,248	40,248
Iomlán na sócmhainní airgeadais		960	240,437	241,397
Dlíteanais airgeadais				
Iasachtaí agus fiachas eile (fiachas atá dlite don Mháthairchuideachta as an áireamh) ⁴	Leibhéal 2	-	(1,022,914)	(1,022,914)
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	Leibhéal 2	(1,077)	-	(1,077)
Iníochtaigh trádála agus eile ¹		-	(75,214)	(75,214)
Iomlán na ndlíteanas airgeadais		(1,077)	(1,098,128)	(1,099,205)
Glansócmhainní/(dlíteanais) airgeadais		(117)	(857,691)	(857,808)
Ar an 31 Nollaig 2021				
Sócmhainní airgeadais				
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	Leibhéal 2	1,209	-	1,209
Trádáil agus infháltais eile ²		-	85,668	85,668
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - ar fáil don ghrúpa ³		-	59,161	59,161
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - taiscí srianta		-	46,348	46,348
Iomlán na sócmhainní airgeadais		1,209	191,177	192,386
Dlíteanais airgeadais				
Iasachtaí agus fiachas eile (fiachas atá dlite don Mháthairchuideachta as an áireamh) ⁴	Leibhéal 2	-	(1,023,244)	(1,023,244)
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	Leibhéal 2	(613)	-	(613)
Iníochtaigh trádála agus eile ¹		-	(85,311)	(85,311)
Iomlán na ndlíteanas airgeadais		(613)	(1,108,555)	(1,109,168)
Glansócmhainní/(dlíteanais) airgeadais		596	(917,378)	(916,782)

¹ Níor cuireadh speansais agus cánach fhabhráithe agus creidiúnaithe árachais shóisialta san áireamh toisc nach ndéantar iad sin a aicmiú mar shócmhainní airgeadais.

² Níor cuireadh réamhíocaíochtaí san áireamh toisc nach ndéantar iad seo a aicmiú mar shócmhainní airgeadais.

³ Déantar sócmhainní agus dlíteanais airgeadais a fhritháireamh agus tuairiscítear an glanmhéid sa chlár comhardaithe nuair atá ceart infheidhmithe le dlí faoi láthair ag an nGrúpa na méideanna a aithnítear a fhritháireamh agus nuair atá rún ann iad a shocrú ar bhonn glan nó an tsócmhainn a réadú agus an dlíteanas a shocrú ag an am céanna. An 31 Nollaig 2022, rinneadh €37.2 milliún d'airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar fáil don ghrúpa (2021: €23.5 milliún) a fhritháireamh in aghaidh rótharraingtí bainc €0.3 milliún (2021: €0.3 milliún), agus cuireadh glansuíomh €36.9 milliún i láthair mar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar fáil don ghrúpa (2021: €23.2 milliún). An 31 Nollaig 2022, ní raibh aon mháistirshocrú glanluachála ná socruithe comhchosúla eile ag an nGrúpa.

⁴ Ba é luach cóir iasachtaí agus fiachas eile amhail 31 Nollaig 2022 ná €933.6 milliún (2021: €1,061.6 milliún).

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

23. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

Seo a leanas luachanna córa na n-ionstraimí airgeadais, agus iad grúpáilte de réir aicme ionstraim:

	Sócmhainní neamhreatha	Sócmhainní reatha	Dlíteanais neamhreatha	Dlíteanais reatha	Iomlán
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Conarthaí malairte eachtraí	58	902	(111)	(966)	(117)
Ar an 31 Nollaig 2022	58	902	(111)	(966)	(117)
Conarthaí malairte eachtraí	378	831	(189)	(424)	596
Ar an 31 Nollaig 2021	378	831	(189)	(424)	596

Bainistíocht riosca airgeadais

Tá beartais bainistithe riosca airgeadais curtha ar bun ag an nGrúpa chun na rioscaí atá ann don Ghrúpa a shainiú agus a anailísiú, chun srianta agus rialaithe fóirsteanacha riosca a leagan síos agus chun monatóireacht a dhéanamh ar rioscaí agus ar chomhlíonadh teorainneacha. Déantar beartais agus córais bainistithe riosca airgeadais a athbhreithniú go rialta ionas go mbeidh siad ag teacht le hathruithe sna dálaí margaidh agus le gníomhaíochtaí an Ghrúpa. Sna caighdeáin agus nósanna imeachta oiliúna agus bainistíochta atá ag an nGrúpa, déantar iarracht timpeallacht rialála a fhorbairt atá idir eagraithe agus fhiúntach, ina dtuigeann na fostaithe ar fad na róil atá acu agus oibleagáidí atá orthu.

Agus díorthaigh á n-úsáid, cloíonn an Grúpa leis an Acht um Idirbhearta Airgeadais Cuideachtaí Áirithe agus Comhlachtaí Eile 1992 agus aon cheanglais agus choinníollacha de réir mar a d'fhéadfadh an tAire Airgeadais a shonrú dá réir agus tá nósanna imeachta i bhfeidhm trína ndéantar monatóireacht, athbhreithniú agus tuairisciú chuig an mBord ar an gcomhlíonadh sin ar bhonn rialta.

Ní dhéantar feidhm chistíochta an Ghrúpa a oibriú mar aonad brabúis agus déantar bainistíocht ar staideanna airgid ar bhealach chun riosca a sheachaint. Tá cúis bhailí bhunúsach ghnó taobh thiar de gach idirbheart ciste agus tá diantoirmeasc ar sheasaimh amhantracha.

(i) Riosca creidmheasa

Tá an Grúpa neamhchosanta ar riosca creidmheasa ó na contrapháirtithe lena dtéann sé i mbun idirbheart. Áirítear leis sócmhainní i seilbh bhainc agus institiúidí airgeadais, idirbhearta maidir le hionstraimí airgeadais díorthacha agus nochtadh creidmheasa ag eascairt ó chaidreamh trádála le custaiméirí. Is é cuspóir na bainistíochta riosca creidmheasa ná neamhchosaint ar riosca creidmheasa a bhainistiú agus a rialú laistigh de pharaiméadair inghlactha. Níl an lucht bainistíochta ag súil go mainneoidh aon chontrapháirtí suntasach a chuid oibleagáidí a chomhlíonadh.

Ba é seo a leanas suim ghlanluacha sócmhainní airgeadais, lena léirítear a n-uasmhéid neamhchosanta creidmheasa, ar an dáta maidir le tuairisciú:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Infháltais trádála agus infháltais eile (gan réamhíocaíochtaí san áireamh)	67,805	85,668
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - ar fáil don ghrúpa	132,384	59,161
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - taiscí srianta	40,248	46,348
Ionstraimí airgeadais díorthacha	960	1,209
Iomlán	241,397	192,386

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

23. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

(i) (a) Riosca creidmheasa a bhaineann le ciste

Tugann an Ciste faoi gach gníomhaíocht chiste le haghaidh an Ghrúpa. Déanann an Ciste bainistíocht ar riosca creidmheasa a bhaineann le ciste trí úsáid a bhaint as teorannacha creidmheasa frithpháirtí, lena gcuirtear san áireamh, i measc fachtóirí ábhartha eile, rátálacha creidmheasa foilsithe. Is é polasaí na Cuideachta ná go gcuirtear airgead i dtaisce den chuid is mó le hinstiúidí a choimeádann rátáil creidmheasa de ghrád infheistíochta. Déanann an Ciste a neamhchosaint ar chontrapháirtí ciste a mheas agus a thomhas go rialta.

Cuirtear gach trádáil díorthach i gcrích i gcomhréir le Ceanglais agus Coinníollacha an Aire Airgeadais, arna n-eisiúint i gcomhréir le forálacha an Achta um Idirbhearta Airgeadais Cuideachtaí Áirithe agus Comhlachtaí Eile 1992. Leagtar amach ann na critéir is gá a chomhlíonadh maidir le gach contrapháirtí díorthaigh a mbíonn gnó ag an nGrúpa leis. Déanann Ciste an Ghrúpa a neamhchosaint ar chontrapháirtí ciste a mheas agus a thomhas go rialta. I gcás ina bhféadfadh an neamhchosaint ar ionstraimí díorthacha a bheith ábhartha i leith ghlánluach an Ghrúpa, déanfaidh an Grúpa breithniú ar dhul isteach i socruithe tacaíochta creidmheasa.

Ráthaíochtaí airgeadais

I ngnáthchúrsa a ghnó, téann an Grúpa i mbun gnóthais agus gealltanais áirithe le haghaidh tríú páirtithe i dtaobh oibleagáidí a fheidhmiú faoi shocruithe conarthacha. Déantar oibleagáidí chun tríú páirtithe a ráthú le litreacha creidmheasa arna n-eisiúint ag instiúidí airgeadais. Bíodh is go bhféadfadh sé tarlú nach n-aithnítear na hoibleagáidí sin ar chlár comhardaithe an Ghrúpa, is ann do riosca creidmheasa i ndáil leis na hionstraimí sin mar cuirtear ceanglas ar an nGrúpa leo íocaíochtaí a dhéanamh i gcás gníomh ar leith agus dá bhrí sin is cuid de riosca foriomlán an Ghrúpa iad. Liostaítear anseo thíos luachanna ainmniúla na gceanglas sin (i.e., an neamhchosaint uasta do riosca creidmheasa faoi na hoibleagáidí sin).

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Litreacha creidmheasa	700	700
Iomlán	700	700

(i) (b) Riosca creidmheasa bainteach le trádáil

Féach nóta 13 le haghaidh anailís ar neamhchosaint an Ghrúpa ar riosca creidmheasa a bhaineann le trádáil.

(ii) Riosca maoinithe agus leachtachta

Is ionann cur chuige GNI maidir le riosca maoinithe agus leachtach a bhainistiú ná a chinntiú, a mhéid agus is féidir, go bhfuil acmhainní leordhóthanacha aige chun a chuid dliteanas a chomhlíonadh nuair atá siad dlite, bíodh sé sin i rith ghnáthdhálaí nó i ndálaí anáis. Tá an Chistíocht freagrach as a chinntiú go bhfuil rochtain ag Líonraí Gáis Éireann ar leachtacht leordhóthanach le déanamh cinnte de go mbeidh Líonraí Gáis Éireann in ann oibleagáidí a eascraíonn as a oibríochtaí laethúla, oibleagáidí maidir le haibíocht fiachas agus eisíocaíochtaí infheistíochta caipitiúla a réiteach. Forbraíonn agus coimeádann Ciste gaolmhaireachtaí le hinstiúidí airgeadais chun a dtuiscint ar an ngnó a fhorbairt agus chun a dtiomantas fadtéarmach don Chuideachta a thógáil. Déantar gach seirbhís baincéireachta agus ciste a fhoinsiú ag praghsanna iomaíocha. Déantar comhthiomsú airgid agus glantar iarmhéideanna cuntais nuair is féidir chun airgead díomhaoin agus costais úis a laghdú.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

23. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

(ii) (a) Maoiniú

Bhí seasamh maoinithe an Ghrúpa láidir sa bhliain 2022. Rinneadh saoráid creidmheasa imrothlaigh a athmhaoiniú sa bhliain 2022 le grúpa a bhí comhdhéanta de 6 bhanc intíre agus idirnáisiúnta agus cuireann an tsaoráid 5 bliana leibhéal láidir leachtachta ar fáil don Ghrúpa go dtí 2027. Féachann an Grúpa chuige go bhfuil meascán d'fhoinsí maoinithe aige ar théarmaí agus coinníollacha inghlactha chun forbairt an ghnó a mhaoiniú agus chun oibleagáidí airgeadais a chomhlíonadh de réir mar a thagann siad chun bheith dlite. Coimeádann an Grúpa próifíl chothrom aibíochta chun an riosca aisíocaíochtaí buaice athmhaoinithe a choimeád chomh híseal agus is féidir.

Tá sé mar sprioc ag an nGrúpa a dhéanamh cinnte de go mbeidh saoráidí creidmheasa tiomanta i bhfeidhm aige chun 120% dá chroí-riachtanais tionscadail a chlúdach thar bhliain amháin agus go ndéanfar na saoráidí sin a shocrú le cúnaint airgeadais agus oibriúcháin chuí chun a chinntiú go bhfuil a dhóthain solúbthachta ag an lucht bainistíochta chun a ghnó a oibriú.

Saoráidí atá ar fáil don Ghrúpa ag an dáta maidir le tuairisciú;

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Iasachtaí (dliteanais léasa agus fiachas atá dlite don Mháthairchuideachta as an áireamh)	(1,020,176)	(1,020,176)
Saoráidí tiomanta	(1,335,179)	(1,484,783)

Tá ráta A ag Líonraí Gáis Éireann ó Standard & Poor's agus dearcadh dearfach agus ráta A2 ó Moody's Investors Services. Leis an rátáil chreidmheasa dhaingean sin cuirtear ar chumas na Cuideachta rochtain a bheith aici ar rogha leathan d'fhoinsí maoinithe agus déantar cinnte gur féidir léi maoiniú ar chostas iomaíoch a ardú.

(ii) (b) Barrachais airgid

Is chun an leibhéal fiachais a laghdú a úsáidtear barrachais airgid go príomha. Cuirtear barrachais airgid i dtaisce le bainc ar contrapháirtithe iad. Déanfaidh an Grúpa airgead barrachais a infheistiú in euro nó in airgeadra oibríochtaí thar lear.

(ii) (c) Nochtadh do riosca leachtachta

Is iad seo a leanas aibíochtaí conarthacha dliteanais airgeadais (agus sócmhainní den chineál céanna), lena n-áirítear an íocaíocht úis nár lascaíodh a bhaineann le hiasachtaí agus na sreafaí glana airgid nár lascaíodh atá inchurtha i leith ionstraimí airgeadais. Cuimsítear sa nochtadh insreabhadh agus eis-sreabhadh airgid le haghaidh díorthaigh a bhfuil socraíocht chomhlán airgid chomhuaineach ag gabháil leo, e.g. réamhchonartáil i rátaí malairte eachtraí.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

23. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

	Suim ghlanluacha €'000	Sreafaí airgid conarthacha €'000	< 1 bhliain €'000	1-2 bhliain €'000	2-5 bliana €'000	<5 bliana €'000
Ar an 31 Nollaig 2022						
Iasachtaí agus fiachas eile	(1,022,914)	(1,119,969)	(13,642)	(313,730)	(531,060)	(261,537)
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile ¹	(75,214)	(75,214)	(75,214)	-	-	-
Dlíteanais airgeadais neamhdhíorthacha	(1,098,128)	(1,195,183)	(88,856)	(313,730)	(531,060)	(261,537)
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	(117)	(117)	(64)	(53)	-	-
Glansócmhainní airgeadais díorthacha	(117)	(117)	(64)	(53)	-	-
Glandlíteanais airgeadais	(1,098,245)	(1,195,300)	(88,920)	(313,783)	(531,060)	(261,537)
Ar an 31 Nollaig 2021						
Iasachtaí agus fiachas eile	(1,023,244)	(1,111,160)	(10,329)	(10,515)	(831,467)	(258,849)
Suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna iníoctha eile ¹	(85,311)	(85,311)	(80,082)	(5,229)	-	-
Dlíteanais airgeadais neamhdhíorthacha	(1,108,555)	(1,196,471)	(90,411)	(15,744)	(831,467)	(258,849)
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	596	596	407	170	19	-
Glansócmhainní airgeadais díorthacha	596	596	407	170	19	-
Glandlíteanais airgeadais	(1,107,959)	(1,195,875)	(90,004)	(15,574)	(831,448)	(258,849)

¹ Níor cuireadh speansais agus cánach fhabhráithe agus creidiúnaithe árachais shóisialta san áireamh toisc nach ndéantar iad sin a aicmiú mar shócmhainní airgeadais.

(iii) Riosca margaidh

Is é atá i riosca margaidh ná an fhéidearthacht go mbeadh drochthionchar ag athruithe ar fhachtóirí margaidh ar luach shócmhainní airgeadais, dlíteanais nó sreafaí airgid ionchais an Ghrúpa don todhchaí.

Tá an Ciste freagrach as riosca margaidh a bhainistiú maidir le rátaí úis agus rátaí malairte airgeadra. Déantar gach idirbheart den sórt sin laistigh de na treoirlínte atá leagtha amach sa Bheartas Ciste, agus cuirtear i gcrích iad i gcomhréir le Ceanglais agus Coinníollacha an Aire Airgeadais, arna n-eisiúint i gcomhréir le forálacha an Achta um Idirbhearta Airgeadais Cuideachtaí Áirithe agus Comhlachtaí Eile 1992. Tá sé mar sprioc ag Ciste cuntasaíocht fhálaithe a chur i bhfeidhm d'fhonn luaineacht i mbrabús agus cailleanas a bhainistiú áit a mbíonn sé sin ábhartha do chomhthéacs an Ghrúpa.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

23. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

(iii) (a) Riosca an ráta malairte

Eascraíonn riosca an ráta malairte ón bhfíric go ndéantar cuid d'oibríochtaí an Ghrúpa in airgeadraí eile seachas euro (steirling go príomha). Is é an cuspóir atá i gceist agus riosca ráta malairte á bhainistiú ná brabúsacht a chosaint agus tionchar na n-éagsúlachtaí ábhartha mar gheall ar ghluaiseachtaí sa ráta malairte a íoslaghdú.

Ba iad seo a leanas na rátaí malairte GBP/EUR:

	2022	2021
An meánráta	0.868	0.860
Ráta ag deireadh na bliana	0.886	0.841

Is féidir nochtadh do riosca an ráta malairte a achoimriú mar seo a leanas:

Fochuideachtaí atá ag feidhmiú in airgeadra eachtrach (steirling)

Déantar sócmhainní agus dlíteanais oibríochtaí eachtracha a aistriú go euro ag na rátaí malairte atá i bhfeidhm ag dáta an tuairiscithe. Déantar torthaí oibríochtaí eachtracha a aistriú go euro ag na meánrátaí malairte don tréimhse, nuair a fhreagraíonn siad do mheastachán réasúnta de na fíor-rátaí a tabhaíodh. Aithnítear difríochtaí malairte tar éis athaistriú na nglansócmhainní oscailte agus na torthaí in ioncam cuimsitheach eile agus cuirtear i láthair iad mar ghné ar leithligh de chothromas (cúlchiste aistriithe). Déanann Ciste an Ghrúpa monatóireacht ar an riosca sin, agus má mheastar gur riosca ábhartha é, déanann siad fálú ar an riosca agus margaí malairte eachtraí á n-úsáid.

Aistrítear cistiú inghrúpa d'fhochuideachtaí airgeadra eachtraigh go euro. Úsáidtear na rátaí malairte atá i bhfeidhm ar an dáta tuairiscithe leis sin a dhéanamh. Breactar an brabús/cailteanas a thagann chun cinn ar aistriú an chistithe inghrúpa go fochomhlachtaí eachtracha chuig an ráiteas ioncaim. Déantar an brabús/cailteanas a eascraíonn ó aistriú na ndlíteanais airgeadra eachtraigh a aistriú chuig an ráiteas ioncaim freisin, sa mhéid agus a úsáidtear iad chun airgead a sholáthar nó fálú a dhéanamh in aghaidh an chistithe inghrúpa i bhfochuideachtaí eachtracha."

Neamhchosaint ar idirbhearta

Ó am go chéile déanann an Grúpa ceannacháin in airgeadraí eachtracha. Is é beartas an Ghrúpa an neamhchosaint sin ar idirbheart a bhainistiú. Leis sin a dhéanamh, féachtar chun ceannacháin agus díolacháin a ghlanluacháil in airgeadraí eachtracha sa mhéid agus is féidir. I gcás nach féidir é sin a dhéanamh, déanfar nochtuithe a fhálú agus úsáid á baint as díorthaigh atá ceadaithe faoin mBeartas Cistíochta.

Faoi réir an Bheartais Chistíochta, déanfar aon idirbheart ionchasach a bhfuil coibhéis níos mó ná €300,000 aige in airgeadraí eachtracha a mheas i dtaca leis na rioscaí gnó a mbaineann leis agus, más cuí sin, déanfar na rioscaí airgeadra a fhálú chun aon neamhréireanna diúltacha a d'fhéadfadh eascairt as gluaiseachtaí airgeadra a mhaolú.

Anailís ar íogaire ráta malairte

Dá n-éireodh an euro níos láidre nó níos laige, mar a léirítear thíos, i gcomparáid le sterling ar an 31 Nollaig, thioctadh méadú/ (laghdú) ar ioncam cuimsitheach eile agus ar bhrabús nó cailteanas den mhéid a thaispeántar thíos. Tá an anailís seo bunaithe ar neamhréireanna sa ráta malairte, a mheas an Grúpa go réasúnach go bhféadfaidís a bheith ann ag an dáta tuairiscithe. Glacann an anailís leis go bhfanann na neamhréireanna eile ar fad, go háirithe rátaí úis, seasta agus déanann sí neamhshuim de thionchar na ndíolachán agus na gceannachán a bhfuiltear ag súil leo.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

23. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

	Brabús roimh ghnóthachan/ (chailteanas) cánachais	Ioncam Cuimsitheach eile	Brabús roimh ghnóthachan/ (chailteanas) cánachais	Ioncam Cuimsitheach eile
	31-Dec-22	31-Dec-22	31-Dec-21	31-Dec-21
	€'000	€'000	€'000	€'000
Láidriú 5%	(932)	(2,312)	(1,278)	(2,319)
Lagú 5%	932	2,312	1,278	2,319

Nóta: Ní bhíonn tionchar ag athruithe ar luach anonn ionstraimí airgeadais díorthacha nach bhfuil i ngaolmhaireacht fáilaithe ach ar an ráiteas ioncaim amháin.

(iii) (b) Riosca an ráta úis

Eascraíonn riosca an ráta úis as athruithe rátaí úis a mbíonn tionchar acu ar luach margaidh shócmhainní agus dliteanas airgeadais an Ghrúpa agus a théann i bhfeidhm ar ghlanioncam trí thionchar a imirt ar mhuir airgeadais.

Clúdaíonn nochtadh an Ghrúpa do luaineachtaí i rátaí úis dhá chineál riosca:

- riosca go dtiocfadh athrú ar na sreafaí airgid a bhaineann le sócmhainní agus dliteanas airgeadais ar ráta comhlúthach agus
- riosca go dtiocfadh athrú ar luach sócmhainní agus dliteanas airgeadais ar ráta seasta.

Déanann an Grúpa monatóireacht ar neamhchosaint ar riosca ráta úis ar bhonn leanúnach d'fhonn tairbhe a bhaint as timpeallachtaí a bhfuil ráta úis íseal acu, ar mhaithe le hoibleagáidí ráta úis an Ghrúpa a réiteach agus cinnteacht maidir le próifíl caiteachais ar rátaí úis an Ghrúpa a mhéadú. Is é beartas an Ghrúpa íosleibhéal fiachais ráta sheasta de 60% den ghlanfhiachas a choinneáil ar bhonn rollach 12 mhí agus 50% den ghlanfhiachas ar bhonn rollach trí bliana. Úsáideann an Grúpa roinnt modhanna éagsúla, lena n-áirítear dul i mbun díorthaigh a bhaineann le fiachas ráta seasta agus rátaí úis, chun an riosca ráta úis atá ar a phunann fiachais a bhainistiú.

Ba é seo a leanas céatadán fiachas seasta agus comhlúthach an Ghrúpa (dliteanas léasa agus fiachas dlite don Mháthairchuideachta as an áireamh) amhail an 31 Nollaig:

	2022	2022	2021	2021
	€'000	%	€'000	%
Ag rátaí seasta	(921,156)	90.3%	(920,210)	90.2%
Ag rátaí comhlúthacha	(99,020)	9.7%	(99,966)	9.8%
Iomlán	(1,020,176)	100.0%	(1,020,176)	100.0%

Ar an 31 Nollaig 2022, ba é 1.09% an meánráta úis ualaithe a gearradh ar an bpunann fiachais sheasta (léasanna agus fiachas a bhí dlite don Mháthairchuideachta as an áireamh) (2021: 1.09%) lenar cuimsíodh trí bhanna dar luach €925.0 milliún ar an iomlán (2021: €925.0 milliún).

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

23. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

Cuirtear sonraí ar fáil sa tábla thíos ar fhiachas ar ráta seasta, lena n-áirítear iasachtaí amhail an 31 Nollaig 2022:

	Méid Fuascailte €'000	Dáta a Eisíodh	Aibíocht	Cúpón
Eorabhanna 1	500,000	2016	10 mbliana	1.375
Eorabhanna 2	125,000	2016	20 bliain	2.25
Eorabhanna 3	300,000	2019	5 bliana	0.125
			2022	2021
É seo a leanas meánmharthanacht an fhiachais ar ráta seasta:			4.63 bliain	5.63 bliain

Déantar costais úis a bhaineann le hiasachtaí ar ráta athraitheach a athshocrú ar bhonn tráthúil le haghaidh mí amháin, trí mhí nó sé mhí thar an ráta margaidh atá i réim.

Anailís íogaireachta ar shreabhadh airgid le haghaidh fiachas ar ráta comhlúthach

Is í aidhm bheartais agus phróisis an Ghrúpa um bainistiú agus rialú riosca ráta úis, mar atá leagtha amach roimhe seo, ná laghdú a dhéanamh ar thionchar luaineachta gearrthéarmacha sa ráta úis ar thuilleamh an Ghrúpa. Mar sin féin, beidh tionchar ag athruithe fadtéarmacha ar rátaí úis ar thuilleamh an Ghrúpa.

Meastar go mbeadh tionchar ag gluaiseacht 200 bonnphointe i rátaí úis ar an 31 Nollaig 2022 (50 bp sa bhliain 2021) ar bhrabús roimh chánachas de réir na méideanna arna dtaispeáint thíos, agus go mbeadh an t-athrú luach cóir ar ioncam cuimsitheach eile mar a thaispeántar thíos:

Bhí an anailís íogaireachta ar rátaí úis bunaithe ar thairseach níos airde in 2022 mar gheall ar an treo dhomhanda reatha rátaí úis atá ag méadú.

	Brabús roimh ghnóthachan/ (chailiteanas) cánachais		Ioncam Cuimsitheach eile	
	31-Dec-22	31-Dec-21	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000	€'000	€'000
Méadú 200 bp (50 bp sa bhliain 2021)	(1,980)	(500)	-	-
Laghdú 200 bp (50 bp sa bhliain 2021)	1,980	500	-	-

Rinneadh na foshuíomhanna seo a leanas maidir leis an anailís íogaireachta thuas:

- fanann gach athróg eile, rátaí airgeadra eachtraigh ach go háirithe, mar an gcéanna;
- ní bhaineann ach le hionstraimí airgeadais díorthacha agus fiachas comhlúthach;
- ní bhíonn tionchar ag athruithe ar luach anonn ionstraimí airgeadais díorthacha nach bhfuil i ngaolmhaireacht fáilithe ach ar an ráiteas ioncaim amháin.
- déileáiltear leis an gcéim chomhlúthach d'aon mhalairt nó aon fhiachas ráta chomhlúthaigh amhail is nach mbeadh aon ráta úis socraithe cheana féin, mar sin bíonn tionchar ag aon athrú ar rátaí úis ar thréimhse iomlán 12 mhí maidir leis an gcion úis fhabhráithe de na ríomhanna íogaireachta

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

24. Tomhas luach cóir

Éilíonn cuid de bheartais agus nochtuithe cuntasaíochta an Ghrúpa go ndéanfar na luachanna córa a bhaineann le sócmhainní agus dliteanais airgeadais a thomhas. Agus luach cóir sócmhainne nó dliteanais á mheas aige, úsáideann an Grúpa sonraí ó mhargaí inbhraite sa mhéid agus atá na sonraí sin ar fáil.

Déantar luachanna córa a chatagóiriú i leibhéil dhifriúla in ordlathas luacha chóir bunaithe ar na hionchuir a úsáidtear sna teicnící luachála mar seo a leanas;

- Leibhéal 1: praghsanna luaite (neamhchoigeartaithe) i margaí gníomhacha le haghaidh sócmhainní nó dliteanais chomhionanna.
- Leibhéal 2: ionchuir seachas na praghsanna a luadh, a cuireadh san áireamh i Leibhéal 1, atá infheicthe le haghaidh na sócmhainne nó an dliteanais, go díreach (i.e. praghsanna) nó go hindíreach (i.e. bunaithe ar phraghsanna).
- Leibhéal 3: ionchuir le haghaidh na sócmhainne nó an dliteanais nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaidh inbhraite (ionchuir neamh-inbhraite).

Más féidir na hionchuir a mbaintear úsáid astu le tomhas a dhéanamh ar luach cothrom sócmhainne nó dliteanais a chatagóiriú ar leibhéil dhifriúla d'ordlathas an luacha chóir, ansin déantar an tomhas luach cóir a chatagóiriú ina iomláine ar an leibhéal céanna d'ordlathas an luacha chóir mar an t-ionchur luacha chóir is ísle atá suntasach don tomhas ina iomláine. Aithníonn an Grúpa aistrithe idir leibhéil d'ordlathas luacha chóir ag deireadh na bliana tuairiscithe ar tharla an t-athrú lena linn. Ní raibh aon aistrithe ann sa bhliain 2022 ná sa bhliain 2021.

(a) Luach cóir sócmhainní airgeadais agus dliteanas airgeadais a thomhaistear ar luach cóir ar bhonn athfhillteach

Sa tábla seo a leanas leagtar amach na teicnící luachála a chuireann an Grúpa i bhfeidhm chun luach cóir a thomhas, i dteannta le haon ionchur dobhraite suntasach.

Cineál	Teicníc luachála	Ionchuir dobhraite shuntasacha
Conarthaí réamh-mhalairte (Féach nóta 23)	Bíonn luach cóir conarthaí réamh-mhalairte ar aghaidh bunaithe ar a bpraghas luaite, má tá sé ar fáil. Mura bhfuil praghas luaite ar fáil, meastar luach cóir mar an difríocht idir praghas ar aghaidh na conartha agus an praghas ar aghaidh reatha um aibíocht iarmharach na conartha. Ordlathas luachanna córa: leibhéal 2	Tá gach ionchur suntasach a theastaíonn chun an ionstraim a luacháil go cóir inbhraite.
Réadmhaoine infheistíochta (Féach nóta 10)	Rinneadh an luach cóir a chinneadh trí úsáid a bhaint as an gcur chuige margaidh, i bhfianaise an eolais margaidh ar fad atá ar fáil. Díorthaíodh an luach cóir go príomha trí úsáid a bhaint as idirbhearta inchomparáide le déanaí ar neamhthuilleamaí agus trí theicnící luachála cú a úsáid. Ordlathas luachanna córa: leibhéal 3	Tá gach ionchur suntasach a theastaíonn chun an ionstraim a luacháil go cóir inbhraite.

(b) Luach cóir dliteanas airgeadais nach ndéantar a thomhas ar luach cóir (ach tá nochtuithe luacha chóir de dhíth)

Déantar luach cóir iasachtaí, arna dtomhas ag an gcostas amúchta, a mheas agus na sreafaí airgid don todhchaí a lascaíniú ó na glanluachanna reatha agus úsáid á bhaint as na rátaí margaidh atá i bhfeidhm ar an dáta tuairiscithe - Ordlathas luachanna córa: leibhéal 2. Níor aicmíodh aon ionstraimí airgeadais eile ar bith a dhéantar a thomhas ag costas amúchta ach ar nochtadh luach cóir lena n-aghaidh a bhí rangaithe mar Leibhéal 3 sa bhliain reatha ná sa bhliain roimhe.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

25. Fochuideachtaí

Bhí na fochuideachtaí seo a leanas ag an nGrúpa agus ag an gCuideachta ar an 31 Nollaig 2022:

An chuideachta	Nádúr an Ghnó	Oifig Chláraithe	% de Shealbhán Gnáth-Scairchaipitil
GNI (UK) Limited	Tarchur Gáis	8th Floor, 20 Farringdon Street, London, United Kingdom EC4A 4AB	100%
Líonraí Gáis Éireann (IOM) DAC	Tarchur Gáis	Bóthar na nOibreacha Gáis, Corcaigh, Éire	100%
DAC Athrú Seirbhísí Líonra	Neamhthrádáil	Bóthar na nOibreacha Gáis, Corcaigh, Éire	100%

26. Páirtithe gaolmhara

Is iad seo a leanas iarmhéideanna na bpáirtithe gaolmhara i ndáil leis na hidirbhearta atá sonraithe sna rannáin ábhartha thíos:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Ervia ¹	(11,865)	(23,672)
Uisce Éireann	-	(119)
	(11,865)	(23,791)

¹Airítear leis an méid €11,865 atá dlite do Ervia díbhinn infiochta de €5.1m móide ús gaolmhar atá breactha síos i (c) thíos.

Idirbhearta le Ervia

Is é Ervia máthairchuideachta deiridh Líonraí Gáis Éireann agus is comhlacht corparáideach é atá bunaithe faoin Acht Gáis 1976. Tá Ervia 100% faoi úinéireacht thairbheach Stát na hÉireann agus dá bharr sin tá Líonraí Gáis Éireann ina pháirtí gaolmhar le Rialtas na hÉireann.

	2022	2021
	€'000	€'000
Costais idirbhirt agus chomhaontú seirbhíse tacaíochta	(a) (1,728)	(24,796)

(a) Costais idirbheartaíochta agus seirbhísí tacaíochta

In 2021, sholáthair Máthairchuideachta Ervia seirbhísí straitéiseacha, rialála, bainistíochta riosca, seachadta caipitil agus seirbhísí idirbhirt agus tacaíochta d'Uisce Éireann agus Líonraí Gáis Éireann tríd an Ionad Grúpa, tríd an réimse Príomhthionscadail agus trí Sheirbhísí Gnó. Dearadh an eagraíocht Seirbhísí Gnó chun seirbhísí idirbheartaíochta agus tacaíochta a sholáthar i réimsí an Airgeadais, an tSoláthair, Saoráidí, Árachais, Tacaíochta Tionscadail, Acmhainní Daonna agus Teicneolaíochta Faisnéise.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

26. Páirtithe gaolmhara (ar lean)

In 2018, d'fhógair an Rialtas go ndéanfaí dhá fhóntas tráchtála rialálte ar leith faoi úinéireacht phoiblí de Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann le linn 2023. Cuireadh tús leis an gclár oibre chun dhá fhóntas neamhspleách aonair a bhunú sa bhliain 2020 leis an gcuspóir idirscaradh oibríochta i mí Eanáir 2022 agus idirscaradh dlíthiúil sa bhliain 2023 a bhaint amach. Mar thoradh air sin, tháinig laghdú suntasach ar leibhéal costas seirbhíse idirbheartaíochta agus tacaíochta a chuirtear ar fáil ag máthairchuideachta Ervia do Líonraí Gáis Éireann le linn na bliana 2022 i gcomparáid le blianta roimhe sin agus bhí sé comhdhéanta de Sheirbhísí Grúpa teoranta agus costais pinsin.

Seirbhísí idirbhirt agus tacaíochta a sholáthair Máthairchuideachta Ervia roimhe sin

Seirbhísí Gnó	Grúpa	Eile
Seirbhísí airgeadais	Rialachas agus rialú	Mórtionscadail
Seirbhísí soláthair	Pleanáil airgeadais	Slabhra soláthair
Seirbhísí AD	Bainistíocht riosca	
Seirbhísí TF	Seirbhísí grúpa	
Seirbhísí árachais	Caidreamh le páirtithe leasmhara	
Seirbhísí tacaíochta tionscadail		
Seirbhísí saoráidí		
Bainistíocht agus riarachán		

(b) Costais caiteachais chaipitiúil a thabhaigh Máthairchuideachta Ervia arna n-athmhúirearú ar Líonraí Gáis Éireann

	2022	2021
	€'000	€'000
Costais caiteachais chaipitiúil arna n-athmhúirearú	-	(4,807)

Le linn na bliana 2021, rinneadh costais a thabhaigh Máthairchuideachta Ervia thar ceann Líonraí Gáis Éireann maidir le comhthionscadail fóntais, tionscadail soláthair lárnach agus tionscadail soláthair gnó, a athghearradh ar bhonn míosúil gan aon fhorchostas ná corrlaigh i bhfeidhm ag an Máthairchuideachta Ervia. Níor thabhaigh Máthairchuideachta Ervia aon chostais ar son Líonraí Gáis Éireann maidir leis na tionscadail thuasluaite le linn na bliana airgeadais dar críoch 31 Nollaig 2022.

(c) Díbhinní

	2022	2021
	€'000	€'000
Díbhinn a íocadh le Ervia	(20,112)	(15,361)

Dhearbhaigh agus d'íoc an Chuideachta díbhinn bhliantúil le Ervia mar a leagtar amach thuas. Sa bhliain 2018, dhearbhaigh an Chuideachta díbhinn bhliantúil de €54.2 milliún agus d'íoc sí €49.1 milliún agus tá €5.1 milliún eile iníoctha sa bhliain 2023 le hús cuí (féach nóta 17). I mí Márta 2023, d'fhaomh an Bord dearbhú agus íocaíocht díbhinne breise dar luach €18.9 milliún.

(d) Costais pinsin

	2022	2021
	€'000	€'000
Costais phinsean	(7,701)	(5,823)

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

26. Páirtithe gaolmhara (ar lean)

Oibríonn Máthairchuideachta Ervia scéimeanna pinsin sochair shainithe agus ranníocaíochta sainithe araon. Glacann roinnt fostaithe de chuid na Cuideachta páirt sna scéimeanna sin. Tugtar cuntas i leith na scéime sochair sainithe mar Phlean Grúpa i gcomhréir le IAS 19. Aithníonn Máthairchuideachta Ervia, mar an fostóir urraithe don phlean, an glanchostas sochair shainithe, agus ní aithníonn an Chuideachta ach an costas as ranníocaíochtaí iníoctha don bhliain i dtaobh fhostaithe na Cuideachta. Déantar na ranníocaíochtaí atá iníoctha i dtaobh na scéim ranníocaíochtaí sainithe de chuid Ervia a mhuirearú ar bhrabús nó ar chailteanas sna blianta a gcuireann fostaithe na Cuideachta seirbhísí ar fáil lena linn. Áirítear na ranníocaíochtaí iníoctha i ndáil le fostaithe an Ghrúpa i gcostas sochair fostaithe na Cuideachta (nóta 5). Déanann Máthairchuideachta Ervia na costais sin a athmhuirearú ar Líonraí Gáis Éireann ar bhonn modh aisghabhála costas iomlán gan aon chorrach a ghnóthú.

Déantar cur síos i nóta 18 ar thionchar idirscaradh dlíthiúil Ervia agus Uisce Éireann ar scéimeanna pinsin an Ghrúpa Ervia.

(e) Ranníocaíocht chaipitil

	2022	2021
	€'000	€'000
Ranníocaíocht chaipitil	-	(6,864)

Mar a sonraíodh roimhe seo, sa bhliain 2018, d'fhógair an Rialtas go ndéanfaí dhá fhóntas tráchtála rialáilte ar leith faoi úinéireacht phoiblí de Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann le linn na bliana 2023. Táthar ag dréim le go ndéanfar Máthairchuideachta Ervia a scaoileadh nuair a bheidh próiseas an scartha dhlíthiúla curtha i gcrích. Chun é sin a bhaint amach, aistríodh réadmhaoín, gléasra agus trealamh ó Máthairchuideachta Ervia chuig Líonraí Gáis Éireann sa bhliain 2021 ar luach de réir na leabhar €6.9 milliún ar chomaoín nialasach, mar idirbheart rialaithe chomhchoitinn sa bhliain 2021 (féach nóta 9).

Le linn na bliana 2022, d'athraigh réadmhaoín amháin ón Máthairchuideachta Ervia go Líonraí Gáis Éireann ag a luach anonn nialas.

Idirbhearta le hUisce Éireann

Meastar gur páirtí gaolmhar leis an nGrúpa é Uisce Éireann. Ar an 31 Nollaig 2022, bhí aon scair vótála amháin ag Máthairchuideachta Ervia, an mháthairchuideachta deiridh, in Uisce Éireann agus gan aon chearta eacnamaíocha inchurtha i leith na scaire sin. Bhí 325 scair i gCearta Eacnamaíocha Uisce ('WER') ag an Aire Airgeadais agus ag an Aire Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta araon (2021: 325) nach raibh aon chearta vótála ag gabháil leo ach a raibh na cearta eacnamaíocha go léir ag gabháil leo arbh ghá leo chun go mbainfí leas as gníomhaíochtaí Uisce Éireann.

De réir an Achta um Sheirbhísí Uisce (Leasú) 2022, cuireadh scaireanna in Uisce Éireann ar ceal ar an 1 Eanáir 2023.

(a) Léasanna oibriúcháin

	2022	2021
	€'000	€'000
Léas	1,076	-

I rith na bliana airgeadais dar críoch 31 Nollaig 2022, thug Líonraí Gáis Éireann maoin ar léas d'Uisce Éireann ar chíos bliantúil €1.1m. Téann téarma an léasa in éag ar an 31 Nollaig 2034 agus tá sé faoi réir roghanna briste ar an 31 Nollaig 2024 agus 31 Nollaig 2029.

Nótaí le ráitis airgeadais an Ghrúpa (ar lean)

26. Páirtithe gaolmhara (ar lean)

Cúiteamh na bpríomhbhainisteoirí

Tá na príomhbhainisteoirí comhdhéanta de Bhord Ervia, Bord Líonraí Gáis Éireann, POF Ervia agus na daoine a thuiriscíonn go díreach dó. Cionroinntear cúiteamh na bpríomhbhainisteoirí ar eintitis aonair i ngrúpa Ervia bunaithe ar na seirbhísí atá tugtha. Cionroinneadh na méideanna seo a leanas ar Ghrúpa Líonraí Gáis Éireann.

	2022	2021
	€'000	€'000
Sochair ghearrthéarmacha fostaithe	(1,502)	(712)
Sochair iarfhostaíochta	(180)	(76)
Iomlán	(1,682)	(788)

Comhaltaí Boird

Ní raibh aon leasanna tairbhiúla ag comhaltaí an Bhoird sa Ghrúpa ag aon uair i rith na bliana.

Comhlachtaí Rialtais

Ar aon dul le go leor eintitis eile, déileálann an Grúpa i ngnáthchúrsa a ghnó le comhlachtaí eile atá urraithe ag an Rialtas, amhail Bord Soláthair an Leictreachais, Eirgrid, Údarás Áitiúla agus bainc Éireannacha áirithe atá faoi úinéireacht pháirteach Rialtas na hÉireann. Déantar na hidirbhearta go léir de réir gnáththearmaí tráchtála. Ní raibh aon chomhchruinniú ábhartha iasachtaí ná taiscí ag an nGrúpa le haon bhanc den sórt sin le linn na bliana, ar an dáta maidir le tuairisciú, ná le haghaidh dheireadh na tréimhse comparáidí.

27. Iartheagmhais

Ar an 1 Eanáir 2023, rinneadh eintiteas aonair d'Uisce Éireann trí idirscaradh dlíthiúil iomlán ón nGrúpa Ervia. Mar chuid den atheagrú, aistríodh oibleagáidí áirithe den scéim pinsin sochair sainithe ghrúpa Ervia chuig Uisce Éireann - féach Ráitis Airgeadais Ghrúpa Ervia nóta 18 le haghaidh sonraí.

Táthar ag súil go mbeidh deireadh le críochnú an atheagraithe, atá ag dul i bhfeidhm ar Líonraí Gáis Éireann, déanach sa bhliain 2023/luath sa bhliain 2024 i ndiaidh achtú na reachtaíochta riachtanaí, agus áirítear leis sin aistriú sócmhainní agus dliteanais áirithe atá ag fanacht le Ervia go Líonraí Gáis Éireann agus díscaoileadh deiridh eintiteas Mháthairchuideachta Ervia.

Níor tharla aon teagmhais eile idir an dáta tuairiscithe agus an dáta ar fhaomh na Stiúrthóirí na ráitis airgeadais, a mbeadh coigeartú ar na ráitis airgeadais seo nó aon nochtuithe breise ag teastáil lena n-aghaidh.

28. Faomhadh na Ráiteas Airgeadais

D'fhaomh na Stiúrthóirí na ráitis airgeadais ar an 28 Márta 2023.

Clár Comhardaithe na Cuideachta amhail ar an 31 Nollaig 2022

	Nótaí	31-Dec-22 €'000	31-Dec-21 €'000
Sócmhainní			
Sócmhainní neamhreatha			
Maoin, gléasra agus trealamh	29A.	2,117,361	2,124,384
Réadmhaoine infheistíochta	29B.	7,363	-
Sócmhainní doláimhsithe	29D.	26,759	28,776
Infheistíocht i bhfochuideachtaí	29E.	515	515
Infháltais trádála agus infháltais eile	29F.	136,624	130,658
Ionstraimí airgeadais díorthacha	29P.	-	189
Iomlán na sócmhainní neamhreatha		2,288,622	2,284,522
Sócmhainní reatha			
Infháltais trádála agus infháltais eile	29F.	65,054	77,901
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - ar fáil don chuideachta	29G.	102,070	39,459
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - taiscí srianta	29G.	36,116	42,022
Ionstraimí airgeadais díorthacha	29P.	700	499
Fardail	29I.	495	405
Sócmhainní reatha iomlána		204,435	160,286
Sócmhainní iomlána		2,493,057	2,444,808
Cothromas agus dliteanais			
Cothromas			
Scairchaipiteal agus scairbhiseach		(318,353)	(318,353)
Ranníocaíocht chaipitil		(369,947)	(369,947)
Tuilleamh coinnithe		(336,198)	(298,212)
Cothromas iomlán		(1,024,498)	(986,512)
Dlíteanais			
Dlíteanais neamhreatha			
Iasachtaí agus fiachas eile	29J.	(1,022,695)	(1,022,991)
Ioncam iarchurtha	29K.	(50,528)	(47,469)
Deontais	29L.	(16,688)	(20,032)
Forálacha	29M.	(5,905)	(6,198)
Trádáil agus Suimeanna Iníochta Eile	29N.	(4,543)	(10,270)
Ionstraimí airgeadais díorthacha	29P.	-	(189)
Dlíteanais chánach iarchurtha	29O.	(190,286)	(192,087)
Dlíteanais neamhreatha iomlána		(1,290,645)	(1,299,236)
Dlíteanais reatha			
Iasachtaí agus fiachas eile	29J.	(219)	(253)
Ioncam iarchurtha	29K.	(34,318)	(12,937)
Deontais	29L.	(3,987)	(3,987)
Forálacha	29M.	(1,511)	(1,613)
Trádáil agus Suimeanna Iníochta Eile	29N.	(134,969)	(138,065)
Ionstraimí airgeadais díorthacha	29P.	(674)	(411)
Dlíteanais chánach reatha	29O.	(2,236)	(1,794)
Dlíteanais reatha iomlána		(177,914)	(159,060)
Dlíteanais iomlána		(1,468,559)	(1,458,296)
Cothromas agus dliteanais iomlána		(2,493,057)	(2,444,808)

B'ionann brabús inchurtha i leith na Cuideachta don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2022 agus €58.1 milliún (2021: €86.3 milliún).

Le haghaidh agus thar ceann an Bhoird:

Cathal Marley
Cathaoirleach

Ronan Galwey
Stiúrthóir

28 Márta 2023

Dáta Faofa

Ráiteas na Cuideachta ar Athruithe sa Chothromas don bhliain a chríochnaigh ar an 31 Nollaig 2022

		Scairchaipiteal agus scairbhiseach €'000	Ranníocaíocht chaipitil €'000	Tuilleamh coinnithe €'000	Cúlchiste fálaíthe ar an sreabhadh airgid €'000	Iomlán €'000
Ar an 1 Eanáir 2021		(318,353)	(363,083)	(227,232)	1,199	(907,469)
Brabús don bhliain		-	-	(86,341)	-	(86,341)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain		-	-	-	(1,199)	(1,199)
Iomlán an ioncaim chuimsithigh eile don bhliain				(86,341)	(1,199)	(87,540)
Ranníocaíocht chaipitil	29R.	-	(6,864)	-	-	(6,864)
Díbhinní	29R.	-	-	15,361	-	15,361
Ar an 31 Nollaig 2021		(318,353)	(369,947)	(298,212)	-	(986,512)
Brabús don bhliain		-	-	(58,098)	-	(58,098)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain		-	-	-	-	-
Iomlán an ioncaim chuimsithigh eile don bhliain				(58,098)	-	(58,098)
Díbhinní	29R.	-	-	20,112	-	20,112
Ar an 31 Nollaig 2022		(318,353)	(369,947)	(336,198)	-	(1,024,498)

É go léir inchurtha i leith úinéirí na Cuideachta.

Ráiteas na Cuideachta ar Shreafaí Airgid don bhliain a chríochnaigh ar an 31 Nollaig 2022

	Nótaí	2022 €'000	2021 Athshonraithe ¹ €'000
Glanairgead tirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	29H.	192,919	204,937
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Íocaíochtaí as réadmhaoin, gléasra agus trealamh		(120,180)	(103,508)
Íocaíochtaí as sócmhainní doláimhsithe		(4,307)	(10,367)
Deontais faighte	29L.	643	505
Ús faighte		1,180	1,400
Aisíocaíocht a fuarthas (iasacht le fochuideachta)		-	9,605
Díbhinn a fuarthas	29R.	8,000	30,000
Glanairgead tirim a úsáideadh i ngníomhaíochtaí infheistíochta		(114,664)	(72,365)
Sreafaí airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe			
Fáltais ó iasachtaí		-	40,000
Aisíocaíocht iasachtaí		-	(151,200)
Íocaíocht costas maoinithe eile	29J.	(1,200)	-
Aisíoc dliteanais léasa	29C.	(238)	(247)
Díbhinní íochta	29R.	(20,112)	(15,361)
Glanairgead tirim a úsáideadh i ngníomhaíochtaí maoiniúcháin		(21,550)	(126,808)
Glanmhéadú ar airgead tirim agus ar choibhéisí airgid	29G.	56,705	5,764
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 1 Eanáir	29G.	81,481	75,717
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar an 31 Nollaig	29G.	138,186	81,481

¹ Féach Nóta 1 de Ráitis Airgeadais an Ghrúpa le haghaidh sonraí ar athshonrú ar fhigiúirí 2021.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29A. Maoin, gléasra agus trealamh

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh - sócmhainní faoi úinéireacht	2,112,853	2,119,371
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh – sócmhainní a bhfuil ceart úsáide ag baint leo	29C. 4,508	5,013
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh - arna gcur i láthair ar an gclár comhardaithe	2,117,361	2,124,384

Réadmhaoin, gléasra agus trealamh - sócmhainní faoi úinéireacht

	Talamh agus Foirgnimh	Gléasra, píblíne agus innealra	Sócmhainní atá á dtógáil	Iomlán
	€'000	€'000	€'000	€'000
Costas				
Ar an 1 Eanáir 2021	59,641	3,704,743	63,188	3,827,572
Breiseanna	-	3,410	103,397	106,807
Diúscairtí	-	(4,590)	-	(4,590)
Aistrithe	-	126,751	(126,751)	-
Aistrithe faoi idirbheart rialaithe chomhchoitinn	29R. 21,345	-	-	21,345
Ar an 31 Nollaig 2021	80,986	3,830,314	39,834	3,951,134
Breiseanna	-	11,180	106,342	117,522
Diúscairtí	-	(1,880)	-	(1,880)
Aistrithe	2,740	85,863	(88,603)	-
Athraithe chuig Réadmhaoin infheistíochta	29B. (22,496)	(655)	-	(23,151)
Ar an 31 Nollaig 2022	61,230	3,924,822	57,573	4,043,625
Cailteanais fhabhráithe dímheasa agus bearnúcháin				
Ar an 1 Eanáir 2021	(21,887)	(1,683,951)	-	(1,705,838)
Muirear dímheasa	(1,303)	(114,724)	-	(116,027)
Diúscairtí	-	4,583	-	4,583
Aistrithe faoi idirbheart rialaithe chomhchoitinn	29R. (14,481)	-	-	(14,481)
Ar an 31 Nollaig 2021	(37,671)	(1,794,092)	-	(1,831,763)
Muirear dímheasa	(1,223)	(113,212)	-	(114,435)
Muirear bearnúcháin	-	(1,003)	(802)	(1,805)
Athraithe chuig Réadmhaoin infheistíochta	29B. 14,883	468	-	15,351
Diúscairtí	-	1,880	-	1,880
Ar an 31 Nollaig 2022	(24,011)	(1,905,959)	(802)	(1,930,772)
Suimeanna glanluacha				
Ar an 31 Nollaig 2021	43,315	2,036,222	39,834	2,119,371
Ar an 31 Nollaig 2022	37,219	2,018,863	56,771	2,112,853

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29A. Réadmhaoin, gléasra agus trealamh (ar lean)

B'ionann caillteanais lagaithe a aithníodh maidir le gléasra agus innealra sa bhliain agus €1 milliún. Tá na caillteanais sin inchurtha i leith caithimh agus cuimilte níos mó ná a bhíodhas ag súil. Baineann an caillteanas bearnúcháin de €0.8m maidir le sócmhainní atá á dtógáil le tionscadail forbartha nach mbeidh ag tarlú a thuilleadh.

Áirítear le luach anonn na réadmhaoine, an ghléasra agus an trealamh sócmhainní atá faoi réir socrúithe léasa oibriúcháin mar a chuirtear síos orthu i nóta 29C 'An Chuideachta mar Léasóir'. Ba é luach anonn na sócmhainní sin ar an 31 Nollaig 2022 ná €55.1 milliún (31 Nollaig 2021: €65.6 milliún) agus áirítear é sa ghléasra, píblíne agus innealra.

29B. Réadmhaoine infheistíochta

	31-Dec-22
	€'000
Costas	
Ar an 1 Eanáir 2022	-
Athraithe ó Réadmhaoin, gléasra agus trealamh (nóta 29A)	23,151
Ar an 31 Nollaig 2022	23,151
Caillteanais fhabhráithe dímheasa agus bearnúcháin	
Ar an 1 Eanáir 2022	-
Athraithe ó Réadmhaoin, gléasra agus trealamh (nóta 29A)	(15,351)
Muirear dímheasa	(437)
Ar an 31 Nollaig 2022	(15,788)
Suimeanna glanluacha	
Ar an 31 Nollaig 2022	7,363
Luach cóir	
Ar an 31 Nollaig 2022	16,100

Tá réadmhaoine infheistíochta na Cuideachta comhdhéanta go príomha d'fhoirgneamh oifige atá ar léas d'Uisce Éireann, (féach nóta 26 le haghaidh tuilleadh sonraí maidir leis an idirbheart páirtí gaolmhar seo), agus tá láithreáin oibreacha gáis toraidh ann chomh maith agus ceann amháin acu ar léas do thríú pháirtí. B'ionann luach cóir na réadmhaoine infheistíochta amhail an 31 Nollaig 2022 agus €16.1m. Rinneadh an luach cóir a thomhas ag luachálaithe Avison Young Independent nach raibh baint acu leis an nGrúpa. Rinneadh tomhas luach cóir do gach réadmhaoin infheistíochta a chatagóiriú mar Leibhéal 3 luach chóir bunaithe ar na hionchuir ar an teicníc luachála a úsáideadh (féach nóta 24).

B'ionann ioncam cíosa a aithníonn an Chuideachta le linn 2022 agus €1.2m agus áirítear é sin in "ioncam oibriúcháin eile" féach nóta 4.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29C. Sócmhainní agus dliteanais léasa

An Chuideachta mar léasaí

Chuaigh an Chuideachta i mbun shocruithe éagsúla léasaithe a bhaineann go ginearálta le foirgnimh, talamh agus sócmhainní teileachumarsáide a ligean ar cíos. Ní dhéantar aon srianta suntasacha nó neamhghnácha a cur i bhfeidhm de réir théarmaí na léasanna seo. Is ar bhonn neamhthuilleamaí atá na socruithe léasa go léir.

Suimeanna arna n-aithint ar an gclár comhardaithe

Sócmhainní a bhfuil ceart úsáide ag baint leo

	Talamh agus Foirgnimh	Gléasra, píblíne agus innealra	Iomlán
	€'000	€'000	€'000
Costas			
Ar an 1 Eanáir 2021	566	4,629	5,195
Breiseanna	-	907	907
Ar an 31 Nollaig 2021	566	5,536	6,102
Diúscairtí	(156)	-	(156)
Ar an 31 Nollaig 2022	410	5,536	5,946
Cailteanais fhabhráithe dímheasa agus bearnúcháin			
Ar an 1 Eanáir 2021	(194)	(530)	(724)
Muirear dímheasa	(97)	(268)	(365)
Ar an 31 Nollaig 2021	(291)	(798)	(1,089)
Muirear dímheasa	(81)	(328)	(409)
Diúscairt	60	-	60
Ar an 31 Nollaig 2022	(312)	(1,126)	(1,438)
Suimeanna glanluacha			
Ar an 31 Nollaig 2021	275	4,738	5,013
Ar an 31 Nollaig 2022	98	4,410	4,508
Dlíteanais léasa			
Ar an 1 Eanáir 2021	(361)	(2,954)	(3,315)
Costas úis	(4)	(90)	(94)
Íocaíochtaí léasa	100	241	341
Ar an 31 Nollaig 2021	(265)	(2,803)	(3,068)
Diúscairt	92	-	92
Costas úis	(2)	(85)	(87)
Íocaíochtaí léasa	85	240	325
Ar an 31 Nollaig 2022	(90)	(2,648)	(2,738)

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29C. Sócmhainní agus dliteanais léasa (ar lean)

Anailísithe mar seo a leanas:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Neamhreatha	(2,519)	(2,815)
Reatha	(219)	(253)
Iomlán	(2,738)	(3,068)

Déantar monatóireacht ar dhliteanais léasa laistigh de na feidhmeanna gnó ábhartha. Níl an Mháthairchuideachta ag plé le riosca suntasach leachtach maidir lena dliteanais léasa. Féach nóta 29J le haghaidh anailís aibíochta ar dhliteanais léasa.

An Chuideachta mar léasóir

Chuaigh an Grúpa isteach i léasanna oibriúcháin ar a réadmhaoin infheistíochta (féach Nóta 29B). Is ionann ioncam cíosa a aithníonn an Chuideachta (féach Nóta 4) le linn na bliana agus €1.2m.

Téann an Chuideachta isteach i socruithe léasa oibriúcháin chun ceadú do thríú páirtithe codanna den chóras Iompair Líonra Gáis a úsáid. I gcomhréir le polasaí cuntasáíochta na Cuideachta, meastar gur tuilleadh gach fáltas ó na socruithe sin mar chuid d'oibríochtaí lárnacha na Cuideachta agus dá réir sin aithnítear an t-ioncam léasa mar ioncam sa ráiteas ioncaim. Le linn na bliana 2022, aithníodh ioncam léasa €11.4 milliún a bhaineann leis an gcóras iompair (2021: €12.7 milliún). Leagtar amach thíos próifíl d'ioncam léasa oibriúcháin neamh-inchealaithe neamhslascaithe a bheidh le haithint mar ioncam agus ioncam oibriúcháin eile sna blianta amach romhainn. Idir bliain agus 12 bhliain atá sna téarmaí léasa neamhchaite (2021: bliain go 6 bliana).

Anailís ar aibíocht

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Bliain 1	10,763	11,360
Bliain 2	9,459	9,554
Bliain 3	6,829	8,296
Bliain 4	3,899	6,741
Bliain 5	1,703	3,909
Bliain 6 ar aghaidh	-	48
Iomlán	32,653	39,908

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29D. Sócmhainní doláimhsithe

	Bogearraí agus eile €'000	Bogearraí i mbun forbartha €'000	Iomlán €'000
Costas			
Ar an 1 Eanáir 2021	155,493	8,428	163,921
Breiseanna (forbartha go himmheánach san áireamh)	3,522	7,618	11,140
Coigeartú ar an aistriú néalrómhaireachta	(3,472)	(144)	(3,616)
Aistrithe	5,438	(5,438)	-
Ar an 31 Nollaig 2021	160,981	10,464	171,445
Breiseanna (forbartha go himmheánach san áireamh)	-	3,483	3,483
Aistrithe	9,900	(9,900)	-
Ar an 31 Nollaig 2022	170,881	4,047	174,928
Amúchadh carntha			
Ar an 1 Eanáir 2021	(137,030)	-	(137,030)
Muirear amúchta	(6,203)	-	(6,203)
Coigeartú ar an aistriú néalrómhaireachta	564	-	564
Ar an 31 Nollaig 2021	(142,669)	-	(142,669)
Muirear amúchta	(5,500)	-	(5,500)
Ar an 31 Nollaig 2022	(148,169)	-	(148,169)
Suim ghlanluacha			
Ar an 31 Nollaig 2021	18,312	10,464	28,776
Ar an 31 Nollaig 2022	22,712	4,047	26,759

¹ I mí Aibreáin 2021, d'fhoilsigh Coiste Léirmhíniúcháin IFRS cinneadh cláir oibre deiridh ina soiléirítear conas caiteachais áirithe chumraíochta agus sainoiriúnaithe a bhaineann le socruithe néalrómhaireachta a aithint. Maidir le costais nach gcomhlíonann na critéir i ndáil le caipitliú, ba cheart iad a chur síos mar speansais faoi mar a thabhaítear iad. D'athraigh an Grúpa a bheartas cuntasíochta lena ailíniú leis an gcinneadh cláir oibre, agus rinneadh costais chaipitlithe roimhe seo nach gcáilíonn le haghaidh caipitliú a thuilleadh a chur síos mar speansais le linn na bliana airgeadais dar críoch 31 Nollaig 2021 (níor úsáideadh cur i bhfeidhm siarghabhálach mar ní raibh an méid ábhartha). Don bhliain airgeadais dar críoch 31 Nollaig 2021, cuirtear coigeartú €3.1 milliún ar an aistriú néalrómhaireachta i láthair thuas, mar aon leis an tionchar comhfhreagrach ar ráiteas ioncaim a chuirtear i láthair i nótaí 4 agus 6 agus coigeartú ar an ráiteas ar an sreabhadh airgid (neamhairgid) a chuirtear i láthair i nóta 29H.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29E. Infheistíocht i bhfochuideachtaí

	2022	2021
	€'000	€'000
Costas		
Ar an 1 Eanáir	515	515
Ar an 31 Nollaig	515	515
Bearnúchán		
Ar an 1 Eanáir	-	-
Ar an 31 Nollaig	-	-
Suim ghlanluacha		
Ar an 31 Nollaig	515	515

Féach ar nóta 25 i gcomhair tuilleadh sonraí fochuideachtaí na Cuideachta.

29F. Infháltais trádála agus infháltais eile

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Úsáid infháltas córais - billeáilte	1,938	29,388
Úsáid infháltas córais - neamhbhilleáilte	43,417	37,539
Infháltais trádála eile - billeáilte	7,189	1,698
Infháltais trádála eile - neamhbhilleáilte	571	520
Méideanna dlite ó fochuideachtaí	29R. 136,858	131,927
Infháltais eile	7,098	3,374
Fo-iomlán	197,071	204,446
Réamhíocaíochtaí	4,607	4,113
Iomlán	201,678	208,559
Anailísithe mar seo a leanas:		
Neamhreatha	136,624	130,658
Reatha	65,054	77,901
Iomlán	201,678	208,559

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29F. Infháltais trádála agus infháltais eile (ar lean)

Cuimsítear le hinfháltais trádála agus infháltais eile úsáid infháltas córais, infháltas trádála eile agus méideanna dlite ó fhochuideachtaí - féach nóta 13 agus 29R le haghaidh níos mó sonraí faoi gach ceann acu siúd.

Níor aithin an Chuideachta aon chaillteanais chreidmheasa ionchasacha ábhartha.

Cuireann an Chuideachta cur chuige simplithe IFRS 9 (ina n-úsáidtear caillteanais chreidmheasa ionchasacha (CCI) saoil) i bhfeidhm chun CCI a thomhas le haghaidh infháltais trádála agus infháltais eile, ach amháin méideanna áirithe dlite ó fhochuideachtaí, a ndéantar iad a thomhas le cur chuige ginearálta IFRS 9. Sa tábla seo a leanas déantar anailís ar infháltais trádála agus eile ag an gcur chuige um thomhas CCI a chuireann an Chuideachta i bhfeidhm.

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Cur chuige simplithe	60,213	72,519
Cur chuige ginearálta	136,858	131,927
Réamhíocaíochtaí	4,607	4,113
Iomlán	201,678	208,559

Cur chuige simplithe - Caillteanais Chreidmheasa Ionchais

Féach nóta 13 chun tuilleadh sonraí a fháil faoi chur i bhfeidhm an chur chuige simplithe CCI sa Ghrúpa agus sa Chuideachta.

Léirítear sa tábla seo a leanas an ghluaiseacht sa lamháltas ionchasach caillteanais creidmheasa a aithníodh le haghaidh na trádála agus infháltais eile i gcomhréir leis an gcur chuige simplithe a leagtar amach in IFRS 9 (measúnú aonair).

	2022	2021
	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir	(517)	(596)
Caillteanais laige ar shócmhainní airgeadais	(95)	(14)
Liúntas a úsáideadh	19	93
Ar an 31 Nollaig	(593)	(517)

Léiríonn an tábla seo a leanas aosú infháltas trádála agus eile, glan ar liúntas i gcomhair caillteanais chreidmheasa ionchais, arna thomhas i gcomhréir leis an gcur chuige simplithe mar atá leagtha amach in IFRS 9.

	2022	2021
	€'000	€'000
Nach bhfuil thar an dáta dlite	52,717	43,504
1-30 lá thar téarma	631	28,686
31-120 lá thar téarma	6,865	329
Iomlán	60,213	72,519

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29F. Infháltais trádála agus infháltais eile (ar lean)

Cur chuige ginearálta - caillteanais chreidmheasa ionchais

Baineann an cur chuige ginearálta le hinfháltais nach bhfuil incháilithe um chur i bhfeidhm an chuir chuige shimplithe arb iad, le haghaidh na Cuideachta, méideanna áirithe atá dlite ó fhochuideachtaí. Tá measúnú ar dhóchúlacht na mainneachtana i gcomhair na n-infháltas sin leagtha amach thíos.

Faoin gcur chuige ginearálta, ní mór don eintiteas a shocrú cibé acu an bhfuil an tsócmhainn airgeadais i gceann amháin de thrí chéim chun an méid CCI a shocrú atá le haithint;

Is é Céim 1 an cás nach bhfuil riosca creidmheasa méadaithe go mór ó aithníodh i dtosach é. Le haghaidh sócmhainní airgeadais atá ag céim 1, ceanglaítear ar eintitis CCI 12 mhí a aithint agus ioncam úis a aithint ar bhonn ollmhéide – ciallaíonn sé sin go ríomhfar ús ar oll-luach de réir na leabhar na sócmhainne airgeadais sula ndéantar coigeartú i gcomhair CCI.

Is é Céim 2 an cás ina bhfuil riosca creidmheasa méadaithe go mór ó aithníodh i dtosach é. Nuair a aistríonn sócmhainn airgeadais go céim 2 ceanglaítear ar eintitis CCI saolré a aithint ach leanfar ar aghaidh ag aithint ioncaim ar bhonn ollmhéide.

Is é Céim 3 an cás ina bhfuil an tsócmhainn airgeadais bearnaithe ó thaobh creidmheasa. Is é sin go bunúsach an pointe ag ar tharla caillteanas tabhaithe. Le haghaidh sócmhainní airgeadais ag céim 3, leanfaidh eintitis ar aghaidh ag aithint CCI saolré ach anois aithneoidh siad ioncam úis ar bhonn glanmhéide. Ciallaíonn sé sin go ríomhfar ús bunaithe ar ollshuim glanluacha na sócmhainne airgeadais lúide CCI.

Ar an 31 Nollaig 2022, bhí áiseanna dlite ó fhochuideachtaí de €136.9 milliún ag an gCuideachta (2021: €131.9 milliún). Nuair atá caillteanais chreidmheasa ionchasacha á ríomh (lena n-áirítear an dóchúlacht go mbeidh mainneachtain agus caillteanas i gcás mainneachtana ann), rinneadh méideanna dlite ó fhochuideachtaí a aicmiú mar infháltais ar riosca íseal creidmheasa. Ó aithníodh ar dtús iad, ní raibh aon mhéid ann a aicmíodh mar iníoctha ar an éileamh nó a raibh méadú suntasach le brath sa riosca creidmheasa atá ann ina leith. Chun caillteanas chreidmheasa measta a shocrú, tugtar aird ar fheidhmíocht stairiúil na hiasachta ábhartha chomh maith le faisnéis chun cinn don fhochuideachta ábhartha, lena n-áirítear réamhaisnéisí sonraithe um shreabhadh airgid lascainithe agus fachtóirí macraí-eacnamaíocha. De bhun an mheasúnaithe sin, ní aithnítear aon lamháltas i dtaca le caillteanais chreidmheasa ionchasacha maidir leis na méideanna sin ar an 31 Nollaig 2022 (2021: €nialas) agus níor aithníodh aon chailteanais chreidmheasa ionchasacha le linn na bliana maidir leis na méideanna sin (2021: €nialas) toisc go ndearnadh CCI a mheas mar mhí-ábhartha.

Léiríonn an tábla seo a leanas na hinfháltais de réir céime, glan ar lamháltas caillteanais ionchasach, a dhéantar a thomhas i gcomhréir leis an gcur chuige ginearálta mar atá leagtha amach in IFRS 9.

	2022	2021
	€'000	€'000
Céim 1 - CCI 12 mhí (níl sé bearnaithe ó thaobh creidmheasa)	136,858	131,927
Céim 2 - CCI Saolré (níl sé bearnaithe ó thaobh creidmheasa)	-	-
Céim 3 - CCI Saolré (bearnaithe ó thaobh creidmheasa)	-	-
Iomlán	136,858	131,927

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29F. Infháltais trádála agus infháltais eile (ar lean)

Is mar seo a leanas an neamhchosaint uasta ar riosca creidmheasa le haghaidh na trádála agus infháltais eile ar an dáta tuairiscithe de réir réigiún geografach:

	2022	2021
	€'000	€'000
Éire	60,213	72,519
An Ríocht Aontaithe (Tuisceart Éireann agus Oileán Mhanann san áireamh)	136,858	131,927
Iomlán	197,071	204,446

29G. Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim

Ar fáil don ghrúpa

Coinnítear airgid tirim agus coibhéisí airgid thirim chun gealltanais ghearrthéarmacha airgid thirim a chomhlíonadh.

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Taiscí bainc gearrthéarmacha	91,500	36,000
Airgead tirim ag an mbanc	10,570	3,459
Iomlán	102,070	39,459

Taiscí srianta

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Airgead tirim ag an mbanc	36,116	42,022
Iomlán	36,116	42,022

Áirítear le taiscí srianta méideanna arna gcoinneáil i dtaobh taiscí urrúis de chuid lastóirí líonra gáis (nóta 29F) agus comhaontuithe áirithe ceangail (nóta 29K). Déantar measúnú rialta ar an leibhéal d'urrús lastóra atá i bhfeidhm, agus déantar taiscí nó aisíocaíochtaí breise más gá, i gcomhréir le Cód Oibríochtaí Líonraí Gáis Éireann. Coimeádtar urrúis slándála i gcomhair chomhaontuithe ceangail chun an costas caipitil as tionscadail mhóra ceangail a mhaoiniú (fillte ar an gcustaiméir ar bhonn céimnithe thar 2-3 bliana) agus chun íocaíochtaí acmhainne a mhaoiniú (fillte ar an gcustaiméir thar thréimhse de suas le 7 mbliana). Rinneadh taifead de na suimeanna iníoctha dlite do gach iarmhéid airgid a taifeadadh mar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim. Féach nóta 29P le haghaidh nochtuithe riosca creidmheasa a bhaineann le Ciste.

Áirítear le gníomhaíochtaí airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim tríd an ráiteas ar shreafaí airgid gníomhaíochtaí iarmhéideanna taisce srianta.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29G. Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim (ar lean)

	2022	2021
	Athshonraithe ¹	Athshonraithe ¹
	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir	81,481	75,717
Méadú ar airgead tirim agus ar choibhéisí airgid thirim sa ráiteas faoi shreabhadh airgid	56,705	5,764
Ar an 31 Nollaig	138,186	81,481

¹ Athshonrú ar airgead tirim srianta go hairgead tirim agus coibhéisí airgid thirim, féach nóta 1 le haghaidh tuilleadh eolais.

29H. Airgead tirim faighte ó oibríochtaí

	2022	2021
	Athshonraithe ¹	Athshonraithe ¹
	€'000	€'000
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		
Brabús don bhliain	58,098	86,341
Coigeartuithe le haghaidh:		.
Dímheas agus amúchadh	118,599	118,059
Coigeartú ar an aistriú néalríomhaireachta	-	3,616
Glanioncam/(chostais) airgeadais	2,451	(16,876)
Costas cáin ioncaim	8,788	7,502
	187,936	198,642
Athruithe ar chaipiteal oibre:		
Athruithe ar infháltais trádála agus eile	16,720	(33,152)
Athrú sa trádáil agus suimeanna iníoctha eile	(15,677)	26,799
Athrú ar ioncam iarchurtha	24,440	34,797
Athrú ar sholáthairtí	(395)	(338)
Athrú ar fhardail	(90)	2,537
Airgead tirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	212,934	229,285
Ús íoctha	(9,867)	(14,045)
Cáin ioncaim a íocadh	(10,148)	(10,303)
Glanairgead tirim ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	192,919	204,937

¹ Athshonrú ar airgead tirim srianta go hairgead tirim agus coibhéisí airgid thirim, féach nóta 1 le haghaidh tuilleadh eolais.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29I. Fardal

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Stoic agus ábhair	495	405

Níor gealladh aon fhardal mar urrús.

Níor díscríobhadh aon fhardail chuig glanluach inréadaithe sa bhliain 2022 (2021: €nialas).

Sa bhliain 2022, b'ionann an luach ar fhardal a aithníodh mar chostais cothabhála agus €1.5m (2021 €1.3m).

29J. Iasachtaí agus fiachas eile

Sa nóta seo tugtar eolas faoi théarmaí conarthacha na n-iasachtaí úsmhara de chuid na Cuideachta. Féach nóta 29P chun níos mó eolais a fháil faoi nochtadh na Cuideachta do ráta úis, ráta malairte agus riosca leachtachta.

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Bannaí	(921,156)	(920,210)
Iasachtaí ó institiúidí airgeadais	(99,020)	(99,966)
Dliteanais léasa	(2,738)	(3,068)
Iomlán	(1,022,914)	(1,023,244)

Anailísithe mar seo a leanas:

Neamhreatha	(1,022,695)	(1,022,991)
Reatha	(219)	(253)
Iomlán	(1,022,914)	(1,023,244)

Níos lú ná aon bhliain amháin	(219)	(253)
Idir aon bhliain amháin agus cúig bliana	(796,927)	(797,129)
Níos mó ná cúig bliana	(225,768)	(225,862)
Iomlán	(1,022,914)	(1,023,244)

Tá gach iasacht in-aisíoctha ar bhealach eile seachas i dtráthchodanna. Coimeádtar iasachtaí áirithe le páirtithe gaolmhara, (féach nóta 29R le haghaidh tuilleadh sonraí).

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29J. Iasachtaí agus fiachas eile (ar lean)

Glanfhiachas

		31-Dec-22	31-Dec-21
		€'000	€'000
Lomlán iasachtaí agus fiachas eile (gan fiachas atá dlite don Mháthairchuideachta san áireamh)		(1,022,914)	(1,023,244)
Lúide airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - ar fáil don chuideachta	29G.	102,070	39,459
Glanfhiachas¹		(920,844)	(983,785)

¹ Ní áirítear ach airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim agus glanfhiachas, airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim á ríomh - méideanna teoranta as an áireamh.

Athruithe ar dliteanas ag eascairt ó ghníomhaíochtaí maoinithe

		Bannaí	Iasachtaí ó institiúidí airgeadais	Dlíteanas léasa	Fo-iomlán	An máthairghnóthas deiridh ¹	Iomlán
		€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir 2021		(919,270)	(215,129)	(3,315)	(1,137,714)	(5,188)	(1,142,902)
Fáltais		-	(40,000)	-	(40,000)	-	(40,000)
Aisíoc		-	151,200	-	151,200	-	151,200
Dlíteanas léasa	29C.	-	-	247	247	-	247
Athrú ar luach cóir dliteanas airgeadais		-	4,131	-	4,131	-	4,131
Neamhairgead		(940)	(168)	-	(1,108)	(41)	(1,149)
Ar an 31 Nollaig 2021		(920,210)	(99,966)	(3,068)	(1,023,244)	(5,229)	(1,028,473)
Dlíteanas léasa	29C.	-	-	238	238	-	238
Íocaíocht costas maoinithe eile		-	1,200	-	1,200	-	1,200
Neamhairgead		(946)	(254)	92	(1,108)	(41)	(1,149)
Ar an 31 Nollaig 2022		(921,156)	(99,020)	(2,738)	(1,022,914)	(5,270)	(1,028,184)

¹ Cuirtear dliteanas ó ghníomhaíochtaí maoinithe leis an máthairchuideachta deiridh san áireamh i méideanna atá dlite leis an máthairchuideachta deiridh mar atá nochtá i nóta 29N.

Féach nóta 29R 'Idirbhearta le Ervia' (c) le haghaidh sonraí faoi nádúr an dliteanas amhail an 31 Nollaig 2022.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29K. Ioncam iarchurtha

	2022	2021
	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir	(60,406)	(25,609)
Faighte	(37,337)	(39,036)
Arna chur chun sochair an ráitis ioncaim	12,897	4,239
Ar an 31 Nollaig	(84,846)	(60,406)

Anailísithe mar seo a leanas:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Neamhreatha	(50,528)	(47,469)
Reatha	(34,318)	(12,937)
Iomlán	(84,846)	(60,406)

29L. Deontais

	2022	2021
	€'000	€'000
Ar an 1 Eanáir	(24,019)	(27,485)
Faighte	(681)	(807)
Amúchta	3,987	3,971
Arna chur chun sochair an ráitis ioncaim	38	302
Ar an 31 Nollaig	(20,675)	(24,019)

Anailísithe mar seo a leanas:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Neamhreatha	(16,688)	(20,032)
Reatha	(3,987)	(3,987)
Iomlán	(20,675)	(24,019)

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29L. Deontais (ar lean)

Níl aon choinníollacha nár comhlíonadh ag gabháil le deontais a aithnítear sa ráiteas ioncaim. Ar chúinsí áirithe d'fhéadfadh sé go dtiocfadh deontais chun a bheith in-aisíochta mura gclóítear leis na coinníollacha atá leagtha síos sna comhaontuithe deontais. Ní mheasann an Chuideachta go dtiocfaidh cúinsí den sórt sin chun cinn agus níor aisíocadh aon deontais sa bhliain airgeadais reatha ná sa bhliain roimhe.

Bhain deontais infhála €0.7 milliún le haghaidh 2022 (2021: €0.8 milliún) le maoiniú deontais ón nGníomhaireacht Feidhmiúcháin um Nuálaíocht agus Líonraí (INEA) le haghaidh infheistíocht i stáisiúin gáis nádúrtha chomhbhrúite agus i mbonneagar a bhaineann le bithghás agus le haghaidh forbairt beartas agus nósanna imeachta i ndáil le Teicneolaíocht Oibriúcháin Gáis Líonraí Gáis Éireann. Tá roinnt coinníollacha a bhaineann leis an maoiniú deontais sin fós i bhfeidhm ag deireadh na bliana.

29M. Forálacha, teagmhais agus dliteanais chaipitil

Forálacha

Féach ar nóta 21 le haghaidh tuilleadh nochtuithe i dtaobh sholáthairtí na Cuideachta.

Teagmhais

Nochtar dliteanais theagmhasacha i ndáil le deontais i nóta 29L.

Bíonn an Chuideachta faoi réir dlíthíochta, éileamh agus díospóidí conartha éagsúla le linn ghnáthchúrsa na n-oibríochtaí. Cé go mbíonn gné éiginnteachta ag gabháil le himeachtaí ar bith den sórt sin, ní mheasaimid go mbeidh drochéifeacht ábhartha ag réiteach na n-imeachtaí sin sa deireadh ar thorthaí na Cuideachta ó oibríochtaí, ar shreafaí airgid oibriúcháin ná ar ghlanseasmh airgeadais.

Gealltanais chaipitil

	2022	2021
	€'milliún	€'milliún
Caiteachas caipitil atá ar conradh ach nach bhfuil soláthar déanta ina leith	50	40

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29N. Trádáil agus Suimeanna Iníoctha Eile

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Suimeanna iníoctha trádála	(16,176)	(13,602)
Speansais fhabhráithe	(57,003)	(60,576)
Suimeanna iníoctha eile	(42,028)	(43,853)
Méideanna dlite leis an máthairghnóthas deiridh	(4,854)	(10,340)
Méideanna dlite d'Uisce Éireann	-	(119)
Creidiúnaithe cánachais agus árachais shóisialta	(19,451)	(19,845)
Iomlán	(139,512)	(148,335)
Anailísithe mar seo a leanas:		
Neamhreatha	(4,543)	(10,270)
Reatha	(134,969)	(138,065)
Iomlán	(139,512)	(148,335)
Creidiúnaithe cánachais agus árachais shóisialta		
ÍMAT/árachas sóisialta	(2,040)	(2,304)
CBL	(17,411)	(17,541)
Iomlán	(19,451)	(19,845)

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

290. Tax

Sócmhainní agus dliteanais chánach reatha

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Dlíteanais chánach reatha	(2,236)	(1,794)

Sócmhainní agus dliteanais chánach iarchurtha

	Ionstraimí airgeadais díorthacha €'000	Dímheas luathaithe cánach €'000	Ús muirir infíoctha €'000	Eile €'000	Iomlán €'000
Ar an 1 Eanáir 2021	170	(195,591)	442	(145)	(195,124)
Aitheanta sa ráiteas ioncaim	-	3,369	(62)	(100)	3,207
Aitheanta i gcothromas	(170)	-	-	-	(170)
Ar an 31 Nollaig 2021	-	(192,222)	380	(245)	(192,087)
Aitheanta sa ráiteas ioncaim	-	1,758	20	23	1,801
Ar an 31 Nollaig 2022	-	(190,464)	400	(222)	(190,286)

29P. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais

Féach nóta 23 le haghaidh achoimre ar na hionstraimí airgeadais díorthacha a bhíonn in úsáid ag an nGrúpa agus ag an gCuideachta.

Comhcheanglaíonn an tábla seo a leanas eolas maidir le:

- aicmí ionstraimí airgeadais bunaithe ar a gcineál agus ar a saintréithe;
- méideanna anonn na n-ionstraimí airgeadais;
- luachanna córa na n-ionstraimí airgeadais (seachas ionstraimí airgeadais nuair atá an méid anonn geall le bheith comhionann lena luach cóir); agus
- leibhéal ordlathais luachanna córa do sócmhainní airgeadais agus do dhliteanais airgeadais ar nochtadh luach cóir ina leith.

Féach nóta 25 le haghaidh nochtuithe faoi IFRS 13 maidir le tomhas luach cóir.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29P. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

		FVTPL neamhainmnithe €'000	Iomlán ag costas amúchta €'000	Iomlán €'000
Ar an 31 Nollaig 2022				
Sócmhainní airgeadais				
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	Leibhéal 2	700	-	700
Trádáil agus infháltais eile ²		-	197,071	197,071
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - ar fáil don ghrúpa ³		-	102,070	102,070
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - taiscí srianta		-	36,116	36,116
Iomlán na sócmhainní airgeadais		700	335,257	335,957
Dlíteanais airgeadais				
Iasachtaí agus fiachas eile (fiachas atá dlite don				
Mháthairchuideachta as an áireamh) ⁴	Leibhéal 2	-	(1,022,914)	(1,022,914)
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	Leibhéal 2	(674)	-	(674)
Iníochtaigh trádála agus eile ¹		-	(63,058)	(63,058)
Iomlán na ndlíteanas airgeadais		(674)	(1,085,972)	(1,086,646)
Glansócmhainní/(dlíteanais) airgeadais		26	(750,715)	(750,689)
Ar an 31 Nollaig 2021				
Sócmhainní airgeadais				
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	Leibhéal 2	688	-	688
Trádáil agus infháltais eile ²		-	204,446	204,446
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ³		-	39,459	39,459
Taiscí srianta		-	42,022	42,022
Iomlán na sócmhainní airgeadais		688	285,927	286,615
Dlíteanais airgeadais				
Iasachtaí agus fiachas eile (fiachas atá dlite don				
Mháthairchuideachta as an áireamh) ⁴	Leibhéal 2	-	(1,023,244)	(1,023,244)
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	Leibhéal 2	(600)	-	(600)
Iníochtaigh trádála agus eile ¹		-	(67,914)	(67,914)
Iomlán na ndlíteanas airgeadais		(600)	(1,091,158)	(1,091,758)
Glansócmhainní/(dlíteanais) airgeadais		88	(805,231)	(805,143)

¹ Níor cuireadh speansais agus cánach fhabhráithe agus creidiúnaithe árachais shóisialta san áireamh toisc nach ndéantar iad sin a aicmiú mar shócmhainní airgeadais.

² Níor cuireadh réamhíocaíochtaí san áireamh toisc nach ndéantar iad seo a aicmiú mar shócmhainní airgeadais.

³ Déantar sócmhainní agus dlíteanais airgeadais a fhritháireamh agus tuairiscítear an glanmhéid sa chlár comhardaithe nuair atá ceart infheidhmithe le dlí faoi láthair ag an Máthairchuideachta na méideanna a aithnítear a fhritháireamh agus nuair atá rún ann iad a shocrú ar bhonn glan nó an tsócmhainn a réadú agus an dlíteanas a shocrú ag an am céanna. Amhail an 31 Nollaig 2022, rinneadh €10.9 milliún d'airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar fáil don ghrúpa (2021: €3.8 milliún) a fhritháireamh in aghaidh rótharraingtí bainc €0.3 milliún (2021: €0.3 milliún), agus cuirtear glansuíomh €10.6 milliún i láthair mar airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ar fáil don ghrúpa (2021: €3.5 milliún). Ar an 31 Nollaig 2022, ní raibh ag an Máthairchuideachta aon mháistirshocrú glanluachála ná socruithe eile mar sin.

⁴ Ba é luach cóir iasachtaí agus fiachas eile amhail 31 Nollaig 2022 ná €933.6 milliún (2021: €1,061.6 milliún).

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29P. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

Seo a leanas luachanna córa na n-ionstraimí airgeadais, agus iad grúpáilte de réir aicme ionstraime:

	Sócmhainní neamhreatha	Sócmhainní reatha	Dliteanais neamhreatha	Dliteanais reatha	Iomlán
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Luach cóir ionstraimí airgeadais					
Conarthaí malairte eachtraí	-	700	-	(674)	26
Ar an 31 Nollaig 2022	-	700	-	(674)	26
Luach cóir ionstraimí airgeadais					
Conarthaí malairte eachtraí	189	499	(189)	(411)	88
Ar an 31 Nollaig 2021	189	499	(189)	(411)	88

Bainistíocht riosca airgeadais

Féach ar nóta 23 le haghaidh níos mó sonraí faoi pholasaithe an Ghrúpa um bainistíocht riosca airgeadais. Glacann an Chuideachta leis na cuspóirí, na polasaithe agus na próisis sin chomh maith.

(i) Riosca creidmheasa

Freagraíonn suim ghlanluacha na sócmhainní airgeadais don uasmhéid neamhchosanta creidmheasa. An neamhchosaint uasta ar riosca creidmheasa ar dháta an tuairiscithe:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Infháltais trádála agus infháltais eile (gan réamhíocaíochtaí san áireamh)	197,071	204,446
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - ar fáil don ghrúpa	102,070	39,459
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim - taiscí srianta	36,116	42,022
Ionstraimí airgeadais díorthacha	700	688
Iomlán	335,957	286,615

(i) (a) Riosca creidmheasa a bhaineann le ciste

Féach ar nóta 23 le haghaidh anailíse ar pholasaithe an Ghrúpa maidir le riosca creidmheasa bainteach le ciste. Glacann an Chuideachta leis na cuspóirí, na polasaithe agus na próisis sin chomh maith.

Ráthaíochtaí airgeadais

Féach nóta 23 le haghaidh sonraí ar na ráthaíochtaí airgeadais atá curtha ar bun ag an gCuideachta.

(i) (b) Riosca creidmheasa bainteach le trádáil

Féach nóta 29F le haghaidh anailís ar neamhchosaint na Cuideachta ar riosca creidmheasa a bhaineann le trádáil.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29P. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

(ii) Riosca maoinithe agus leachtachta

Féach ar nóta 23 le haghaidh sonraí faoi spriocanna, pholasaithe agus phróisis an Ghrúpa chun maoiniú agus riosca leachtachta a bhainistiú agus faoi na modhanna a úsáidtear chun riosca leachtachta a thomhas. Glacann an Chuideachta leis na cuspóirí, na polasaithe agus na próisis sin chomh maith.

Is iad seo a leanas aibíochtaí conarthacha dliteanas airgeadais (agus sócmhainní den chineál céanna), lena n-áirítear an íocaíocht úis nár lascaíodh a bhaineann le hiasachtaí agus na sreafaí glana airgid nár lascaíodh atá inchurtha i leith ionstraimí airgeadais. Cuimsítear sa nochtadh insreabhadh agus eis-sreabhadh airgid le haghaidh díorthaigh a bhfuil socraíocht chomhlán airgid chomhuaineach ag gabháil leo, e.g. réamhchonarthaí i rátaí malairte eachtraí.

	Suim ghlanluacha €'000	Sreafaí airgid conarthacha €'000	< 1 bhliain €'000	1-2 bhliain €'000	2-5 bliana €'000	<5 bliana €'000
Ar an 31 Nollaig 2022						
Iasachtaí agus fiachas eile	(1,022,914)	(1,119,969)	(13,642)	(313,730)	(531,060)	(261,537)
Trádáil agus Suimeanna Iníoctha Eile	(63,058)	(63,474)	(63,474)	-	-	-
Dlíteanas airgeadais neamhdhíorthacha	(1,085,972)	(1,183,443)	(77,116)	(313,730)	(531,060)	(261,537)
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	26	26	26	-	-	-
Glansócmhainní airgeadais díorthacha	26	26	26	-	-	-
Glandlíteanas airgeadais	(1,085,946)	(1,183,417)	(77,090)	(313,730)	(531,060)	(261,537)
Ar an 31 Nollaig 2021						
Iasachtaí agus fiachas eile	(1,023,244)	(1,111,160)	(10,329)	(10,515)	(831,467)	(258,849)
Trádáil agus Suimeanna Iníoctha Eile	(67,914)	(67,914)	(62,685)	(5,229)	-	-
Dlíteanas airgeadais neamhdhíorthacha	(1,091,158)	(1,179,074)	(73,014)	(15,744)	(831,467)	(258,849)
Conarthaí ráta malartaithe eachtraigh	88	88	88	-	-	-
Glansócmhainní airgeadais díorthacha	88	88	88	-	-	-
Glandlíteanas airgeadais	(1,091,070)	(1,178,986)	(72,926)	(15,744)	(831,467)	(258,849)

¹ Níor cuireadh speansais agus cánach fhabhráithe agus creidiúnaithe árachais shóisialta san áireamh toisc nach ndéantar iad sin a aicmiú mar shócmhainní airgeadais.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29P. Bainistíocht riosca airgeadais agus ionstraimí airgeadais (ar lean)

(iii) Riosca margaidh

Féach ar nóta 23 le haghaidh sonraí faoi spriocanna, pholasaithe agus phróisis an Ghrúpa chun riosca margaidh a bhainistiú agus faoi na modhanna a úsáidtear chun riosca margaidh a thomhas. Glacann an Chuideachta leis na cuspóirí, na polasaithe agus na próisis sin chomh maith.

(iii) (a) Riosca an ráta malairte

Eascraíonn riosca an ráta malairte ón bhfíric go ndéantar cuid d'oibríochtaí na Cuideachta in airgeadraí eile seachas euro (steirling go príomha). Is é an cuspóir atá i gceist agus riosca ráta malairte á bhainistiú ná brabúsacht a chosaint agus tionchar na n-éagsúlachtaí ábhartha mar gheall ar ghluaiseachtaí sa ráta malairte a íoslaghdú.

Baineann an nochtadh féideartha do riosca ráta malairte le nochtadh an idirbhirt agus le fiachas in airgeadra eachtrach mar atá nochtá i ráitis airgeadais an Ghrúpa (nóta 23).

Anailís ar íogaire ráta malairte

Dá n-éireodh an euro níos láidre nó níos laige, mar a léirítear thíos, i gcomparáid le steirling ar an 31 Nollaig, thiocfadh méadú/ (laghdú) ar ioncam cuimsitheach eile agus ar bhrabús nó caillteanas den mhéid a thaispeántar thíos. Tá an anailís seo bunaithe ar neamhréireanna sa ráta malairte, a mheas an Chuideachta go réasúnach go bhféadfaidís a bheith ann ag an dáta tuairiscithe. Glacann an anailís leis go bhfanann na neamhréireanna eile ar fad, go háirithe rátaí úis, seasta agus déanann sí neamhshuim de thionchar na ndíolachán agus na gceannachán a bhfuiltear ag súil leo.

	Brabús roimh ghnóthachan/ (chailteanas) cánachais	Ioncam Cuimsitheach eile	Brabús roimh ghnóthachan/ (chailteanas) cánachais	Ioncam Cuimsitheach eile
	31-Dec-22	31-Dec-22	31-Dec-21	31-Dec-21
	€'000	€'000	€'000	€'000
Láidriú 5%	(748)	-	(1,038)	-
Lagú 5%	748	-	1,038	-

Nóta: Ní bhíonn tionchar ag athruithe ar luach anonn ionstraimí airgeadais díorthacha nach bhfuil i ngaolmhaireacht fáilaithe ach ar an ráiteas ioncaim amháin.

(iii) (b) Riosca an ráta úis

Féach ar nóta 23 le haghaidh sonraí faoi spriocanna, pholasaithe agus phróisis an Ghrúpa chun riosca ráta úis a bhainistiú agus faoi na modhanna a úsáidtear chun riosca ráta úis a thomhas. Glacann an Chuideachta leis na cuspóirí, na polasaithe agus na próisis sin chomh maith.

Féach nóta 23 le haghaidh nochtadh ar riosca ráta úis an Ghrúpa. Léirítear leis seo riosca ráta úis na Cuideachta mar iompraíonn an Chuideachta an riosca ráta úis go léir.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29Q. Scairchaipiteal eisithe

	2022	2021
	€'000	€'000
Údaraithe:		
1,000,000 gnáthscair ar €1.00 an ceann	1,000	1,000
Sannta, glaoite anuas agus íoctha go hiomlán:		
1 ghnáthscair amháin ar €1.00	-	-

29R. Páirtithe gaolmhara

Is iad seo a leanas glaniamhdeanna na bpáirtithe gaolmhara i ndáil leis na hidirbhearta atá sonraithe sna rannáin ábhartha thíos:

	31-Dec-22	31-Dec-21
	€'000	€'000
Ervia	(4,854)	(10,340)
Uisce Éireann	-	(119)
Fochuideachtaí	136,858	131,927
	132,004	121,468

Idirbhearta le Ervia

Is é Ervia máthairchuideachta deiridh Líonraí Gáis Éireann agus is comhlacht corparáideach é atá bunaithe faoin Acht Gáis 1976. Tá Ervia 100% faoi úinéireacht thairbheach Stát na hÉireann agus dá bharr sin tá Líonraí Gáis Éireann ina pháirtí gaolmhar le Rialtas na hÉireann.

		2022	2021
		€'000	€'000
Costais idirbhirt agus chomhaontú seirbhíse tacaíochta	(a)	(1,728)	(24,796)
Costais caiteachais chaipitiúil arna n-athmhúirearú	(b)	-	(4,807)
Díbhinní	(c)	(20,112)	(15,361)
Costais phinsean	(d)	(7,701)	(5,823)
Ranníocaíocht chaipitil	(e)	-	(6,864)

(a) Costais idirbhirt agus chomhaontú seirbhíse tacaíochta

In 2021, sholáthair Máthairchuideachta Ervia seirbhísí straitéiseacha, rialála, bainistíochta riosca, seachadta caipitil agus seirbhísí idirbhirt agus tacaíochta d'Uisce Éireann agus Líonraí Gáis Éireann tríd an Ionad Grúpa, tríd an réimse Príomhthionscadail agus

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29R. Páirtithe gaolmhara (ar lean)

trí Sheirbhísí Gnó. Dearadh an eagraíocht Seirbhísí Gnó chun seirbhísí idirbheartaíochta agus tacaíochta a sholáthar i réimsí an Airgeadais, an tSoláthair, Saoráidí, Árachais, Tacaíochta Tionscadail, Acmhainní Daonna agus Teicneolaíochta Faisnéise.

In 2018, d'fhógair an Rialtas go ndéanfaí dhá fhóntas tráchtála rialáilte ar leith faoi úinéireacht phoiblí de Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann le linn 2023. Cuireadh tús leis an gclár oibre chun dhá fhóntas neamhspleách aonair a bhunú sa bhliain 2020 leis an gcuispóir idirscaradh oibríochta i mí Eanáir 2022 agus idirscaradh dlíthiúil sa bhliain 2023 a bhaint amach. Mar thoradh air sin, tháinig laghdú suntasach ar leibhéal costas seirbhíse idirbheartaíochta agus tacaíochta a chuirtear ar fáil ag máthairchuideachta Ervia do Líonraí Gáis Éireann le linn na bliana 2022 i gcomparáid le blianta roimhe sin agus bhí sé comhdhéanta de sheirbhísí tacaíochta grúpa teoranta agus costais pinsin. Féach Nóta 26 le haghaidh tuilleadh sonraí.

(b) Costais caiteachais chaipitiúil a thabhaigh Grúpa Ervia arna n-athmhúirearú ar Líonraí Gáis Éireann

Le linn na bliana 2021, rinneadh costais a thabhaigh Máthairchuideachta Ervia thar ceann Líonraí Gáis Éireann maidir le comhthionscadail fóntais, tionscadail soláthair lárnach agus tionscadail soláthair gnó, a athghearradh ar bhonn míosúil gan aon fhorchostas ná corrlaigh i bhfeidhm ag an Máthairchuideachta Ervia. Níor thabhaigh Máthairchuideachta Ervia aon chostais ar son Líonraí Gáis Éireann maidir leis na tionscadail thuasluaite le linn na bliana airgeadais dar críoch 31 Nollaig 2022.

(c) Díbhinní

Dhearbhaigh agus d'íoc an Chuideachta díbhinn bhliantúil le Ervia mar a leagtar amach thuas. Sa bhliain 2018, dhearbhaigh an Chuideachta díbhinn bhliantúil de €54.2 milliún agus d'íoc sí €49.1 milliún agus tá €5.1 milliún eile iníoctha sa bhliain 2023 le hús cuí (féach nóta 17). I mí Márta 2023, d'fhaomh an Bord dearbhú agus íocaíocht díbhinne breise dar luach €18.9 milliún.

(d) Costais pinsin

Oibríonn Máthairchuideachta Ervia scéimeanna pinsin sochair shainithe agus ranníocaíochta sainithe araon. Glacann roinnt fostaithe de chuid na Cuideachta páirt sna scéimeanna sin. Tugtar cuntas i leith na scéime sochair sainithe mar Phlean Grúpa i gcomhréir le IAS 19. Aithníonn Máthairchuideachta Ervia, mar an fostóir urraithe don phlean, an glanchostas sochair shainithe, agus ní aithníonn an Chuideachta ach an costas as ranníocaíochtaí iníoctha don bhliain i dtaobh fhostaithe na Cuideachta. Déantar na ranníocaíochtaí atá iníoctha i dtaobh na scéim ranníocaíochtaí sainithe de chuid Ervia a mhúirearú ar bhrabús nó ar chailteanas sna blianta a gcuireann fostaithe na Cuideachta seirbhísí ar fáil lena linn. Áirítear na ranníocaíochtaí iníoctha i ndáil le fostaithe na Cuideachta i gcostas sochair fostaithe na Cuideachta (nóta 5). Déannann Máthairchuideachta Ervia na costais sin a athmhúirearú ar Líonraí Gáis Éireann ar bhonn modh aisghabhála costas iomlán gan aon chorrach a ghnóthú.

(e) Ranníocaíocht chaipitil

	2022	2021
	€'000	€'000
Ranníocaíocht chaipitil	-	(6,864)

Mar a sonraíodh roimhe seo, sa bhliain 2018, d'fhógair an Rialtas go ndéanfaí dhá fhóntas tráchtála rialáilte ar leith faoi úinéireacht phoiblí de Líonraí Gáis Éireann agus Uisce Éireann le linn na bliana 2023. Táthar ag dréim le go ndéanfar Máthairchuideachta Ervia a scaoileadh nuair a bheidh próiseas an scartha dhlíthiúla curtha i gcrích. Chun é sin a bhaint amach, aistríodh réadmhaoín, gléasra agus trealamh ó Máthairchuideachta Ervia chuig Líonraí Gáis Éireann sa bhliain 2021 ar luach de réir na leabhar €6.9 milliún ar chomhaoin nialasach, mar idirbheart rialaithe chomhchoitinn sa bhliain 2021 (féach nóta 9).

Le linn na bliana 2022, d'athraigh réadmhaoín amháin ón Máthairchuideachta Ervia go Líonraí Gáis Éireann ag a luach anonn nialas.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29R. Páirtithe gaolmhara (ar lean)

Idirbhearta le hUisce Éireann

Meastar gur páirtí gaolmhar leis an gCuideachta é Uisce Éireann (mar a chuirtear síos i nóta 26).

Féach nóta 26 le haghaidh sonraí maidir le hidirbhearta a bhaineann leis an bpáirtí le hUisce Éireann.

Idirbhearta le fochuideachtaí

		2022	2021
		€'000	€'000
Costais idirbhirt agus chomhaontú seirbhíse tacaíochta	(a)	3,650	3,607
Ioncam úis	(b)	1,758	1,277
Seirbhísí iompair soláthair	(c)	(39,706)	(38,028)
Díbhinn a fuarthas ón bhfochuideachta	(d)	8,000	30,000

(a) Costais idirbhirt agus chomhaontú seirbhíse tacaíochta

Féach nóta 26 agus thuas le haghaidh cur síos ar na seirbhísí arna bhfáil ó Ervia agus arna n-athghearradh ar fochuideachtaí, de réir mar is cúí

(b) Ioncam úis

Bhí ioncam úis ag an gCuideachta ó fochuideachtaí ag eascairt ó shaoráidí iasachta idirchuideachta.

(c) Seirbhísí iompair

Le linn na bliana, cheannaigh an Chuideachta seirbhísí agus soláthairtí ó fochuideachta. Bhain an caiteachas sin le seirbhísí iompair go príomha.

(d) Díbhinn

I mí Aibreáin 2022, d'fhaomh Bord Líonraí Gáis Éireann (IOM) DAC íocaíocht díbhinne speisialta €8.0 milliún lena mháthairchuideachta, Líonraí Gáis Éireann (2021: €30.0 milliún).

Comhaltaí Boird

Ní raibh aon leasanna tairbhiúla ag comhaltaí an Bhoird sa Chuideachta ag aon uair i rith na bliana ná ar an dáta maidir le tuairisciú.

Cúiteamh na bpríomhbhainisteoirí

Féach nóta 26 le haghaidh mionsonraí maidir le cúiteamh phríomhbhainisteoirí an Ghrúpa.

Comhlachtaí Rialtais

Ar aon dul le go leor eintitis eile, déileálann an Chuideachta i ngnáthchúrsa a ghnó le comhlachtaí eile atá urraithe ag an Rialtas, amhail Bord Soláthair an Leictreachais, Eirgrid, Údarás Áitiúla agus bainc Éireannacha áirithe atá faoi úinéireacht pháirteach Rialtas na hÉireann. Déantar na hidirbhearta go léir de réir gnáththearmaí tráchtála. Ní raibh aon chomhchruinniú ábhartha iasachtaí ná taiscí ag an gCuideachta le haon bhanc den sórt sin le linn na bliana, ar an dáta maidir le tuairisciú, ná le haghaidh dheireadh na tréimhse comparáidí.

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29S. Teagmhais ina dhiaidh sin

Féach Nóta 27 le haghaidh sonraí ar theagmhais ina dhiaidh sin.

29T. Nochtuithe faoi acht na gcuideachtaí

(a) Luach saothair an iniúcháir

	2022	2021
	€'000	€'000
Iniúchadh ar ráitis airgeadais na Cuideachta	(121)	(109)
Seirbhísí árachais eile	(34)	(27)
Seirbhísí comhairleacha cánach	-	-
Seirbhísí neamhiniúcháireachta eile	-	-
Iomlán	(155)	(136)

(b) Nochtuithe Párolla faoi Acht na gCuideachtaí

Ceanglaítear le hAlt 317 d'Acht na gCuideachtaí, 2014, go nochtar i ráitis airgeadais an eintitis an líon fostaithe agus na costais phárolla maidir leis an áit inarb ann don chonradh fostaíochta seachas an áit ina soláthraítear na seirbhísí (arb é sin an ceanglas faoi IAS 19). Leagtar amach thíos na nochtuithe sochair fostaithe le haghaidh Líonraí Gáis Éireann, mar a cheanglaítear le hAcht na gCuideachtaí.

(i) Sochair chomhiomlána fostaithe

	2022	2021
	€'000	€'000
Sochair ghearrthéarmacha le haghaidh baill foirne	(50,636)	(48,306)
Costais sochair scoir	(6,383)	(6,170)
Costais árachais sóisialta	(5,681)	(5,365)
	(62,700)	(59,841)
Párolla caipitlithe	10,686	10,223
Costas sochair fostaithe arna mhuirearú ar an gcuntas brabúis nó cailteanais	(52,014)	(49,618)

Nótaí a ghabhann le Ráitis airgeadais na cuideachta

29T. Nochtuithe faoi acht na gcuideachtaí (ar lean)

(ii) Sochair ghearrthéarmacha foirne

	2022	2021
	€'000	€'000
Pá agus tuarastail	(47,224)	(45,167)
Ragobair	(1,167)	(1,202)
Liúntais	(755)	(920)
Eile ¹	(1,490)	(1,017)
Iomlán	(50,636)	(48,306)

¹ Áirítear go príomha le sochair ghearrthéarmacha fostaithe eile sochair bhuna árachais saoil agus liúntais inchánach taistil.

Ba é meánlíon míosúil na bhfostaithe ag a raibh conradh fostaíochta le Líonraí Gáis Éireann le haghaidh na bliana ná 601 (2021: 579).

(c) Luach saothair na stiúrthóirí

Féach nóta 4 le haghaidh nochtuithe luach saothair Stiúrthóirí na Cuideachta.

(d) Ús caipitlithe agus párolla caipitlithe

Le linn na bliana, rinne an Chuideachta €0.2 milliún a chaipitliú (2021: €0.5 milliún) i gcostais iasachtaithe. Ba é 1.19% an ráta caipitlithe (2021: 1.35%). Rinne an Grúpa €10.7 milliún de chostais phárolla a chaipitliú i rith na bliana freisin (2021: €10.2 milliún).

Lónraí
Gáis
Éireann